

JAARVERSLAG 2014

Onze energie zit niet stil

Inhoud

01

Executive report

- 01 — De netbeheerder, een essentiële speler in het elektriciteitssysteem
- 02 — Uitdagingen van een duurzame energietransitie
  - 04 — Brief van de voorzitter¹
  - 06 — Woord vooraf van de CEO
  - 08 — Markante feiten van de Groep in 2014¹

12

De Elia groep

- 12 — Sleutelrol in een complexe omgeving
- 14 — Twee netbeheerders, één Europese Groep
- 16 — De dialoog met onze stakeholders
- 20 — Een strategie die toegevoegde waarde creëert

24

Perspectieven en uitdagingen

- 24 — De uitdagingen van de toekomst aannemen¹
  - 26 — Instaan voor een betrouwbare elektriciteitstransmissie, nu en in de toekomst
  - 28 — De netinfrastructuur beheren
  - 40 — Het elektriciteitssysteem beheren
  - 46 — De marktwerking faciliteren
  - 52 — Binnenkijken bij Elia

58

Corporate governance verklaring¹

- 59 — Samenstelling van de bestuursorganen op 31 december 2014
  - 68 — Remuneratieverslag
- 72 — Kenmerken van de systemen voor internecontrole en risicobeheer
- 76 — Risico's en onzekerheden waarmee het bedrijf wordt geconfronteerd

80

Het Elia-aandeel in 2014

- 82 — Geconsolideerde balans¹
- 83 — Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen¹
- 84 — Geconsolideerd kasstroomoverzicht¹
- 85 — Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten
- 86 — Geconsolideerde winst- en verliesrekening¹

87

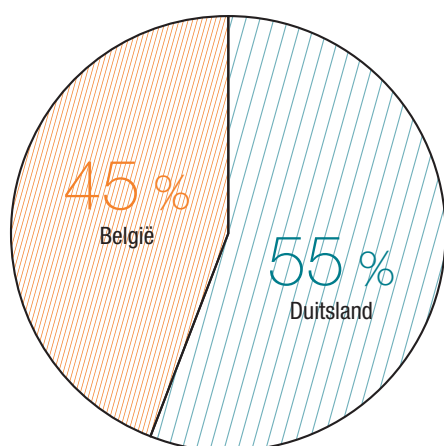
Verslaggevingsparameters

1. Deze hoofdstukken vormen het beheersverslag cf. artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

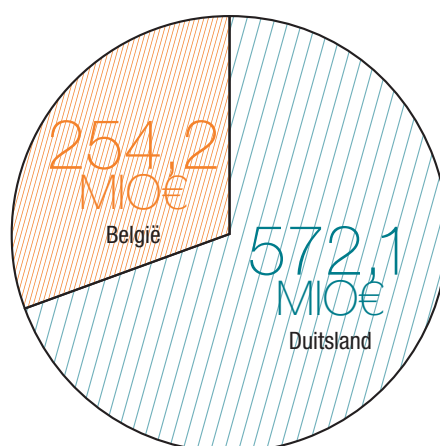
De Elia groep in 2014

In cijfers

Bijdrage van DE/BE in resultaten IFRS

Investerings

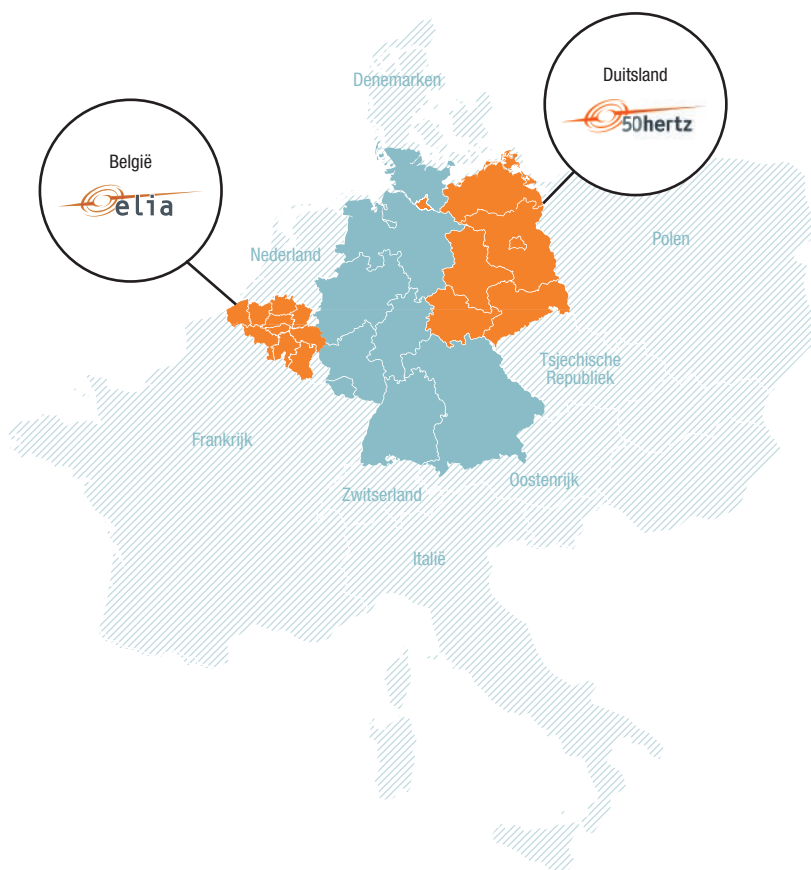

172,6 MIO€
nettowinst

1,54 €/aandeel
dividend

4,0 %
dividendrendement
(slotprijs 2014)

2.539,2 MIO€
nettoschuld

In data

30.000.000

huisgezinnen

143.000 km

net

800

ervaren ingenieurs en technici

30.000 MW

hernieuwbare energiecapaciteit

18.000 km

hoogspanningslijnen
in België en Duitsland

2.000

medewerkers

6

interconnecties

22

nationaliteiten

Kerncijfers

(in EUR miljoen)	2014 ⁶	2013	2012	2011	2010 ⁵
Groepsresultaten					
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	838,9	1.389,5	1.306,6	1.278,4	1.037,5
EBITDA ¹	409,6	486,9	455,5	448,9	687,9
REBITDA ²	409,6	486,9	455,5	448,9	409,4
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (REBIT ³)	296,8	345,4	305,4	308,0	281,9
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten (EBIT ⁴)	296,8	345,4	305,4	308,0	560,4
Netto financieringslasten	(100,6)	(108,5)	(134,8)	(128,6)	(123,2)
Winstbelastingen	(23,8)	(61,5)	(16,2)	(43,3)	(34,0)
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	172,6	175,8	155,0	137,5	401,7
Gewone winst per aandeel, incl. niet-recurrente elementen (EUR)	2,84	2,90	2,57	2,28	7,36
Gewone winst per aandeel, excl. niet-recurrente elementen (EUR)	2,84	2,90	2,57	2,28	2,28
Dividend per aandeel (EUR)	1,54	1,54	1,47	1,47	1,40
Geconsolideerde balans					
Totaal activa	5.697,0	6.532,2	6.187,0	5.843,8	5.904,0
Eigen vermogen toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	2.285,1	2.209,1	2.108,5	2.046,9	2.007,2
Netto financiële schuld	2.539,2	2.733,8	2.910,8	2.532,9	2.551,4
Eigen vermogen per aandeel (EUR)	37,6	36,5	34,9	33,9	36,8
Aantal aandelen (einde periode)	60.738.264	60.568.229	60.555.809	60.355.217	60.355.217

1. EBITDA = EBIT + afschrijvingen + veranderingen in voorzieningen

2. REBITDA = recurrente EBITDA (exclusief éénmalige elementen)

3. REBIT = recurrente EBIT (exclusief éénmalige elementen)

4. EBIT = resultaat uit bedrijfsactiviteiten + aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen

5. De resultaten van 50Hertz Transmission, geconsolideerd op het niveau van Eurogrid International, voor de periode juni tot en met december 2010 werden opgenomen in de geconsolideerde IFRS-cijfers van de Elia groep per 31 december 2010 (60% proportionele consolidatie). De eerste 5 maanden zijn opgenomen in het eigen vermogen (openingsbalans) en zijn dus ook ten voordele van de aandeelhouders van Elia.

6. Vanaf 2014, de ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode.

De netbeheerder, een essentiële speler in het elektriciteitssysteem

Onze visie

De Elia groep bestaat uit twee transmissie-netbeheerders, Elia System Operator, actief in België, en 50Hertz, actief in het noorden en oosten van Duitsland, alsook Elia Grid International, dat wereldwijd consulting- en engineeringdiensten aanbiedt. De Groep wil een actieve en centrale rol spelen in het hart van de Europese elektriciteitsmarkt. In dit verslag maken we de balans op van de acties die onze medewerkers in 2014 hebben uitgevoerd om aan de behoeften van onze klanten tegemoet te komen, onze competenties uit te breiden en voortdurend nieuwe initiatieven te nemen.

In de voorbije tien jaar is het energielandschap in Europa onherkenbaar veranderd, nog ingrijpender en sneller dan in de vijftig jaar daarvoor. Deze fundamentele transitie overschrijdt de landsgrenzen en heeft een Europese dimensie gekregen. De kernuitdaging, het toenemende aandeel van hernieuwbare energiebronnen, de sterke opkomst van decentrale spelers in het energielandschap en de veroudering van de bestaande productie-eenheden veroorzaken een ware omwenteling in het energielandschap.

Om gelijke tred te kunnen houden met deze energietransitie moet de netbeheerder het elektriciteitssysteem heel flexibel beheren om op elk ogenblik een betrouwbare elektriciteitsbevoorrading te kunnen handhaven.

Deze nieuwe dynamiek heeft ook een financiële weerslag die voelbaar is in het onderhoud, de inzet en de ontwikkeling van het transmissienet. Tegelijkertijd wordt de netbeheerder aangespoord om de kosten van het net op een aanvaardbaar niveau te houden en alles op alles te zetten om deze energierevolutie mogelijk te maken.

We lead the way in the energy revolution by developing the diversified, sustainable and reliable power systems, spanning land and sea, with new possibilities.

Uitdagingen van een duurzame energietransitie

Onze uitdagingen en beroepen

De bevoorradingszekerheid is gebaseerd op een betrouwbaar netbeheer

Thuis of op het werk, elektriciteit is niet meer weg te denken uit ons dagelijks leven. We knippen het licht aan zonder te beseffen hoe complex het beheer van het systeem is. Binnen dit systeem moeten de productie en de vraag naar elektriciteit perfect en onmiddellijk op elkaar afgestemd zijn. De Elia groep moet de productie en het verbruik continu in evenwicht zien te houden, aangezien elektriciteit vandaag niet op grote schaal kan opslagen worden en de Groep niet over eigen productie beschikt. Om dat te doen, moet de Groep nauw gaan samenwerken met de producenten, de andere netbeheerders en ook met de verbruikers zelf. Elia en 50Hertz werken samen oplossingen en nieuwe mechanismen uit om nog flexibeler te kunnen werken, zowel op nationaal als op internationaal niveau.

ONZE ACTIVITEITEN

het elektriciteitssysteem
beheren

de markt faciliteren

de infrastructuur beheren

De integratie van hernieuwbare energiebronnen wordt mogelijk gemaakt door de ontwikkeling van het net

Nog een belangrijk aspect van deze energierevolutie is het snel toenemende aandeel van hernieuwbare energiebronnen. Deze bronnen hebben nieuwe kenmerken die beheerd moeten worden om ze veilig te kunnen integreren in het beheer van het systeem:

- intermitterende productie en haar afhankelijkheid van weersomstandigheden;
- offshorewindmolenparken die vaak ver van de verbruikscentra liggen;
- de energieproductie op basis van zonne-energie, biomassa, warmtekrachtkoppeling die decentraal gebeurt en waarvan de marginale kostprijs om deze productie-installaties te activeren, plaatst deze energievormen in een zeer goede positie plaatst in de economische meritorder¹.

De Elia groep moet zijn net en het beheer van zijn systeem dus aanpassen om plaats te maken voor een productie met meerdere spelers, meerdere bronnen en meerdere profielen.

De snelle ontwikkeling van deze hernieuwbare bronnen zorgt voor een fundamentele verschuiving in het businessmodel van de elektriciteitssector en heeft een enorme impact op de hele gemeenschap.

1. De indelingsmethode van de diverse beschikbare bronnen, voornamelijk afkomstig uit de elektriciteitsproductie, ingedeeld in stijgende volgorde van productie en in stijgende volgorde van prijs.

De Elia groep moet productie en verbruik continu in evenwicht zien te houden aangezien elektriciteit vandaag niet op grote schaal kan opgeslagen worden.

De bouw van de Europese elektriciteitsmarkt is gefundeerd op het net

De Europese elektriciteitsmarkt moet een stimulans geven aan de concurrentiekracht, de bevoorradingszekerheid garanderen en bijdragen aan de duurzaamheid van onze economie. Deze markt moet een voordeel opleveren voor iedereen die een rol vervult in de energiesector, maar ook voor de samenleving. De Elia groep werkt mee aan de verdere uitwerking van de regels op de Europese en de nationale markt om deze doelstellingen te bereiken.

Brief van de voorzitter

In juni 2014 viel mij de grote eer te beurt om voorzitter van de Elia Groep te worden en Luc Van Nevel op te volgen, die ik hartelijk dank voor zijn twaalf jaar aan het roer van de raad van bestuur van Elia. Luc loodste Elia door de kritieke fase waarin het een beursgenoteerd bedrijf werd en waarin de Elia Groep ontstond door de succesvolle overname van 50Hertz.

In 2014 waren er enkele mijlpalen voor de Elia Groep. Dat blijkt uit de aanzienlijke investeringsprogramma's in Duitsland en België, de stijgende aandelenkoers en de oprichting van Elia Grid International.

De 'Europese Energie-unie' evolueert naar volledig geïntegreerde elektriciteitsnetten en -markten waarin ook steeds meer hernieuwbare energie wordt geïntegreerd. Vandaar dat de Elia Groep zal moeten blijven anticiperen en inspelen op de uitdagingen van de transitie naar een betrouwbaar, betaalbaar en koolstofarm elektriciteitssysteem.

De Europese energietransitie biedt de Elia Groep uitzonderlijke mogelijkheden voor organische groei. Zo versterkt de Groep het binnenlandse 380 kV-net en bouwt zij onshore en offshore interconnectieverbindingen en 'elektriciteitsnelwegen' zowel in België als Duitsland. Deze uitzonderlijke organische groeimogelijkheden die voortvloeien uit het Europese beleid inzake energie, klimaatverandering en infrastructuur optimaal benutten, dat blijft onze eerste prioriteit.

Het gaat concreet om een hele rits infrastructuurprojecten die aanzienlijke investeringen zullen vergen. Al deze infrastructuurprojecten brengen dus een belangrijke toename van de investeringkosten voor Elia en 50Hertz met zich mee, die tot 2020 en nog eens tot 2025 tot in de miljarden euro's zullen belopen. Daarom zal het nog belangrijker worden dat het regelgevende kader in het gepaste rendement kan voorzien zodat we de financiering die nodig is voor die omvangrijke investeringen op de kapitaalmarkten kunnen ophalen.

Naast de doelstelling van organische groei zullen we ons blijven toeleggen op onze tweede strategische doelstelling, namelijk de uitbreiding van de waardeketen, door onze verantwoordelijkheden voor de uitbating van het net, de integratie ervan en het beheer van de activa te versterken. Om maar één voorbeeld te vermelden: 50Hertz integreert momenteel in zijn Duitse net het grootste aandeel windenergie ter wereld. De Elia groep blijft ook marktfacilitator en integrator van de Europese elektriciteitsmarkten en geeft actief vorm aan de elektriciteitsbeurzen van Noordwest- en Centraal-Europa.

Een ander voorbeeld van de uitbreiding van de waardeketen is Elia Grid International of 'EGI'. De recente joint venture van Elia en 50Hertz, waarin elk de helft van de aandelen heeft, biedt engineeringdiensten aan voor het ontwerp, het procurement en de bouw van elektriciteitstransmissie- en -distributieprojecten in het buitenland. Dankzij EGI kan de Elia Groep haar knowhow op internationaal vlak uitbouwen in een concurrentiële omgeving en haar expertise op het vlak van engineering internationaal inzetten op plaatsen waar de netinfrastructuur zich sterk aan het ontwikkelen is.

Miriam Maes
Voorzitter van
de raad van bestuur
van de Elia Groep

De voorbije jaren vonden bij de Europese nutsinfrastructuurbedrijven een aantal fusies en overnames plaats tegen hoge tot heel hoge waarderingratio's, ondanks het feit dat de herziening van de regelgeving die in de verschillende landen nog aan de gang is, lagere kapitaalkosten zal beginnen te reflecteren. Tegen die achtergrond zal de Elia Groep interessante internationale groeiopportuniteiten blijven opvolgen - zowel projecten, partnerschappen als ondernemingen - op basis van een industriële logica die de bouw van een Europees grensoverschrijdend elektriciteitssysteem vooropstelt alsook het inzetten van de toonaangevende ervaring van de Elia Groep in on- en offshore interconnectieverbindingen en de integratie van hernieuwbare energie.

Na het vertrek van Jacques Vandermeiren als CEO van Elia begin 2015 stelde de raad van bestuur François Cornélis aan tot CEO ad interim. De indrukwekkende staat van dienst van François en zijn jarenlange ervaring in de energiesector verzekeren de continuïteit van de bedrijfsvoering en de strategie van de Elia Groep.

Ondertussen gaat de zoektocht naar een permanente CEO voor de Elia Groep verder en de raad van bestuur doet zijn uiterste best om de juiste kandidaat voor de functie te vinden.

Ik ben ervan overtuigd dat de Elia Groep uitstekend geplaatst is om de uitdagingen van de energiemarkt aan te gaan dankzij haar grootste troef: de professionele en toegewijde mensen die zich ten volle inzetten om een succesvolle transitie naar een betrouwbaar, koolstofarm en betaalbaar elektriciteitssysteem te waarborgen.

Namens de raad van bestuur wil ik het directiecomité van de Elia Groep en alle medewerkers danken voor hun inzet en uitstekende werk.

Persoonlijk zou ik graag mijn collega's van de raad van bestuur danken voor hun grote persoonlijke steun en toewijding aan hun rol als bestuurders. Tot slot wil ik al onze aandeelhouders, de regulatoren en politici danken voor hun trouw aan ons bedrijf. Ik vertrouw erop dat Elia ook in de toekomst op hun steun zal kunnen rekenen.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Maes', with a long horizontal line extending to the right.

Miriam Maes
Voorzitter van de raad van bestuur van de Elia Groep

Woord vooraf van de CEO

Sinds februari heb ik de boeiende taak opgenomen om in de komende maanden de continuïteit aan het hoofd van de Elia groep te verzekeren. Ik heb dan ook het voorrecht om een Groep te leren kennen die zowel in België als in Duitsland actief is en een actieve rol wil spelen in de energietransitie die vandaag aan de gang is.

Ook in 2014 stonden de medewerkers van Elia en 50Hertz dag en nacht, zomer en winter klaar voor de kwaliteitsvolle elektriciteitsbevoorrading van meer dan 30 miljoen klanten. Maar nu staat de energiesector voor uitdagingen die in de debatten heel wat stof doen opwaaien: het groeiende aandeel van hernieuwbare energie, de geplande kernuitstap, de sluiting van de gascentrales en de uitbouw van de Europese geïntegreerde markt.

Het voorbije jaar hebben Elia en 50Hertz uitstekende resultaten geboekt op het vlak van de betrouwbaarheid en de bevoorradingszekerheid van het net maar ook in termen van financieel rendement. In 2014 bleef de nettowinst opnieuw stabiel met 174,1 miljoen € en ook in 2014 droeg 50Hertz voor 55% in dit resultaat bij. Zo kunnen wij tijdens de jaarlijkse algemene vergadering een stabiel dividend aanbieden van 1,54 € per aandeel.

In België werd een nettobedrag van 254,2 miljoen € geïnvesteerd, voornamelijk in de opwaardering van hoogspanningsinstallaties (vervangingswerkzaamheden), de aanleg van nieuwe hoogspanningskabels of de opwaardering van bestaande kabelverbindingen alsook de integratie van hernieuwbare energie. In Duitsland zijn de investeringen grotendeels gelinkt aan de integratie van hernieuwbare energie, zowel onshore als offshore. 50Hertz Transmission investeerde 572,1 miljoen € in 2014. Daarmee liet 50Hertz een historisch hoog investeringscijfer optekenen.

Tijdens de komende jaren zullen wij deze investeringsgolf voortzetten. Wij zullen kunnen voortbouwen op de vooruitgang die we in 2014 hebben geboekt in grote projecten, zoals Stevin en Nemo Link. In 2015 zal de focus liggen op de verdere voorbereiding van grote infrastructuurprojecten: het project Brabo (versterking van de grensoverschrijdende capaciteit met Nederland), het project ALEGrO (interconnectie met Duitsland) en ook het project Belgian Offshore Grid. In Duitsland zullen wij ons vooral toeleggen op de nieuwe transmissielijnen met Beieren en de aansluiting van nieuwe windmolenparken in de Oostzee.

Beide TNB's hebben heel wat flexibiliteit aan de dag gelegd in het beheer van hun elektriciteitsnet. Bij het begin van de winter was in België een derde van de productiecapaciteit niet beschikbaar door de onverwachte stillegging van drie kerncentrales. Elia startte een brede dialoog met alle stakeholders en nam alle mogelijke maatregelen om de situatie te beheersen. In België contracteerden we een strategische reserve van 845MW voor de winter 2014-2015 en de aanbesteding om de bijkomende volumes tegen de komende winter te contracteren werd gelanceerd.

François Cornelis
CEO *ad interim*

Door zijn engagement in twee Europese regelzones kon de Elia groep zijn rol als actieve drijvende kracht voor de marktintegratie in Noordwest- en Centraal-Oost-Europa blijven vervullen.

Om de internationale activiteiten van de Groep te versterken, werd er een nieuwe bedrijfsentiteit opgericht: Elia Grid International, een volle filiaal van Elia en 50Hertz. EGI levert innovatieve netoplossingen aan derden en kan hiervoor terugvallen op twee netbeheerders met beproefde internationale ervaring. Voor het eerste bedrijfsjaar belooft het orderboek van EGI 40 miljoen € en in 5 jaar tijd wil EGI dit cijfer verdubbelen.

2014 werd overschaduwd door twee dodelijke ongevallen; wij verloren een Elia-medewerker en een externe medewerker. Deze tragische gebeurtenissen herinneren ons eraan hoe moeilijk het is om elke dag alle risico's weg te nemen in een onderneming met meer dan 500 mensen op het terrein. De gezondheid en de veiligheid van onze medewerkers en externe partners blijven in 2015 en de komende jaren een topprioriteit. Elia blijft streven naar nul ongevallen.

Ik ben heel fier dat ik werd uitgekozen om deze bijzondere en stimulerende rol binnen de Elia groep te vervullen. Bij Elia en 50Hertz vond ik een sterk team met geëngageerde en competente medewerkers en ik wil hen in de eerste plaats helpen om de uitdagingen van morgen te trotseren.

Daarom zal ik de principes toepassen die de leidraad waren in mijn carrière als topmanager: ervoor zorgen dat de onderneming focust op haar hoofdmissies, de verantwoordelijkheden delegeren, de structuren vereenvoudigen en vernieuwen. Deze principes zullen ons in 2015 helpen om samen onze doelen te bereiken.

De inzet van de Elia-medewerkers elke dag opnieuw is ook de sleutel van het succes van onze Groep. Ik wil hen dan ook graag danken voor hun toewijding en het harde werk.

Ik ben ervan overtuigd dat ook 2015 een succesvol jaar zal worden voor de Elia groep en ik kijk vol verwachting uit naar de komende maanden.

Hoogachtend,

François Cornélis¹
CEO en voorzitter *ad interim* van het directiecomité

1. Vaste vertegenwoordiger van Monticello BVBA

Focus op Elia België

Markante feiten in 2014

Deze feiten illustreren dat de Elia groep een onmisbare speler wil zijn in de energietransitie. Met deze acties, projecten en initiatieven leveren we een concrete bijdrage aan de uitbreiding van het net, de uitbouw van de Europese markt en de integratie van hernieuwbare energie.

STERKE TOENAME VAN DE INVOER

De invoertendens vertoont een sterke stijging met een invoersaldo van 17,6TWh, wat overeenkomt met een toename van 82,6% ten opzichte van 2013. Deze stijging is toe te schrijven aan de stillegging van de kernreactoren in maart en augustus. (zie p.43)

DEELNAME AAN DE CAMPAGNE WWW.OFFON.BE

Door de onverwachte onbeschikbaarheid van 3 kernreactoren bij het begin van de winter 2014-2015, was de kans veel groter dat we te weinig elektriciteit zouden hebben om te voldoen aan de vraag gedurende bepaalde uren van de dag. Vooral als Europa overspoeld zou worden door een grote koudegolf. De overheden, het nationaal crisiscentrum, Elia en de distributienetbeheerders houden de bevolking hierover op de hoogte. Op 3 november lanceerden de regionale ministers van energie en de federale minister van energie het informatieplatform "OFF-ON" om de burgers aan te sporen hun elektriciteitsverbruik te beperken. Elia heeft een aantal voorbereidende maatregelen getroffen. Zo heeft het in samenwerking met de distributienetbeheerders het schaarsteplan opgesteld. (zie p.45)

DE OPBOUW VAN DE STRATEGISCHE RESERVE

Krachtens de elektriciteitswet is Elia verantwoordelijk om risicoanalyses uit te voeren met betrekking tot de bevoorradingszekerheid en, zo nodig, contracten af te sluiten voor de levering van de strategische reservevolumes. De minister van Energie bepaalt deze volumes. Deze reserve wordt gevormd door productie-eenheden, waarvan de eigenaar heeft laten weten dat die gesloten of gedurende lange tijd stilgelegd zullen worden, of door een flexibel beheer van de vraag. De reserve kan enkel geactiveerd worden als de markt er niet in slaagt om het Belgische elektriciteitsverbruik te dekken. Voor de winter van 14-15 beschikt Elia over een strategisch reservevolume van 845 MW (745 MW die komt van de productie en 100 MW via het beheer van de vraag). (zie p.44)

DE CONTINUÏTEIT VAN DE BEVOORADING BLIJFT IN 2014 ZEER HOOG

De indicator AIT (Average Interruption Time) bedroeg 3 minuten en 38 seconden, wat overeenstemt met een gemiddelde beschikbaarheid van de bevoorrading van 99,99% (zie p.42).

EEN NIEUWE TARIEFMETHODOLOGIE VOOR DE VOLGENDE PERIODE 2016-2019

In de loop van 2014 gaf de CREG (de federale regulator van de elektriciteits- en aardgasmarkt in België) de aanzet tot de uitwerking van een nieuwe tariefmethodologie die toegepast zal worden voor de volgende tariefperiode 2016-2019. Deze tariefmethodologie kwam er na overleg tussen de CREG en Elia. In september organiseerde de CREG een openbare raadpleging over de geplande methodologie overeengekomen met Elia. De CREG hield rekening met de opmerkingen van de diverse stakeholders in dit kader en keurde eind 2014 een definitieve versie van deze tariefmethodologie goed. In juni 2015 zal Elia een tariefvoorstel indienen voor de periode 2016-2019 overeenkomstig deze tariefmethodologie.

MIJLPALLEN VOOR DE GROTE INVESTERINGSPROJECTEN

Voor het project **Stevin**, de nieuwe hoogspanningsaansluiting aan te leggen tussen Zeebrugge en Zomergem, kunnen de werkzaamheden van start gaan, nu alle nodige vergunningen afgeleverd zijn (stedenbouwkundige en milieuvergunning) en alle juridische procedures waardoor de uitvoering vertraging opliep, stopgezet zijn.

Voor het project **Belgian Offshore Grid** (BOG) kreeg Elia een eerste milieuvergunning. Elia overlegt met de diverse betrokken windmolenparken om het tracé vast te leggen van de geplande elektriciteitsaansluiting in zee voor het vervoer van de productie van deze offshore parken naar het onshore transmissienet en ook om de planning en financiële afspraken overeen te komen.

Voor het project **Nemo** (eerste interconnectieverbinding op gelijkstroom tussen België en Groot-Brittannië) hebben de CREG en zijn Engelse tegenhanger Ofgem, in overleg met

Elia en National Grid, een specifiek regelgevend model uitgetekend (zogenaamd "cap & floor") met betrekking tot de exploitatievoorwaarden. Bovendien kreeg Elia reeds de goedkeuring om kabels te leggen en de milieuvergunning met de nodige offshore vergunningen om onderzeese elektriciteitskabels aan te leggen.

De herzieningsprocedure van het gewestplan heeft diverse fases doorlopen voor het project **ALEGrO**, de eerste interconnectieverbinding op gelijkstroom tussen België en Duitsland: goedkeuring van de inhoud van het milieueffectenrapport (MER) door de Waalse regering (15 mei), neerlegging van het dossier EIR bij de Commission régionale d'Aménagement du Territoire (CRAT) en publicatie van het gunstige advies en, op 28 januari 2015, publicatie in het Belgisch Staatsblad van het besluit dat het ontwerpplan voorlopig goedkeurt. In 2015 zullen er publieke consultaties gehouden worden in de betrokken gemeentes. (zie p.38-39)

ELIA ERKEND ALS GREAT PLACE TO WORK® DOOR VLERICK BUSINESS SCHOOL EN INSTITUTE BELGIUM

Dit onderzoek hanteerde een objectieve en strikte methodologie opgesplitst in 2 grote stappen: een interne beoordeling door de medewerkers (trust index score) en de "Culture Audit" van Great Place to Work (audit score). Hoewel slechts 10 ondernemingen een label toegekend kunnen krijgen, behaalde Elia bij zijn eerste deelname meteen de 8e plaats in zijn categorie. Dit label is een duidelijke bevestiging dat de werkplek erkend wordt als een uitstekende en kwaliteitsvolle omgeving.

986
medewerkers

222
medewerksters

@ Meer informatie op:
<http://www.elia.be>

Focus op 50Hertz In Duitsland

Markante feiten in 2014

VEILIGHEIDSOEFENING

In september hebben de transmissienetbeheerders CEPS (Tsjechische Republiek) en 50Hertz een internationale veiligheidsoefening gehouden. Dit evenement is uniek in Europa. De oefening met de codenaam 'DRILL' vond plaats dicht bij de grens met Duitsland. Zowat 200 Duitse en Tsjechische experts konden hun samenwerking in de praktijk testen, niet alleen tussen de TNB's onderling maar ook met de overheden, de politie, het leger en de brandweer.

MODELSAMENWERKING MET DE TNB'S

50Hertz en de distributienetbeheerders van zijn zone hebben in 2014 een akkoord gesloten over een 10-punten-programma voor de toekomstige ontwikkeling van ondersteunende diensten ('AS': auxiliary services). Zij willen gezamenlijke oplossingen ontwikkelen die beantwoorden aan de vereisten van een systeem dat voortdurend evolueert. Deze samenwerking die model staat in Duitsland is vooral gericht op de levering van ondersteunende diensten. De distributienetbeheerders zullen deze kunnen aanwenden om de stabiliteit van het elektrische bevoorradingssysteem te handhaven.

GROOT CONTRACT VOOR 50HERTZ

Op 20 mei sloot 50Hertz een contract ter waarde van 730 miljoen euro met de Italiaanse kabelbouwer Prysmian voor de productie en plaatsing van kabels in de Oostzee. Dit is het grootste contract in de geschiedenis van 50Hertz. In de toekomst zullen meerdere offshore windmolenparken, gelegen op zo'n 40 km ten noordoosten van het eiland Rügen, op deze ondergrondse kabelsystemen aangesloten kunnen worden.

Op het einde van het jaar was de tweede aansluiting, Baltic 2, zo goed als klaar.

691
medewerkers

202
medewerksters

DUURZAME STADSONTWIKKELING IN EUROPACITY IN BERLIJN '50HERTZNETZQUARTIER'

Officiële eerste steenlegging van het nieuwe gebouw voor de centrale diensten van 50Hertz in Berlijn, in aanwezigheid van Michael Müller, senator van Stadsontwikkeling en burgemeester van Berlijn, en Cornelia Yzer, senator van Economische Zaken. In dit nieuwe gebouw kunnen de medewerkers genieten van een werkomgeving met de nieuwste mogelijkheden.

PRESTIGIEUZE PRIJS VAN DE SECTOR

50Hertz kreeg de prestigieuze Global Energy Award uitgereikt door Platts, de wereldwijde nieuwsdienst voor energie, petrochemie, metaal en landbouw. 50Hertz won de prijs in de categorie 'Industry Leadership'.

TECHNISCHE INNOVATIE

Onthulling van de 380 kV-lijn tussen Bärwalde en Schmölln. De bouw van deze 46 kilometer lange bovengrondse lijn is een technische innovatie voor 50Hertz. Voor het eerst werd een verbinding tussen 2 hoogspanningsstations versterkt en volledig vervangen zonder de bestaande lijn te ontmantelen tijdens de werkzaamheden.

AKKOORD AFGESLOTEN MET DE POOLSE TNB

Op 12 maart sloten 50Hertz en PSE (de Poolse TNB) een akkoord voor de coördinatie en de bouw van dwarsregeltransformatoren aan de Duits-Poolse grens om de veiligheid van het systeem te verhogen en bijkomende capaciteit te creëren voor de elektriciteitsmarkt aan de grenzen.

50HERTZ UITGEROEPEN TOT BESTE WERKGEVER IN DE SECTOR

Volgens het tijdschrift Focus is 50Hertz de beste Duitse werkgever in zijn sector. Voor dit onderzoek werkte het tijdschrift samen met Xing dat bijna 20.000 werknemers polste over hun tevredenheid op het werk. Meer dan 2.000 bedrijven met meer dan 500 werknemers werden doorgelicht.

@ Meer informatie op
www.50hertz.com

Sleutelrol in een complexe omgeving

invoer

productie

De energietransitie hangt samen met de geplande kernuitstap, de veroudering van de bestaande eenheden, het groeiende aandeel van hernieuwbare energiebronnen en decentrale spelers.

gascentrales

offshore en onshore windmolenparken

zonne-energie

fossiele brandstoffen/
steenkoolcentrales

kerncentrales

Leverancier

De leverancier koopt energie op nationaal niveau of buiten de grenzen.

transport

De transmissienetbeheerder moet erop toezien dat de geproduceerde energie en het verbruik voortdurend in evenwicht zijn.

3 ACTIVITEITEN

DE
INFRASTRUCTUUR
BEHEREN

HET ELEKTRISCH
SYSTEEM BEHEREN

DE MARKT
FACILITEREN

3 UITDAGINGEN

BEVOORRADINGS- ZEKERHEID

berust op een betrouwbaar
netbeheer.

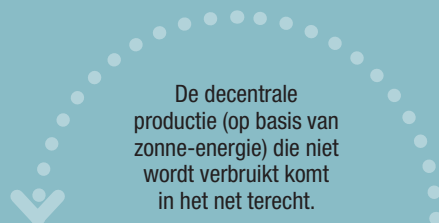
EUROPESE ELEKTRICITEITS- MARKT

wordt ondersteund
door het net.

INTEGRATIE VAN HERNIEUWBARE ENERGIE

via de netontwikkeling.

distributie

De distributienetbeheerder
vervoert de elektriciteit naar
de huishoudelijke verbruikers,
KMO's en steden.

steden

verbruik

De verbruiker heeft een alsmear
actievere rol en wordt prosumer.
In de toekomst zal hij met de
ontwikkeling van het 'smart grid'
zijn verbruik kunnen aanpassen
naar gelang van de hoeveelheid
elektriciteit die beschikbaar is op
het net.

KMO's

gezinnen

Leverancier

De leverancier heeft
een contract met elk
type van verbruiker
(van huishoudelijke tot
industriële verbruiker).

uitvoer

industriële verbruikers

Twée netbeheerders, één Europese Groep

Ons profiel

Elke dag delen de medewerkers van de Elia groep in België en in Duitsland dezelfde passie: het transport van elektriciteit via een betrouwbaar net tot bij de eindgebruiker en distributienetbeheerder.

— Elia in België en 50Hertz in Duitsland

Als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit vervult de Elia groep drie belangrijke opdrachten die onderling verbonden zijn:

1. De infrastructuur in stand houden, onderhouden en uitbreiden
2. Het elektriciteitssysteem beheren: het evenwicht van het net bewaren
3. Fungeren als facilitator op de elektriciteitsmarkt

Eén Groep, 2 pijlers

De Elia groep is gebouwd op twee pijlers, namelijk de twee beheerders van het transmissienet voor elektriciteit.

- **Elia, de beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in België**, is houder van de licenties voor zijn net van 380 kV tot 150 kV op nationaal niveau en zijn net van 70 kV tot 30 kV in de drie gewesten van het land.
- **50Hertz, een van de vier Duitse netbeheerders** (actief in het noorden en oosten van Duitsland), is voor 60% in handen van Elia en voor 40% eigendom van Industry Fund Management (IFM).

Elia System Operator is een beursgenoteerd bedrijf (op de beurs van Brussel met een freefloat van 45,18%) met als referentieaandeelhouder de gemeentelijke holding Publi-T.

@ Meer informatie over het wettelijke kader: <http://www.elia.be/nl/over-elia/wettelijk-kader>

@ Meer informatie over het aandeel: <http://www.eliagroup.eu/en/investor-relations/Share-information/Shareholder-structure>

@ Meer informatie over de bestuursorganen: <http://www.elia.be/nl/over-elia/corporate-governance/bestuursorganen>

— EGI, de internationale motor van de Elia groep

Met de oprichting van Elia Grid International (EGI) zet de Elia groep zijn internationale ambitie kracht bij. Als filiaal van Elia System Operator in België en van 50Hertz Transmission in Duitsland bundelt EGI de expertise van twee grote transmissienetbeheerders. Zo kan EGI terugvallen op een sterke reputatie en een vakkennis die door de jaren heen werd opgebouwd.

EGI biedt consulting- & engineeringdiensten aan derden aan. EGI gaat wereldwijd op zoek naar opportuniteiten voor projectontwikkelingen en –investeringen in elektriciteitssystemen. De prospecties en de samenwerkingen tussen EGI en zijn niet-Europese partners komen ook de Groep ten goede, die zo een beter beeld krijgt van de nieuwe marktmodellen en de trends op internationaal niveau.

EGI is actief in het Midden-Oosten en in Afrika, een continent met toenemende energiebehoeften dat enorm veel mogelijkheden biedt. Naast consultingdiensten legt EGI zich ook toe op de ontwikkeling van ‘EPC¹-projecten’ met partners buiten Europa. In 2015 gaan in Duitsland een aantal projecten van start.

1. Engineering, Procurement & Construction

“

Dankzij de steun die we krijgen van twee Europese netbeheerders hoeft EGI zijn reputatie als flexibele en betrouwbare partner niet meer te bewijzen. EGI kan putten uit de ervaring die toegepast wordt in zijn eigen netten en dat wekt vertrouwen op.

Markus Berger

SAMI IN SAUDI-ARABIË

Een sleutelproject voor EGI in het Midden-Oosten

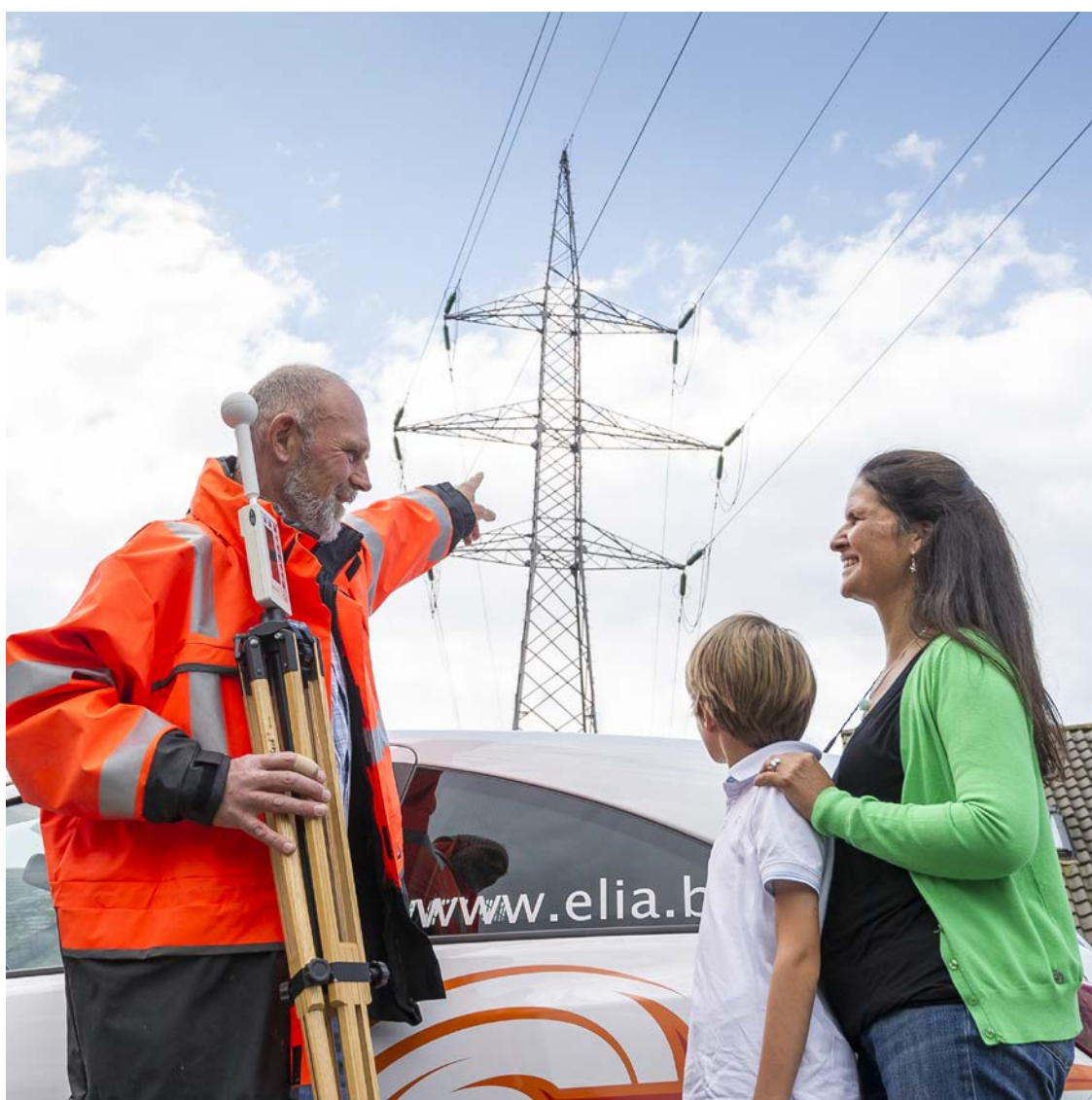
EGI en de onderneming Saudi Electricity Company (SEC) hebben een belangrijk akkoord gesloten om de efficiëntie te verbeteren van het filiaal van de Saudische transmissienetbeheerder National Grid SA. Aan de hand van het SAMI-plan (Strategic Asset Management Implementation) werden alle rollen en verantwoordelijkheden binnen de onderneming opnieuw uitgetekend. Dit consultingproject loopt over twee jaar en omvat opleidingen, de invoering van nieuwe werkmethodes, structurele wijzigingen binnen de organisatie ... Dit project is een internationale referentie geworden voor EGI.

De dialoog met onze stakeholders

Onze engagementen

Een infrastructuur die het volledige grondgebied bestrijkt moet beheerd worden in nauw overleg met alle stakeholders. De Elia groep speelt een cruciale rol, zowel voor het welzijn van de gemeenschap als voor het economisch succes van de bedrijven en het goede verloop van hun activiteiten.

— Leveranciers van goederen of diensten

In België staat het departement 'Aankopen' in voor bijna alle aankopen die Elia moet uitvoeren. Dit is een strategische taak, vooral met het oog op het investeringsprogramma voor de komende jaren.

Elia heeft een programma uitgewerkt dat nagaat in hoeverre de technische specificaties een passend antwoord bieden op de behoeften van vandaag. Het is de bedoeling om de technische criteria af te stemmen op de intrinsieke vereisten van het project en tegelijk te besparen, maar zonder te raken aan de uiteindelijke kwaliteit.

In 2015 zal het departement 'Aankopen' blijven streven naar een beter technisch-economisch evenwicht binnen andere aankoopcategorieën.

In Duitsland zijn alle netbeheerders veel meer gaan investeren en dit brengt risico's mee voor de komende jaren op het vlak van de beschikbaarheid van materiaal en de levering van diensten door alle dienstverleners. 50Hertz is nagegaan welke uitrustingen en diensten nodig zijn en heeft potentiële knelpunten in kaart gebracht die wellicht vanaf 2016 zullen opduiken voor elektrotechnische diensten, transformatoren, scheidingschakelaars en vermogensschakelaars. Om hierop te anticiperen zal 50ertz een preselectie maken van nieuwe leveranciers en ervoor zorgen dat bestellingen vroeger worden doorgegeven en uitrustingen bij de leveranciers in voorraad worden gehouden.

— Investeerders

De Elia groep kiest voor een transparante communicatie en dialoog met financieel analisten en huidige en potentiële investeerders: om de resultaten, de strategie en de beslissingen van de onderneming toe te lichten en om inzicht te krijgen in de bezorgdheden van de financiële markt en hun standpunt te begrijpen. Er werden een tiental

ELIA-NET STAAT CENTRAAL IN HET SYSTEEM

De Groep is lid van diverse vakverenigingen

Een vrijwillig initiatief van de 17 grootste netbeheerders ter wereld die samen meer dan 70% van de vraag naar elektriciteit wereldwijd vertegenwoordigen en 3,4 miljard verbruikers van elektriciteit voorzien op de 6 continenten – www.go15.org

ENTSO-e European Network of Transmission System operators of Electricity – www.entsoe.eu

Elia en 50Hertz zijn actief lid van de Europese vereniging van netbeheerders.

European Association for Storage of Energy – www.ease-storage.eu

Meer informatie over de Users' Group: <http://www.elia.be/nl/over-elia/users-group>

roadshows georganiseerd bij zo'n honderd institutionele investeerders in de grootste financiële centra van Europa. Naast deze evenementen kregen de investeerders en analisten ook de kans om een gesprek te voeren (persoonlijk of via videoconferencing) met het Management van de Elia groep.

Als 100% aandeelhouder en enige kredietverstrekker van 50Hertz heeft Eurogrid GmbH een langdurige en stabiele vertrouwensrelatie opgebouwd met financieel analisten en kredietbeoordelaars, en ook met huidige en potentiële investeerders en gedschietters.

— Klanten

Elia organiseert geregeld ontmoetingen met zijn klanten. Op 6 en 13 juni werden er twee infodagen georganiseerd voor de verschillende klantengroepen. Het contactpunt is de Users' Group. Deze denkgroep houdt de communicatielijnen tussen Elia en zijn klanten en partners continu open en is onderverdeeld in meerdere werkgroepen: Belgian Grid, European Market Design, System Operation, Task Force Implementation Strategic Reserve en Task Force Balancing. Indien nodig kunnen standpunten over problemen die betrekking hebben op het technisch reglement daarna voorgelegd worden aan de bevoegde minister.

BESTGRID

Door de lange wachttijden bij de aflevering van vergunningen lopen ontwikkelingsprojecten heel vaak vertraging op. Om projecten beter te doen aanvaarden en de vergunningsprocedures te vergemakkelijken, heeft RGI¹ een nieuw initiatief gelanceerd, 'Bestgrid', dat nieuwe methodes wil toepassen om de lokale stakeholders te laten samenwerken. Er werden proefprojecten opgestart in België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk waarbij elke beheerder nauw samenwerkt met lokale ngo's om nieuwe benaderingen en werkwijzen uit te testen.

Elia heeft samen met IEW (Inter-Environnement Wallonie) een actieplan uitgewerkt voor de stakeholders die betrokken zijn bij de plannen om ondergrondse hoogspanningskabels (150 kV) aan te leggen tussen de hoogspanningsstations van Braine l'Alleud en Waterloo. Uit de recentste geraamde gegevens van de distributienetbeheerder blijkt echter dat belangrijke specifieke aansluitingsaanvragen geannuleerd werden. Omdat de onmiddellijke behoefte nu verschoven is naar 2020 zal Elia de geplande investering schrappen en geen stedenbouwkundige vergunning aanvragen zoals voorzien in de aanvankelijk bekendgemaakte planning. Toch wordt dit initiatief niet stopgezet en Elia zal in 2015 blijven samenwerken met IEW aan andere projecten. Elia bouwt verder op deze ervaring met IEW en heeft een soortgelijk initiatief gelanceerd met de Bond Beter Leefmilieu (BBL) die zal evalueren hoe Elia het overleg met de stakeholders heeft beheerd tijdens de vergunningsprocedure in het kader van het project Stevin. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht in 2015.

1. Renewables Grid Initiative

Elke deelnemer vertegenwoordigt een stakeholder van de Belgische elektriciteitsmarkt. Op 11 december 2014 is de nieuwe federatie van aggregatoren (Belgian Demand Response Aggregators) officieel lid geworden van de Users' Group.

Met de winter voor de deur lanceerde Elia diverse initiatieven om het netbeheer te optimaliseren en toe te zien op de bevoorradingzekerheid. Deze werden voorgesteld en besproken binnen deze groep.

50Hertz verleent zijn diensten aan een heel uiteenlopend klantenbestand. In 2014 versterkte 50Hertz zijn samenwerking met de distributienetbeheerders die rechtstreeks aangesloten zijn op het net door de ondertekening van een 10-puntenmanifest dat aanzet tot een nauwere samenwerking op het vlak van ondersteunende diensten. Er werden workshops gehouden om de regels en verantwoordelijkheden met betrekking tot de diensten van het net toe te lichten, de online gegevensuitwisseling te verbeteren en te komen tot een beter decentraal beheer van de, overwegend hernieuwbare productie-eenheden.

— Overheden, omwonenden, ondernemers, ngo's

In België zet Elia zich in om de bevoegde overheden en instanties en ook de omwonenden van zijn installaties te informeren over de uitvoering van investeringen, onderhoudswerkzaamheden of dringende interventies. Elia organiseert ontmoetingen met de omwonenden om de infrastructuurprojecten toe te lichten. In 2015 zullen de omwonenden online een kaart kunnen raadplegen met daarop alle lopende ontwikkelingsprojecten van het net. Zo krijgen ze een beter beeld van de vergunningen in aanvraag en de planning van de werven in hun gemeente. Elia besteedt ook bijzondere zorg aan alle werkzaamheden die uitgevoerd worden in de nabijheid van zijn installaties om zo de veiligheid van de mensen en het net te garanderen.

In Duitsland werden procedures voor publieke participatie uitgewerkt om de stakeholders te betrekken bij de planning en de goedkeuring van projecten en dit met het oog op de voortzetting van de netontwikkelingsprojecten die onder het toepassingsgebied vallen van de wet bedoeld om de uitbreiding van het net te versnellen (NABEG). Deze procedures moeten kansen creëren om een constructieve dialoog aan te gaan. 50Hertz is de eerste Duitse elektriciteitsnetbeheerder die dit proces van

50HERTZ INFO ROUND

Het mobiel kantoor verplaatste zich in de regio Brandenburg en volgt er het mogelijke traject van de toekomstige verbinding 380 kV Bertikow-Pasewalk. Op 11 verschillende plaatsen in de regio konden burgers hun vragen voorleggen aan de experts en hun suggesties doorgeven. Een aantal van hen nam deel aan de EMF-metingen onder de bestaande 220 kV-verbinding. Dit project neemt deel aan het BESTGRID-programma.

ELIA stakeholders' day

2^E EDITIE VAN DE STAKEHOLDERS' DAY IN AANWEZIGHEID VAN MEER DAN 300 GENODIGDEN

Deze dag staat bovenaan de agenda van de marktspelers: industriële klanten, distributienetbeheerders, traders, producenten, openbare overheden, regulatoren, ngo's, enz. Tijdens deze dag worden de grote thema's voor Elia voorgesteld en worden er paneldiscussies georganiseerd met externe sprekers over vragen over het net en het beheer van het systeem in zijn geheel.

Ik ben ervan overtuigd dat een betere integratie van het energiebeleid op Europees, nationaal en regionaal vlak noodzakelijk is. Op nationaal vlak heeft België een interfederaal Energiepact nodig. Dat moet immers de realisatie van fundamentele investeringen in de productie, de transformatie en het transport van energie mogelijk maken.

Marie-Christine Marghem
Minister van Energie,
Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling

stakeholderparticipatie opstart en er ook echt specifiek gevolg aan geeft. De Duitse regulator Bundesnetzagentur is een groot voorstander van dit proces, want zo creëert 50Hertz opportuniteiten om een dialoog aan te gaan met de betrokken partijen in elke fase van de uitbreidingsprojecten. De uitbreidingsprojecten van het net werden gedurende meer dan twee jaar omkaderd. Tijdens deze periode zijn bepaalde vormen van communicatie, zoals een infobeurs, een mobiele bezoekersbalie en workshops, heel nuttig gebleken om gesprekken op gang te brengen.

De Europese Commissie benadrukt de best practices die de Elia groep uitwerkt om infrastructuurprojecten te doen aanvaarden

In een onderzoek getiteld 'Study regarding infrastructure development: European strategy for raising public acceptance', uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie, analyseert consultancybureau Roland Berger de strategieën die de Europese TNB's hanteren om infrastructuurprojecten te doen aanvaarden

door het grote publiek. De initiatieven van 50Hertz en Elia krijgen extra aandacht in dit rapport, dat verwijst naar enkele goede praktijken, waaronder de infosessies en de bezoeken aan huis die 50Hertz organiseert voor de omwonenden van zijn installaties, het project Bestgrid waaraan de Groep meewerkt en ook de kwaliteit van de informatie die wordt gegeven op de websites van Elia en 50Hertz (met name de gegevens over de belasting op het net).

— De medewerkers

Er worden heel wat acties opgezet, zie p.52-57 "Binnenkijken bij Elia".

Meer informatie over de sociale relaties, bekijk ons verslag in pdf-formaat online.

www.renewables-grid.eu

Een strategie die toegevoegde waarde creëert

Onze strategie

De energietransitie wordt vooral aangestuurd door het dreigende risico van de klimaatverandering die niet langer alleen beschouwd wordt als een milieuprobleem, maar ook als een globale bron van verstoring van de samenleving, zowel op sociaal, als op economisch en politiek vlak.

De fundamentele wijziging die met de energietransitie gepaard gaat is ook een kans om te groeien en nieuwe waarde te creëren voor bedrijven die erin slagen hun strategie af te stemmen op deze realiteit.

Het nieuwe departement 'Elia Group Strategy & Innovation' legde in 2014 de fundamenten van een strategie om gedeelde waarde te creëren die gebaseerd is op deze bevinding.

De Elia groep heeft de ambitie om een sleutelrol te spelen in de gezamenlijke uitbouw van het energiesysteem van de toekomst. Hieraan kunnen meewerken en bijdragen is essentieel voor het succes van Elia op lange termijn. Maatschappelijke waarde creëren, betekent financiële waarde creëren, want financieel succes is niet los te zien van de manier waarop de onderneming de maatschappelijke uitdagingen aangaat.

De Elia groep heeft de ambitie om een sleutelrol te spelen in de gezamenlijke uitbouw van het energiesysteem van de toekomst.

Met deze strategie wil Elia meer zijn dan een netbeheerder en een speler worden in deze energietransitie. Elia streeft ernaar om producten en diensten te ontwikkelen die bijdragen aan de energietransitie naar een emissiearme economie.

Het beheer van het elektriciteitssysteem wordt steeds complexer en dit systeem moet ook flexibeler worden om het groeiend aandeel van de hernieuwbare energiebronnen te integreren. Daarom moeten we absoluut op zoek gaan naar nieuwe en flexibele oplossingen.

Deze aanpak zal in 2015 toegepast worden op lokaal niveau (Elia en 50Hertz) en binnen de Groep.

— Een innovatieve aanpak verankerd in de groepsstrategie

De Elia groep steunt op een innovatieve aanpak. Er werden vier pijlers vastgelegd:

- De **innovatieprocessen** die ervoor zorgen dat de innovatieve ideeën bedacht door de experts en externe partners worden omgevormd tot innovatieve projecten.
- Het beheer van de **projectportfolio** om een gepaste governance te voorzien die de projecten goedkeurt en opvolgt.
- De aanzet tot een **innovatiecultuur** binnen de Elia groep zelf om iedereen voor te bereiden op de overgang naar een steeds competitievere en complexere omgeving.

- Het **efficiënt beheer van onze samenwerkingen en partnerschappen** om ons net te versterken met de andere netbeheerders (distributie, transmissie), de constructeurs, maar ook met de nieuwe actoren en bedrijven die opduiken in de energiesector. Interne networking is ook een belangrijke motor om de innovatie voort te stuwen en de kennisuitwisseling te bevorderen.

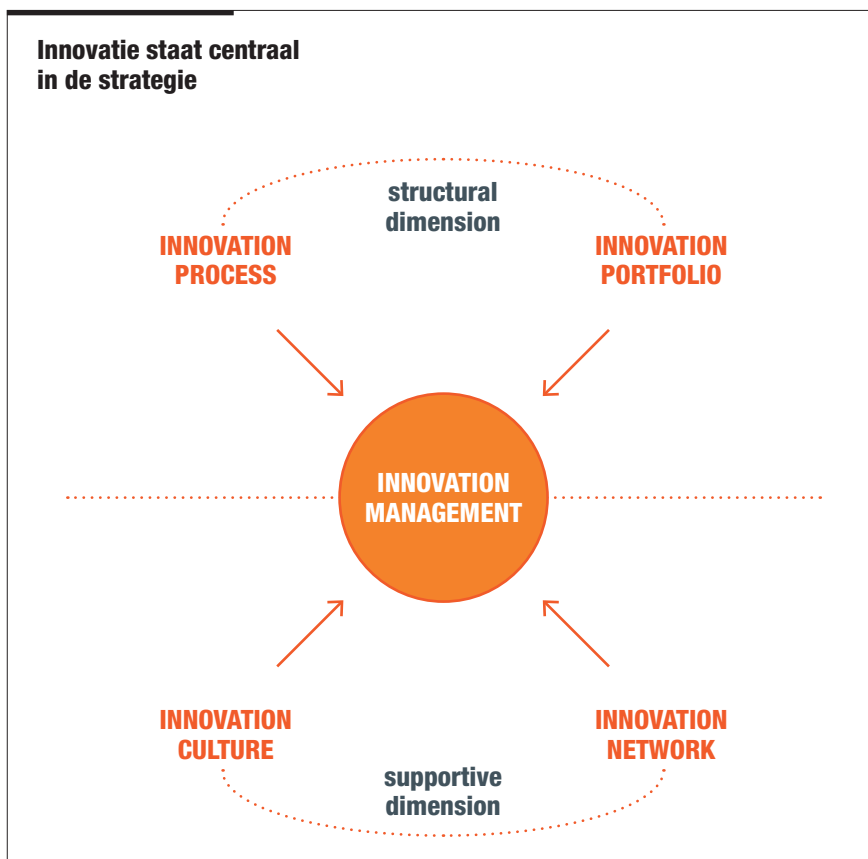
— Deelnemen aan projecten om in de toekomst een antwoord te kunnen bieden op de energie-uitdagingen

Elektriciteit transporteren – van de plek waar die geproduceerd wordt tot de plek waar die verbruikt zal worden – is een uitdaging in een context waar de elektriciteitsproductie evolueert naar een gedecentraliseerd model. Er moeten nieuwe methodes uitgewerkt worden om het net te plannen, te onderhouden en te exploiteren voor onshore en offshore windmolens en deze methodes moeten meer oog hebben voor de lokale omgeving, want alleen zo zal het grote publiek de projecten sneller aanvaarden en zullen ook de vergunningen vlotter afgeleverd worden.

Best paths

Best Paths, dat zijn 5 demonstratieprojecten die de voordelen van de nieuwe technologieën (gelijk- en wisselstroom) moeten aantonen aan de hand van innovatieve integratiemethodes. 50Hertz leidt de demonstratie iRock.eu ('Innovative Repowering of Corridors') rond het invoeren en toepassen van technologieën om de efficiëntie van bovengrondse lijnen op wisselstroom te verbeteren. In het kader van deze demonstratie staat Elia in voor één van de proefprojecten en werkt actief mee aan tests met 'interoperable multi-terminal control systems' HVDC VSC¹.

1. High Voltage Direct Current – Voltage Source Converter

CompactLine

Dit project is bedoeld om nieuwe infrastructuurprojecten gemakkelijker te laten aanvaarden door het grote publiek en op die manier ook de aflevering van vergunningen te versnellen. Om dat te realiseren, wordt er een innovatief tracé uitgetekend voor de 380 kV-lijnen met minder hoge masten en een minder brede corridor. 50Hertz is nauw betrokken bij dit project en zal een testlijn van ongeveer 2 km aanleggen in de regio Saksen-Anhalt.

E-HIGHWAY 2050

Dit project wil methodes en tools ontwikkelen voor de planning van het toekomstige European Highway System (EHS). Elia is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het EHS-beheersmodel dat de regelgevende, gouvernementele en financiële aspecten omvat, en ook de vragen in verband met vergunningen en financiering. Dit jaar heeft het project, onder meer, scenario's opgesteld voor 2050, een benadering voor de modelvorming van het Europese net, een evaluatie van de technologie tussen 2030 en 2050 en een methodologie om de kosten en de baten te analyseren die de ontwikkeling van de pan-Europese transmissie-infrastructuur met zich brengen. De afronding van dit project is voorzien eind 2015.

Decentrale energiebronnen als nieuwe bronnen van flexibiliteit voor ons systeem.

ECOGRID.eu

Elia werkt mee aan dit project dat een nieuw concept wil lanceren voor een balancingmarkt in real time en de efficiënte exploitatie mogelijk wil maken van een distributienet met een groot aandeel van hernieuwbare energiebronnen. Elia leidt de studie die zal onderzoeken of het concept Ecogrid.eu ook toegepast kan worden in andere landen in Europa, waaronder België. De conclusies van dit project worden eind 2015 verwacht.

R2 Down Wind (zie p.43)

Dit project, geleid door Elia, wil aantonen dat windmolenparken kunnen bijdragen aan de secundaire reserve (Down: dit staat voor de vermindering van de productie).

Opslagtechnologieën kunnen een oplossing bieden voor de levering van ondersteunende diensten (zie p.41) en het beheer van congesties in een systeem waar het aandeel van hernieuwbare energiebronnen blijft toenemen.

eStorage

Elia werkt mee aan dit project dat de technische en economische haalbaarheid wil aantonen van opslagsystemen met pompen/turbines met een variabele snelheid en nieuwe marktmechanismen om deze opslag snel in te zetten in heel Europa.

SDL-BATT

50Hertz werkt mee aan dit project, dat bekijkt welke ondersteunende diensten economisch gezien het meest geschikt zijn voor opslag in batterijen, nu, tegen 2020 en tegen 2050. Dit project zal ook nagaan in hoeverre een opslag in batterijen kan bijdragen aan het behoud van de stabiliteit van het systeem, met name door primaire reserve te leveren. In het kader van dit project is er een demonstratie gepland.

Meer informatie vindt u op:
 • www.e-highway2050.eu
 • www.eu-ecogrid.net
 • <http://estorage-project.eu/>

De uitdagingen van de toekomst aannemen

Perspectieven voor 2015

24

De Elia groep vervult haar centrale rol door allerlei initiatieven te nemen betreffende het beheer van de netten en de integratie van de markten, het uitbouwen en behouden van kwaliteitsvolle netten met de nieuwste technologieën, de ontwikkeling van nieuwe activiteiten en de verwerving van nieuwe competenties.

— Doelstelling 'Go for Zero'

Veiligheid op het werk is, meer dan ooit, een absolute prioriteit. De twee ongevallen met dodelijke afloop in 2014 hebben ons eraan herinnerd dat de kennis opgedaan via opleidingen, de risicoanalyse en de uitwisseling van goede praktijken geen garanties bieden in een industriële omgeving als de onze. Het veiligheidsbeleid dat Elia al jaren voert, blijft de absolute topprioriteit en vormt de kern van de cultuurverandering binnen de onderneming. (zie p.56-57)

— Herziening van de tariefmethodologie voor de komende tariefperiode in België

Nu de regelgevende periode 2012-2015 bijna afgelopen is, zal Elia een nieuw tariefvoorstel indienen voor de regelgevende periode 2016-2019. Daarbij zal Elia zich moeten houden aan de nieuwe tariefmethodologie die de CREG heeft uitgewerkt in samenwerking met Elia. De CREG zal dit nieuwe tariefvoorstel bestuderen in de tweede helft van 2015. Elia kan zijn voorstel dan zo nodig aanpassen op basis van de geformuleerde opmerkingen. De verwerking van dit tariefvoorstel zou moeten leiden tot de vastlegging van klantentarieven die zullen gelden van 1 januari 2016 tot 31 december 2019.

— De elektriciteitsbevoorrading van de netten handhaven: elke dag weer een uitdaging

Het energielandschap verandert ingrijpend. De toenemende energiehandel op Europese schaal gaat gepaard met een sterke opkomst van energie geproduceerd op basis van hernieuwbare energiebronnen. Door het intermitterende karakter van deze bronnen moeten productieparken flexibeler gaan werken en hebben netbeheerders nood aan tools waarmee ze hun rol kunnen vervullen als beheerders van het evenwicht in real time tussen aanbod en vraag. De aangekondigde sluiting van enkele centrales in België, maar ook in andere Europese landen, bovenop de vertraging in de planning van nieuwe klassieke centrales, maakt deze situatie nog complexer. In deze context doet de Elia groep zijn uiterste best om zijn opdracht te vervullen en te zoeken naar duurzame oplossingen met respect voor de rollen en verantwoordelijkheden van alle marktspelers en de overheden.

— De beschikbaarheid van de infrastructuur optimaliseren

De maximale beschikbaarheid van de infrastructuur, het is een bekommernis die steeds meer aandacht vereist. Elia zet zich in om methodes uit te werken voor de opvolging en planning van het onderhoud die aangepast zijn aan de specifieke situatie waarin het onderdeel (ook netelement genoemd) van het betrokken net zich bevindt.

— Operationele uitmuntendheid

Er worden elke dag zo'n 60 interventies uitgevoerd voor onderhoudswerkzaamheden, herstellingen en indienststellingen van nieuwe installaties. Elia is werkzaam in een complexe technische omgeving en

77,1 TWh
belasting van het Elia-net

moet altijd waakzaam zijn. De voorbereiding en de coördinatie van de werkzaamheden moeten van de hoogste kwaliteit zijn en gepaard gaan met een al even hoog expertiseniveau. Elke dag vereist dezelfde scherpe aandacht en professionele houding op het terrein.

— Integratie van de Europese elektriciteitsmarkt

De Elia groep heeft de ambitie om zijn voortrekkersrol te blijven spelen in de uitbouw van een goed werkende elektriciteitsmarkt op Europese schaal. De medewerkers van de Groep werken aan de invoering van het flow-based mechanisme op de regionale markt 'Central West Europe', als ook aan de invoering van het mechanisme voor de intradaymarktkoppeling in de NWE-zone en aan de Europese netreglementen die moeten worden opgesteld voor de goede werking van deze eenheidsmarkt.

— Toegang tot een gediversifieerde en betrouwbare energiemix

De verbruikers toegang bieden tot een ruime en gediversifieerde energiemix draagt bij aan de goede werking van een competitieve markt (en vandaar ook aan de

concurrentiekracht van de bedrijven en de betere prijzen voor de verbruikers) alsook aan de bevoorradingszekerheid. Daarom werkt de Elia groep intensief aan diverse grootschalige projecten: de aansluiting van de onshore en offshore windmolenparken in de Noordzee en de Oostzee, nieuwe interconnecties tussen België en Groot-Brittannië of België en Duitsland, de toename van de verhandelbare capaciteit aan de Belgische grenzen, de ontwikkeling van de interconnecties met Polen en de versterking van de noord-zuidas en de zuid-westas in Duitsland zelf.

— Verdere ontwikkeling van de netten: de problematiek van de vergunningen

Om zijn opdracht correct te kunnen uitvoeren en, met name, de verbruikers die daar om vragen aan te sluiten op zijn netten of de nodige infrastructuurprojecten op te starten, moet de Elia groep zware investeringen doen. Elia kan deze projecten pas tijdig afronden, en zo de gemeenschap helpen, als eerst de nodige vergunningen worden afgeleverd en de projecten ook aanvaard worden door de lokale gemeenschap. De overheid staat voor de enorme uitdaging om een duurzaam kader te creëren voor de aflevering van deze vergunningen dat voldoet aan de verplichtingen inzake democratische inspraak. De Groep zelf neemt verschillende initiatieven om de inspraak van en de samenwerking met de bevolking te verbeteren, zoals onder meer, de samenwerking met milieuverenigingen.

Instaan voor een betrouwbare elektriciteitstransmissie, nu en in de toekomst

---

Onze 3 activiteiten

Sinds de vrijmaking van de markt, die voor een duidelijke scheiding heeft gezorgd tussen de verschillende spelers op de energiemarkt, is Elia in België initiatieven blijven nemen om zijn taken zo goed mogelijk te vervullen.

De uitdagingen waar Elia nu voor staat, hebben zijn vakgebieden of métiers grondig gewijzigd. Elia reageert door nieuwe mechanismen uit te denken, zijn medewerkers op te leiden, partnerschappen aan te gaan ...

Het elektriciteitssysteem beheren

Het elektriciteitssysteem wordt steeds moeilijker te beheren. Er is dan ook nood aan geavanceerde tools en processen en specifieke competenties om het systeem 24 uur per dag en in elk seizoen in evenwicht te houden. Omdat energie niet massaal opgeslagen kan worden, moet dit evenwicht in real time gehandhaafd worden met het oog op een betrouwbare bevoorrading en een efficiënt operationeel beheer van het hoogspanningsnet.

De infrastructuur beheren

In het verleden werden de elektriciteitscentrales altijd gebouwd in de buurt van steden en industriegebieden. Sinds de opkomst van de hernieuwbare energiebronnen liggen de productievestigingen veel verder van de verbruikscentra (vb. windmolenpark in zee). Om deze bronnen te integreren en de productie te laten circuleren van noord naar zuid en van oost naar west moeten de distributienetten uitgebreid worden en is er ook voldoende transmissiecapaciteit nodig. Om haar doelstellingen te bereiken, heeft de Europese Commissie een aantal 'projects of common interest' (PCI) geselecteerd. Projecten die dit label toegewezen krijgen, kunnen rekenen op een speciale vergunningsprocedure en financiële steun.

De markt faciliteren

Elia stelt zijn infrastructuur ter beschikking van de markt op een transparante en niet-discriminerende manier, ontwikkelt nieuwe producten en diensten om de liquiditeit van de Europese elektriciteitsmarkt te verhogen en bouwt nieuwe aansluitingen om nieuwe mogelijkheden aan te reiken aan de markt. Op die manier probeert Elia de concurrentie tussen de marktspelers aan te wakkeren en aan te zetten tot een efficiënter gebruik van de energiebronnen die beschikbaar zijn in Europa om zo de economie en het welzijn van alle burgers te verbeteren.

De netinfrastructuur beheren

**Onze infrastructuur onderhouden,
aanpassen en ontwikkelen**

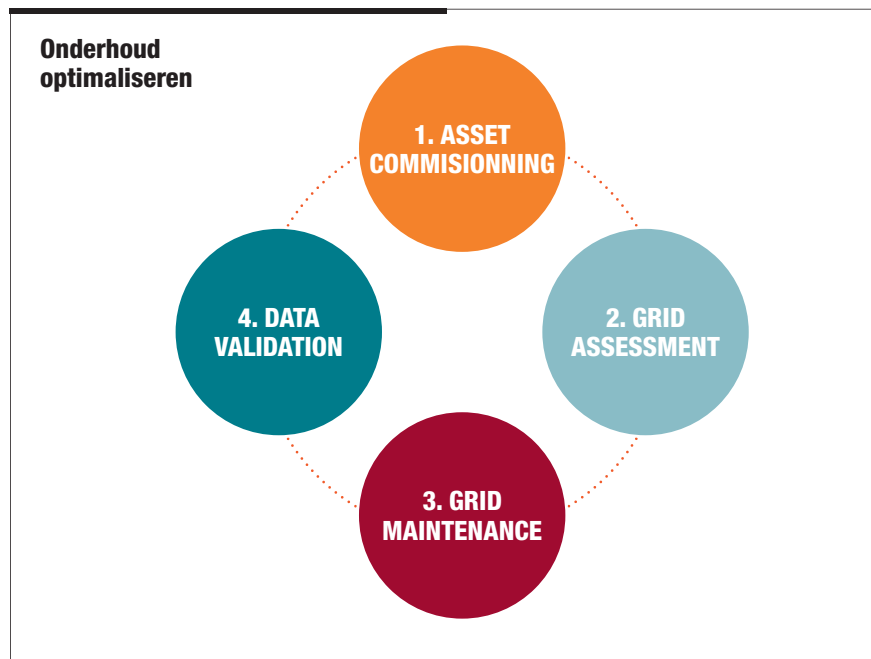
— Operationele uitmuntendheid

Wij staan in voor het **onderhoud en de uitbreiding van de hoogspanningsinstallaties: lijnen, kabels, transformatoren enz.**

We stappen geleidelijk over naar een conditioneel onderhoud van onze infrastructuur, namelijk onderhoudswerken en herstellingen uitvoeren naargelang de leeftijd, de omgeving en het belang van de uitrusting (gisteren, vandaag en morgen), en selecteren zo de infrastructuur die het onderhoud het meest nodig heeft.

Het transmissienet vervult **een sleutel-functie in de energietransitie die we nu doormaken**. De infrastructuurprojecten moeten dus:

- de normen en wetgeving inzake veiligheid en milieu naleven;
- de bevoorradingszekerheid verbeteren;
- het risico van een onevenwicht tussen de beschikbare productie en de verbruiksbehoeften beperken;
- hernieuwbare energiebronnen kunnen transporteren;
- de import- en exportcapaciteit versterken;
- de elektriciteitsmarkt openstellen voor meer concurrentie met een positieve impact op de elektriciteitsprijzen, ten voordele van de bedrijven en de gemeenschap.

Een optimaal onderhoud voorzien, aangepast aan de noden van morgen

Om dit te doen, werkt Elia elke dag rond deze 4 luiken:

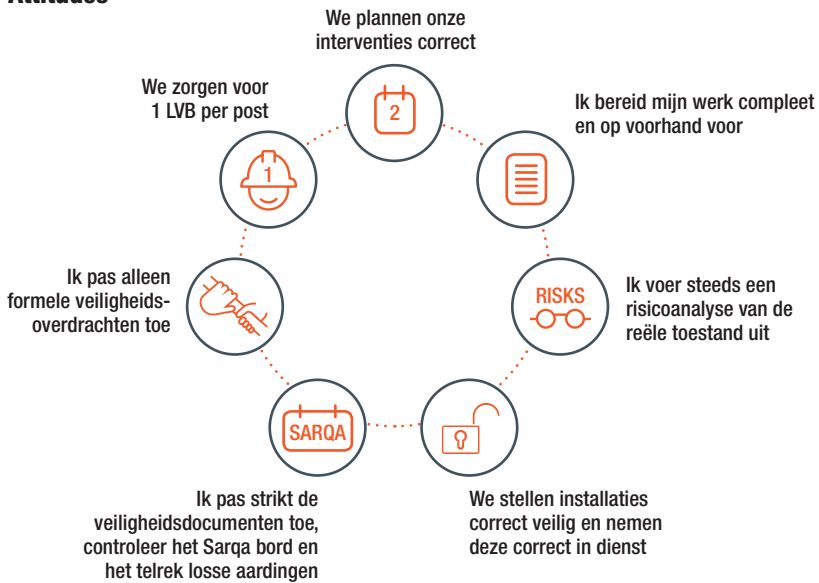
1. **Asset commissioning** (Indienststelling van de infrastructuur): een proces waarbij de functionaliteit van een netelement getest wordt om na te gaan of dit voldoet aan zijn doelstelling en zijn specificaties. Dit is een uitdaging voor de onderhoudsteams van Elia. De integratie van nieuwe elementen in het net moet verlopen volgens een geharmoniseerde methode om zo de infrastructuur in de toekomst optimaal te kunnen beheren.
2. **Grid assessment** (Beoordeling van het net): de manier waarop we onze infrastructuur controleren is heel belangrijk om de toestand van het net in te schatten. Aan de hand van de gegevens die opgetekend worden na een inspectie kan de planning van de projecten, onderhoudswerken of vervangingen opgesteld worden. Deze beoordeling van de kwaliteit van de installaties is cruciaal om de integriteit van ons net te handhaven.
3. **Grid maintenance** (Onderhoud van het net): door onze uitrusting te onderhouden, kunnen we garanderen dat die correct werkt. Bij de planning en de uitvoering van dit onderhoud wordt rekening gehouden met de kwaliteit van de elektriciteitsbevoorrading en de operationele efficiëntie.
4. **Data validation** (Bevestiging van de gegevens): de kwaliteit van de gegevens die wij invoeren in onze databank is heel belangrijk. Dit is een nieuw vakgebied voor Elia dat heeft geleid tot een nieuwe tool, want we hebben betrouwbare gegevens nodig om de juiste beslissingen te kunnen nemen.

‘Operationele uitmuntendheid’: een sleutelbegrip dat aangeeft wat wij, dag na dag, nastreven binnen elk team: de uitvoering van een kwaliteitsvol en professioneel onderhoud met aandacht voor de veiligheid.

Frédéric Dunon

7 Golden Safety Attitudes

7 GOLDEN SAFETY ATTITUDES

Elia heeft zijn inspanningen voortgezet om de veiligheidsreflex systematisch te verbeteren. In 2014 werd de sensibiliseringscampagne '7 Golden Safety Attitudes' gelanceerd. Deze wijst op het belang van een goede planning en voorbereiding van het werk, een juiste inschatting van de risico's en gepaste preventieregels alsook een geformaliseerde werkoverdracht. Deze 7 regels moeten een onvoorwaardelijke reflex worden elke dag voor elk werk.

Het beheer van onze infrastructuur heeft ons er in 2014 toe aangezet om een inspectie uit te voeren van meer dan **10.000 primaire systemen** (elementen van een hoogspanningsstation: rails, scheidingschakelaar, transformator...) en bijna **3.200 secundaire systemen** (elementen die instaan voor de beveiliging, noodvoeding, controle ...) verspreid over het hele land.

In 2014 hebben de teams op het terrein **23.000 interventies** uitgevoerd aan onze installaties en primaire en secundaire systemen, zoals preventief onderhoud, inspecties en wettelijke controles. Dat zijn meer dan **60 interventies per dag**.

De uitvoering van deze interventies is goed voor meer dan **50.000 manuren** voor preventief onderhoud en meer dan **40.000 manuren** voor inspecties en wettelijke controles.

400

medewerkers
op het terrein

23.000

interventies per jaar ofwel
60 per dag

— Wat zijn onze uitdagingen elke dag?

1. Een hoog veiligheidsniveau garanderen is een absolute prioriteit bij onze dagelijkse onderhoudstaken.
2. 'Keeping the lights on' – beschikken over een betrouwbaar net op korte en lange termijn.
3. Beschikken over een flexibele organisatie die de uitdagingen aangaat van een energiesector in beweging en nieuwe methodes en technologieën integreren.
4. De kosten beheersen in een voortdurend veranderende context met een infrastructuur die verouderd en onderhouden of vervangen moet worden.

— Welke acties ondernemen we?

Veiligheid als kernidee

Een omgeving creëren waarin het veilig werken is, dat is een verantwoordelijkheid die we allemaal delen. Elia streeft nul ongevallen na. Elk ongeval kan en moet voorkomen worden. Lees ook "Binnenkijken bij Elia" p.54 – 55.

Veilig werken betekent in de eerste plaats zich correct gedragen en een gepaste houding aannemen in elke werksituatie. Veiligheid is gebaseerd op de intrinsieke eigenschappen van onze installaties, de technische competenties van onze teams en onze partners en de voortdurende aandacht op alle niveaus voor alle aspecten die verband houden met de veiligheid.

Programma 'Go for Zero'

Een programma met 6 luiken dat aansluit bij ons streven naar uitmuntendheid op het vlak van operationele veiligheid.

Voor meer informatie over dit programma, ontdek onze PDF online.

Elia streeft voortdurend naar kwaliteit

Elia tracht het beheer van zijn infrastructuur voortdurend te verbeteren, vanaf de keuze in het kader van het investeringsbeleid, het onderhoud en de exploitatie van de installaties tot de buitendienststelling ervan. Door de prioritairere punten van de certificering PAS 55 te volgen, kunnen we deze inspanningen beter structureren.

PAS 55 is een internationale norm voor optimalisatie en uitmuntendheid inzake het beheer van kritieke installaties. Door PAS 55 toe te passen, kunnen we erkend

2.852 KM
ondergrondse kabels

5.560 KM
luchtlijnen

worden als 'Leading Professional Asset Manager'. Als speler in het beheer van elektrische infrastructuur moet Elia zich absoluut kunnen meten aan deze internationale norm. Deze aanpak sluit ook aan bij het streven van de Groep om erkend te worden op internationaal niveau en gevraagd te worden wegens zijn competenties en expertise op het vlak van netbeheer.

Invoering van het Asset Control Concept (ACC)

Aan de hand van het Asset Control Concept kunnen we de installaties van nabij opvolgen om dan op het juiste ogenblik in te grijpen. Door de evolutie op het vlak van digitale technieken beschikken we nu over veel meer informatie. Het ACC zal deze gegevens verzamelen en analyseren om zo de risico's van incidenten beter te kunnen voorzien en elke kritieke installatie nauwgezet op te volgen.

“

We gaan niet méér onderhouden, maar meer gericht onderhouden.

Walter Geelen

Flexibele werkmethodes

Omdat onze omgeving continu evolueert, moeten we het werk flexibeler organiseren. De sluiting van de centrales, de kernuitstap en het groeiende aandeel van hernieuwbare energiebronnen zetten ons onderhoudsprogramma onder druk. We moeten dus een nieuwe planning van de snijdingen van de lijnen opstellen om het onderhoud uit te voeren.

Een programma aangepast aan de evolutie van onze infrastructuur

Onze medewerkers en hun knowhow, dat zijn Elia's belangrijkste resources. De leeftijds piramide en de kennisoverdracht naar de jongeren zijn onze grootste uitdagingen voor de komende jaren. We hebben binnen de Groep opvolgings- en opleidingsprogramma's gelanceerd 'People and technical skills', zodat deze knowhow niet verloren gaat. Met dit programma willen we de huidige competenties van onze medewerkers versterken en ervoor zorgen dat die ook doorgegeven worden aan alle andere medewerkers. Zo kunnen we ook voldoen aan de nieuwe eisen die het netonderhoud in de toekomst zal stellen. Elke medewerker heeft zo zijn ontplooiing zelf in handen.

Na een tweejarig onderzoek hebben we 9 cruciale competenties afgebakend en zo ontwikkelingstrajecten uitgetekend die lopen van 2014 tot 2015. Met deze trajecten willen we de bijscholing operationeel maken en de nieuw ontwikkelde tools toepassen (e-learning, forum, voorbereiding van de opleidingen enz.).

99,99 %
gemiddelde beschikbaarheid
van de bevoorrading
(AIT : 3 min 38 sec)
Zie p.42

Elke medewerker heeft zijn ontplooiing zelf in handen en wordt aangemoedigd om te laten weten welke specifieke competenties aandacht verdienen. Het management zal rekening houden met deze vragen die dan samengebracht worden in het interne opleidingscentrum.

Elia wil een filosofie creëren waarbij competenties ontwikkeld worden via bijscholing met een reële impact op het terrein.

Onze infrastructuur beter integreren in de lokale omgeving

Elia neemt zijn verantwoordelijkheid ook door er alles aan te doen om zijn infrastructuur te doen aanvaarden door de samenleving in het algemeen en meer bepaald door de directe omwonenden. Komen tot een echte consensus wordt een cruciale voorwaarde om onze opdracht van openbare dienstverlening te blijven vervullen.

Het Nimby-effect (Not in my backyard), niet in mijn achtertuin

De relatie tussen de energiesector en de burgers is een heel paradoxale relatie. Burgers beseffen dat er geïnvesteerd moet worden om nieuwe vormen van energie aan te boren, maar zijn niet altijd bereid om de

13 %
hernieuwbare energie in België
in 2020

215
metingen uitgevoerd
op het terrein

gevolgen te dragen van de investeringen die vereist zijn voor deze infrastructuur, vooral niet als die in de buurt van hun woning gepland zijn. Dit noemen we het NIMBY-syndroom ('Not-In-My-Backyard'), dat een spanningsveld creëert tussen, enerzijds, het legitieme recht op inspraak van de burger als individu en, anderzijds, de noodzaak om nieuwe investeringen te doen die de samenleving van morgen ten goede zullen komen.

Elia tracht de perceptie van zijn projecten altijd te verbeteren zodat die sereen gerealiseerd kunnen worden door die harmonieus te integreren in de lokale omgeving. Hoe? Door te overleggen en te praten met de betrokken stakeholders en door ook intern het bewustzijn te versterken en nieuwe processen in te voeren.

Werkzaamheden in de buurt van de Elia-installaties

Elia heeft specifieke aandacht voor alle werkzaamheden die uitgevoerd worden in de nabijheid van zijn installaties om zo de veiligheid van de mensen en het net te garanderen. Een gespecialiseerd team gaat altijd op zoek naar de beste oplossing voor alle betrokken partijen.

Vragen over elektrische en magnetische velden

Het magnetisch veld voortgebracht door het elektriciteitsnet heeft een heel lage frequentie (50 Hz), veel lager dan de frequentie van gsm's of microgolfovens bijvoorbeeld. Hoe verder van de bron verwijderd, hoe minder sterk de intensiteit van dit veld. Elia beseft dat de omwonenden ongerust zijn en vragen hebben over hun gezondheid en daarom informeert Elia het publiek en werkt het mee aan wetenschappelijk onderzoek. Elia heeft een samenwerkingsakkoord gesloten met diverse onderzoekscentra en universiteiten die deel uitmaken van de Belgische BioElectroMagnetic Group (BBEMG). Dit akkoord garandeert hen volledige onafhankelijkheid. Bovendien heeft Elia toegang tot internationale onderzoeksresultaten in dit domein via het Electric Power Research Institute (EPRI) in de Verenigde Staten.

Op vraag van de omwonenden voert Elia metingen uit of geeft het antwoord op hun vragen en dit in alle transparantie. In 2014 werden er zo'n 215 metingen uitgevoerd op het terrein en een honderdtal vragen beantwoord.

Meer informatie op:

- <http://www.elia.be/nl/veiligheid-en-milieu/environmental-compliance/elektrische-en-magnetische-velden>
- www.bbemg.be

Eind 2014 kwam er een nieuwe brochure uit voor iedereen die meer wil weten over elektromagnetische velden en hoogspanningslijnen:

Dit document is bedoeld om:

- te informeren en duidelijk uit te leggen wat elektrische en magnetische velden van hoogspanningslijnen zijn;
- antwoord te geven op de vaakst gestelde vragen van de stakeholders.

Aanleg van corridors onder de hoogspanningslijnen

Het Europese project 'LIFE+ Elia' werd gelanceerd in september 2011 met de financiële steun van de Europese Commissie en het Waals Gewest. Dit project, dat wordt gevoerd in samenwerking met RTE (Frankrijk), zorgt voor de aanleg van ecologische corridors onder hoogspanningslijnen die

Voor een beter onthaal van zijn projecten streeft Elia naar een meer harmonieuze integratie in de omgeving.

bosgebieden doorkruisen. Vandaag is dit project op kruissnelheid. De operationele diensten gebruiken nieuwe methodes om de gebieden onder de lijnen te beheren (weilanden aanleggen, bosranden en boomgaarden aanplanten, gezamenlijk beheer met lokale actoren ...).

Ambtenaren van de Europese Commissie en het Waals Gewest brachten in oktober 2014 een bezoek aan 5 locaties van het Life+-project. Samen met medewerkers van Elia en RTE bespraken ze wat het zou betekenen voor dit project indien dit zou worden voortgezet zonder subsidies en hoe deze nieuwe aanpak en realisaties gedeeld kunnen worden met de andere netbeheerders in Europa.

Risico's voor de vogels

Bepaalde hoogspanningslijnen zijn zo goed als onzichtbaar voor vogels in vlucht, vooral bij mist, schemerlicht of 's nachts. Elk jaar vliegen heel wat vogels in België tegen hoogspanningslijnen aan. Elia heeft aan Aves, de ornithologische afdeling van Natagora, aan Natuurpunt, Vogelbescherming Vlaanderen en het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) gevraagd om de 'knelpunten' in kaart te brengen. Op basis van dit onderzoek stippelt Elia een beleid uit om bakens te plaatsen op zijn hoogspanningsnet om het aantal vogels dat tegen de lijnen aanvliegt aanzienlijk terug te dringen.

In Oudenaarde werd een project opgestart om dit fenomeen tegen te gaan met onmiddellijke resultaten. Uit dagelijkse controles blijkt dat er nu haast geen vogels meer tegen de geleiders van de hoogspanningslijnen aanvliegen.

Bodemonderzoek en sanering

Sinds de oprichting van Elia werden er in Vlaanderen bodemonderzoeken uitgevoerd op meer dan 200 sites, conform de geldende Vlaamse wetgeving. De ernstige bodemverontreiniging op bepaalde sites is te wijten aan een historische vervuiling veroorzaakt door eerdere industriële activiteiten of door de nabijheid van gasfabrieken, hoogovens, chemiebedrijven, enz. In 2014 werd 500.000 € vrijgemaakt voor onderzoek, opvolging en uitvoering van saneringswerken in Vlaanderen.

Na de oprichting van Elia voerden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest een bodemwetgeving in. Bijgevolg heeft Elia de bodemverontreiniging op alle sites proactief geëvalueerd en op basis daarvan voorzieningen aangelegd voor de mogelijke saneringskosten in de toekomst. Om het bodemrisico in Wallonië en Brussel beter te beheren, werden er in 2014 diverse studies en saneringswerken uitgevoerd ten belope van 900.000 €.

SF₆

SF₆ gas wordt al meer dan 30 jaar gebruikt om toestellen op hoogspanning en zeer hoge spanning te isoleren. GIS-installaties (Gas Insulated Switch gear) worden gebruikt in dichtbevolkte gebieden omdat die compacter zijn dan installaties waarin lucht als isolator gebruikt wordt. Voor installaties op middenspanning maakt Elia vooral gebruik van luchtledige onderbrekingskamers, een alternatief voor SF₆ dat niet kan gebruikt worden voor uitrustingen op hoogspanning en zeer hoge spanning.

Elia heeft een investerings- en onderhoudsbeleid uitgewerkt om het risico van SF₆-lekken te beperken. De constructeurs moeten een heel strikt maximaal SF₆-verliespercentage garanderen gedurende de hele levensduur van de installaties. Het geïnstalleerde volume van SF₆-gas in het Elia-net (36 kV tot 380 kV) bedraagt 60 ton. Het gebruik van SF₆-gas (vervanging en vulling van het lek) wordt van nabij opgevolgd met een trackingsysteem op elke SF₆-fles. In 2014 bedroeg het lekpercentage voor het volledige Elia-park 0,72 %.

+ 200

bodemstudies in Vlaanderen
sinds de oprichting van Elia

1.400.000 €

voor studies en werken in België

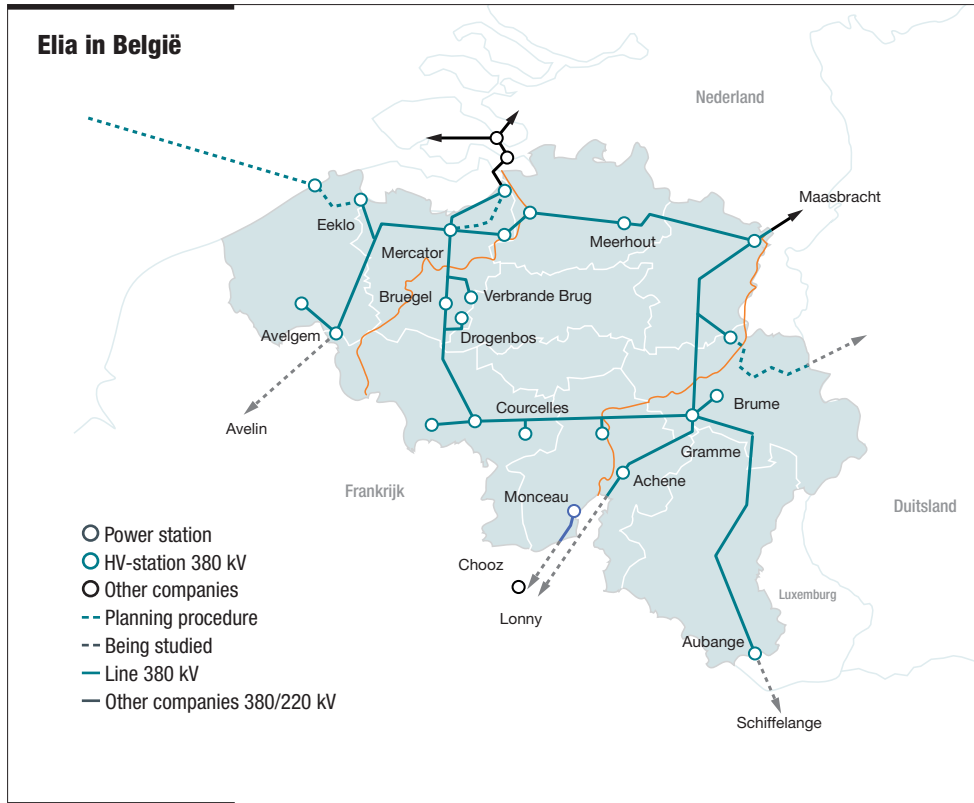
Meer informatie op:

- www.elia.be/nl/veiligheid-en-milieu/Project-Life-Elia
- www.life-elia.eu
- <http://www.elia.be/~media/files/News/Studievogels.pdf>

Elia in België

In 2014 werd 254,2 miljoen € geïnvesteerd. In de komende jaren zal dit bedrag aanzienlijk toenemen.

Europese context

ENTSO-E, de vereniging van Europese transmissie-netbeheerders, moet om de twee jaar een Europees Ontwikkelingsplan publiceren voor de komende 10 jaar ('TYNDP' = Ten Year Network Development Plan). Eind oktober 2014 kwam een nieuwe versie uit waarin een honderdtal ontwikkelingsbehoeften worden vastgelegd met een totale waarde van honderdvijftig miljoen euro. De onzekerheid over de ontwikkelingen tussen nu en 2030 worden opgevangen met 4 scenario's waarin telkens bepaalde ontwikkelingsbehoeften worden bevestigd. Dit plan is louter informatief, maar vormt wel een belangrijke basis voor het federale ontwikkelingsplan waarin de belangrijkste ontwikkelingspijlers van het Belgische geïnterconnecteerde net zijn opgenomen.

In België

Om de vier jaar moet Elia een federaal ontwikkelingsplan voor het transmissie-net (380 kV tot 110 kV) opstellen dat tien jaar vooruitkijkt. Eind 2014 werd er een voorontwerp opgesteld van het nieuwe federale plan voor 2015-2025. Dit plan zal naar verwachting eind 2015 definitief goedgekeurd worden door de minister van energie.

Elia moet daarnaast ook investeringsplannen opstellen voor de netten die vallen onder de gewestelijke wetgeving en deze ter goedkeuring voorleggen aan de gewestelijke overheden. Het gaat in dit geval om:

— Hoe ziet ons investeringsbeleid voor de toekomst eruit?

De geproduceerde elektriciteit moet beschikbaar zijn, op om het even welke plaats waar ze verbruikt wordt. Daarom is het beleid voor investeringen in het elektriciteitsnet zo belangrijk. We moeten de bevoorradingzekerheid van de huidige klanten garanderen en tegelijk anticiperen op de toekomstige behoeften om zo veilige, betrouwbare en duurzame netten uit te bouwen die de elektriciteit van morgen zullen vervoeren.

De portfolio van investeringen in elektriciteitsinfrastructuur is opgesplitst in drie pijlers:

1. **Vervangingen:** gevolg van de investeringen goedgekeurd in de voorbije decennia en de aanhoudende historische behoeften van het net.
2. **Herstructurering:** om in te spelen op nieuwe behoeften, zoals de decentrale productie of de evolutie van de conventionele productiesites en de verbruikssites.
3. **Europese integratie:** om de integratie van de elektriciteitsmarkten voort te zetten, bij te dragen aan de integratie van de hernieuwbare energiebronnen op Europese schaal en meer kansen te creëren voor de Belgische import en export.

Meer informatie op:

- www.entsoe.eu/publications/system-development-reports/tyndp/Pages/default.aspx
- www.elia.be/nl/grid-data/grid-development/investeringsplannen
- www.elia.be/nl/projecten/netprojecten

30

aansluitingsaanvragen van industriële klanten, producenten en ontwikkelaars van hernieuwbare energie heeft Elia in 2014 onderzocht

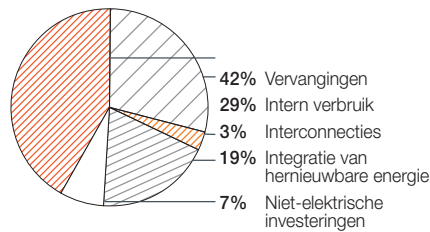
Aansluitingsaanvragen

	2014	2013	2012	2011
Aantal aanvragen	170	142	128	90
Totaal vermogen (MW)	900	1.110	1.170	811
% traditionele aansluitingen	71%	82%	84%	95%

1. investerings- en aanpassingsplannen in het Vlaams Gewest;
2. investerings- en aanpassingsplannen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest; en
3. investerings- en aanpassingsplannen in het Waals Gewest.

Er is een grote vraag naar aansluitingen van decentrale productie, vooral op het distributienet, maar het totaal vermogen gaat in dalende lijn. Er werd een databank gecreëerd voor aansluitingsaanvragen van productie-eenheden met een hoger vermogen dan 400 MW. Alle aanvragen samen zijn goed voor een vermogen

Investerings in 2014 :
252,4 miljoen €

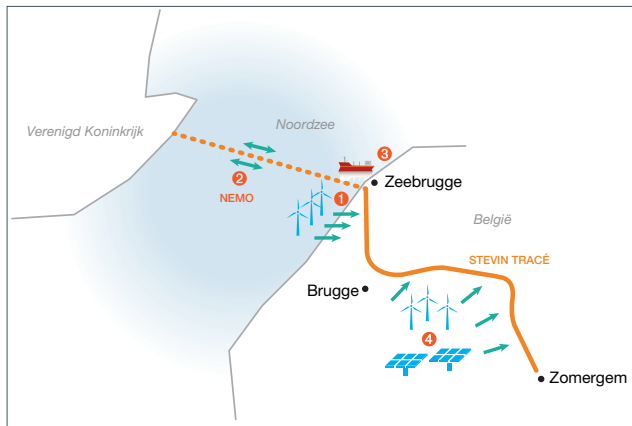

van 2.996 MW. Tegelijkertijd neemt de vraag naar aansluitingen voor traditionele productie-installaties af.

Naast de grootschalige projecten hebben de teams van Elia in 2014 ook 22 grote werken aan onze installaties afgerond. De voornaamste redenen voor deze projecten zijn: installeren van Ampacimon-meetinstrumenten op de interconnectieverbindingen (zie p.43), verleggen of leggen van kabels, herstellen van masten, aansluiten van klanten, herstellen van lijnen... Een project kan een dag, een week of een maand duren of gespreid worden over 2 jaar.

Onze projecten in België

1 AANSLUITING VAN OFFSHORE WINDMOLENPARKEN: STEVIN PROJECT¹

Dit project moet het onshore net tussen Zomergem en Zeebrugge versterken. Het is opgesplitst in drie grote luiken:

- de aanleg van een dubbele hoogspanningsverbinding van 380 kV tussen Zomergem en Zeebrugge, deels bovengronds en deels ondergronds;
- de aanleg van een nieuw hoogspanningsstation in Zeebrugge dat de elektriciteit van 380 kV naar andere spanningsniveaus transformeert;
- de aanleg van twee nieuwe overgangsstations in Brugge en in Damme die de overgang van ondergronds naar bovengronds mogelijk maken.

Elia heeft een akkoord gesloten met de bewoners en lokale besturen die een beroep hadden ingediend tegen het GRUP.

De stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning werden reeds afgeleverd voor de 3 hoogspanningsstations.

2 OFFSHORE NET IN DE NOORDZEE: BELGIAN OFFSHORE GRID (BOG)¹

Elia wil een 'stekker op zee' ontwikkelen en overlegt nu met de verschillende uitbaters van de toekomstige offshore windmolenparken om de beste oplossing te bepalen voor de uitvoering van de gezamenlijke aansluiting.

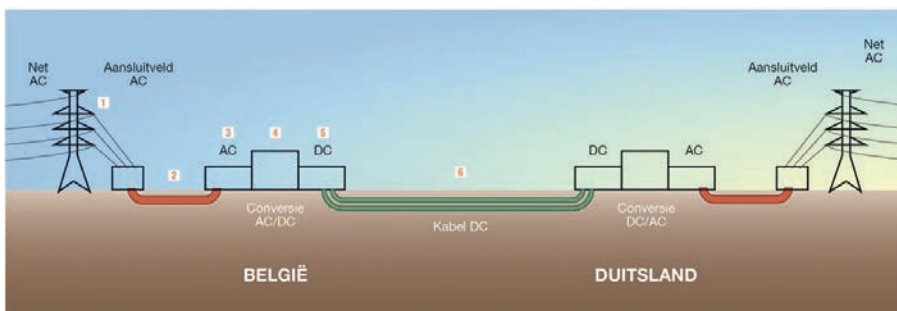
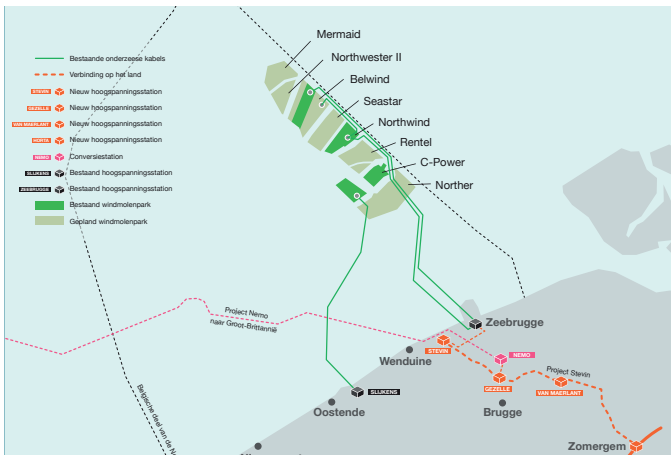
Vanuit economisch-technisch standpunt zou het ideaal zijn indien men voor een gedeelde aansluiting zou kiezen die vervolgens via gelijkstroomverbindingen op een internationaal platform zal worden aangesloten. Zo'n internationaal platform zal toegang geven tot andere soorten energiebronnen, meer bepaald tot hydraulische energie in Scandinavië. Dankzij dit nieuwe net in de Noordzee zullen de Belgische verbruikers kunnen voorzien worden met groene stroom, zelfs als het windstil is.

1. PCI (Project of Common Interest)

3 INTERCONNECTIEVERBINDING MET GROOT-BRITANNIË: NEMO PROJECT¹

De interconnectieverbinding Nemo Link® is een project waarbij er onderzeese en ondergrondse kabels aangelegd zullen worden tussen België en het Verenigd Koninkrijk. Zo zal de elektriciteit in beide richtingen getransporteerd kunnen worden tussen beide landen. Aan weerszijden van de Noordzee zullen een conversiestation en een transformatorstation gebouwd worden om er de kabels op aan te sluiten.

De Commissie heeft deze projecten uitgeroepen tot 'Projects of Common Interest' (PCI¹) in het kader van de nieuwe Europese reglementering Energy Infrastructure Package.

4 VERSTERKING VAN HET NET IN HET HAVENGEBIED VAN ANTWERPEN EN VAN DE INTERCONNECTIE MET NEDERLAND: BRABO PROJECT

Het project omvat twee belangrijke delen: de bouw van een nieuwe 380kV-lijn tussen de bestaande stations van Zandvliet en Lillo, op de rechteroever van de Schelde. Deze lijn zal de Schelde oversteken aan de Liefkenshoektunnel. Op de linkeroever zal ze op de bestaande 150 kV-lijn worden aangesloten en zal het bestaande hoogspanningsstation Mercator worden opgewaarderd naar 380kV.

Deze realisaties verhogen de bevoorradingszekerheid voor de inwoners en bedrijven in de regio en de Antwerpse Haven. Zij zorgen er ook voor dat nieuwe eenheden kunnen worden aangesloten en de interconnectie met Nederland kan worden versterkt, wat op zijn beurt de bevoorradingszekerheid zal verhogen en de marktwerking zal verbeteren. Hiervoor zorgen de installatie van een bijkomende dwarsregeltransformator (phase shifter) en dus ook de opwaardering van de bestaande 150kV-lijn tussen Zandvliet en Doel naar een 380kV-lijn.

5 INTERCONNECTIEVERBINDING MET DUITSLAND: ALEGRO PROJECT¹

De eerste interconnectieverbinding tussen België en Duitsland, ALEGrO (Aachen Liège Electric Grid Overlay), bestaat uit een gelijkstroomverbinding op zeer hoge spanning met een vermogen van zo'n 1.000 MW. De verbinding is zo'n honderd kilometer lang en wordt aangelegd tussen de stations van Lixhe in België en Oberzier in Duitsland.

Dit project is bedoeld om:

- de in- en uitvoercapaciteit tussen beide landen te versterken;
- het risico van een onevenwicht tussen de beschikbare productie en de verbruiksbehoeften te beperken;
- de bevoorradingszekerheid te verbeteren;
- hernieuwbare energie te vervoeren;
- de elektriciteitsmarkt open te stellen voor meer concurrentie, wat een positief effect zal hebben op de elektriciteitsprijzen en dat komt de bedrijven en de gemeenschap ten goede.

6 INTERCONNECTIEVERBINDING MET LUXEMBURG¹

Uitwerking van een gezamenlijke visie om een stap verder te gaan in de integratie van het Luxemburgse net. De gezamenlijk uitgevoerde studies hebben aangetoond dat het 220 kV-net met België versterkt moet worden.

De elektriciteitssystemen beheren

**Het evenwicht op het net voortdurend
beheren**

De netten van de Elia groep maken deel uit van het Europese geïnterconnecteerde net dat zich uitstrekt van Portugal tot Bulgarije en van Noorwegen tot Italië. Elke netbeheerder ziet voortdurend toe op het evenwicht binnen zijn regelzone. Omdat elektrische energie niet op grote schaal opgeslagen kan worden, moeten de netbeheerders de hoeveelheid elektriciteit die in het systeem geïnjecteerd wordt en de elektriciteit die afgenomen of verbruikt wordt continu en in real time in evenwicht zien te houden.

— Een efficiënt en veilig beheer

De operatoren, die een centrale rol spelen in de nationale controle en 24 uur per dag toezien op de goede werking van het net, moeten regelmiddelen kunnen activeren. Ze beschikken over reserves (primaire, secundaire en tertiaire), aangeduid met de algemene term ondersteunende diensten. Omdat het evenwicht tussen productie en verbruik een momentopname is, helpen deze reserves immers om de frequentie en spanning op peil te houden en het evenwicht en de congesties te beheren.

- **Primaire reserve (R1)**: automatisch geactiveerd binnen 0 tot 30 seconden. Bij een groot onevenwicht werken alle Europese transmissienetbeheerders samen en kunnen zij binnen 15 minuten twee gelijktijdige ernstige incidenten opvangen (het verlies van 2 productie-eenheden van 1.500 MW).
- **Secundaire reserve (R2)**: automatisch en continu geactiveerd, zowel op- als neerwaarts, binnen een termijn van 30 seconden tot 15 minuten, om het evenwicht binnen het net te bewaren.
- **Tertiaire reserve (R3)**: manueel te activeren op verzoek van Elia, om een groot onevenwicht op te vangen in de zone die beheerd wordt door Elia en/of congestieproblemen op te lossen. Er zijn twee types: de tertiaire productiereserve en de tertiaire afnamereserve.

De controlecentra coördineren de energiestromen op hun netten, in nauwe samenwerking met internationale coördinatiecentra, zoals Coreso, en de naburige transmissienetbeheerders. Hoe goed zij samenwerken, is bepalend voor de betrouwbaarheid van het elektriciteitsstelsel en de bevoorradingszekerheid.

Daarbij komen nog de sluitingen van stoom- en gascentrales (STEG-centrales) verspreid over het grondgebied die vooral gecompenseerd worden door invoer. Omdat de elektriciteit over langere afstanden vervoerd moet worden, leidt dit ook tot netverliezen.

Het beheer van de 'netverliezen' is een voortdurend aandachtspunt voor de netbeheerder en moet deel uitmaken van het algemeen beheer van de andere exploitatievereisten: de operationele veiligheid, de internationale stromen, de elektriciteitsmarkten, het spanningsbeheer en de dynamische stabiliteit.

Reeds in 2013 werd vastgesteld dat de verliezen in stijgende lijn gaan. De elektrische energie die werd omgezet in warmte en zo 'verloren' ging tijdens de transmissie over het Elia-net bedroeg voor het jaar 2014 1,43 TWh of 1,8% van de nationale belasting.

Netverliezen beïnvloed door de integratie van hernieuwbare energiebronnen

Bij de transmissie van elektriciteit gaat energie verloren door de fysieke opwarming van de geleidende materialen waardoor de stroom zich verplaatst. Deze 'jouleverliezen', zoals elektriciens die noemen, zijn evenredig met het kwadraat van de stroomsterkte.

Door de massale opkomst van decentrale productie uit hernieuwbare energie neemt de volatiliteit van de stromen toe.

Als de geproduceerde energie lokaal verbruikt wordt, wordt het transmissienet ontlast en dalen de 'transmissieverliezen'. Als de lokaal geproduceerde energie echter niet ter plaatse verbruikt wordt, moet die getransporteerd worden naar verbruikszones en dit kan leiden tot bijkomende, niet te verwaarlozen verliezen. Anderzijds, als de lokale belastingen (verbruiksbehoeften) volledig gevoed worden door lokale productie kan het gebeuren dat het transmissienet te zwak belast wordt. Zo stijgt de spanning tot een niveau dat moeilijk te beheersen is, dit noemen we het 'Ferranti-effect'.

1. Het "FERRANTI-effect": in een net op wisselstroom vertonen bepaalde elementen, zoals motoren, een zelfinductiegedrag, waardoor de spanning verlaagt. Andere elementen, zoals condensatoren, vertonen een capacitef gedrag, wat de spanning verhoogt. Hoogspanningslijnen kunnen zich daardoor op twee manieren gedragen:
  - ze kunnen capacitef werken wanneer ze leeg of weinig belast zijn, waardoor de spanning stijgt;
  - ze kunnen zelfinductief worden, vooral als ze zeer zwaar belast worden.

1,8%
van elektrische energie
omgevormd naar warmte

24u/24
waken de operatoren van het
controlecentrum over de sturing
van het net

35 MINUTEN

Op 2 september werd een test uitgevoerd in het hoogspanningsstation van Ham. De betrokken productie-eenheid kon zijn machines opnieuw opstarten zonder elektriciteit van buitenaf en kon zo het net geleidelijk opnieuw bevoorraden. Een overtuigende test, want al na 35 minuten stond een deel van het net opnieuw onder spanning.

@ Meer informatie op: www.elia.be/nl/producten-en-diensten/ondersteunende-diensten

De blackstartprocedure om een onverwachte stroomonderbreking op te vangen

Bij een onderbreking van de elektriciteitsvoorziening in een uitgestrekt gebied moet de betrokken netbeheerder zogenaamde 'blackstartcentrales' aanspreken die bij een ineenstorting van het elektriciteitssysteem (black-out) in staat zijn om het transmissienet geleidelijk te herbevoorraden en zo de overige productie-eenheden opnieuw van stroom voorzien zodat die weer kunnen opstarten. Elia sluit contracten voor blackstartdiensten met producenten en gaat geregeld na of zij in staat zijn om op verzoek op te starten, ook als het net geen elektriciteit kan leveren.

— Welke uitdagingen gaan we dagelijks aan?

Het energielandschap – en dan vooral het domein van de netten – is de voorbije jaren ingrijpend gewijzigd, zo ingrijpend zelfs dat sommigen durven te spreken van een revolutie. Deze 'revolutie' wordt veroorzaakt door diverse factoren, zoals de toename van de internationale elektriciteitshandel, de toename en het volatiel karakter van de stromen door het groeiende aandeel van hernieuwbare energiebronnen met een intermitterend karakter, de daling van de conventionele productiecapaciteit omdat de meeste Europese landen geleidelijk afstappen van kernenergie, gekoppeld aan vertragingen in de bouw van nieuwe productie-eenheden door problemen met de aflevering van vergunningen en 'public acceptance' en de onzekere situatie als gevolg van, onder meer, de financiële en economische crisis en de prijssignalen van de markt.

36 %

verbruik van industriële verbruikers

64 %

afnames van DNB's

In België is de bevoorradingscontinuïteit in 2014 hoog gebleven, een van de hoogste in Europa

Er zijn drie indicatoren die de kwaliteit van onze bevoorrading weergeven:

- De AIT (Average Interruption Time) is de theoretische omzetting van de duur van de onderbreking die elke verbruiker in België ervaren zou hebben, naar aanleiding van problemen in het Elia-net, indien de elektriciteit bij iedereen zou zijn uitgevallen. In 2014 bedroeg de AIT 3 minuten en 38 seconden, wat overeenstemt met een gemiddelde beschikbaarheid van de bevoorrading van 99,999%.
- De AIF (Average Interruption Frequency¹) geeft weer welk percentage van de klanten effectief een stroomonderbreking ervaren heeft als gevolg van een incident in het Elia-net. In 2014 kreeg slechts 7,5% van de klanten te maken met een onderbreking, wat overeenstemt met een onderbreking om de 13 jaar voor elke klant.
- De AID (Average Interruption Duration) stemt overeen met de gemiddelde onderbrekingsduur voor de klanten bij wie de stroom effectief onderbroken werd in 2014. De AID bedroeg 48 minuten en 20 seconden in 2014.

België bevestigt zo elk jaar zijn positie als één van de Europese landen met de beste elektriciteitsbevoorrading.

In enkele cijfers ...

Elke dag publiceert Elia gegevens met betrekking tot de belasting van het Elia-net. In 2014 daalde de belasting met 1,4%, van 80,5 TWh in 2013 tot 77,1 TWh in 2014. Dit omvat twee categorieën van verbruik of afname:

- Enerzijds het verbruik van de industriële klanten die rechtstreeks aangesloten zijn op het Elia-net (dit wil zeggen hun afnames plus hun lokale productie): +/- 28.077,5 Gwh d.i. 36%.
- Anderzijds de afnames van de distributienetbeheerders die deze energie vervoeren naar de klanten die aangesloten zijn op hun netten (industrie, bedrijven, instellingen en residentiële klanten): +/- 49.348,0 Gwh d.i. 64%.

Sinds november publiceert Elia een grafiek met de totale belasting die ook rekening houdt met het decentrale verbruik. De decentrale productie die wordt geïnjecteerd en verbruikt in de distributienetten (voornamelijk onshore windmolens en zonnepanelen) blijft toenemen en moet immers meegerekend worden om een duidelijker beeld te krijgen van het elektriciteitsverbruik in België.

De hoogste belasting op het Elia-net werd opgetekend op 4 december 2014 om 18.00 uur. Met 12.736 MW ligt deze belasting 9% lager dan de absolute recordwaarde opgetekend op 17 december 2007 (14.033 MW) en 5% lager dan de maximumwaarde in 2013 (13.385 MW op 17 januari).

De laagste belasting (5.895 MW) werd vastgesteld op 8 juni 2014 om 15.30 uur. Deze belasting ligt 0,5% lager dan de minimumwaarde in 2013 (5.922 MW op 28 juli).

De gegevens over de totale belasting (verbruik) zullen in 2015 beschikbaar zijn, na een volledig jaar.

1. AIF: is een indicator die van jaar tot jaar sterk kan variëren in functie van de plaats van incidenten op het net, hun complexiteit en het tijdstip waarop ze zich voordoen. De klanten die hiervan de impact voelen kunnen bijvoorbeeld stroomonderbrekingen ondervinden die sterk verschillen. Aangezien het aantal incidenten met onderbrekingen beperkt is, kunnen de globale jaarcijfers niet echt als statistisch relevant beschouwd worden om conclusies te trekken over de trends die men kan waarnemen.

Invoer en uitvoer

Voor België wordt de fysieke in- en uitvoer (gemeten op de interconnectielijnen) gevormd door, enerzijds, invoer en uitvoer tussen de Elia-regelzone en de naburige regelzones (Frankrijk en Nederland) en, anderzijds, de interne invoer en uitvoer binnen de Elia-regelzone, tussen België en het Sotel/Twinerg-net in het Groothertogdom Luxemburg.

De invoer is met 82,6% gestegen, wat het invoersaldo op 17,6 TWh brengt, vergeleken met de 9,64 TWh opgetekend in 2013. De invoer is in 2014 fors gestegen (+ 26,4%) na de stillegging van de kernreactoren in maart en augustus. De export is met 44,9% afgenomen. Er zijn geen grote verschillen tussen de grenzen.

De fysieke uitwisselingen van elektriciteit met de buurlanden stegen in 2014 tot 26 TWh, dat is 4,8% meer dan de 24,8 TWh in 2013.

— Welke acties worden er ondernomen?

Context van stroomschaarste

Op 25 maart laat Electrabel aan Elia weten dat de kernreactoren Doel 3 en Tihange 2 buiten gebruik gesteld zullen worden. Op 4 augustus valt ook de kerncentrale Doel 4 uit na een automatische uitschakeling. Elia reageert op deze incidenten door zijn reserves in te schakelen (zie p.39).

Door deze plotse en onverwachte gebeurtenissen in het productiepark gaat België de winter in met een verlies van 3.000 MW aan productiecapaciteit.

Om dit potentiële risico op te vangen, heeft Elia verschillende maatregelen doorgevoerd:

- Het onderhoud aan bepaalde productie-eenheden uitstellen of aanpassen, in overleg met de producenten, zodat het productiepark maximaal beschikbaar blijft tijdens de wintermaanden.
- Ampacimon-toestellen plaatsen op de 8 interconnectielijnen met de buurlanden. Met deze meettoestellen in real time kunnen we de transportcapaciteit van deze lijnen optimaliseren bij gunstige weersomstandigheden (naargelang de temperatuur en de windsnelheid). Deze maatregel wordt genomen in nauwe samenwerking met de netbeheerders in de buurlanden.
- De netto capaciteit aan de grenzen (NTC - Net Transfer Capacity) optimaliseren in samenwerking met TenneT en RTE en in overleg met Coreso en de andere netbeheerders in de CWE-zone om voorbereid te zijn op extreme situaties en tegelijk rekening te houden met de veiligheidseisen die opgelegd worden op Europees niveau.

Elia kijkt ook vooruit naar de winter van 2015 en 2016 en zoekt, binnen zijn bevoegdheidsdomein, naar andere opportuniteiten en mogelijkheden om de infrastructuur, de internationale samenwerking en de werking van de markt te optimaliseren.

Opstart van de procedure bij schaarste met alle betrokken partijen

De procedure bij schaarste maakt deel uit van het afschakelplan zoals dat werd goedgekeurd door het ministerieel besluit van 3 juni 2005. Het kan gebeuren dat men deze procedure moet in werking stellen, om te voorkomen dat een structureel

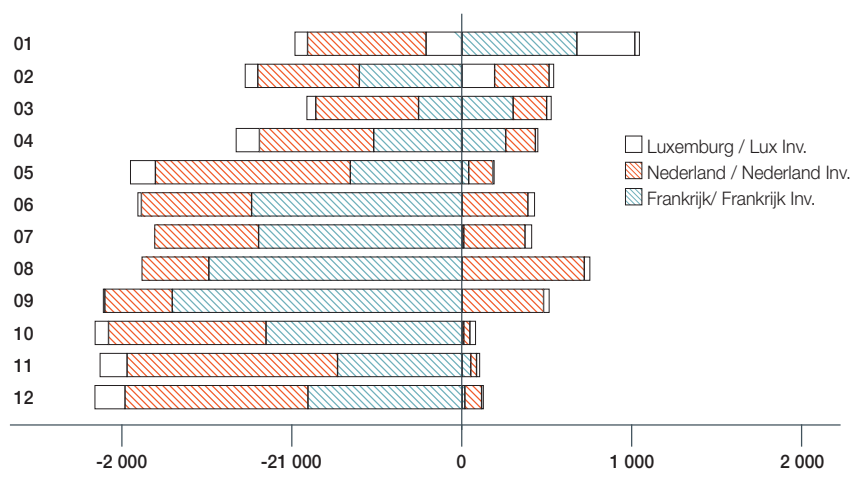

R2 DOWN WIND

Elia tracht altijd nieuwe producten en reservemechanismen te ontwikkelen die zich aanpassen aan de evolutie van het energielandschap. Dit jaar werd er een project gelanceerd om na te gaan of windmolenparken ook een bijdrage kunnen leveren aan de secundaire reserve. Het project 'R2 Down Wind' wil windmolenparken en flexibiliteit combineren door na te gaan onder welke omstandigheden en voorwaarden ze hun productie zouden kunnen aanpassen op basis van signalen gegeven door Elia. In de loop van het jaar werden er twee tests uitgevoerd in het windmolenpark van Estinnes in samenwerking met Windvision (uitbater), Enercon (fabrikant van windmolens) en Eneco. De tests wezen uit dat het windmolenpark een even grote rol zou kunnen spelen als de klassieke eenheden voor de secundaire reserves. (Zie p.23)

@ Meer informatie op: www.elia.be/nl/leveranciers-en-contractors/aankoopcategorieen/energieaankopen/Grid-losses

Fysieke uitwisselingen aan de grenzen in 2014

+26,4%

De invoer is in 2014 fors gestegen (+ 26,4%) na de stillegging van de kernreactoren in maart en augustus

onevenwicht tussen productie (injectie in het Elia-net) en verbruik (belasting op het Elia-net) leidt tot een algemene daling van de frequentie, die op haar beurt zou leiden tot een grootschalige onderbreking van de elektriciteitsbevoorrading (black-out). Door de daling van de productie na de stillegging van meerdere elektriciteitscentrales en de beperkingen op het vlak van de invoer is zo'n structureel tekort statistisch gezien mogelijk in de winter van 2014-2015 en dit ondanks de middelen waarover Elia beschikt om een onevenwicht te compenseren. Het risico wordt nog groter mocht Europa te kampen krijgen met heel koude weersomstandigheden, want dan zou de vraag in heel Europa toenemen en daalt ook de productie van de windmolenparken (weinig wind als het koud is).

Aanpassing van de uitvoeringsmodaliteiten van het afschakelplan begin september na vragen over de toepassing van een van de criteria in het afschakelplan

Het afschakelplan werd vastgelegd in het ministerieel besluit van 3 juni 2005 na overleg met de gewesten en op advies van de CREG en behandelt twee situaties: de reactie op **plotse fenomenen** (frequentiedalingen als gevolg van een aaneenschakeling van problematische situaties) en de reactie op situaties van **'voorspelbare' schaarste**. Het afschakelplan spreidt zich uit over 5 geografische zones die elk onderverdeeld zijn in 6 opeenvolgende schijven. De schijven van de geografische zones in het zuiden zijn opgesplitst in deel A en deel B die afwisselend afgeschakeld zullen worden.

Het afschakelplan is van toepassing voor 196 hoogspanningsstations van Elia en zo'n 75.000 cabines beheerd door de distributienetbeheerders.

Hoe ziet de toekomst eruit?

Bevoorradingzekerheid is een enorme uitdaging voor de komende jaren. De nieuwe productie-eenheden liggen verder van de steden (offshore windmolenparken), de decentrale eenheden (zonnepanelen,

biomassa, warmtekrachtkoppeling ...) worden massaal ingezet en dit beïnvloedt het beheer van het elektriciteitssysteem. Daarnaast blijft de vraag naar energie, die niet meer weg te denken is uit ons dagelijks leven (informatica, huishoudtoestellen, elektrische wagens ...) continu stijgen.

De bevoorradingzekerheid is een gedeelde verantwoordelijkheid van de producenten, leveranciers, transmissie- en distributienetbeheerders, openbare overheden en, via het beheer van de vraag, in de toekomst ook in toenemende mate van de verbruikers zelf.

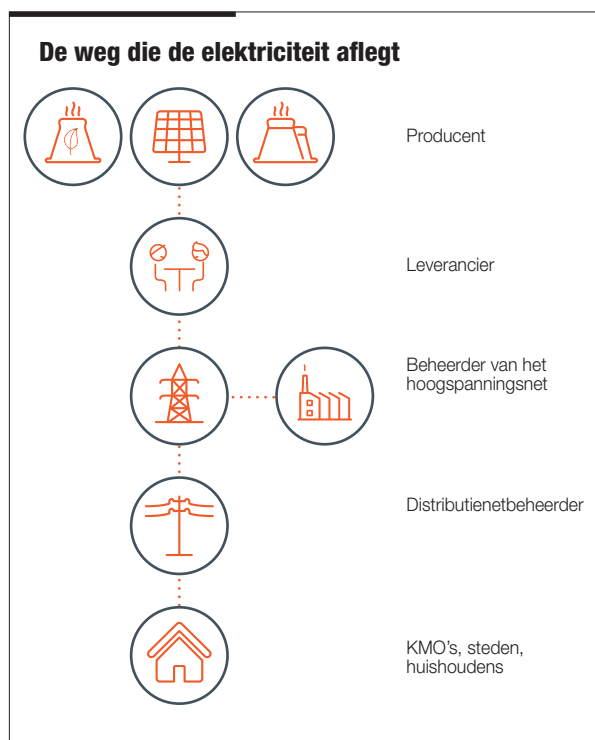
De strategische reserve, een nieuwe taak voor Elia dit jaar

Als productie-eenheden aankondigen dat ze gaan sluiten, kan dit problemen opleveren voor de bevoorradingzekerheid in de Belgische regelzone. En als specifieke analyses aantonen dat dit risico reëel is, moet Elia dankzij de strategische reserve instaan voor een toereikende bevoorradingzekerheid in de winterperiode van 1 november tot 31 maart. Dit gebeurt via aanbestedingsprocedures waaraan centrales die hun sluiting voor het desbetreffende jaar hebben aangekondigd, verplicht moeten deelnemen. Het volume dat aanbesteed wordt, wordt goedgekeurd door de minister voor energie.

De strategische reserve wordt ingezet, m.a.w. geactiveerd, als er op korte termijn een niet te verwaarlozen risico op een 'structureel tekort in de zone' wordt vastgesteld. Het activeren van de strategische reserve moet een afschakeling voorkomen en ervoor zorgen dat Elia geen beroep moet doen op de reserves voor ondersteunende diensten (zie p.41), want die helpen om het evenwicht in de Belgische zone te bewaren. De reserves voor ondersteunende diensten zijn middelen die kunnen worden ingezet om in real time het totaal van de residuele onevenwichten te compenseren als gevolg van, bijvoorbeeld, een prognosefout en/of de uitval van een centrale.

De wet van 26 maart 2014 voert dit nieuwe mechanisme in. De eerste aanbestedingsprocedure liep van 13 april tot 4 juli. Na goedkeuring door de CREG sloot Elia contracten af voor alle aangeboden volumes, samen goed voor 845 MW (745 MW productie en 100 MW via het beheer van de vraag).

Op de website van Elia is er een specifieke rubriek voorzien met alle informatie voor de marktspelers.

@ Meer informatie op: www.synerggrid.be

▶ Bekijk de video op www.youtube.com/watch?v=aRwObL-DktM&list=UUTB310tD0p7ggvYq-KppF-g

Hier blaast
de stofzuiger
's avonds uit.

Verbruik ook minder elektriciteit,
vooral tussen 17 en 20 uur.
Zo blijven we samen ON.

Ook meedoen? Kijk op OffOn.be

Off On campagne

www.offon.be

80.329
sessies

Bezoekersgegevens voor de site
www.offon.be tussen 3 november
en 31 december:

328.612
bezoekers

1.316.426
page views

2 minuten 35 seconden
gemiddelde duur van de sessies

35,33%
terugkerende bezoekers

71,10%
nieuwe sessies

Samen met de FOD Economie en het crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken werkte Elia de campagne OFF ON uit. De campagne hanteert een participatieve aanpak en wordt gevoerd aan de hand van een website en een blog. Dit platform wil het grote publiek aanzetten om minder te verbruiken via maatregelen om het risico van schaarste tegen te gaan en informeert over maatregelen die ze kunnen nemen in geval van een afschakeling.

De campagne krijgt de steun van de overheden (gewesten, provincies, gemeenten en federaal), tal van spelers in het Belgische energielandschap en bedrijven, verenigingen en individuele verbruikers.

Elia werkte ook een elektriciteitsindicator uit. Elke dag, tussen november en maart, geeft een heel herkenbaar pictogram, de aan-uitknop van een elektrisch toestel, met een eenvoudige kleurcode informatie over de beschikbaarheid van elektriciteit in het land en krijgen, zo nodig, de bewoners de vraag om hun gedrag aan te passen. Er werd ook een mobiele versie uitgebracht, Elia 4Cast, en dit was meteen de meest gedownloade gratis app in België bij de lancering begin november 2014.

Sinds september neemt Elia, samen met vertegenwoordigers van de overheden, het federaal crisiscentrum en de distributienetbeheerders, deel aan de infosessies georganiseerd door de gouverneurs van elke provincie om de burgemeesters meer duidelijkheid te geven over de stand van zaken en de acties die genomen worden om de invoering van het schaarstelplan te ondersteunen.

Meer weten:
<http://offon.be/nl/ik-doe-mee/thuis>

www.elektriciteit-in-evenwicht.be

De marktwerking faciliteren

Mechanismen invoeren voor de marktontwikkeling

Door zijn unieke en centrale rol in de elektriciteitsmarkt is de Groep uitgegroeid tot een marktfacilitator die diensten en mechanismen implementeert om de markt te ontwikkelen. Sinds de vrijmaking van de interne elektriciteitsmarkt is de rol van marktfacilitator een wezenlijk onderdeel van de opdracht van de transmissienetbeheerders.

— Naar een geïntegreerde markt

Dat de landen aan elkaar transmissiecapaciteit ter beschikking stellen, zorgt voor een **economische meerwaarde voor de hele gemeenschap**. Dit maakt de energiemarkten beter toegankelijk en dus competitiever, want ze zijn minder gefocust op hun nationale markten. De verbruiker krijgt zo toegang tot de goedkoopste energie, daar waar die beschikbaar is.

— Naar een transparantere markt

Op 5 januari lanceerde ENTSO-E een nieuw Europees publicatieplatform. Met deze tool kan de markt nu drie keer meer gegevens inkijken dan bij de vorige versie. De netbeheerders, die centraal staan in het Europese elektriciteitssysteem, speelden een sleutelrol in de inzameling van de nuttige gegevens voor deze nieuwe portal. Elia nam contact op met de betrokken Belgische spelers, van producenten tot grote verbruikers, om hun gegevens door te geven en de invoering van de informatica-interface te beheren.

ENTSO-E

een nieuwe Europees
publicatieplatform

geïntegreerde markt =
economische meerwaarde

Meer informatie over
de transparantie van de markt:
<https://transparency.entsoe.eu>

Meer informatie over de
harmonisatie van de markten:
networkcodes.entsoe.eu

De netcodes

In december 2014 benadrukte de Raad van de Europese Unie "het belang om adequaat over de grenzen heen samen te werken op het vlak van de balancingmarkten, zonder de goede werking van de netten te hinderen, en dat via de definitieve uitwerking en tijdige invoering van de betrokken netcodes en -richtlijnen, om het delen van de balancingmogelijkheden tussen de lidstaten mogelijk te maken alsook de bevoorradingszekerheid en de afstemming tussen de productie en de vraag te verbeteren tegen een lagere kostprijs, wat het systeem betreft."¹

Sinds de goedkeuring van het 3^e Pakket leidt ENTSO-E de opstelling van deze verschillende codes en richtlijnen en ook de Elia groep werkt actief hieraan mee.

1. Raad van de Europese Unie Conclusies over de "Voltooiing van de interne energiemarkt" van 9/12/2014

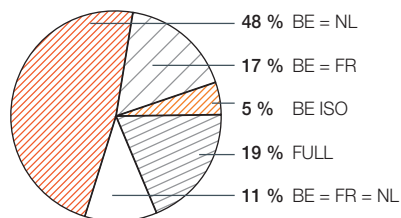
— De langetermijnmarkten harmoniseren

In mei 2014 adviseerde ACER de Europese Commissie om de netcode Forward Capacity Allocation (FCA) goed te keuren. Bedoeling is om de interconnectiecapaciteit op een optimale en geharmoniseerde manier toe te wijzen voor de langetermijnmarkt (jaarlijks, maandelijks en andere).

In 2014 zette ENTSO-E de eerste stap naar de harmonisatie van de Europese toewijzingsregels met betrekking tot de toewijzing van de interconnectiecapaciteit op lange termijn. In 2014 werden de principes van deze regels besproken met ACER en alle stakeholders. Dit proces wordt in 2015 voortgezet om alle Europese geharmoniseerde regels voor de toewijzing van de producten tegen 2016 klaar te hebben.

Als veilinghuis zorgt CASC.eu voor de operationele toewijzingen van de interconnectiecapaciteit op lange termijn, met name aan de verschillende grenzen van de CWE¹-zone.

Convergentie van de prijzen tussen de gekoppelde day-ahead markten in de regio CWE

In 2014 werd een stijging in de prijsconvergentie ten opzichte van 2013 waargenomen (18,6% van de uren waarin alle markten dezelfde prijs hadden tegenover 14,7% in 2013) hoewel de prijzen in Frankrijk en Duitsland opmerkelijk laag bleven in vergelijking met de prijzen in België en Nederland. De Belgische prijzen zijn relatief in lijn gebleven met de Nederlandse. Door de toename van de invoer, zijn de prijzen in België in 2014 gelijk gebleven met minstens één van zijn aangrenzende landen (Frankrijk of Nederland) gedurende 94,6% van de tijd.

Als facilitator stelt Elia capaciteit ter beschikking en dit binnen drie termijnen

1. LANGETERMIJN-MARKTEN (JAAR + MAAND)

- Schaal: jaar - maand
- Geografische perimeter: toewijzingsmechanisme van de capaciteit met Nederland en Frankrijk
- Veilinghuis: CASC.EU

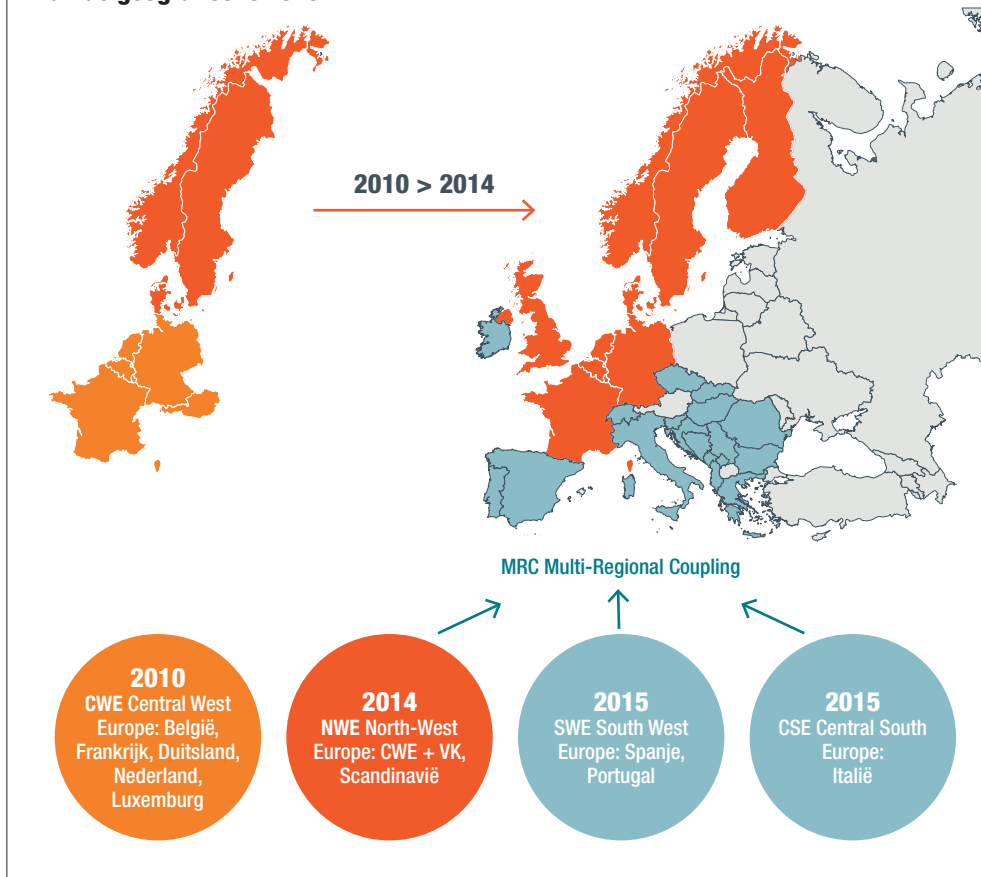
2. DAY-AHEAD MARKTEN

- Schaal: dag ervoor voor de volgende dag
- Geografische perimeter:
  - Sinds 04/02/2014 NWE
  - Sinds 14/05/2014 NWE+SWE = 'MRC-zone' (multi-regional coupling) die geleidelijk uitbreidt

3. INTRADAY-MARKTEN

- Schaal: binnen de dag
- Geografische perimeter: België + toewijzingsmechanisme van de capaciteit met Nederland en Frankrijk

Day-ahead market – evolutie van de uitbreiding van de geografische zone

CACM-REGLEMENT

Het CACM-reglement (Capacity Allocation and Congestion Management), goedgekeurd in december 2014, legt de richtlijnen vast voor de toewijzing van de interzonale capaciteiten en het beheer van de congestie op de markten en ook de day-ahead en intradayvereisten om gezamenlijke toewijzingsmethodes te kunnen toepassen voor de beschikbare capaciteit tussen de aanbestedingszones.

— De day-ahead markten (voor de volgende dag) breiden uit

Door middel van marktkoppeling kunnen de volumes van elektriciteitsuitwisselingen en de marktprijzen gelijktijdig berekend worden op basis van de gegevens die worden meegedeeld door de transmissienetbeheerders (beschikbare transmissiecapaciteit aan de grenzen) en de energiebeurzen (aan- en verkoopaanbiedingen).

De volledige koppeling voert nu nog maar één toewijzingsberekening uit voor de hele CWE-zone plus Groot-Brittannië en Scandinavië. Op basis van een uniek algoritme worden de marktprijzen en de in- en uitvoerniveaus zo per land berekend.

Geografische zone

De geografische zones die gedekt worden door de day-ahead markten zijn:

- sinds 4 februari 2014 - de NWE-zones (North-West Europe: dit is CWE + VK, Scandinavië);
- sinds 14 mei 2014 - zone uitgebreid naar SWE (South West Europe: Spanje - Portugal).

75 %
van het Europese
electriciteitsverbruik gedekt
door de marktkoppeling

@ Meer informatie op: www.elia.be/nl/projecten/market-integration/flow-based-marktkoppeling-centr-w-europa

@ Meer informatie op: networkcodes.entsoe.eu

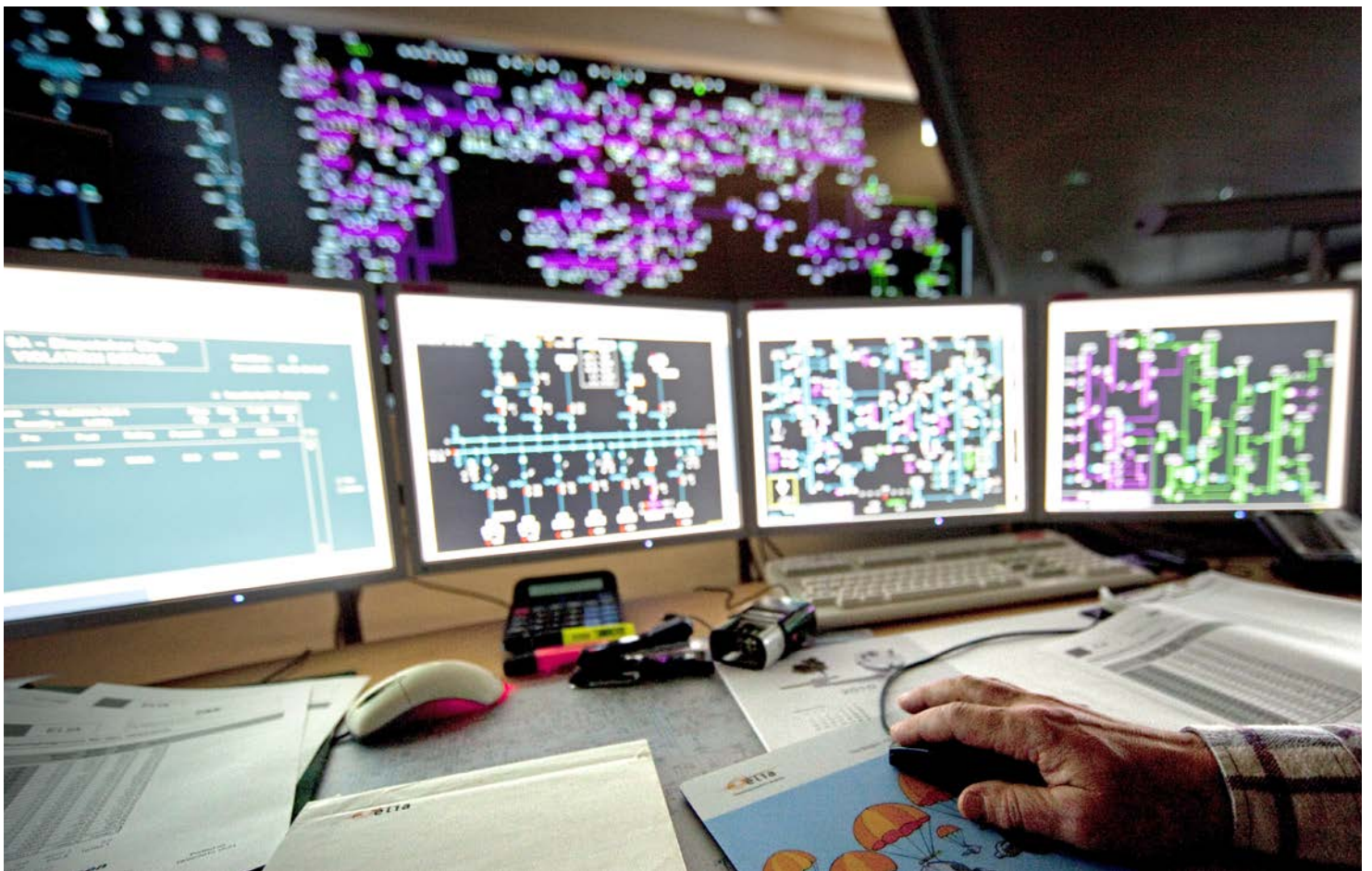
Vandaag spreken we van MRC (multi-regional coupling). Vanaf 24 februari 2015 zijn hierin ook de grenzen van Italië begrepen.

Dankzij deze marktkoppeling kunnen de interconnectiecapaciteiten aan de grenzen tussen de netten van deze landen efficiënt benut worden en worden de prijsniveaus beter op elkaar afgestemd. De belasting van de landen gedekt door deze marktkoppeling stemt in het totaal overeen met 75% van het elektriciteitsverbruik in Europa.

Het project CWE Flow Based Market Coupling

Dit marktkoppelingsmodel (day-ahead/sportmarkten) is bedoeld om de prijzen in de CWE-zone nog dichter bij elkaar te brengen. Tegelijk zal het dezelfde bevoorradingszekerheid garanderen en daartoe de capaciteit van het transmissienet op een efficiëntere manier toewijzen aan de markt. Het model streeft naar een zo groot mogelijke harmonisatie van de prijzen in de CWE-zone als de capaciteit van de betrokken netten dat toelaat door een complexer en een nauwkeurig beschrijvingsmodel van het net te hanteren.

De lancering is gepland voor de lente van 2015.

“

De intradaymarkt wordt de ruggengraat die de lokale markten op de beurzen koppelt aan de beschikbare transmissiecapaciteit die wordt beheerd door de TNB's.

Meer informatie over intradaymarkten op: www.elia.be/nl/projecten/market-integration/nwe-intraday

— De intradaymarkten worden belangrijker

In eerste instantie werden de langetermijnmarkten en de day-ahead markten geharmoniseerd. Vandaag hanteren de verschillende buurlanden nog heel uiteenlopende methodes om de capaciteiten toe te wijzen (veiling, first-come first-served, pro rata, 'gates closure time'...) voor de intradaymarkten (in de loop van de dag).

Maar de intradaymarkten worden steeds belangrijker, vooral door het groeiende aandeel van hernieuwbare energiebronnen met variabel karakter (wind- en zonne-energie) omdat de leveranciers hun portfolio op deze markten in real time kunnen afstemmen afhankelijk van de schommelingen in real time. De intradaymarkten zijn al jaren onderling verbonden. Ook voor dit markttype zijn de verschillen tussen de buurlanden nog heel groot en daarom heeft de Europese Commissie een streefdoel vastgelegd voor deze intradaymarkt, gebaseerd op de continue energiehandel wanneer de transmissiecapaciteit tussen de zones impliciet toegewezen wordt.

Cross border intraday

De energiebeurzen en de netbeheerders werken samen aan de invoering van een gezamenlijk systeem dat deelneemt aan de geïntegreerde intradaymarkt.

Het is de bedoeling om een transparante en efficiënte intradaymarkt te creëren voor de marktspelers waar ze hun intradayposities vlot kunnen verhandelen. Zo zal de markt profiteren van de liquiditeit die beschikbaar is op de nationale markt maar ook op de buitenlandse markt. Om dit te bereiken, moeten de netbeheerders hun interconnectiecapaciteit ter beschikking stellen en de mechanismen aan de verschillende grenzen op elkaar afstemmen.

Deze geïntegreerde intradaymarkt zal gebaseerd zijn op een gezamenlijke IT-oplossing die de ruggengraat van de Europese oplossing vormt en de lokale markten op de beurzen koppelt aan de beschikbare transmissiecapaciteiten tussen de zones van de transmissienetbeheerders. De bestellingen van een marktspeler in een bepaald land kunnen dus afgestemd worden op alle bestellingen ingediend door marktspelers uit andere landen indien er capaciteit beschikbaar is tussen de zones en dit dankzij dit unieke informaticasysteem.

HET PROJECT XBID MARKET

Om deze doelstelling te realiseren, hebben de beurzen en transmissienetbeheerders van de 12 landen een initiatief gelanceerd met de naam XBID market om op die manier een geïntegreerde intradaymarkt te creëren voor alle zones. Dit project moet een continue handel mogelijk maken en de globale efficiëntie van de geïntegreerde intradaymarkt versterken in Europa.

DE BELPEX SPOTMARKT

- Elektriciteitsbeurs op de dagelijkse markt
- 2014: 48 leden – producenten, leveranciers, traders, banken en industriële verbruikers geregistreerd en actief op Belpex
- Gemiddelde prijs op de day-ahead markt van Belpex: 40,79€/MWh
- Gemiddelde in Nederland: 41,18€/MWh
- Gemiddelde in Duitsland: 32,76€/MWh
- Gemiddelde in Frankrijk: 34,63€/MWh
- Deze markt blijft groeien: +15% ten opzichte van 2013

40,79 €/MWh/u

gemiddelde prijs op de day-ahead markt van Belpex

+15 %
groei

48
leden

Binnenkijken bij Elia

Human Resources

De energiesector is volop in beweging. Het is een heel complexe sector die echter ook veel opportuniteiten biedt. In dit kader wil Elia blijven groeien, een sleutelrol spelen en nieuwe impulsen geven aan de sector. En om dat te doen moet de Groep zijn werkgewoontes aanpassen om flexibeler te gaan werken.

— Een flexibelere en dynamischere organisatie creëren

Via een intern project in de eerste zes maanden van 2014 wil Elia een organisatie creëren die beter voorbereid is op toekomstige uitdagingen en opportuniteiten. Dit project sluit naadloos aan bij het concept SWOW (Smart Way Of Working) dat aanzet tot meer dynamiek, transparantie en werkmethodes gebaseerd op samenwerking en empowerment binnen de organisatie:

- **sneller beslissingen kunnen nemen en flexibeler reageren** op de veranderingen;
- **meer kansen bieden aan de medewerkers, hen meer verantwoordelijkheid en stimulansen geven** door hen hun eigen ontplooiing en ontwikkeling maar ook die van de onderneming in handen te laten nemen;
- **de verantwoordelijkheden van elke medewerker duidelijk afbakenen en de communicatie en samenwerking** binnen de organisatie versterken.

— De tweejaarlijkse tevredenheidsenquête wordt 'Engagement Survey'

2014: 1.191 personeelsleden van wie er 906 deelnamen (76%), enkel een elektronische vragenlijst, 15 dagen

2012: 1.161 personeelsleden van wie er 974 deelnamen (84%)¹, papieren en elektronische vragenlijst

76%
deelnemingspercentage aan de 'Engagement Survey'

12
competenties per medewerker in plaats van 5 zoals voorheen

Het deelnamepercentage ligt elk jaar heel hoog en in vergelijking met andere sectoren mag Elia uitpakken met heel hoge scores op het vlak van 'Organizational Commitment & Job Engagement'.

— De intekening op de kapitaalverhoging uitsluitend voor het personeel was een enorm succes

De buitengewone algemene vergadering van 20 mei heeft de voorgestelde kapitaalverhoging voorbehouden voor de personeelsleden van Elia en zijn Belgische filialen goedgekeurd. Deze kapitaalverhoging zal in twee stappen doorgevoerd worden, in november 2014 en in januari 2015. De inschrijvingsprijs voor het aanbod van 2014 werd vastgelegd op het gemiddelde van de koersen in de 30 dagen voorafgaand aan het begin van de inschrijvingsperiode, met een verlaging van 16,66% of 31,17 € per aandeel. Ook dit keer lag de participatiegraad weer heel hoog, er werd zelfs twee keer zo veel ingeschreven als het voorgestelde bedrag van 5.300.000 €.

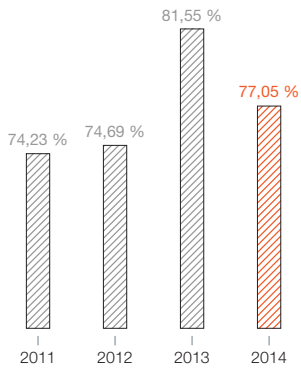
Nieuw in 2014 is dat het inschrijvingsproces nu volledig digitaal verloopt. Dit proces wordt beheerd door onze financiële partner BNP Paribas Securities Services.

— Beheer van de competenties

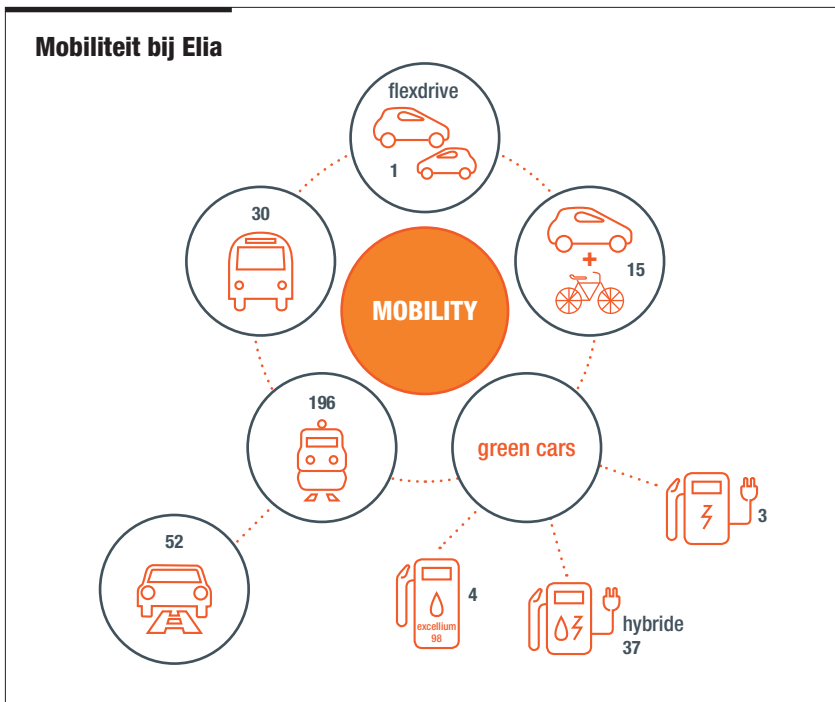
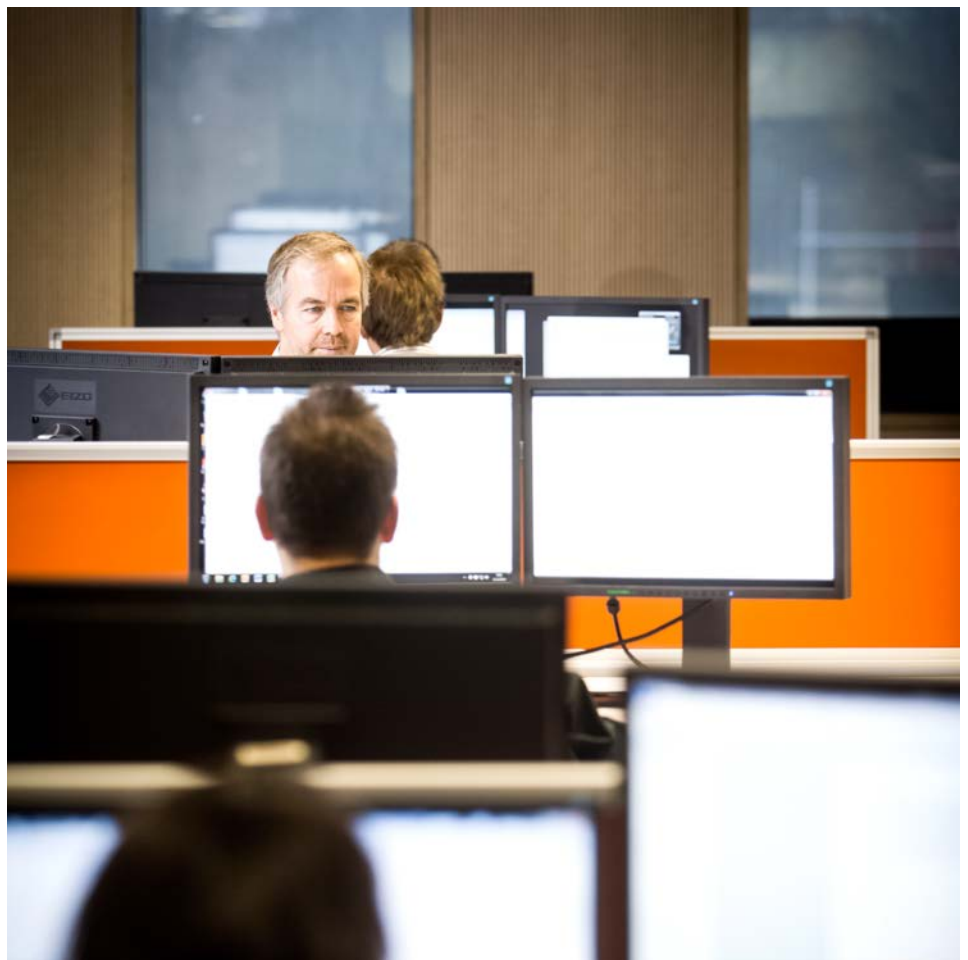
Na de lancering van de nieuwe visie in 2012 moesten er nieuwe competenties toegevoegd worden met betrekking tot het gedrag. De onderliggende bedoeling: elke medewerker ertoe aanzetten om zijn ontplooiing zelf in handen te nemen en mee de innovatie te sturen door innovatiever te gaan denken. Het aantal competenties voor de medewerkers is gestegen van 5 tot 12. De competentiecatalogus wil de medewerkers helpen om de uitdagingen aan te gaan.

1. Opgenomen in de doelstellingen van de medewerkers

'Learning coverage'

1. Mensen die ten minste één dag training hebben gevolgd

— HR Team of the Year – april 2014

Dit evenement staat al 26 jaar hoog op de agenda van de professionele HR-managers in België. De nominatiecategorieën zijn: HR Team, HR Manager, HR Young Talent. Elia stelde zijn omkaderingsproject rond SWOW 'Smart Way of Working' voor. Dit project omvat veel meer dan gewoon een verhuizing naar een passief gebouw, het introduceert een nieuwe manier van werken: we kiezen voor een open, gedeeld kantoor waar het werk los staat van de ruimte. We leren nieuwe IT-tools aan, onder meer gebaseerd op een werkmethode die meer ruimte biedt voor samenwerking, en gaan telewerk ook anders beheren ...

Dit project loopt verder in 2015.

— Green Mobility

Naar aanleiding van het project 'Mobility Pure Switch' biedt onze car policy kaderleden sinds januari 2014 de mogelijkheid om te kiezen voor groene mobiliteit die gebruikmaakt van nieuwe autotechnologie. Een verandering die Elia de Green Fleet Award 2014 heeft opgeleverd.

Bovendien worden de administratieve vestigingen uitgerust met oplaadpunten voor elektrische wagens, waardoor de medewerkers vaker gebruik zullen maken van elektrische wagens.

De medewerkers kiezen ook voor andere manieren om naar het werk te komen. Voor de vestigingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nemen de combinaties 'trein en fiets' en 'auto en trein' toe. Onze medewerkers laten de auto ook vaker staan, het gebruik is met 16% gedaald voor de vestiging aan de Vilvoordselaan/Monnoyerkaai en met 10% voor de vestiging aan de Keizerslaan.

Steeds meer medewerkers werken minstens één dag per week thuis (telewerken). De Groep heeft ook diverse initiatieven genomen zodat medewerkers kunnen televergaderen door informatietools aan te leren en ter beschikking te stellen om contact te kunnen leggen zonder zich te moeten verplaatsen.

— Onze gebouwen

Voor zijn nieuwe gebouwen kiest Elia uiteraard voor de bouw van duurzame gebouwen met een BREEAM-certificaat (Building Research Establishment Environmental Assessment Method). Dit is een systeem dat in 1990 uitgewerkt werd door het BRE (Building Research Establishment) in het Verenigd Koninkrijk om de duurzaamheid van bouwprojecten te beoordelen. Dit systeem houdt rekening met 9 categorieën: beheer, gezondheid en welzijn, energie, transport, materialen, afval, water, gebruik van de grond en ecologie en vervuiling. Het administratief gebouw 'Monnoyer' gelegen op het grondgebied van Brussel-Stad kreeg twee labels toegekend (passief gebouw en BREEAM – niveau very good). Het nieuwe technisch-administratief centrum 'Créalys', dat momenteel wordt opgetrokken in de industriezone Isnes in de gemeente Gembloux, zal in de loop van 2015 klaar zijn en kreeg een voorlopig BREEAM-certificaat – niveau very good toegekend.

41,5 jaar
gemiddelde leeftijd

13
nationaliteiten

37,78 u
gemiddeld aantal uren opleiding
per medewerker

De nieuwe gebouwen Créalys en Monnoyer kregen het BREEAM-precertificaat niveau 'very good'.

— Een daadkrachtig beleid inzake afvalbeheer

Dit beleid wil de personeelsleden aanzetten om zeer goed te sorteren en minder afval te produceren en richt zich op 4 domeinen:

- administratieve kantoren;
- bedrijfsrestaurant: duurzame eetzaal met biologische groenten en fruit om het organisch afval te beperken en ook het restafval beter te beheren met respect voor de hygiëneregels;
- overbodig materiaal wordt geschonken aan scholen en verenigingen. Oxfam heeft bijvoorbeeld 8 ton meubilair opgehaald. Recycleren is de boodschap;
- containerpark: er werd een standaardmodel van 1200 m² aangelegd in de vestiging van Merksem, opgesplitst in 4 zones voor afvalopslag: administratief afval, containers van 15 m³, gebruikte oliën met opvangbak en een overdekte zone voor gevaarlijk afval en afval dat beschermt moet worden tegen weer en wind. Dit model vormt de basis voor de bouw van containerparken in andere dienstencentra in 2015.

8.000 uren
veiligheidsopleidingen

120
veiligheidsaudits

“

Op onze bouwterreinen en die van onze contractors organiseren we specifieke ‘Safety Walks’ waaraan directieleden, managers en meestergasten deelnemen.

— Veiligheid en gezondheid bij Elia

De veiligheid en gezondheid van zijn medewerkers, de personeelsleden van externe bedrijven, maar ook van alle stakeholders, zijn een prioriteit voor Elia. De te bereiken doelstelling blijft nul ongevallen of incidenten.

Een ambitieuze doelstelling waaraan de volledige onderneming bijdraagt. In 2014 zijn er twee tragische ongevallen gebeurd, wat bewijst dat het moeilijk is om alle risico's weg te nemen in een onderneming die meer dan 500 technici elke dag rechtstreeks aan het werk zet in een complexe industriële omgeving. Eind oktober is, voor het eerst in het bestaan van Elia, een van onze medewerkers om het leven gekomen tijdens de uitvoering van werkzaamheden aan kabels. Niet lang daarna heeft een monteur tewerkgesteld door een externe dienstverlener een dodelijke val gemaakt terwijl hij werken uitvoerde aan een hoogspanningsmast. Deze twee menselijke drama's hebben de medewerkers diep getroffen en hen eraan herinnerd dat de goede veiligheidsresultaten die de voorbije jaren werden opgetekend niet voldoende zijn. We voeren al jaren acties rond het thema ‘Samen voor een veilige en gezonde werkomgeving’ en dat is en blijft de enige manier om een duurzame preventiecultuur te creëren. De onderneming streeft onder meer naar een betere intrinsieke veiligheid van zijn infrastructuur, maar ook de integratie van veiligheid in het dagelijks beheer van de activiteiten. Dit vraagt om een dynamische risicoanalysemethode, de opstelling van procedures door multidisciplinaire teams, theoretisch onderbouwde opleidingsprogramma's die in de praktijk worden omgezet en

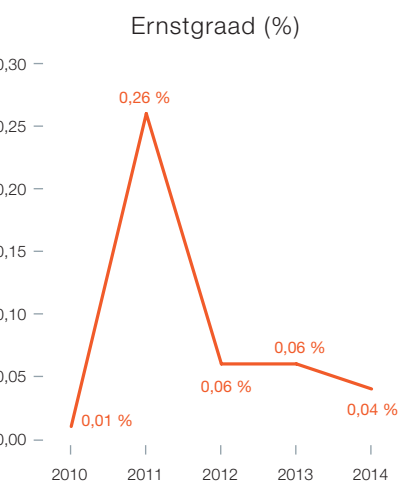
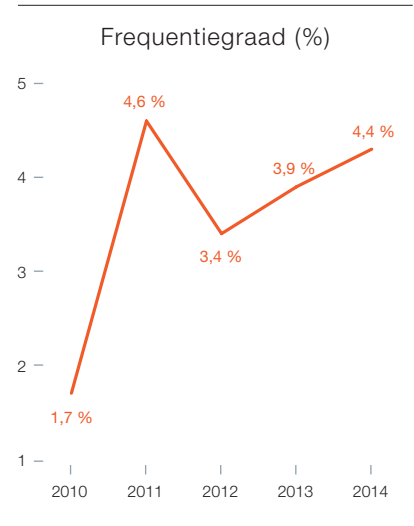

up-to-date feedback. In 2014 volgden onze technische medewerkers meer dan 8.000 uren veiligheidsopleidingen en er werden 565 opleidingscertificaten en 363 competentieattesten uitgereikt. Op onze bouwterreinen en die van onze contractors organiseren we specifieke ‘Safety Walks’ waaraan directieleden, managers en meestergasten deelnemen. Het departement Safety & Health heeft zelf 120 audits uitgevoerd om de veiligheid globaal te evalueren, met specifieke aandacht ook voor de risicoanalyse en de afbakening tijdens de voorbereiding van het werk, voor de goede staat van de mobiele aardingsuitrusting en de orde en netheid in de hoogspanningsstations. We houden rekening met deze resultaten bij de prestatiebeoordeling van de directie, de managers en de personeelsleden. Gedrag inzake veiligheid en gezondheid is een essentiële factor in de persoonlijke ontwikkeling en in het carrièreverloop.

In 2014 hebben we acht ongevallen met arbeidsongeschiktheid geregistreerd op meer dan 20.000 technische interventies in onze technische installaties. Ondanks deze lichte stijging bedraagt de frequentiegraad voor de voorbije vijf jaar nog steeds

Meer informatie over de veiligheid bij onze contractors: <http://www.elia.be/nl/veiligheid-en-milieu/veiligheid/opleidingen-en-testen-voor-contractors>

gemiddeld 3,6. Dit cijfer ligt 4 keer lager dan het Belgische gemiddelde voor alle sectoren samen. Dit is een echte stimulans om dit beleid, dat we nu al enkele jaren volgen, resoluut voort te zetten.

Hoe kunnen we de veiligheid bij onze contractors verbeteren?

Elke dag werken zo'n 500 à 800 technici van onderaannemers aan onze installaties en dat aantal zal de komende jaren zeker niet afnemen, want we hebben veel projecten op stapel staan.

In 2014 volgden meer dan 3.500 medewerkers van onze contractors een opleiding over de risico's en gevaren waarmee ze geconfronteerd kunnen worden in onze industriële installaties. Na deze opleidingen leggen de deelnemers altijd een kennistest af. In totaal werden er meer dan 4.500 certificaten uitgereikt.

Bij de selectie van de aannemers en de toekenning van de opdrachten hanteren we veiligheids- en kwaliteitsparameters op basis van objectieve criteria. We houden ook rekening met de voorbereiding en de uitvoering van de werkzaamheden op het terrein. De resultaten worden geëvalueerd en besproken met de contractors. We hanteren deze benadering voor al onze contractors, zowel de bestaande onderaannemers als de nieuwe kandidaten. Als zij het veiligheidsbeleid van Elia niet strikt genoeg naleven of het

vereiste niveau voor de parameters en de veiligheidsresultaten niet bereiken, wordt de samenwerking stopgezet.

De medewerkers van Elia en de contractors zijn niet de enigen die rekening moeten houden met de potentiële risico's van de hoogspanning, dat geldt ook voor iedereen die zich in de buurt van onze installaties bevindt. Bovendien stelt Elia zijn infrastructuur geregeld ter beschikking van diverse hulpdiensten zodat zij kunnen oefenen in een zo realistisch mogelijke omgeving.

3.500

medewerkers geïnformeerd bij onze contractors

4.500

certificaten uitgereikt

Corporate governance verklaring

Elia voldoet aan specifieke verplichtingen betreffende transparantie, neutraliteit en niet-discriminatie ten opzichte van al zijn stakeholders.

De corporate governance bij Elia steunt op twee pijlers:

- de corporate governance code 2009¹ die Elia als zijn referentiecode heeft aangenomen, en
- de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en het koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende het beheer van het elektriciteitstransmissienet die van toepassing zijn op Elia als transmissienetbeheerder.

Raad van bestuur

Miriam Maes

Claude Grégoire

Geert Versnick

Jacques de Smet

Luc De Temmerman

Frank Donck

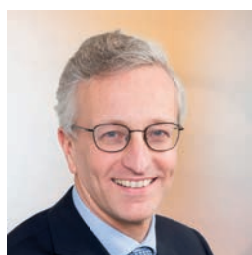
Cécile Flandre

Philip Heylen

Luc Hujuel

Jean-Marie Laurent Josi

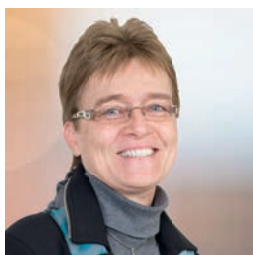
Jane Murphy

Dominique Offergeld

Steve Stevaert († 02-04-2015)

Saskia Van Uffelen

— Samenstelling van de bestuursorganen op 31 december 2014 —

Raad van bestuur²

VOORZITTER³

- Luc Van Nevel, tot 20 mei 2014, onafhankelijk bestuurder
- Miriam Maes, benoemd tot voorzitter op 26 juni 2014, onafhankelijk bestuurder

VICEVOORZITTERS⁴

- Francis Vermeiren, tot 20 mei 2014, Publi-T
- Thierry Willemarck, tot 20 mei 2014, onafhankelijk bestuurder
- Claude Grégoire, benoemd tot vicevoorzitter op 26 juni 2014, Publi-T
- Geert Versnick, benoemd tot vicevoorzitter op 26 juni 2014, Publi-T

BESTUURDERS

- Jennifer Debatisse, tot 20 mei 2014, Publi-T
- Clement De Meersman, tot 20 mei 2014, onafhankelijk bestuurder
- Jacques de Smet, onafhankelijk bestuurder
- Luc De Temmerman, vanaf 20 mei 2014, onafhankelijk bestuurder
- Frank Donck, vanaf 20 mei 2014, onafhankelijk bestuurder
- Cécile Flandre, Publi-T
- Philip Heylen, Publi-T
- Luc Hujoel, vanaf 20 mei 2014, Publi-T
- Jean-Marie Laurent Josi, onafhankelijk bestuurder
- Jane Murphy, onafhankelijk bestuurder
- Dominique Offergeld, Publi-T
- Steve Stevaert († 02-04-2015), Publi-T
- Saskia Van Uffelen, vanaf 20 mei 2014, onafhankelijk bestuurder

EREVOORZITTER

- Ronnie Belmans⁵

VERTEGENWOORDIGERS VAN DE FEDERALE REGERING MET EEN ADVISERENDE STEM

- Nicolas De Coster, tot 21 oktober 2014
- Nele Roobrouck

Adviserende comités van de raad van bestuur

CORPORATE GOVERNANCE COMITÉ

- Thierry Willemarck, tot 20 mei 2014, voorzitter
- Luc Hujoel, sinds 26 juni 2014, voorzitter
- Jane Murphy
- Jean-Marie Laurent Josi, vanaf 20 mei 2014
- Philip Heylen, vanaf 26 juni 2014
- Frank Donck, vanaf 26 juni 2014

AUDITCOMITÉ

- Clement De Meersman, tot 20 mei 2014, voorzitter
- Jacques de Smet, benoemd tot voorzitter op 20 mei 2014
- Claude Grégoire, tot 26 juni 2014
- Geert Versnick, vanaf 26 juni 2014
- Dominique Offergeld, vanaf 26 juni 2014
- Luc De Temmerman, vanaf 26 juni 2014
- Frank Donck, vanaf 26 juni 2014

VERGOEDINGSCOMITÉ

- Jean-Marie Laurent Josi, voorzitter
- Jacques de Smet
- Francis Vermeiren, tot 20 mei 2014
- Claude Grégoire, vanaf 26 juni 2014
- Steve Stevaert, vanaf 26 juni 2014
- Saskia Van Uffelen, vanaf 26 juni 2014

College van commissarissen

- Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren burg. cvba, vertegenwoordigd door Benoit Van Roost
- Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba, vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren

Directiecomité⁸

- Jacques Vandermeiren, Voorzitter en Chief Executive Officer tot 14 januari 2015
- Markus Berger, Chief Officer Asset Management en Chief Officer Infrastructure Development
- Frédéric Dunon, Chief Officer Operations, Maintenance & Methods
- Ilse Tant, Chief Corporate Affairs Officer
- Frank Vandenberghe, Chief Officer Customers, Market & System
- Catherine Vandenborre, Chief Financial Officer

Algemeen secretaris

- Gregory Pattou

1. De corporate governance code is beschikbaar op de website van de Commissie Corporate Governance (www.corporategovernancecommittee.be).
2. Samenstelling van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset op 31 december 2014.
3. Miriam Maes werd op 26 juni 2014 benoemd tot voorzitter van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset na het vrijwillig ontslag van Luc Van Nevel als onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset, en dus ook als voorzitter van de raad van bestuur van deze vennootschappen, met ingang van 20 mei 2014. Voor de periode van 20 mei 2014 tot 26 juni 2014 oefende Claude Grégoire het mandaat uit van voorzitter ad interim van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset.
4. Claude Grégoire en Geert Versnick werden op 26 juni 2014 benoemd tot vicevoorzitters van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset na het vrijwillig ontslag van Francis Vermeiren en Thierry Willemarck respectievelijk als niet-onafhankelijk bestuurder en onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset, en als vicevoorzitters van de raad van bestuur van deze vennootschappen, met ingang van 20 mei 2014. Geert Versnick werd gecoöpteerd als bestuurder met ingang van 20 mei 2014.
5. Ronnie Belmans is erevoorzitter van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset en is niet langer bestuurder. Dit betekent dat hij niet meer moet zetelen in de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset, tenzij de voorzitter hem uitnodigt om aan een vergadering deel te nemen en bijstand te verlenen bij de beraadslaging (overeenkomstig punt 6 van het huishoudelijk reglement van de raden van bestuur). De titel van erevoorzitter werd hem bij wijze van eerbetuiging toegekend.
6. Samenstelling van de adviserende comités van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset op 31 december 2014.
7. Tijdens de periode van 20 mei 2014 tot 26 juni 2014 oefende Miriam Maes het mandaat uit van voorzitter ad interim van het corporate governance comité van Elia System Operator en van Elia Asset.
8. Samenstelling van het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset op 31 december 2014.
9. De raden van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset van 14 januari 2015 hebben beslist om een einde te stellen aan het mandaat van Jacques Vandermeiren als Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité van Elia System Operator en van Elia Asset (zie hierna "belangrijke gebeurtenissen na balansdatum").

— Raad van bestuur

De raden van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset zijn elk samengesteld uit 14 leden die geen directiefunctie vervullen bij Elia System Operator noch bij Elia Asset. Dezelfde bestuurders zetelen in de raden van bestuur van beide vennootschappen. De helft van de bestuurders zijn onafhankelijke bestuurders die voldoen aan de voorwaarden zoals omschreven in artikel 526ter van het Wetboek van vennootschappen en in de statuten. Zij hebben een gunstig eensluidend advies over hun onafhankelijkheid ontvangen van de CREG.

In overeenstemming met de wettelijke en statutaire bepalingen worden de raden van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset ondersteund door drie comités: het corporate governance comité, het auditcomité en het vergoedingscomité. De comités van Elia System Operator en van Elia Asset zijn op identieke wijze samengesteld. De raden van bestuur zien erop toe dat deze comités efficiënt werken.

Benoeming van de bestuurders

Luc Van Nevel, Thierry Willemarck en Clement De Meersman hebben hun ontslag ingediend als onafhankelijke bestuurders van Elia System Operator en van Elia Asset in overeenstemming met artikel 526ter, 2° van het Wetboek van vennootschappen, met ingang van 20 mei 2014. Daarna heeft de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 20 mei 2014 Luc De Temmerman, Frank Donck en Saskia Van Uffelen benoemd tot onafhankelijke bestuurders van Elia System Operator en van Elia Asset voor een termijn van zes jaar, met ingang van 20 mei 2014.

Bovendien heeft Jennifer Debatisse haar ontslag ingediend als niet-onafhankelijk bestuurster van Elia System Operator en van Elia Asset, met ingang van 20 mei 2014. Vervolgens heeft de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset op 20 mei 2014 Luc Hujuel benoemd tot niet-onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset voor een termijn van zes jaar, met ingang van 20 mei 2014.

Op 20 mei 2014 heeft de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset Geert Versnick gecoöpteerd als niet-onafhankelijk bestuurder ter vervanging van Francis Vermeiren, die zijn ontslag had ingediend als niet-onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia

Asset met ingang van 20 mei 2014. Op die datum heeft de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset in zijn vervanging voorzien.

De mandaten van alle bestuurders, met uitzondering van Luc De Temmerman, Frank Donck, Saskia van Uffelen en Luc Hujuel, verstrijken na afloop van de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 2017 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2016. De mandaten van Luc De Temmerman, Frank Donck, Saskia van Uffelen en Luc Hujuel als bestuurders van Elia System Operator en van Elia Asset verstrijken echter na afloop van de gewone algemene vergadering van deze vennootschappen van 2020 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2019. De termijn van zes jaar van het mandaat van de bestuurders, die afwijkt van de termijn van vier jaar die wordt aanbevolen door de corporate governancecode, is gerechtvaardigd wegens de specifieke kenmerken en de technische, financiële en juridische complexiteit die eigen zijn aan de taken van de transmissienetbeheerder en die een langere ervaring in deze materie vereisen.

Op 26 juni 2014 benoemde de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset Miriam Maes tot voorzitter van de raad van bestuur van deze vennootschappen, ter vervanging van Luc Van Nevel. Claude Grégoire en Geert Versnick werden diezelfde dag benoemd tot vicevoorzitters van de raad van bestuur van deze vennootschappen, ter vervanging van Francis Vermeiren en Thierry Willemarck.

Ter herinnering, er gelden specifieke corporate governance voorschriften voor de benoeming van de onafhankelijke en niet-onafhankelijke bestuurders van de raden van bestuur van Elia System Operator en Elia Asset, alsook voor de samenstelling en werking van hun comités. Deze bepalingen zijn vastgesteld door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten van deze vennootschappen.

De wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt heeft aan het corporate governance comité een belangrijke taak gegeven bij het voorstellen van onafhankelijke kandidaat-bestuurders. Zij worden benoemd op basis van een door het corporate governance comité opgestelde lijst van kandidaten. Het comité onderzoekt het up-to-date curriculum vitae van elke kandidaat en hun verklaring op erewoord inzake de

onafhankelijkheidscriteria vereist door de wettelijke en statutaire bepalingen die op Elia van toepassing zijn. De algemene vergadering benoemt vervolgens de onafhankelijke bestuurders. Deze benoemingen worden voorgelegd aan de CREG, die eensluidend advies moet uitbrengen over de onafhankelijkheid van elke onafhankelijke bestuurder. Er wordt een gelijkaardige procedure toegepast in het geval er een mandaat van onafhankelijk bestuurder zou openvallen in de loop van het mandaat en de raad van bestuur één van de door het corporate governance comité voorgestelde kandidaten zou coöpteren.

Het corporate governance comité oefent dus de functies van een benoemingscomité uit voor de benoeming van de onafhankelijke bestuurders. Wat de benoeming van de niet-onafhankelijke bestuurders betreft, is er geen benoemingscomité dat aanbevelingen formuleert aan de raad van bestuur. Deze situatie wijkt dus af van de voorschriften van de corporate governance code. Deze afwijking wordt verantwoord doordat de raad van bestuur in de mate van het mogelijke steeds tracht een consensus te bereiken. Meer nog, geen enkele belangrijke beslissing kan worden genomen zonder een meerderheid te bereiken binnen de groep van onafhankelijke bestuurders en de groep van niet-onafhankelijke bestuurders.

Benoeming van de leden van de adviserende comités

Aangezien het mandaat van de leden van de adviserende comités van Elia System Operator en van Elia Asset verstreken is en er wettelijke en statutaire wijzigingen werden doorgevoerd in de vereiste samenstelling van deze adviserende comités (zie hierna), heeft de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset op 26 juni 2014 de nieuwe leden van deze adviserende comités benoemd, alsook de voorzitters van deze comités.

Tijdelijke comités ad hoc

Overeenkomstig artikel 522 van het Wetboek van vennootschappen heeft de raad van bestuur van Elia System Operator in 2014 tijdelijke comités ad hoc opgericht om voorbereidend werk te verrichten rond (i) de beslissingen over het voorzitterschap, het vicevoorzitterschap en de samenstelling van de adviserende comités en hun respectieve voorzitters, (ii) de statutenwijzigingen en (iii) de kapitaalverhoging in 2014.

Benoeming van de commissarissen

De gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset heeft op 20 mei 2014 het mandaat verlengd van Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba en Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren burg. cvba als commissarissen van deze vennootschappen en dit voor een periode van drie jaar. Hun mandaat verstrijkt na afloop van de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset van 2017 met betrekking tot het boekjaar afgesloten op 31 december 2016. Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba wordt, voor de uitoefening van dit mandaat, vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren. Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren burg. cvba werd, voor de uitoefening van dit mandaat, vertegenwoordigd door Alexis Palm tot 20 mei 2014 en wordt, vanaf diezelfde datum, vertegenwoordigd door Benoit Van Roost.

De jaarlijkse bezoldiging van het college van commissarissen voor de controle van de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen van Elia System Operator, evenals de statutaire jaarrekeningen van Elia Asset en van Elia Engineering werd vastgelegd op een bedrag van 147.625 € (102.875 € voor Elia System Operator, 36.750 € voor Elia Asset en 8.000 € voor Elia Engineering). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de index van de kosten van het levensonderhoud.

Activiteitenverslag van de Raad van Bestuur

De raad van bestuur oefent ten minste de volgende (niet-exhaustief opgesomde) bevoegdheden uit:

- hij bepaalt het algemeen, financieel en dividendenbeleid van de vennootschap, alsook de waarden en de strategie van de vennootschap; bij het omzetten van de waarden en strategieën in de voornaamste beleidslijnen houdt de

raad van bestuur rekening met de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de onderneming ('corporate social responsibility'), met genderdiversiteit en met diversiteit in het algemeen;

- hij oefent de bevoegdheden uit die hem worden toegekend door of krachtens het Wetboek van vennootschappen, door de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en door de statuten;
- hij stelt alle handelingen die nuttig of noodzakelijk zijn om het maatschappelijk doel te verwezenlijken, met uitzondering van de bevoegdheden die door de wet of door de statuten aan de algemene vergadering zijn voorbehouden;
- hij oefent toezicht uit. In dit kader oefent hij onder meer algemeen toezicht uit op het directiecomité met inachtneming van de wettelijke beperkingen op het vlak van de toegang tot de commerciële en andere vertrouwelijke gegevens betreffende de netgebruikers en de verwerking ervan, in het kader van dit toezicht waakt hij eveneens over de manier waarop de activiteit van de onderneming gevoerd wordt en zich ontwikkelt om zo na te gaan of de vennootschap correct beheerd wordt. Bovendien monitort en evalueert hij de efficiëntie van de adviserende comités van de Raad en de manier waarop de activiteit verloopt.

In 2014 vergaderden de raden van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset elk zeven maal.

De volgende leden lieten zich verontschuldigen op één of meerdere vergaderingen in 2014: Jennifer Debatisse (27 februari en 27 maart), Frank Donck (23 oktober en 27 november), Cécile Flandre (23 oktober en 28 augustus), Dominique Offergeld (23 oktober), Saskia Van Uffelen (27 november) en Philip Heylen (27 november).

Indien een lid niet aanwezig kan zijn, laat hij zich over het algemeen vertegenwoordigen. Overeenkomstig artikel 19.4 van de statuten van Elia System Operator en artikel 18.4 van de statuten van Elia Asset kan een lid dat belet of afwezig is aan een ander lid van de raad schriftelijk volmacht geven om hem op een bepaalde vergadering van de raad van bestuur te vertegenwoordigen en er in zijn plaats te stemmen. Geen enkele volmachtouder mag echter meer dan twee bestuurders vertegenwoordigen.

— Belangrijke gebeurtenissen in 2014

Statutenwijzigingen naar aanleiding van de aanpassing van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt

De statuten van Elia System Operator en van Elia Asset werden op 20 mei 2014 gewijzigd om die in overeenstemming te brengen met de wijzigingen doorgevoerd door de wet van 8 mei 2014 houdende diverse bepalingen inzake energie ('wet van 8 mei 2014') in de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt. De wijzigingen doorgevoerd door de wet van 8 mei 2014 hebben met name betrekking op het steunmechanisme voor offshore windenergie, op het governance model van de transmissienetbeheerder, op de uitwerking van een regeling voor de toekenning van de domeinconcessies voor de installaties voor hydro-elektrische energieopslag en voor de bouw en exploitatie van installaties die vereist zijn voor de transmissie van offshore elektriciteit.

De statuten van Elia System Operator werden als volgt gewijzigd:

- wijziging van artikel 13.6 van de statuten om de regel in te voeren dat minstens een derde van de leden van de raad van bestuur van het andere geslacht moet zijn;
- wijziging van de samenstelling van de adviserende comités van de raad van bestuur zoals beschreven in artikel 14.1, 15.1 en 16.1 van de statuten zodat die overeenstemt met de wet van 8 mei 2014;
- invoeging van een nieuw artikel 14.3 in de statuten over de beraadslaging en de stemming binnen het corporate governance comité bij een eventueel belangenconflict en, bijgevolg, nieuwe nummering van het huidige artikel 14.3 van de statuten;
- wijziging in de verdeling van de bevoegdheden tussen de raad van bestuur en het directiecomité, zoals beschreven in artikel 17.1, 17.2 en 17.3 van de statuten om in overeenstemming te zijn met de wet van 8 mei 2014;
- wijziging van artikel 19.5 en 19.10 van de statuten om in overeenstemming te zijn met de gewijzigde bevoegdheden van de raad van bestuur;

- wijziging van artikel 19.6 van de statuten om in overeenstemming te zijn met de tekst van artikel 14.1, 3° van de statuten;
- schrapping van artikel 21 van de statuten, dat overbodig is geworden na de wijzigingen aangebracht in artikel 17.1, 17.2 en 17.3 van de statuten;
- wijziging van artikel 22 van de statuten om in overeenstemming te zijn met de gewijzigde verdeling van de bevoegdheden tussen de raad van bestuur en het directiecomité;
- wijziging van artikel 28.2.3 van de statuten na de schrapping van artikel 21 van de statuten.

Statutenwijzigingen naar aanleiding van de vaststelling van de kapitaalverhoging voorbehouden aan het personeel

De buitengewone algemene vergadering van Elia System Operator van 20 mei 2014 heeft het voorstel tot kapitaalverhoging voorbehouden aan het personeel van de vennootschap en van haar Belgische dochtervennootschappen goedgekeurd.

Deze kapitaalverhoging werd in twee delen uitgevoerd, met name in november 2014 en in januari 2015, voor een totaal maximumbedrag van 6 miljoen € (maximaal 5.300.000 € in 2014 en maximaal 700.000 € in 2015). Hiervoor werden nieuwe aandelen van categorie B uitgegeven met opheffing van het voorkeurrecht van de bestaande aandeelhouders ten gunste van de personeelsleden van de vennootschap en van haar Belgische dochtervennootschappen, in voorkomend geval onder de fractiewaarde van de bestaande aandelen van dezelfde categorie.

De buitengewone algemene vergadering heeft beslist om de uitgifteprijs van de kapitaalverhoging vast te stellen op een bedrag gelijk aan het gemiddelde van de slotkoersen van de laatste dertig kalenderdagen voorafgaand aan 24 oktober 2014 voor de kapitaalverhoging 2014 en

voorafgaand aan 29 januari 2015 voor de kapitaalverhoging 2015, verminderd met 16,66 %.

De kapitaalverhoging 2014 werd verwezenlijkt ten belope van een totaal bedrag van 5.299.990,95 €. Er werden 170.035 aandelen van categorie B van Elia System Operator uitgegeven.

Dientengevolge werden de artikelen 4.1 en 4.2 van de statuten van Elia System Operator met betrekking tot het maatschappelijk kapitaal en het aantal aandelen op 19 december 2014 gewijzigd.

 De recentste versie van de statuten van Elia System Operator is integraal beschikbaar op de website van de vennootschap (www.eliagroup.eu, onder 'Investor relations').

Geslaagde uitgifte van 350 miljoen € aan obligaties in het kader van het euro medium term note programma van 3 miljard €

In het kader van zijn Euro Medium Term Note programma van 3 miljard € heeft Elia System Operator op 31 maart 2014 de geslaagde uitgifte bekendgemaakt van een Eurobond van 350 miljoen € op 15 jaar. De investeerders reageerden zeer positief tijdens de opmaak van het orderboek waarbij meer dan 1,7 miljard € werd aangeboden. De transactie trok meer dan 150 investeerders uit 32 landen aan en onderstreept eens te meer de kwaliteit en de aantrekkingskracht van Elia op de obligatiemarkten. De kredietmarge van deze transactie werd vastgelegd op 82 basispunten boven de mid-swaprente van 15 jaar, of een coupon van 3,0 %.

De opbrengsten van de uitgifte van deze obligatielening zullen aangewend worden voor de terugbetaling van de verplichtingen die zullen vervallen en voor algemene bedrijfsdoeleinden. Met deze uitgifte bevestigt Elia zijn financiële strategie inzake schuldbeheer middels een mix van schulden op korte, middellange en lange termijn.

Afsluiting van langetermijnkredieten voor een bedrag van 550 miljoen €

In de loop van juni 2014 heeft Elia System Operator 5 bilaterale langetermijnkredietfaciliteiten opgezet bij de banken BNP Paribas Fortis, JP Morgan, KBC, Rabobank en ING. Deze kredietfaciliteiten met een looptijd van 3 jaar werden afgesloten met het oog op de herfinanciering van een obligatielening van 500 miljoen € die vervalt in april 2016 en met het oog op het beheer van het liquiditeitsrisico.

Wijzigingen binnen de raad van bestuur

Luc De Temmerman, Frank Donck en Saskia Van Uffelen werden op 20 mei 2014 door de gewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset benoemd tot onafhankelijke bestuurders van deze vennootschappen, ter vervanging van Luc Van Nevel, Thierry Willemarck en Clement De Meersman. Luc Hujol werd bovendien benoemd tot niet-onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset door de gewone algemene vergadering van deze vennootschappen van 20 mei 2014, ter vervanging van Jennifer Debatisse.

Op 20 mei 2014 heeft de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset Geert Versnick gecoöpteerd als niet-onafhankelijk bestuurder ter vervanging van Francis Vermeiren.

Opvolging aan het hoofd van de raad van bestuur

Miriam Maes werd benoemd tot voorzitter van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset tijdens de raad van bestuur van deze vennootschappen op 26 juni 2014. Zij volgt Luc Van Nevel op (zie hoger).

Op 26 juni 2014 heeft de raad van bestuur ook Geert Versnick en Claude Gregoire benoemd tot vicevoorzitters van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset ter vervanging van Thierry Willemarck en Francis Vermeiren (zie hoger).

Verlenging van het mandaat van de commissarissen

Het mandaat van Ernst & Young Bedrijfsrevisoren burg. cvba en Klynveld Peat Marwick Goerdeler Bedrijfsrevisoren burg. cvba als commissarissen werd verlengd voor 3 jaar. Voor de uitoefening van dit mandaat worden deze vennootschappen respectievelijk vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren en Benoit Van Roost (zie hoger).

Katoen natie groep verhoogt haar participatie in Elia

Op 29 oktober 2014 heeft Katoen Natie Group NV aan Elia gemeld dat haar participatie in Elia System Operator op 24 oktober 2014 de drempel van 5 % van de door Elia uitgegeven aandelen overschreden had en dat het op 24 oktober 2014 3.157.624 aandelen van Elia System Operator bezat, of 5,21 % van het totale aantal aandelen.

Oprichting van Elia Grid International nv

Op 28 maart 2014 zag de gemeenschappelijke dochter van 50Hertz Transmission en Elia System Operator het licht. Haar doel bestaat in het aanbieden van consulting- en engineeringdiensten aan derden.

Voor de andere markante feiten in 2014, zie pagina's 8 tot 11.

— Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Wijziging van de samenstelling van het directiecomité

Op 14 januari 2015 heeft de raad van bestuur van Elia beslist om een einde te stellen aan de samenwerking met Jacques Vandermeiren, Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité van Elia Asset en van Elia System Operator ingevolge een verschil in visie. De raad van bestuur heeft François Cornélis (vaste vertegenwoordiger van Monticello BVBA) benoemd tot Chief Executive Officer en voorzitter van het directiecomité ad interim van Elia Asset en van Elia System Operator.

François Cornélis heeft diverse vooraanstaande leidinggevende functies bekleed bij grote bedrijven in de energiesector, zoals Petrofina en Total, zowel in België als in het buitenland.

De procedure om een nieuwe CEO aan te duiden, loopt.

— Vergoedingscomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de raad van bestuur heeft het vergoedingscomité krachtens artikel 526quater van het Wetboek van vennootschappen, de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten eveneens de taak om aan de raad van bestuur aanbevelingen te formuleren over het remuneratiebeleid en de individuele remuneratie van de leden van het directiecomité en de bestuurders. Daarnaast stelt het vergoedingscomité een remuneratieverslag op dat door het comité wordt toegelicht op de gewone algemene vergadering.

Het vergoedingscomité heeft in 2014 driemaal vergaderd.

Eenmaal per jaar evalueert de vennootschap haar kaderpersoneel in overeenstemming met haar performancemanagementbeleid. Dit beleid is ook van toepassing op de leden van het directiecomité. Op deze manier evalueert het vergoedingscomité de leden van het directiecomité op basis van een aantal kwantitatieve en kwalitatieve collectieve en individuele doelstellingen.

Het dient aangestipt dat het variabele gedeelte van de vergoedingen van het directiecomité werd aangepast om rekening te houden met de invoering van de meerjarentarieven. Het gevolg hiervan is dat het remuneratiebeleid voor de leden van het directiecomité sinds 2008 onder andere een jaarlijkse variabele vergoeding en een deelneming op lange termijn omvat, gespreid over de duur van de meerjarige regelgeving. De jaarlijkse variabele vergoeding bestaat uit twee delen: de realisatie van kwantitatieve collectieve doelstellingen en de persoonlijke prestaties, waaronder de voortgang in de ondernemingsprojecten.

Het vergoedingscomité heeft ook het voorstel van collectieve doelstellingen voor het directiecomité voor 2014 onderzocht. In dit kader werd de verdeling tussen de doelstellingen die gelinkt zijn aan de Belgische en Duitse activiteiten behouden op 60-40 %. Verder heeft het vergoedingscomité het remuneratieverslag goedgekeurd dat deel uitmaakt van het jaaverslag.

— Auditcomité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de raad van bestuur heeft het auditcomité, krachtens artikel 526bis van het Wetboek van vennootschappen, de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten, de volgende taken:

- de rekeningen onderzoeken en de budgetten controleren;
- het proces van financiële verslaggeving opvolgen;
- de doeltreffendheid van de systemen voor interne controle en risicobeheer van de vennootschap nagaan;

- de interne audits en hun doeltreffendheid opvolgen;
- de wettelijke controle van de jaarrekeningen opvolgen;
- de onafhankelijkheid van de commissarissen beoordelen en nagaan;
- voorstellen formuleren aan de raad van bestuur voor de benoeming en herverkiezing van de commissarissen en de voorwaarden van hun aanstelling;
- in voorkomend geval, een onderzoek instellen naar de kwesties die aanleiding geven tot de ontslagname van de commissarissen en aanbevelingen formuleren voor acties die in dit verband vereist zijn;
- de aard en de reikwijdte nagaan van de niet-auditdiensten die de commissarissen verstrekken;
- de doeltreffendheid van de externe auditprocessen nagaan.

Krachtens artikel 96, §1, 9° van het Wetboek van vennootschappen en de statuten moet dit verslag de verantwoording bevatten van de onafhankelijkheid en van de deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van ten minste één lid van het auditcomité. Het huishoudelijk reglement van het auditcomité bepaalt in dit opzicht dat alle leden van het auditcomité over voldoende noodzakelijke ervaring en competenties beschikken om hun rol in het auditcomité te kunnen vervullen, met name op het vlak van boekhouding, audit en financiën. Op grond van dit reglement moet de beroepservaring van minstens twee leden van het auditcomité in dit verslag worden toegelicht.

Jacques de Smet, voorzitter van het auditcomité, en Dominique Offergeld, lid van het auditcomité, beschikken beiden over een ruime ervaring en vakkennis op het gebied van boekhouding en audit.

Jacques de Smet (onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en van Elia Asset) is houder van een diploma economische wetenschappen aan de Universiteit van Brussel. Hij begon zijn carrière als auditor bij Peat Marwick Mitchell & Co (nu KPMG). In 1979 maakte hij de overstap naar Tractiionel group (nu GDF-Suez), aanvankelijk als assistent van de CEO van de holding. Daarna werd hij aangesteld in het financieel departement van de vennootschap van de groep Frima Viking NV en later werd hij CFO van Chamebel NV. In 1987 was hij lid van het directiecomité van Prominvest NV, een vennootschap die

investeert in risicokapitaal. Van 1988 tot 2002 was hij financieel directeur en lid van het directiecomité van D'leteren NV en van de raden van bestuur van alle dochtermaatschappijen van de groep, met name AVIS EUROPE PLC en BELRON. Tussen 2002 en 2005 was hij financieel directeur van de groep Ziegler. In 2009 werd hij benoemd tot lid van de raad van bestuur van SABCA NV. Daarnaast zetelde hij ook in de raden van bestuur van UCO NV (1977-2001), LA LIEVE NV (1978-1996), LYS-LIEVE NV (1975-1995), BELGO-KATANGA NV (1996-2000), IBEL NV (1995-2000) en was hij voorzitter van het Financial Executives Institute of Belgium (2002-2013). Sinds 1986 is hij gedelegeerd bestuurder van GEFOR NV (een adviesbureau dat zich specifiek toelegt op "corporate finance" en op de onderhandeling van bankkredieten). Als vast vertegenwoordiger van GEFOR zetelt hij in de raden van bestuur van SABCA NV en Wereldhave Belgium en hij is voorzitter van de auditcomités van deze bedrijven.

Dominique Offergeld (niet-onafhankelijk bestuurder van Elia System Operator en Elia Asset) behaalde een diploma in economische en sociale wetenschappen (richting openbare financiën) aan de Université Notre Dame de la Paix in Namen. Ze volgde meerdere extra-universitaire programma's, waaronder het General Management Program aan het Cedep (INSEAD) in Fontainebleau (Frankrijk). Ze begon haar carrière in 1988 bij de Generale Bank (nu BNP Paribas Fortis) in het departement bedrijfsfinanciering en werd in 1999 benoemd tot deskundige van de viceminister-president en de minister van economische zaken en het Waals Gewest. In 2001 werd ze adviseur van de vice-eersteminister en de minister van buitenlandse zaken. Tussen 2004 en 2005 was ze adjunct-directrice van het kabinet van de minister van energie en in 2005 werd ze algemeen adviseur bij de NMBS holding. Van 2008 tot 2014 was ze CFO van ORES CVBA. Eerder was ze ook bestuurder van (onder meer) Publigras en regeringscommissaris bij Fluxys. Ze was ook voorzitter van de raad van bestuur en het auditcomité van de NMBS. Sinds eind oktober 2014 is ze directeur van de strategische cel van de minister van mobiliteit, belast met Belgocontrol en de NMBS.

Het auditcomité is bevoegd om een onderzoek in te stellen in alle aangelegenheden die het aanbelangt. Het beschikt daartoe over de nodige werkmiddelen, heeft toegang tot alle

informatie, met uitzondering van de vertrouwelijke commerciële gegevens betreffende de netgebruikers en kan advies inwinnen bij interne en externe experts.

Het auditcomité heeft in 2014 vier keer vergaderd.

Het comité heeft de jaarrekeningen van 2013 onderzocht, zowel in Belgian GAAP als in IFRS. Het heeft ook de halfjaarlijkse resultaten van 30 juni 2014 en de kwartaalresultaten van 2014 geanalyseerd conform de Belgian GAAP en de IFRS-regels.

Het comité heeft kennis genomen van de uitgevoerde interne audits en aanbevelingen.

Het comité volgt daarnaast een actieplan voor elke uitgevoerde audit, om de efficiëntie, de traceerbaarheid en bewustwording van de geauditeerde domeinen te verbeteren en bijgevolg de eraan verbonden risico's te beperken en te verzekeren dat de controleomgeving en het risicobeheer op elkaar zijn afgestemd. Het comité heeft de verschillende actieplannen opgevolgd vanuit verschillende invalshoeken (planning, resultaten, prioriteiten) en dit onder andere op basis van een activiteitenverslag van de dienst interne audit. Het auditcomité heeft kennisgenomen van de strategische risico's en heeft risicoanalyses ad hoc gerealiseerd op basis van de veranderende omgeving waarin de groep evolueert. Het auditcomité heeft ook de milieugebonden kwesties verder opgevolgd.

Het comité heeft bovendien de resultaten van de selectieprocedure van de bedrijfsrevisoren opgevolgd en geanalyseerd en heeft voorgesteld om het mandaat te verlengen van KPMG en Ernst & Young als commissarissen van Elia System Operator en van Elia Asset.

Op 26 november 2014 heeft het auditcomité bovendien het huishoudelijk reglement van het auditcomité gewijzigd zodat dit voldoet aan de nieuwe statuten goedgekeurd door de algemene vergadering van 20 mei 2014.

— Corporate governance comité

Naast zijn gebruikelijke bevoegdheden ter ondersteuning van de raad van bestuur heeft het corporate governance comité, krachtens de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de statuten, de volgende taken:

- aan de algemene vergadering kandidaten voorstellen voor de mandaten van onafhankelijk bestuurder;
- voorafgaandelijk de aanstelling en/of, in voorkomend geval, het ontslag van de leden van het directiecomité goedkeuren;
- op verzoek van elke onafhankelijke bestuurder, van de voorzitter van het directiecomité of van de bevoegde federale en/of gewestelijke regelgevende instantie(s) van de elektriciteitsmarkt, ieder belangenconflict onderzoeken tussen, enerzijds, de netbeheerder en, anderzijds, een dominerende aandeelhouder, een gemeente-aandeelhouder of een met een dominerende aandeelhouder geassocieerde of verbonden onderneming, en hierover verslag uitbrengen aan de raad van bestuur. Deze opdracht heeft tot doel de onafhankelijkheid van de bestuurders te versterken in aanvulling op de procedure voorzien in artikel 524 van het Wetboek van vennootschappen, die de vennootschap ook toepast;
- zich uitspreken over de gevallen van onverenigbaarheid in hoofde van de leden van het directiecomité en van de personeelsleden;
- toezien op de toepassing binnen de vennootschap van de wettelijke, reglementaire, decretale en andere bepalingen met betrekking tot het beheer van de elektriciteitsnetten, de doeltreffendheid ervan evalueren ten aanzien van de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het beheer van voormelde netten, alsook toezien op de naleving van de artikelen 4.4 en 13.1, tweede en derde lid van de statuten van Elia System Operator. Hierover wordt jaarlijks een rapport voorgelegd aan de raad van bestuur en aan de federale en/of gewestelijke regelgevende instantie(s) voor de elektriciteitsmarkt;
- op verzoek van ten minste één derde van de leden een vergadering van de raad van bestuur samenroepen overeenkomstig de oproepingsformaliteiten die in de statuten zijn vastgelegd;
- na kennisgeving door een bestuurder, de conformiteit met artikel 9.1, b), c) en d) van de richtlijn 2009/72/EG, van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de

interne markt voor elektriciteit en tot intrekking van de richtlijn 2003/54/EG, onderzoeken van het lidmaatschap van een bestuurder van de raad van toezicht, de raad van bestuur of de organen die wettelijk een onderneming vertegenwoordigen die, rechtstreeks of onrechtstreeks, zeggenschap uitoefent over een producent en/of leverancier van elektriciteit, en hierover verslag uitbrengen aan de raad van bestuur. Bij dit onderzoek houdt het corporate governance comité rekening met de rol en de invloed die de betrokken bestuurder heeft in de betrokken onderneming en met de mate van zeggenschap of invloed van de betrokken onderneming over haar dochteronderneming. Het comité onderzoekt eveneens of bij de uitoefening van het mandaat van de betrokken bestuurder in de vennootschap een mogelijkheid of een drijfveer bestaat om bepaalde producent- of leveranciersbelangen te begunstigen ten nadele van andere netgebruikers wat de toegang tot en investeringen in het net betreft;

- voorafgaandelijk aan iedere benoeming van een bestuurder, ongeacht of het de benoeming betreft van een nieuwe bestuurder, dan wel de herbenoeming van een bestaande bestuurder, onderzoeken of de kandidaat-bestuurder de onverenigbaarheden opgenomen in de statuten van de vennootschap in acht neemt. Met het oog daarop dient iedere kandidaat-bestuurder aan het comité een overzicht te bezorgen van (i) de mandaten die hij bekleedt in de raad van bestuur, de raad van toezicht of een ander orgaan van andere

rechtspersonen dan de vennootschap en (ii) iedere andere functie of activiteit die hij uitoefent, al dan niet bezoldigd, ten dienste van een onderneming die één van de volgende functies vervult: productie of levering van elektriciteit.

Het comité heeft in 2014 zes keer vergaderd.

Het comité wordt, met inachtneming van de vertrouwelijkheidsregels, geregeld geïnformeerd over belangrijke dossiers, zoals de statutenwijzigingen, de wijzigingen van het corporate governance charter, de wijzigingen in zijn huishoudelijk reglement en in het huishoudelijk reglement van de raad van bestuur, de opvolging van de leden van de raad van bestuur, inclusief de voorzitter en de vicevoorzitters, de opvolging van de leden van het directiecomité en de leden van de adviserende comités, alsook het onderzoek naar de overeenstemming met de vereisten inzake de volledige ontvlechting van de eigendomsstructuren ('full ownership unbundling').

Evaluatie

De raad van bestuur van Elia System Operator heeft in 2012 een formele procedure georganiseerd voor de evaluatie van zijn werking, die van zijn comités, alsook van de interactie tussen de raad van bestuur en het directiecomité. Deze procedure gebeurde in overeenstemming met de bepalingen 4.11 tot en met 4.15 van de corporate governance code die de vennootschap heeft aanvaard als haar referentiecode. De resultaten van deze evaluatie zijn heel bevredigend. In 2015 is een nieuwe evaluatie voorzien.

— Directiecomité

Het directiecomité is overeenkomstig artikel 9, §9 van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt belast met:

- het operationeel beheer van de elektriciteitsnetten, inclusief de commerciële, technische, financiële, regelgevende en personeelsaangelegenheden verbonden aan dit operationeel beheer,
- het dagelijks bestuur van de netbeheerder,
- de uitoefening van de bevoegdheden die hem door de statuten worden toegekend,
- de uitoefening van de bevoegdheden die aan hem gedelegeerd worden door de raad van bestuur, binnen de grenzen van de algemene beleidsregels en -principes en de beslissingen genomen door de raad van bestuur.

Het directiecomité beschikt over alle nodige bevoegdheden, inclusief de bevoegdheid van vertegenwoordiging, en voldoende bewegingsruimte om de bevoegdheden uit te oefenen die aan hem werden gedelegeerd en om een bedrijfsstrategie voor te stellen en toe te passen, met dien verstande dat deze bevoegdheden geen inbreuk vormen op de controle en uiteindelijke concurrerende bevoegdheid van de raad van bestuur, onverminderd de verplichting van de raad van bestuur om zich te houden aan de wettelijke beperkingen inzake de toegang tot de commerciële gegevens en andere vertrouwelijke gegevens betreffende de netgebruikers en de verwerking ervan.

Het directiecomité houdt doorgaans ten minste één keer per maand een formele vergadering. De leden komen ook wekelijks samen in het kader van informele vergaderingen. Een lid dat niet aanwezig kan zijn, laat zich gewoonlijk vertegenwoordigen. Het afwezige lid kan, in overeenstemming met het huishoudelijk reglement van het directiecomité, via elk schriftelijk verzendingsmedium (waarvan de oorspronkelijke authenticiteit redelijkerwijs geïdentificeerd kan worden) een volmacht geven aan een ander lid van het directiecomité. Geen enkele volmachthouder mag echter meer dan twee directieleden vertegenwoordigen.

Het directiecomité heeft in 2014 13 keer vergaderd voor Elia System Operator en 12 keer voor Elia Asset.

Directiecomité

Jacques Vandermeiren

Markus Berger

Frédéric Dunon

Ilse Tant

Frank Vandenberghe

Catherine Vandenborre

Het comité brengt elk kwartaal verslag uit aan de raad van bestuur over de financiële situatie van de vennootschap (meer bepaald over de overeenstemming tussen het budget en de vastgestelde resultaten) en op elke vergadering van de raad van bestuur over het beheer van het transmissienet. In het kader van de rapportering over het beheer van het transmissienet in 2014, heeft het directiecomité de raad van bestuur onder meer geïnformeerd over de ontwikkelingen in de wetgeving die toepasselijk zijn op de vennootschap, over de financiële toestand van de vennootschap, de toestand van haar dochtervennootschappen, de belangrijke beslissingen van de regulatoren en de besturen, alsook over de opvolging en ontwikkeling van de grote investeringsprojecten.

Gedragscode

Elia beschikt over een gedragscode ter voorkoming van mogelijke inbreuken op de wetgeving betreffende misbruik van voorkennis en marktmanipulatie door de personeelsleden en personen met leidinggevende verantwoordelijkheid binnen de Elia groep. De gedragscode legt een reeks regels en meldingsplichten op voor de transacties door deze personen met hun

effecten van Elia System Operator, conform de bepalingen van de richtlijn 2003/6/EG betreffende de handel met voorkennis en marktmanipulatie en van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en andere financiële diensten.

Deze gedragscode is beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'Elia', 'corporate governance').

Corporate governance charter en huishoudelijke reglementen van het directiecomité, van de raad van bestuur en van zijn adviserende comités

Het corporate governance charter en de huishoudelijke reglementen van de raad van bestuur, van het directiecomité, van het corporate governance comité, van het vergoedingscomité en van het auditcomité werden gewijzigd ingevolge de statutenwijzigingen goedgekeurd door de buitengewone algemene vergadering van Elia System Operator en van Elia Asset op 20 mei 2014.

Het corporate governance charter en de voormelde huishoudelijke reglementen zijn beschikbaar op de website van de vennootschap (www.elia.be, onder 'Elia', 'corporate governance').

Reglementering inzake transparantie – kennisgevingen

Elia System Operator heeft in 2014 twee kennisgevingen ontvangen in de zin van de wet van 2 mei 2007 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten waarvan aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt en houdende diverse bepalingen, en het koninklijk besluit van 14 februari 2008 betreffende de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen.

In het bijzonder heeft Katoen Natie Group NV op 24 oktober 2014 gemeld dat haar participatie in Elia System Operator op 24 oktober 2014 de drempel van 5 % van de door Elia System Operator uitgegeven aandelen overschreden had en dat deze participatie 5,21 % bedroeg.

Voorts heeft de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij op 29 oktober 2014 aan Elia gemeld dat haar participatie in Elia System Operator op 24 oktober 2014 onder de drempel van 5 % van de door Elia System Operator uitgegeven aandelen is gezakt en dat deze participatie sinds 24 oktober 2,03 % bedraagt.

Remuneratieverslag

Vergoeding van de leden van de raad van bestuur en van het directiecomité

Procedure die in 2014 werd toegepast om het remuneratiebeleid en de remuneratie van de leden van de raad van bestuur en van het directiecomité te bepalen

Het vergoedingscomité heeft overeenkomstig de artikelen 16.1 en 15.1 van de statuten van Elia System Operator, respectievelijk Elia Asset een ontwerp van remuneratiebeleid voor de leden van de raad van bestuur en van het directiecomité opgesteld. De raden van bestuur van Elia System Operator en Elia Asset hebben dit ontwerp van remuneratiebeleid voor de leden van het directiecomité goedgekeurd. Het ontwerp van remuneratiebeleid voor de bestuurders werd goedgekeurd door de algemene vergadering van aandeelhouders van Elia System Operator en van Elia Asset.

Daarnaast heeft het vergoedingscomité aanbevelingen geformuleerd omtrent het remuneratiebeleid evenals de remuneratie van de bestuurders en de leden van het directiecomité.

De samenstelling en de activiteiten van het vergoedingscomité worden meer in detail beschreven op pagina 63 van het jaarverslag.

Remuneratie van de leden van de raad van bestuur

Het totale bedrag van de vergoedingen betaald aan de veertien bestuurders in 2014 bedroeg 641.963,96 € (326.753,98 € voor Elia System Operator en 315.209,98 € voor Elia Asset).

De tabel hieronder bevat de brutobedragen die individueel aan iedere bestuurder werden toegekend voor Elia System Operator en Elia Asset samen.

Deze bedragen werden berekend op basis van zeven vergaderingen van de raad van bestuur van Elia System Operator en zes vergaderingen van de raad van bestuur van Elia Asset in 2014. Het auditcomité vergaderde vier keer in 2014. Het corporate governance comité is zes keer bijeengekomen en het vergoedingscomité drie keer.

De vergoeding van de bestuurders bestaat uit een basisvergoeding van 25.000 € per jaar (12.500 € voor Elia System Operator en 12.500 € voor Elia Asset) en een bijkomende vergoeding van 800 € (400 € voor Elia System Operator en 400 € voor Elia Asset) per bijkomende vergadering na

de achtste vergadering van de raad van bestuur binnen hetzelfde jaar, met inbegrip van de vergaderingen met de regulatoren. Deze twee vergoedingen worden verhoogd met een supplement van 50% voor de voorzitter en van 20% voor iedere vicevoorzitter van de raad van bestuur.

	€
Jennifer DEBATISSE ¹⁰ (tot 20 mei 2014)	12.185,08
Clément DE MEERSMAN (tot 20 mei 2014)	15.109,56
Jacques DE SMET	52.332,00
Luc DE TEMMERMAN ¹¹ (vanaf 20 mei 2014)	27.730,84
Frank DONCK ¹² (vanaf 20 mei 2014)	23.882,84
Cécile FLANDRE ¹³	32.066,00
Claude GRÉGOIRE ¹⁴	49.728,08
Philip HEYLEN	43.763,92
Luc HUIJOEL ¹⁵ (vanaf 20 mei 2014)	31.578,84
Jean-Marie LAURENT JOSI	56.077,52
Miriam MAES ¹⁶	56.821,16
Jane MURPHY	50.536,00
Dominique OFFERGELD	36.067,92
Steve STEVAERT	36.067,92
Luc VAN NEVEL (tot 20 mei 2014)	21.202,10
Saskia VAN UFFELEN ¹⁷ (vanaf 20 mei 2014)	23.882,84
Francis VERMEIREN (tot 20 mei 2014)	20.471,06
Geert VERSNICK ¹⁸ (vanaf 20 mei 2014)	34.913,70
Thierry WILLEMARCK (tot 20 mei 2014)	17.546,58

Er wordt een aanvullende basisvergoeding van 6.000 € per jaar per comité (3.000 € voor Elia System Operator en 3.000 € voor Elia Asset) toegekend aan de bestuurders die lid zijn van een adviserend comité van de raad van bestuur (zijnde het auditcomité, het vergoedingscomité en het corporate governance comité). Daarnaast is een bijkomende vergoeding van 800 € (400 € voor Elia System Operator en 400 € voor Elia Asset) voorzien per bijkomende vergadering van een comité (m.a.w. per vergadering boven de drie vergaderingen op basis waarvan de basisvergoeding wordt berekend), met inbegrip van de vergaderingen met de regulatoren.

Deze vergoedingen dekken alle kosten, met uitzondering van de internationale reis- en verblijfkosten, die de bestuurders maken in het kader van de uitoefening van hun mandaat. Ze worden in rekening gebracht bij de exploitatiekosten van de vennootschap en jaarlijks geïndexeerd volgens de index van de consumptieprijzen. Alle vergoedingen worden evenredig in verhouding met de duur van het mandaat van bestuurder toegekend.

10. De bezoldiging van Jennifer Debatisse wordt aan de onderneming Interfin CVBA uitgekeerd.
11. De bezoldiging van Luc De Temmerman wordt aan de onderneming InDeBom Strategies Comm. V uitgekeerd.
12. De bezoldiging van Frank Donck wordt aan de onderneming Iinvest NV uitgekeerd.
13. De bezoldiging van Cécile Flandre wordt aan de onderneming Belfius Insurance NV uitgekeerd.
14. De bezoldiging van Claude Grégoire wordt aan de onderneming Socofe NV uitgekeerd. Claude Grégoire was voorzitter ad interim van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset van 20 mei 2014 tot 26 juni 2014. Vanaf 26 juni 2014 is hij ondervoorzitter van de raad van bestuur van beide vennootschappen.
15. De bezoldiging van Luc Huijoel wordt aan de onderneming Interfin CVBA uitgekeerd.
16. Miriam Maes is voorzitter van de raad van bestuur sinds 26 juni 2014.
17. De bezoldiging van Saskia Van Uffelen wordt aan de onderneming Quadrature BVBA uitgekeerd.
18. De bezoldiging van Geert Versnick wordt aan de onderneming Flemco BVBA uitgekeerd. Geert Versnick is vanaf 26 juni 2014 ondervoorzitter van de raad van bestuur van Elia System Operator en van Elia Asset.

Op het einde van elk 1^e, 2^e en 3^e kwartaal wordt een voorschot op de jaarlijkse vergoedingen aan de bestuurders betaald. Dit voorschot wordt berekend op grond van de geïndexeerde basisvergoeding en in evenredige verhouding met de duur van het bestuurdersmandaat tijdens het betrokken kwartaal. In december van het lopende jaar wordt een afrekening gemaakt. Deze houdt rekening met de eventuele bijkomende vergoedingen ter aanvulling van de basisvergoeding.

Er worden geen andere voordelen in natura, aandelenopties, kredieten of voorschotten aan de bestuurders toegekend. Elia System Operator en Elia Asset hebben geen kredieten toegekend aan of voor een lid van de raad van bestuur.

Er zijn geen grondige wijzigingen van het huidige remuneratiebeleid voor de bestuurders voorzien in de loop van 2015 en 2016.

Remuneratiebeleid van het directiecomité

Het vergoedingscomité evalueert jaarlijks de leden van het directiecomité. De evolutie in het basissalaris is afhankelijk van de positionering van elk lid van het directiecomité ten opzichte van het referentiesalaris in de algemene markt en van de beoordeling van zijn/haar individuele prestaties.

Sinds 2004 wordt de Hay-methode toegepast om het gewicht van elke directiefunctie te bepalen en een marktconforme vergoeding te waarborgen.

De vergoeding van de leden van het directiecomité is samengesteld uit de volgende elementen:

- basissalaris,
- variabele kortetermijnvergoeding,
- variabele langetermijnvergoeding,
- pensioen,
- andere voordelen.

Overeenkomstig artikel 17.9 van de statuten van Elia System Operator is een afwijking van de bepalingen van artikel 520ter, 1e en 2e lid van het Wetboek van vennootschappen voorzien voor de leden van het directiecomité.

Wat de variabele vergoeding betreft, evalueert het vergoedingscomité de leden van het directiecomité op het einde van ieder jaar op basis van een zeker aantal kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen. Het variabele gedeelte van de vergoeding bestaat sinds 2008 uit twee pijlers, één op korte termijn en één op lange termijn.

Basisvergoeding

Gezien de algemene marktvoorwaarden eind 2013 werd op voorstel van de voorzitter van het directiecomité beslist om, bovenop de inflatie, enkel de basisvergoedingen aan te passen voor de leden van het directiecomité die een nieuwe functie opgenomen hebben.

Alle leden van het directiecomité van Elia hebben het werknemersstatuut.

In 2014 bedroeg de basisvergoeding voor de voorzitter van het directiecomité 373.970,50 €.

De recurrente vergoeding die aan de overige leden van het directiecomité werd uitbetaald, bedroeg in totaal 1.124.965,40 € (respectievelijk 679.609,67 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 445.355,73 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

In 2014 werd aan alle leden van het directiecomité samen dus een totaalbedrag van 1.498.935,90 € aan basisvergoeding betaald.

Variabele kortetermijnvergoeding

De eerste pijler van de variabele vergoeding is gebaseerd op het bereiken van een aantal doelstellingen die in het begin van elk jaar worden vastgelegd door het vergoedingscomité, waarbij maximaal 25 % van de variabele vergoeding betrekking heeft op individuele doelstellingen en 75 % op het behalen van collectieve doelstellingen van de Elia groep ('short-term incentive plan').

In 2014 bedroeg de vooraf verdiende variabele kortetermijnvergoeding van de voorzitter van het directiecomité 159.002,21 €.

De vooraf verdiende variabele vergoeding die in 2014 aan de overige leden van het directiecomité werd uitbetaald, bedroeg in totaal 331.713,38 € (respectievelijk 200.533,43 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 131.179,95 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

In 2014 werd aan alle leden van het directiecomité samen dus een totaalbedrag van 490.715,59 € aan variabele vergoeding betaald.

Totale jaarvergoeding

In 2014 werd aan de voorzitter van het directiecomité een totale jaarvergoeding van 532.972,71 € uitbetaald.

De totale jaarvergoeding van de overige leden van het directiecomité bedroeg in totaal 1.456.678,78 € (respectievelijk 880.143,10 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 576.535,68 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

Het totaalbedrag van de jaarvergoeding van alle leden van het directiecomité samen bedroeg in 2014 aldus 1.989.651,49 €.

Variabele langetermijnvergoeding

De tweede pijler van de variabele vergoeding is gebaseerd op meerjarencriteria die vastgelegd worden voor 4 jaar ('long-term incentive plan'). De vooraf verdiende variabele vergoeding in 2014 kan geraamd worden op 100.139,11 € (maximumbedrag in geval van volledige realisatie van de meerjarencriteria die werden bepaald voor de betrokken tariefperiode) voor de voorzitter van het directiecomité en op 286.909,43 € voor de overige leden van het directiecomité (respectievelijk 176.812,23 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 110.097,20 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

Deze bedragen worden op het einde van elk jaar herzien naargelang van de realisatie van de meerjarencriteria. Het eerste deel van de variabele langetermijnvergoeding werd uitbetaald in 2014 en het resterende bedrag wordt uitbetaald in 2016.

Er werden in 2014 geen andere variabele vergoedingen uitbetaald.

De vergoeding is definitief verworven op het ogenblik van de uitbetaling.

Stortingen in het extralegaal pensioen

Sinds 2007 zijn alle pensioenplannen voor de leden van het directiecomité van het type 'vaste premies' ('defined contribution'), waarbij het gestorte bedrag voor belastingen wordt berekend op basis van de jaarvergoeding. In 2014 werd door Elia System Operator een totaalbedrag van 98.341,80 € gestort voor de voorzitter van het directiecomité.

Aan de overige leden van het directiecomité werd door Elia een bedrag van 217.190,49 € uitbetaald (respectievelijk 134.209,02 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 82.981,47 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

Andere voordelen

De andere voordelen die aan de leden van het directiecomité worden toegekend, zoals het gewaarborgd inkomen in geval van langdurige ziekte of ongeval, de dekking gezondheidszorgen en hospitalisatie, de invaliditeits- en overlijdensverzekering, de tariefvoordelen, de andere premies, de tussenkomst in het openbaar vervoer, de terbeschikkingstelling van een bedrijfswagen, de kosten die eigen zijn aan de werkgever en andere kleine voordelen worden toegekend volgens de regels die gelden voor alle kaderleden van de onderneming.

De kosten van deze andere voordelen worden voor 2014 begroot op 71.948,63 € voor de voorzitter en op 173.870,60 € voor de andere leden van het directiecomité samen (respectievelijk 93.174,80 € voor de directie in dienst van Elia System Operator en 80.695,80 € voor de directie in dienst van Elia Asset).

Er werden in 2014 geen opties op aandelen in Elia toegekend aan de leden van het directiecomité.

Bepalingen van de arbeidsovereenkomsten en vertrekvergoedingen voor de leden van het directiecomité

De arbeidsovereenkomsten van de leden van het directiecomité die na 3 mei 2010 zijn afgesloten, werden opgesteld in overeenstemming met de geldende wetgeving inzake opzeg en ontslag.

De arbeidsovereenkomsten die vóór 3 mei 2010 werden gesloten met de leden van het directiecomité, met inbegrip van de voorzitter, bevatten geen bijzondere modaliteiten inzake ontslag.

Aandelen van elia system operator in het bezit van de leden van het directiecomité

Dit is het aantal aandelen dat de leden van het directiecomité bezitten op 31 december 2014:

	31.12.2014	31.12.2013
Jacques Vandermeiren ¹⁹ Chief Executive Officer President van het directiecomité	3.317	3.003
Markus Berger Chief Officer Infrastructure Development	9.156	7.633
Frédéric Dunon Chief Officer Operations, Maintenance & Methods	1.961	-
Ilse Tant Chief Corporate Affairs Officer	1.825	-
Frank Vandenberghe Chief Officer Customers, Market & System	4.749	4.552
Catherine Vandenborre Chief Financial Officer	1.120	794

Er werden in 2014 geen opties op aandelen in Elia System Operator toegekend aan de leden van het directiecomité. De leden van het directiecomité kunnen aandelen kopen via de bestaande kapitaalverhogingen voorbehouden aan het personeel of op de beurs.

Andere mee te delen informatie krachtens artikel 96 van het wetboek van vennootschappen en artikel 34 van het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt

Dit deel bevat informatie die overeenkomstig voormelde bepalingen in het jaarverslag dient te worden opgenomen en die niet in andere delen van het jaarverslag voorkomt.

19. Mandaat van voorzitter en lid van het directiecomité tot 14 januari 2015.

Informatie omtrent de bijzondere zeggenschapsrechten van bepaalde houders van effecten

Overeenkomstig artikel 4.3 van de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset hebben alle aandelen van beide vennootschappen dezelfde rechten, ongeacht de categorie waartoe ze behoren, behoudens wanneer de statuten hierover anders bepalen.

In dit verband bepalen de statuten dat bepaalde specifieke rechten zijn verbonden aan de aandelen van categorie A en van categorie C met betrekking tot (i) de benoeming van leden van de raad van bestuur (artikel 13.5.2 van de statuten van Elia System Operator en artikel 12.5.2 van de statuten van Elia Asset) en (ii) de goedkeuring van beslissingen van de algemene vergadering (artikelen 28.2.1 en 28.2.2 van de statuten van Elia System Operator en artikel 27.2 van de statuten van Elia Asset).

Informatie omtrent de wettelijke of statutaire beperking van de uitoefening van het stemrecht

Overeenkomstig artikel 4.3, lid 3 van de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset worden de stemrechten verbonden aan de aandelen die rechtstreeks of onrechtstreeks worden aangehouden door bedrijven die werkzaam zijn in de productie en/of de levering van elektriciteit en/of van aardgas, geschorst.

Informatie omtrent de regels voor wijziging van de statuten

In geval van wijziging van de statuten van Elia System Operator en van Elia Asset zijn artikel 29 van de statuten van Elia System Operator en artikel 28 van de statuten van Elia Asset van toepassing.

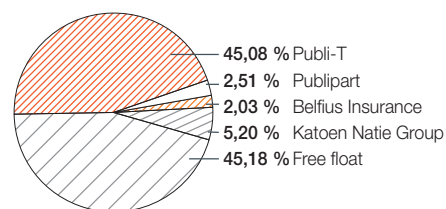
Informatie omtrent de wettelijke of statutaire beperking op de overdrachten van effecten

De overdrachten van effecten worden geregeld overeenkomstig artikel 9 van de statuten van Elia System Operator.

Informatie omtrent de inkoop door de onderneming van eigen aandelen

De toelating die aan de raad van bestuur van Elia System Operator werd gegeven inzake de inkoop door de vennootschap van haar eigen aandelen in geval van een dreigend ernstig nadeel, zoals bepaald in artikel 37 van de statuten van Elia System Operator, werd vernieuwd voor een periode van drie jaar, te rekenen vanaf de publicatie van de beslissing van de buitengewone algemene vergadering van de vennootschap van 21 mei 2013.

Aandeelhoudersstructuur op de afsluitingsdatum

Aandeelhoudersstructuur op de afsluitingsdatum

	Aandelen	% Aandelen	% Stemrechten
Publi -T	27.383.507 ²⁰	45,08	45,08
Publi-part	1.526.756	2,51	2,51
Belfius Insurance (Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij) ²¹	1.231.060	2,03	2,03
Katoen Natie Group ²²	3.157.624	5,20	5,20
Free float	27.439.317	45,18	45,18
Totaal	60.738.264	100	100

20. Op basis van de transparantieverklaring Publi-T - Arco van 30 januari 2013.

21. Op basis van de transparantieverklaring Publi-T - Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij van 30 oktober 2014.

22. Op basis van de transparantieverklaring Katoen Natie van 29 oktober 2014.

— Kenmerken van de systemen voor internecontrole en risicobeheer —

Het referentiekader van de interne risicobeheerscontrole dat door het directiecomité geïmplementeerd is en door de raad van bestuur van Elia is goedgekeurd, is gebaseerd op het COSO II Framework dat ontwikkeld werd door het Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Dit kader omvat vijf nauw verbonden basiscomponenten om een geïntegreerd proces te verzekeren voor de systemen voor interne controle en risicobeheer: de controleomgeving, de risicobeoordeling, de controleactiviteiten, de informatie en de communicatie en de monitoring.

Door deze concepten toe te passen en in zijn processen en activiteiten te integreren kan Elia zijn activiteiten onder controle houden, de efficiëntie van zijn operaties verbeteren, zijn middelen optimaal inzetten en zo bijdragen tot de realisatie van zijn doelstellingen. Hierna wordt de toepassing van COSO II binnen Elia beschreven.

— Controleomgeving

Organisatie van de interne controle

Overeenkomstig de statuten van Elia heeft de raad van bestuur verschillende comités opgericht om hem te ondersteunen bij de uitoefening van zijn verantwoordelijkheden: het directiecomité, het auditcomité, het remuneratiecomité en het corporate governance comité.

Het Auditcomité werd door de raad belast met het toezicht op: (i) het proces van financiële reporting, (ii) de efficiëntie van de systemen voor interne controle van het beheer van de bedrijfsrisico's, (iii) de interne audit en de efficiëntie ervan, (iv) de statutaire audit van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de opvolging van alle vragen en aanbevelingen van de externe auditeurs, (v) de onafhankelijkheid van de externe auditeurs,

(vi) het onderzoeken van de rekeningen en het controleren van de budgetten¹.

Het auditcomité komt driemaandelijks bijeen om deze verschillende punten te bespreken.

Het departement Finance ondersteunt het directiecomité door tijdig de correcte en betrouwbare financiële informatie ter beschikking te stellen die nodig is voor de besluitvorming betreffende de opvolging van de rentabiliteit van de activiteiten en het efficiënt beheer van de financiële diensten van de onderneming. De externe financiële reporting waaraan Elia is onderworpen omvat (i) de statutaire financiële en fiscale reporting, (ii) de geconsolideerde financiële reporting, (iii) de specifieke reportingverplichtingen van een beursgenoteerd bedrijf, (iv) en de reporting die door het regelgevend kader wordt opgelegd.

De reporting is dusdanig georganiseerd om aan al deze verplichtingen te voldoen met inachtneming van de coherentie tussen de verschillende rapporten en om inefficiënties te vermijden.

Elia heeft een gestructureerde aanpak ontwikkeld, die bijdraagt tot de volledigheid en exactheid van de financiële informatie en rekening houdt met de termijnen voor de controle van de activiteiten en de interventie van de voornaamste betrokkenen, teneinde adequate controles en rekeningen te verzekeren.

Integriteit en ethiek

De integriteit en ethiek van Elia zijn van essentieel belang in zijn interne controleomgeving. Het directiecomité en het management communiceren regelmatig over deze principes die aan de basis liggen van de ondernemingsregels die werden opgesteld om de wederzijdse rechten en plichten van de onderneming en van haar medewerkers toe te lichten. Deze regels

worden aan alle nieuwe medewerkers meegedeeld en de naleving ervan is formeel voorzien in de arbeidsovereenkomsten. Daarnaast is er een gedragscode met als doel inbreuken op de Belgische wetgeving inzake het gebruik van voorkennis of marktmanipulatie en verdachte activiteiten te vermijden.

Het management ziet er continu op toe dat de medewerkers de interne waarden en procedures naleven en neemt, indien nodig, de nodige maatregelen, zoals beschreven in het bedrijfsreglement en in de arbeidsovereenkomsten. De naleving van het vertrouwelijkheidsprincipe krijgt bijzondere aandacht, met name via een specifieke vertrouwelijkheidsclausule in de arbeidsovereenkomsten, en sancties in geval van overtreding.

Wegens zijn wettelijk statuut van transmissienetbeheerder voor elektriciteit is Elia onderworpen aan een groot aantal statutaire en regulatoire voorschriften die diverse fundamentele principes definiëren zoals vertrouwelijkheid, transparantie en niet-discriminatie. Om aan deze specifieke verplichtingen te voldoen heeft Elia een 'Engagement Program' uitgewerkt dat door het corporate governance comité is goedgekeurd, alsook een stappenplan dat bepaalt welke initiatieven inzake controle moeten worden genomen en hun orde van prioriteit. De Compliance Officer rapporteert hierover jaarlijks aan de regulerende organen.

Rollen en verantwoordelijkheden

Het intern controlesysteem van Elia steunt op duidelijk omschreven rollen en verantwoordelijkheden op alle niveaus van de organisatie. De rollen en verantwoordelijkheden van de diverse comités binnen Elia zijn voornamelijk geïdentificeerd in het wettelijk kader dat van toepassing is op Elia, in de statuten en in het corporate governance charter.

Het departement Boekhouding staat onder toezicht van de Chief Financial Officer en is belast met de statutaire financiële en fiscale reporting en de consolidatie van de verschillende dochtervennootschappen van de Elia groep. Het departement Beheerscontrole staat in voor de opvolging

1. Voor meer informatie, zie deel 'Corporate Governance Verklaring – Audit Comité'

van de boekhouding en voor de analytische reporting en is belast met al de reporting in de regulatoire context. Het departement Investor Relations is belast met de specifieke reporting die van toepassing is op een beursgenoteerde onderneming.

Wat het proces van financiële reporting betreft, zijn de taken en verantwoordelijkheden van iedere werknemer van het departement Boekhouding duidelijk omlind om te waarborgen dat de geleverde financiële resultaten de financiële transacties van Elia exact en waarheidsgetrouw weergeven. De belangrijkste controles en het tijdschema voor de realisatie van deze taken en controles werden geïdentificeerd en opgenomen in een gedetailleerd kader van taken en verantwoordelijkheden.

Alle entiteiten van de consolidatie-perimeter hebben een IFRS-boekhoudhandleiding geïmplementeerd. Die geldt als referentie inzake de boekhoudkundige principes en procedures, teneinde coherentie en vergelijkbaarheid te verzekeren, alsook een correcte boekhouding en reporting binnen de Groep. Het departement Finance beschikt over de nodige instrumenten, zoals IT-tools, voor de uitvoering van zijn taken. Alle entiteiten van de consolidatie-perimeter gebruiken dezelfde ERP-applicatie, die diverse geïntegreerde controles bevat en een gepaste taakverdeling ondersteunt.

Bovendien licht Elia de rollen en verantwoordelijkheden van al zijn medewerkers toe door middel van een beschrijving van elke functie overeenkomstig de methodologie van Business Process Excellence.

Competenties

Elia houdt in zijn processen inzake rekrutering, opleiding en retentie, rekening met het cruciale belang van de competenties en de expertise van zijn medewerkers om ervoor te zorgen dat zijn activiteiten op een betrouwbare en efficiënte wijze worden uitgevoerd. Het departement Human Resources heeft adequate beleidslijnen uitgestippeld en geeft een omschrijving van alle functies teneinde de rollen, verantwoordelijkheden en functievereisten te identificeren, alsook de kwalificaties die nodig zijn om deze te vervullen.

Elia heeft een beleid opgesteld voor het beheer van de generieke en specifieke competenties in overeenstemming met de waarden van de onderneming en moedigt

al zijn medewerkers aan om opleidingen te volgen om de hun toegewezen taken efficiënt te kunnen uitvoeren. De vereisten in termen van competentieniveaus worden continu geanalyseerd door middel van formele en informele (zelf)evaluaties op verschillende tijdstippen tijdens de loopbaan van de medewerkers.

Aan alle medewerkers die rechtstreeks of onrechtstreeks betrokken zijn bij de financiële reporting worden opleidingsprogramma's inzake financiële reporting aangeboden. De opleiding is zowel toegespitst op het bestaande regelgevend kader en de boekhoudkundige verplichtingen als op de activiteiten zelf, met een hoge graad van inzicht zodat de goede vragen kunnen worden gesteld.

— Risicobeoordeling

Risicobeoordeling is een ander systeem voor interne controle dat van cruciaal belang is voor Elia om de strategische doelstellingen van zijn opdracht te realiseren: de Raad van Bestuur en de Risk Manager identificeren, analyseren en beoordelen geregeld samen de belangrijkste strategische en tactische risico's. Deze risico's worden kwalitatief en/of kwantitatief beoordeeld en in functie van hun aard en hun potentiële impact. De Risk Manager stelt vervolgens aanbevelingen voor over de beste manier om elk van deze risico's te beoordelen, daarbij rekening houdend met de interactie tussen alle met Elia verbonden risico's. Overal waar de bestaande interne controles moeten worden versterkt, worden op basis van de beoordeling preventieve, remediërende en/of corrigerende actieplannen geïmplementeerd.

De op het niveau van de Elia groep gedefinieerde doelstellingen oefenen trapsgewijs een invloed uit op alle niveaus van de organisatie. Ze worden jaarlijks beoordeeld om over hun realisatie te waken.

Het management van Elia is verantwoordelijk voor het invoeren van een efficiënte interne controle, die onder andere een correcte financiële reporting waarborgt. Het onderlijnt het belang van het risicobeheer inzake financiële reporting door samen met het auditcomité rekening te houden met de volledige waaier van activiteiten en de daaraan verbonden risico's. Het ziet erop toe dat de risico's correct worden weergegeven in de financiële resultaten en reportings. De risicobeoordeling gaat bovendien verder

dan de gekende risico's van Elia en tracht te anticiperen op de aard en de kenmerken van opkomende risico's die een impact op de activiteiten van Elia kunnen hebben.

De voornaamste stappen in de beoordeling van de financiële risico's zijn:

1. het identificeren van de doorslaggevende elementen van de financiële reporting en de doelstellingen ervan;
2. het identificeren van de belangrijke risico's in de realisatie van de doelstellingen;
3. het identificeren van de controlemechanismen van de risico's.

De doelstellingen van de financiële reporting omvatten (i) de conformiteit van de financiële verklaringen met de algemeen aanvaarde boekhoudkundige principes, (ii) de transparantie en juistheid van de informatie in de financiële resultaten, (iii) het toepassen van boekhoudkundige principes die aangepast zijn aan de sector en aan de transacties van de onderneming en (iv) de juistheid en betrouwbaarheid van de financiële resultaten.

De activiteiten van Elia als transmissienetbeheerder voor elektriciteit met betrekking tot zijn fysieke installaties dragen in belangrijke mate bij tot de financiële resultaten. De gepaste procedures en controles werden dan ook ingevoerd om over een volledige en correcte inventaris van de fysieke installaties te beschikken.

Elia heeft een risicobeheersfilosofie (Enterprise Risk Management of ERM) ingevoerd voor een correcte identificatie, analyse en beoordeling van de risico's en om de acties gelinkt aan de risico's bij het verwezenlijken van de strategie van Elia te verzekeren. Deze aanpak omvat de belangrijkste beleidslijnen en procedures die omschreven zijn in de aanbevelingen betreffende het risicobeheer en het risk management charter.

Risicobeheer is een activiteit die op het niveau van de onderneming wordt gevoerd en ondersteund door alle medewerkers verantwoordelijkheden terzake toe te wijzen bij de uitvoering van hun specifieke activiteiten, zoals in het charter voorgeschreven.

Een continue beoordeling

Dankzij een aanpak die tegelijk top-down en bottom-up is, kan Elia gebeurtenissen identificeren en, in de mate van het mogelijke, erop anticiperen en reageren op eventuele incidenten, zowel van buitenaf als binnenin de organisatie, die de realisatie van de doelstellingen kunnen beïnvloeden.

Top-down aanpak gebaseerd op de strategische risico's

Driemaandelijks worden de strategische risico's geëvalueerd in een reporting aan het auditcomité. Telkens als een bedreiging of potentiële opportuniteiten worden vastgesteld worden actieplannen of specifieke evaluaties van nieuwe risico's uitgevoerd.

Bottom-up aanpak met betrekking tot de business

Teneinde nieuwe risico's te identificeren of veranderingen van de bestaande risico's te evalueren, blijven de Risk Manager en de managementlijn continu in contact en zijn ze alert voor veranderingen die een eventuele aanpassing van de risicobeoordeling en van de daaraan verbonden actieplannen vereisen.

Aan de hand van criteria wordt beslist of het nodig is om de processen van financiële reporting en de daaraan verbonden risico's te evalueren. Het accent ligt op de risico's in verband met de veranderingen van de financiële en regulatoire omgeving, de industriële praktijken, de boekhoudkundige normen en de ontwikkelingen van de onderneming, zoals fusies en overnamen.

Het operationeel management analyseert de risico's en stelt actieplannen voor. Ingrijpende wijzigingen van de waarderingsregels moeten door de raad van bestuur worden goedgekeurd.

Het Risk Management speelt een essentiële rol in het handhaven van de waarde van Elia voor de stakeholders en voor de gemeenschap. Het werkt met alle departementen samen om Elia optimale kansen te geven om zijn strategische doelstellingen te verwezenlijken en adviseert

de onderneming betreffende de aard en de mogelijke gevolgen van toekomstige risico's.

— Controleactiviteiten

Voornaamste controleactiviteiten

Elia heeft op de verschillende niveaus van zijn structuur controleactiviteiten geïmplementeerd teneinde te waarborgen dat de normen en interne procedures voor het correct beheer van de geïdentificeerde risico's worden nageleefd. Enkele voorbeelden:

- (i) een duidelijke taakverdeling in de processen om te vermijden dat een enkele persoon een transactie initieert, goedkeurt en registreert; met het oog daarop werden beleidslijnen voor de toegang tot de informatiesystemen opgesteld en bevoegdheden gedelegeerd;
- (ii) auditmiddelen zijn in de processen geïntegreerd om de eindresultaten in verband te brengen met de onderliggende transacties;
- (iii) gegevensveiligheid en –integriteit door een correcte toekenning van bevoegdheden;
- (iv) een gepaste documentatie van de processen via de intranetapplicatie Business Process Excellence die de beleidslijnen en procedures centraliseert.

De departementsverantwoordelijken moeten ervoor zorgen dat controleactiviteiten geïmplementeerd worden met betrekking tot de inherente risico's van hun departement.

Elia neemt de nodige maatregelen om zijn controleactiviteiten aan te passen op interne of externe gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de bestaande processen.

Proces van financiële reporting

Voor ieder belangrijk risico inzake financiële reporting heeft Elia adequate controles gedefinieerd om de kans op fouten tot een minimum te beperken. De rollen en verantwoordelijkheden werden gedefinieerd voor het proces van afsluiting van de financiële resultaten.

Voor iedere stap werd een continue follow-up ingevoerd, met een gedetailleerde agenda van alle activiteiten van de filialen van de Groep. Controles worden

uitgevoerd om de kwaliteit en de naleving van de interne en externe verplichtingen en aanbevelingen na te gaan.

Tijdens de afsluiting wordt een specifieke test uitgevoerd om belangrijke ongewone transacties te controleren (bijvoorbeeld met behulp van een data-mining-applicatie), alsook en de boekhoudkundige lijnen en aanpassingen aan het einde van de periode, de transacties van de ondernemingen en de belangrijkste ramingen te verifiëren.

De combinatie van al deze controles biedt voldoende zekerheid dat de financiële resultaten betrouwbaar zijn. Geregelde interne en externe audits dragen ook bij tot de kwaliteit van de financiële reporting.

Bij het identificeren van de risico's die de realisatie van de doelstellingen van de financiële reporting kunnen beïnvloeden, houdt het management rekening met de mogelijkheid van foute verklaringen als gevolg van fraude en neemt het de nodige maatregelen indien de interne controle moet worden versterkt. De interne audit voert specifieke audits uit, op basis van de evaluatie van de mogelijke frauderisico's, teneinde fraude te vermijden en te voorkomen. Een data-mining-applicatie wordt gebruikt in fraudegevoelige gebieden.

— Informatie en communicatie

Elia communiceert de relevante informatie aan zijn medewerkers om hen in staat te stellen om hun verantwoordelijkheden op te nemen en hun doelstellingen te bereiken. De financiële informatie is noodzakelijk voor de budgettering, de ramingen en de controle van de conformiteit met het regelgevende kader. Daarnaast is de operationele informatie absoluut noodzakelijk om de verschillende rapporten op te stellen die cruciaal zijn voor de

goede werking van de onderneming. Elia registreert dan ook de recente en historische gegevens die nodig zijn om zijn bedrijfsrisico's te evalueren. Er worden diverse communicatiekanalen gebruikt: handleidingen, nota's, e-mails, ad-valvas informatie en intranetapplicaties.

De geïmplementeerde informatiesystemen structureren de informatie afkomstig van uiteenlopende bronnen teneinde: (i) de transacties in real time te registreren en op te volgen, (ii) de gegevens binnen de voorgeschreven termijnen en met de nodige gedetailleerdheid voor de behoeften inzake risicobeheer te registreren, (iii) de kwaliteit van de informatie te verzekeren door middel van een bespreking op verschillende niveaus: de eigenaar van de informatie valideert ze voor publicatie, het management controleert de juistheid en de betrouwbaarheid, en de IT-risico's (zoals de kwaliteit van de IT-ontwikkelingen of de stabiliteit van de gegevenstransmissie) worden door de actieplannen opgevolgd.

De financiële resultaten worden aan een interne reporting onderworpen en worden op verschillende niveaus gevalideerd. Het management dat met de financiële reporting belast is, komt geregeld samen met de overige interne diensten (operationele en controlediensten) om de informatie betreffende de financiële reporting te identificeren. Het valideert en documenteert de voornaamste assumpties die aan de basis liggen van de registratie van de reserves en de rekeningen van de onderneming.

Op het niveau van de Groep worden de geconsolideerde resultaten per segment verdeeld en gevalideerd door middel van een vergelijking met de historische cijfers en een vergelijkende analyse tussen de ramingen en de werkelijkheid. Deze financiële informatie wordt maandelijks

aan het directiecomité gerapporteerd en driemaandelijks met het Auditcomité besproken. De voorzitter van het auditcomité informeert vervolgens de Raad van Bestuur.

— Monitoring

Elia evalueert continu of zijn benadering van het risicobeheer adequaat is. De monitoringprocedures zijn een combinatie van de monitoringactiviteiten die tijdens het normale verloop van de business worden uitgevoerd en ad hoc evaluaties met betrekking tot specifieke thema's.

De monitoringactiviteiten omvatten (i) een maandelijks reporting van de strategische indicatoren aan het directiecomité en het management, (ii) een follow-up van de belangrijkste operationele indicatoren op het niveau van de departementen, (iii) een maandelijks financiële reporting, met een onderzoek van de afwijkingen ten opzichte van het budget, van de vergelijkingen met voorafgaande periodes en van de gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de kostencontrole.

De feedback van derden wordt eveneens in rekening genomen op basis van diverse bronnen zoals (i) de beursindicatoren en de rapporten van de noteringsinstantie, (ii) de waarde van het aandeel, (iii) de rapporten van de federale en regionale regulatoren over de naleving van het wettelijk en regelgevend kader en (iv) de rapporten van de veiligheids- en verzekeringsmaatschappijen.

Door de gegevens afkomstig van externe bronnen te verifiëren met de intern gegenereerde gegevens te vergelijken en aan de hand van de daaruit voortvloeiende analyses kan Elia zich continu verbeteren.

De interne audit speelt ook een sleutelrol op het gebied van monitoring door

onafhankelijke reviews te realiseren van de belangrijkste financiële en operationele processen met betrekking tot de reglementeringen die op Elia van toepassing zijn. De resultaten van deze reviews worden aan het auditcomité gerapporteerd om het te ondersteunen in zijn opdracht betreffende het toezicht op de efficiëntie van de interne controlesystemen, het risicobeheer en de processen voor financiële reporting van de onderneming.

De wettelijke entiteiten van de Elia groep zijn bovendien aan een externe audit onderworpen. Deze audit omvat in het algemeen de evaluatie van de interne controle en beoordeelt de (jaarlijkse en halfjaarlijkse) statutaire en geconsolideerde financiële resultaten. De externe auditoren geven aanbevelingen om de interne controlesystemen te verbeteren. Deze aanbevelingen, de actieplannen en hun implementatie zijn het voorwerp van een jaarlijkse reporting aan het auditcomité. Het auditcomité rapporteert aan de raad van bestuur betreffende de onafhankelijkheid van de auditeur of van de statutaire auditmaatschappij en bereidt een ontwerp van resolutie voor de aanduiding van de externe auditoren voor.

— Regulatorische risico's en inkomstenrisico's

Internationaal

De twee transmissienetbeheerders voor elektriciteit binnen de Elia groep anticiperen proactief op de Europese regelgevingen, op de nieuwe richtlijnen en regels die op Europees niveau worden voorbereid of die op omzetting in Belgisch en Duits recht wachten, om de onzekerheden zoveel mogelijk te beperken.

Elia en 50Hertz behoren tot de Europese koplopers op vlak van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van het management; dit zijn twee elementen die opgenomen zijn in het 'derde pakket' van maatregelen voor de ontwikkeling van een interne gas- en elektriciteitsmarkt die de Europese Commissie heeft opgesteld.

De bepalingen van dit derde Europese pakket zijn in Belgische en Duitse wetgeving omgezet. Krachtens deze bepalingen zullen Elia System Operator en 50Hertz aan nieuwe procedures worden onderworpen, zoals de certificering als 'fully-owned unbundled TSO'. Deze nieuwe procedures kunnen regulatorische risico's inhouden voor beide ondernemingen. Zowel Elia als 50Hertz zijn gecertificeerde transmissienetbeheerders volgens het 'full ownership unbundling' model, maar dienen blijvend te voldoen aan de verplichtingen van deze certificering. Daarnaast blijven zowel Elia als 50Hertz een actieve rol spelen in projecten die bedoeld zijn om een geïntegreerde Europese energiemarkt uit te bouwen, zoals de Europese Commissie die nastreeft.

Hoewel deze licentie niet beperkt is in de tijd, kan ze worden ingetrokken indien Elia of 50Hertz niet beschikken over onder andere het personeel, de technische en/of financiële middelen om een continu en betrouwbaar beheer van het net te verzekeren in overeenstemming met de vigerende wetgeving en de onafhankelijkheidseisen opgenomen in artikel 9 van de Elektriciteitsrichtlijn van de Europese Unie. Een dergelijke intrekking zou een negatieve materiële impact op Elia en/of 50Hertz hebben.

Elia en 50Hertz behoren daarenboven tot de stichtende leden van ENTSO-E, de Europese organisatie van netbeheerders

die in december 2008 werd opgericht en die 41 transmissienetbeheerders uit 34 landen verenigt, onder meer uit de landen van de Europese Unie. Deze vereniging neemt onder andere de rol op zich van het Europees Netwerk van Transmissienetbeheerders, zoals bepaald in het derde pakket.

Nationaal

Het Belgisch wettelijk kader werd vastgelegd bij de omzetting van de eerste Europese richtlijn over de interne elektriciteitsmarkt in de Elektriciteitswet van 29 april 1999. Met de wijziging van 8 januari 2012 werd de Elektriciteitswet op het 3e pakket Europese richtlijnen afgestemd.

De winst van de vennootschap wordt in ruime mate bepaald door een mechanisme van billijke vergoeding, waaraan voor de periode 2012-2015 twee over 4 jaren gespreide incentives zijn toegevoegd. Het financieel resultaat van Elia wordt dus elk jaar beïnvloed door de evolutie van de Belgische lineaire obligaties (OLO op 10 jaar), door de verwezenlijking en/of de eventuele overschrijding van de efficiëntieverbeteringsfactoren, en de analyse door de federale regulator van de verschillende budgettrubrieken.

Op 22 december 2011 werden de tarieven en mechanismen die de rentabiliteit van Elia als transmissienetbeheerder in België bepalen door de CREG goedgekeurd voor een nieuwe tariefperiode van 4 jaar vanaf 1 januari 2012. De voor deze goedkeuring gebruikte methodologie is slechts tijdelijk aangezien het derde pakket van Europese richtlijnen op die datum nog niet in Belgisch recht was omgezet.

Naar aanleiding van de annulering door het Hof van Beroep van Brussel van de door de CREG goedgekeurde tarieven in februari 2013 heeft de CREG op 16 mei 2013 het door Elia ingediend bijgesteld tariefvoorstel goedgekeurd op basis van de aangepaste berekeningsmethode voor de transmissietarieven. Tegen deze nieuwe tarieven is opnieuw beroep aangetekend door derden, dat nog steeds loopt. Dit houdt in het algemeen een risico inzake wet- en regelgeving in waarmee Elia moet rekening houden.

Met zijn beslissing van 18 december 2014 betreffende de tariefmethodologie voor het transmissienet en het elektriciteitsnet met

een transmissiefunctie heeft de CREG een stabiele methodologie ingevoerd. Deze methodologie zal gebruikt worden om de transmissietarieven voor de volgende reguleringsperiode(s) van 2016 tot 2019 vast te leggen. Elia zal in 2015 een tariefvoorstel moeten indienen waardoor het aan zijn opdrachten zal kunnen voldoen.

Anderzijds hangt de omzet van Elia ook af van de hoeveelheid energie die via zijn net wordt vervoerd en dus van de economische activiteit van zijn klanten en de gemeenschap die de onderneming in het algemeen bedient. Zijn omzet wordt ook beïnvloed door de snelle toename van decentrale elektriciteitsproductie die rechtstreeks in de distributienetten wordt geïnjecteerd. Door de daling van het verbruik van de industriële en residentiële klanten als gevolg van de vertraging van de economische activiteit sinds 2009 kunnen de werkelijk vervoerde elektriciteitsvolumes afwijken van de ramingen op basis waarvan de regulator de tarieven voor de periode 2012-2015 heeft bepaald. Afhankelijk van de geldende wetgeving zullen dit inkomstentekort en/of de extra kosten, zoals de behoefte aan bijkomende financiering, gecompenseerd worden door de tarieven van de volgende regulatorische periodes. Het effect op het elektriciteitsverbruik en de injectie vanuit de verschillende klantsegmenten en de onzekerheid over de vooruitzichten voor een verbetering van de economische activiteit bij de industriële klanten blijven dus een risico voor de liquiditeitspositie van Elia.

De inkomsten van Elia worden beïnvloed door de dividenden die Elia ontvangt van de ondernemingen waarin zij een belang heeft, en in het bijzonder de dividenden van 50Hertz via Eurogrid International.

De door 50Hertz toegepaste tarieven worden gereguleerd door het Duitse federale reguleringsinstantie BNetzA (Bundesnetzagentur). De beslissingen en handelingen van het BNetzA in het huidige regelgevend kader hebben een aanzienlijke impact op 50Hertz.

Bovendien is het regelgevend kader waarin 50Hertz zijn activiteiten uitvoert onderworpen aan belangrijke Europese, nationale en regionale wetgevingen en reguleringen. 50Hertz tracht zo goed mogelijk te anticiperen op de Europese wetgeving, maar nieuwe richtlijnen en verordeningen op Europees niveau, of richtlijnen of verordeningen die op omzetting in nationale wetgeving wachten (zoals de bepalingen van het derde

energiepakket), blijven hoe dan ook elementen van onzekerheid.

De wetgeving en de richtlijnen inzake hernieuwbare energiebronnen kunnen ook een aanzienlijke impact hebben op de liquiditeitspositie van 50Hertz. Veranderingen in de wetgeving kunnen het huidige regulator en/of liquiditeitsrisico sterk beïnvloeden.

Regionaal

Wat de regelgeving betreft, bestaan er in België ook risico's op regionaal vlak. Zo kunnen de tegenstrijdigheden tussen de verschillende regelgevingen, bijvoorbeeld wat de technische reglementen betreft, voor Elia de uitoefening van zijn taken bemoeilijken. De evolutie in deze regelgeving en de wijzigingen die in de toekomst zullen worden aangebracht, kunnen eveneens een impact hebben op de aansprakelijkheid van de vennootschap bij een stroomonderbreking of, in het kader van een eventuele staatshervorming, op de bevoegdheidsverdeling tussen het federale en het regionale niveau inclusief de bevoegdheid inzake de goedkeuring van de transmissietarieven. Daarbij komt dat door de onzekerheid op het vlak van de regelgeving met betrekking tot sommige toeslagen, onder andere deze met betrekking tot het mechanisme van de groenestroomcertificaten, het risico voor de liquiditeits- en investeringsbehoeften toeneemt.

— Operationele risico's

Energie-evenwicht

Ieder jaar trachten Elia en 50Hertz om via zo goedkoop mogelijke contracten over de nodige reserves te beschikken om in hun respectievelijke regelzones continu het evenwicht tussen productie en verbruik in stand te houden. Daartoe analyseren zij, zowel op nationaal als op Europees niveau, de mogelijkheden om het toenemende aandeel van productie-eenheden voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen met een variabel karakter op een veilige manier in het elektrische systeem te integreren. De toename, ook op Europees niveau, van het aantal eenheden op basis van warmtekrachtkoppeling en hernieuwbare energie dat op de distributienetten wordt aangesloten, en de toekomstige aansluiting van grote offshore windmolenparken brengen ook nieuwe uitdagingen met zich mee op het vlak van het operationele beheer van de netten en de verdere uitbouw van de netinfrastructuur.

Een nieuwe en belangrijke ontwikkeling in 2014 was de negatieve evolutie van de Belgische nationale elektriciteitsproductie als gevolg van sluitingen en buitengebruikstellingen van productie-eenheden. Dit resulteerde in een algemene daling van de beschikbare productiecapaciteit voor de Belgische verbruikers. Als gevolg van deze gewijzigde omstandigheid op het vlak van de stroomvoorziening werden er strategische elektriciteitsreserves aangelegd voor de winter van 2014-2015. Deze reserves bestaan uit gereserveerde productiecapaciteit die buiten de elektriciteitsmarkt wordt gehouden en die de TNB kan benutten indien de elektriciteitsbevoorrading ontoereikend is.

Elia verwacht dat er in 2015 nog productie-eenheden zullen sluiten en buiten gebruik worden gesteld waardoor een toch al gespannen bevoorradingssituatie nog zal verslechteren. De transmissienetbeheerder zal dus een beroep moeten blijven doen op strategische reserves tot op een niveau dat met de nodige omzichtigheid wordt bepaald.

Bovendien zijn de veranderende tendensen in de injecties en de afnames en de versterking van de interconnectiecapaciteit tussen de lidstaten van de Unie afhankelijk van toelatingen en vergunningen die door lokale, regionale, nationale en internationale instanties moeten worden afgeleverd. Het tijdig verkrijgen van deze vergunningen en goedkeuringen vormt een cruciale uitdaging voor het naleven van de uitvoeringstermijnen. Deze toelatingen en vergunningen kunnen daarenboven voor de bevoegde rechtbanken en gerechtshoven worden betwist.

Naast een toename van de volumes aan decentrale, variabele elektriciteitsproductie en een vermindering van decentrale productiecapaciteit, wordt Elia ook geconfronteerd met de veroudering van zijn assets. Deze drie factoren maken het nog ingewikkelder om het energie-evenwicht te bewaren.

Stroomonderbrekingen

De netten van Elia en 50Hertz behoren tot de meest betrouwbare in Europa. Toch kan wegens onvoorziene gebeurtenissen,

zoals bijzondere weersomstandigheden, de goede werking van één of meerdere infrastructuurelementen onderbroken worden. In de meeste gevallen hebben deze gebeurtenissen geen impact op de stroombevoorrading van de verbruikers, omdat de netten die Elia en 50Hertz beheeren een vermaasde structuur hebben. Hierdoor kunnen de aangesloten verbruikers langs verscheidene wegen worden bereikt. In extreme gevallen kan het elektrische systeem door een incident echter gedeeltelijk of volledig uitvallen (lokale of algemene black-out). Dergelijke onderbrekingen kunnen het gevolg zijn van natuurlijke fenomenen of onvoorziene gebeurtenissen, maar ook van operationele problemen in België of in het buitenland. De Elia groep houdt op geregelde tijdstippen crisisoefeningen om optimaal op deze situaties te kunnen inspelen. In geval van een aan Elia toe te schrijven fout beperken de algemene voorwaarden van de standaardcontracten de aansprakelijkheid van Elia en 50Hertz tot een redelijk niveau. Het verzekeringsbeleid beoogt de beperking van de financiële impact van deze risico's.

Elektronisch, informatica- en telecommunicatierisico

De invoering en integratie van elektronische, informatica- en telecommunicatietechnologieën voor het operationeel beheer, de communicatie en het toezicht (zoals de slimme netten of smart grids) in de elektrische systemen heeft de aard van de elektrische systemen en infrastructuur, die door netbeheerders zoals Elia en 50Hertz worden aangewend, gewijzigd.

Het falen van het telecommunicatienetwerk of van de ondersteunende informaticasystemen voor het beheer van het elektrische systeem kan problemen veroorzaken op het gebied van de werking van het elektrische systeem. Elia neemt de nodige maatregelen om het informaticanetwerk en de bijbehorende

informaticasystemen in de mate van de technische en financiële mogelijkheden te ontdebellen. Elia heeft recovery-plannen opgesteld voor de meest cruciale IT-systemen en test deze geregeld uit. Het is evenwel onmogelijk om de eventualiteit van een defect aan de componenten van het telecommunicatienet en de informaticasystemen volledig uit te sluiten. Voor Elia komt het erop aan om bij problemen met deze systemen de impact voor zijn klanten maximaal te beperken.

Milieurisico

De resultaten van Elia kunnen worden beïnvloed door uitgaven die worden gedaan om aan de milieuwetgeving te voldoen. Hetzelfde geldt voor kosten die worden gemaakt voor de uitvoering van preventieve of remediërende maatregelen of om in te gaan op de vragen van derden. Het milieubeleid wordt uitgewerkt en op de voet gevolgd om deze risico's onder controle te houden. Aangepaste provisies worden aangelegd telkens als de aansprakelijkheid van Elia of 50Hertz met betrekking tot saneringskwesaties in het geding kan komen. Op dit moment worden er analyses uitgevoerd voor klassieke milieurisico's en elektrische en magnetische velden die kunnen leiden tot een herziening van bestaande provisies of de aanleg van nieuwe provisies.

Risico in verband met de vergunningen

Zowel Elia als 50Hertz hebben als opdracht een elektriciteitsnet uit te bouwen dat aan de energiebehoeften van hun respectievelijke klanten voldoet, alsook aan de ontwikkeling van de energiesector in de richting van een meer decentrale productie.

Om aan deze evolutie te voldoen zijn netversterkingen noodzakelijk, en daarvoor zijn vergunningen nodig. Soms gaat het verkrijgen van vergunningen gepaard met een lange dialoog met omwonenden en met de overheden, waardoor de bouw van deze infrastructuur vertraging kan oplopen.

Risico's op juridische geschillen

De vennootschap voert haar activiteiten op zodanige wijze uit dat het risico op juridische geschillen tot een minimum wordt beperkt. Niettemin gebeurt het dat de vennootschap toch betrokken raakt in juridische geschillen. Indien nodig, worden hiervoor gepaste provisies aangelegd.

Veiligheid en welzijn

De Elia groep beheert installaties waar ongevallen of agressie van buitenaf lichamelijke schade kunnen veroorzaken aan mensen. Personen die in of in de buurt van installaties voor elektriciteitstransmissie werken, kunnen bij ongeval, fout of nalatigheid worden blootgesteld aan het risico van elektrocutie. De veiligheid en het welzijn van mensen (eigen personeelsleden of derden) vormen een dagelijks aandachtspunt voor de directie, het management en het personeel van de Elia groep. Elia beschikt over een gezondheids- en veiligheidsbeleid, voert veiligheidsanalyses uit en promoot een veiligheidscultuur.

Risico's verbonden aan de interne controlemechanismen

Elk intern proces beïnvloedt op zijn manier het bedrijfsresultaat. Het mechanisme van meerjarentarieven vergroot de noodzaak om de globale efficiëntie van het bedrijf jaar na jaar nog te verbeteren. Daarom wordt de doeltreffendheid van de interne processen regelmatig gecontroleerd met behulp van prestatie-indicatoren en/of audits, teneinde de gepaste controle ervan te garanderen. Dit aspect staat onder toezicht van het auditcomité, dat de werkzaamheden van de dienst Interne Audit & Enterprise Risk Management aanstuurt en opvolgt.

— Financiële risico's

Bij de uitoefening van zijn activiteiten is de Groep blootgesteld aan uiteenlopende financiële risico's: het marktrisico (meer bepaald het intrestrisico, het inflatierisico, het belastingsrisico en een beperkt wisselkoersrisico), het liquiditeitsrisico, en het kredietrisico. De risico's waaraan de onderneming is blootgesteld, worden geïdentificeerd en geanalyseerd om de limieten en gepaste controles te bepalen, en toe te zien op de risico's en de naleving van deze limieten. Met dat doel heeft de Groep de verantwoordelijkheden en specifieke procedures vastgelegd, in het bijzonder met betrekking tot de financiële instrumenten die moeten worden aangewend en de exploitatielimieten voor de beheersing van deze risico's. Deze procedures en de betrokken systemen worden geregeld herzien om elke wijziging op het gebied van de marktomstandigheden en activiteiten van de Groep in aanmerking te nemen. De financiële impact van deze risico's is beperkt aangezien Elia en 50Hertz werken volgens het Belgische of Duitse regelgevend kader. Zie hoofdstuk 'Regelgevend kader' voor meer informatie.

Om hun investeringen te financieren en hun strategische doelstellingen op korte en op lange termijn te bereiken, doen Elia en 50Hertz een beroep op de kapitaalmarkten. Op het tijdstip dat dit verslag wordt opgesteld, heeft het economisch en financieel klimaat in Europa nog steeds een negatieve impact op de banken en de economie van de EU-lidstaten. De ondermaats presterende Europese economie zet druk op de krediet- en kapitaalmarkten in een financieel systeem dat sterk onderling verbonden is en kan overslaan op hun vermogen om bedrijfsleningen toe te kennen. Als deze externe situatie van een algemeen beperktere toegang tot kredietbronnen zou voortduren, kan dit in sommige gevallen de financieringsmogelijkheden van Elia en/of 50Hertz beperken. Een dergelijke situatie kan een nadelige invloed uitoefenen op de groei van Elia en 50Hertz en op het nastreven van hun doelstellingen. Elia wordt gedeeltelijk gefinancierd door kredietfaciliteiten met een variabele rente. Hoewel een financieringsbeleid werd goedgekeurd dat streeft naar een optimale verhouding tussen vaste en variabele rentevoeten en hoewel geschikte financiële instrumenten worden gebruikt om het financieel risico af te dekken, kan een wijziging in de rentevoeten een impact hebben op de financiële lasten die in een volgende tariefreguleringsperiode (of in dezelfde periode in geval van een uitzonderlijke wijziging in de lasten) worden doorgerekend. De financiële lasten hangen ook af van de kredietrating van de vennootschap. Elia kan geen totale bescherming garanderen in geval van aanzienlijke wijzigingen in de rentevoeten of in geval van verlaging van zijn rating of van de rating van Eurogrid GmbH. Meer informatie vindt u in het jaarverslag onder het hoofdstuk 'financiële risico's en derivaten'.

Naar aanleiding van de nieuwe Belgische wetgeving en regelgeving inzake decentrale of hernieuwbare productie, meer bepaald op basis van zonnepanelen en windturbines, hebben de federale en gewestregeringen de toekenning van 'groenestroomcertificaten' als financieel steunmechanisme voor hernieuwbare energie ingesteld. Elia is verplicht deze certificaten tegen een gegarandeerde minimumprijs te kopen. Dat houdt een liquiditeitsrisico in, omdat deze groenestroomcertificaten als call-opties zullen worden aangewend en het niet zeker is of ze zullen worden uitgeoefend. Elia kan bijgevolg onverwachts geconfronteerd worden met grote hoeveelheden groenestroomcertificaten die Elia dan

verplicht moet kopen, hetgeen een risico voor de liquiditeitspositie van Elia inhoudt. Elia heeft echter een beroep gedaan op de CREG om de tarieven aan te passen om eventuele tekorten te recupereren als gevolg van verschillen tussen de uitgaven verbonden aan de openbare dienstverplichtingen en de inkomsten uit de goedgekeurde toeslagen om deze uitgaven te dekken. In een poging om een sterke stijging van dit tarief te voorkomen, heeft de Waalse regering een wettelijke mogelijkheid gecreëerd en bevestigd waardoor Elia kan vragen om groenestroomcertificaten bij een goedgekeurde externe partij te plaatsen om zo het aantal op te kopen groenestroomcertificaten tijdelijk te beperken.

Elia heeft de regulatoire mechanismen en de mechanismen voor de planning van de liquiditeiten ingevoerd waarmee het daaraan verbonden liquiditeitsrisico gedeeltelijk kan worden opgevangen.

Wegens de onvoorspelbaarheid waarmee deze call-opties kunnen worden uitgeoefend, kan Elia geen volledige bescherming garanderen tegen aanzienlijke veranderingen van hetzij de gewaarborgde minimumprijs, hetzij het volume van de groenestroomcertificaten, de marktprijzen voor de groenestroomcertificaten of de evoluties van het wettelijk en regelgevend kader op federaal en gewestelijk niveau.

Zo ook is 50Hertz blootgesteld aan een liquiditeitsrisico omdat het verplicht is om elektriciteit op basis van hernieuwbare energiebronnen tegen een vaste prijs aan te kopen en weer te verkopen tegen prijzen die met de markt schommelen.

— Atlantic Wind Connection

Dit project betreft het eerste offshore hoogspanningsnet op gelijkstroom, en bevindt zich voor de Noord-Oostkust van de Verenigde Staten bevindt. Elia maakt deel uit van het consortium van bedrijven dat dit project ontwikkelt. Elia houdt rekening met de inherente risico's van een activiteit in een land met een verschillend wettelijk en regelgevend kader en andere vergunningsprocedures, en met de financiële aspecten en de governance van het project.

— Omgevingsfactoren

Macro-economische risico's

De onzekerheid en de volatiliteit van alle Europese economieën is nu al een tijdlang toegenomen. De verwachtingen

voor een economisch herstel na de veelzijdige financiële crisis die begonnen is in 2007/2008 zijn voorbarig gebleken. Daardoor blijven de Europese economieën kwetsbaar.

Zes jaar na het begin van de financiële crisis worden we nog steeds geconfronteerd met een economische stagnering en een zwak financieel systeem dat onder historisch hoge druk staat. De totale vraag in Europa blijft, tot op verschillende hoogtes, ontoereikend in alle economieën. Investerings en consumptie zijn nog niet veerkrachtig genoeg om een economische groei te creëren die sterk genoeg is om banen te scheppen, schulden terug te betalen en opnieuw een virtueuze economische cyclus op gang te brengen.

Tegelijkertijd blijft het financiële systeem in Europa fragiel, met een concentratie van banken en financieringsinstellingen die een doorgaans hoge verhouding van activa tot vermogen niet kunnen voorkomen. Tegen het einde van 2014 zagen we de eerste tekenen van een uitbreidende deflatie die deden denken aan de twee verloren decennia van ondermaatse economische prestaties in Japan. In tegenstelling tot Japan blijft Europa, ondanks een sterke economische integratie, echter een groep van op elkaar inspelende nationale economieën met heel uiteenlopende koopkrachten, uiteenlopende gezinsspaarquoten en een monetaire unie die, hoewel ze sterker is dan in 2012, nog niet voltooid is.

Even belangrijk, eind 2014 wordt de politieke eensgezindheid van de Europese lidstaten met betrekking tot het langverwachte economische herstel op de proef gesteld. Zowel op binnenlands als op Europees niveau blijft er onenigheid bestaan over de beste reeks van economische beleidslijnen voor de nabije toekomst en dit kan een snel en volledig economisch herstel in de weg staan. De lidstaten willen vooral voorkomen dat de Griekse schuld de financiële markten en de monetaire unie zou overspoelen.

De olieprijsen liggen intussen opnieuw iets dichterbij het historische gemiddelde en de Europese Centrale Bank zal in 2015 wellicht een versie lanceren van de 'kwantitatieve versoepeling' van de Federal Reserve en de Bank of England, waarbij er in wezen financiële activa opgekocht worden om liquide middelen te injecteren in het systeem.

Toch kunnen een periode van economische stagnering, het risico van deflatie en vlagen

van volatiliteit op de financiële markten niet uitgesloten worden in de nabije toekomst. Deze situatie zou schadelijk zijn voor de koopkracht van de individuen en maatschappijen waar nutsbedrijven als Elia uiteindelijk afhankelijk van zijn.

Tot slot blijven de geopolitieke spanningen in Oekraïne hoog oplopen tussen West-Europa en Rusland en dat vormt een risico voor de betrouwbaarheid van Russische gasstromen. Hoewel je zou kunnen argumenteren dat tegen een prijs van zo'n \$ 50 - \$ 60 per vat olie Rusland het verlies van inkomsten uit olie moet compenseren met inkomsten uit gas, kunnen onderbrekingen in de gasstromen om andere dan economische redenen niet uitgesloten worden. Als dit risico werkelijkheid zou worden en gezien de Europese afhankelijkheid van Russisch gas, zou dit een negatieve impact kunnen hebben op de algemene capaciteit in Europa om het Europese net te bevoorraden nu de reservecapaciteit op basis van kernenergie blijft dalen.

Risico inzake human resources

Elia voert een actief imago- en rekruteringsbeleid. De onderneming streeft ernaar een adequaat expertise- en kennisniveau te handhaven in een gespannen arbeidsmarkt. Dit is een voortdurend risico wegens de hoge specialisatiegraad van zijn activiteiten en de toegenomen complexiteit van de betrokken vakgebieden.

Imagorisico

Zeer algemeen kunnen zich bepaalde omstandigheden voordoen die het imago van het bedrijf negatief kunnen beïnvloeden. Elia tracht de betrouwbaarheid van gegevens te garanderen met behulp van een intern controlemechanisme. Het valt echter nooit uit te sluiten dat externe partijen onoordeelkundig omspringen met informatie waarover zij beschikken. Dit kan een effect hebben op de beurskoers van de onderneming.

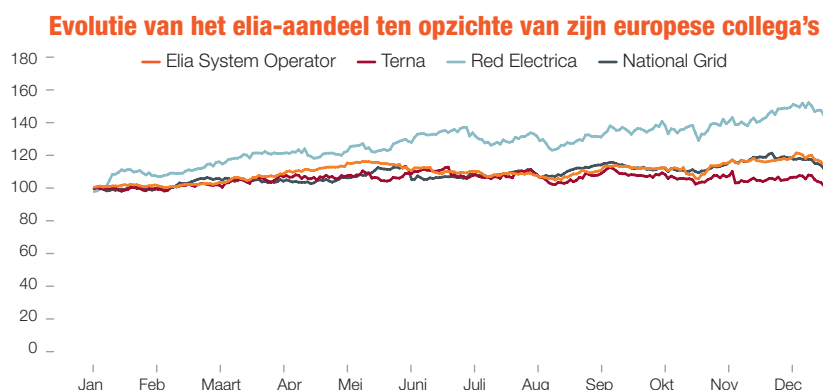
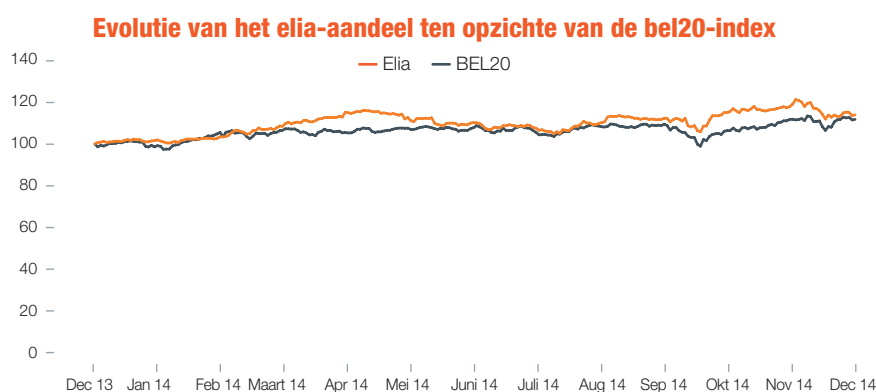
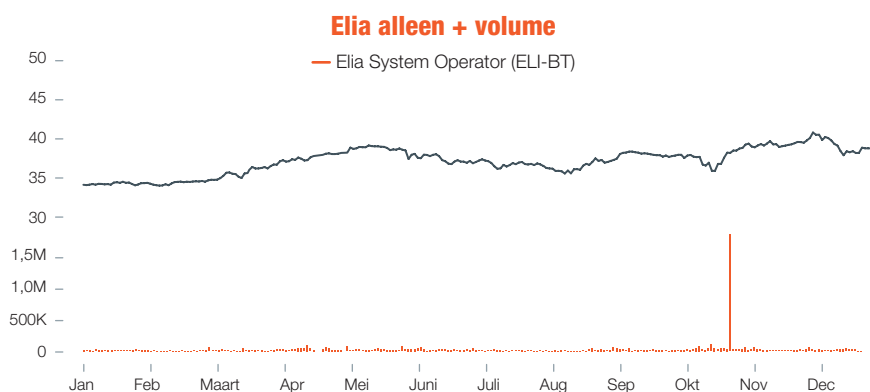
Overige

Elia is zich ervan bewust dat er nog andere risico's kunnen bestaan waarvan het bedrijf op dit moment nog geen kennis heeft. Sommige risico's kunnen vandaag beperkt lijken, maar dit sluit niet uit dat ze in de toekomst belangrijker kunnen worden. De hier gehanteerde onderverdeling geeft geen enkele indicatie van de potentiële gevolgen van de opgesomde risico's.

Het Elia-aandeel in 2014

Elia op de beurs

Tijdens de eerste jaarihelft kende het aandeel een positief verloop. Na de uitbetaling van het dividend in juni werd de koers van het aandeel beïnvloed door de crisis om vervolgens in december te evolueren naar zijn hoogste koers.

Het Elia-aandeel sloot het jaar 2014 af op 38,51 € tegenover 33,70 € eind 2013, wat overeenstemt met een stijging van 14,3%.

De laagste koers van 2014 bedroeg 33,53 € en dateert van 5 februari 2014, terwijl de hoogste koers van 41,23 € op 2 december werd genoteerd.

De liquiditeit van het aandeel is overigens met 95,6% gestegen (van gemiddeld 38.142 aandelen per dag in 2013 naar 74.623 in 2014). Dit is voornamelijk het gevolg van de transactie die Katoen Natie eind oktober 2014 uitvoerde.

Met 60.738.264 uitstaande aandelen bedroeg de beurskapitalisatie eind december 2.068.102.179 €. In 2014 werden op Euronext Brussel in het totaal 11.048.793 Elia-aandelen verhandeld, of 40,4% van de vrij verhandelbare aandelen.

Op woensdag 31 december 2014 was het Elia-aandeel opgenomen in de Bel20-index. Het gewicht van Elia in deze index bedroeg op dat ogenblik 1,10%. Het aandeel stond daarmee op de 17de plaats in deze index.

Aanstelling van drie liquiditeitsverschaffers voor het Elia-aandeel

Elia heeft eind 2009 met KBC Securities en Bank Degroof, beide officieel erkend door NYSE Euronext, een contract van marktanimator of 'liquidity provider' afgesloten. In 2014 werd een derde contract ondertekend met Belfius Bank. Deze drie financiële instellingen zijn aanwezig in het orderboekje voor het Elia-aandeel en treden zowel op bij verkoop als bij aankoop.

Dividend

De raad van bestuur van Elia heeft op 26 februari 2015 beslist om tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van 19 mei 2015, in overeenstemming met het dividendbeleid en onder voorbehoud van de goedkeuring van de winsttoewijzing door de jaarlijkse algemene vergadering, een normaal dividend voor te stellen van 93,5 miljoen €, of 1,54 € (bruto) per aandeel.

Dit komt overeen met een nettobedrag van 1,155 € per aandeel.

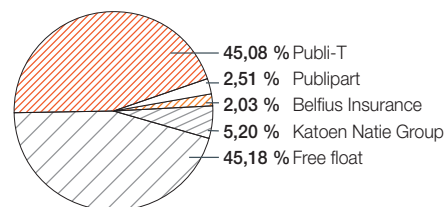
De aandelen aan toonder zullen worden uitbetaald in de kantoren van de volgende bankinstellingen: BNB Paribas Fortis, ING België, KBC en Belfius. Voor de aandelen op effectenrekeningen zullen de bank of de effectenagent automatisch overgaan tot de uitkering van de dividenden. Voor de aandelen op naam zal Elia het dividend rechtstreeks uitbetalen.

Dividendbeleid

Elia is statutair verplicht om minstens 85% van zijn winsten uit te keren, na afhouding van 5% voor de wettelijke reserve. Dit komt overeen met een uitbetalingsratio van 53,8% van de gerapporteerde IFRS-winst.

Door de invoering van meerjarentarieven moet een deel van de nettowinst die voortkomt uit het doorrekenen van de meerwaarde van buitengebruikstellingen in de tarieven verplicht in het eigen vermogen worden gereserveerd.

Aandeelhoudersstructuur op de afsluitingsdatum

55 %
aandeel van Duitsland
in de IFRS-resultaten van
de Groep

1,54 €
brutodividend per aandeel

BELEGGERS

Voor alle vragen over Elia en
zijn aandeel kunt u contact
opnemen met:

Elia
Departement Investor Relations
Keizerslaan 20
1000 Brussel
België

Tel.: +32 2 546 75 79

Fax: +32 2 546 71 80

E-mail: investor.relations@elia.be

Financiële kalender

Evenement	Datum
Jaarverslag 2014 beschikbaar op de website	begin april 2015
Tussentijdse informatie over het 1 ^{ste} kwartaal 2015	15 mei 2015
Algemene aandeelhoudersvergadering	19 mei 2015
Betaling dividend over 2014	begin juni 2015
Publicatie halfjaarresultaten 2015	begin juni 2015
Tussentijdse verklaring over het 3 ^{de} kwartaal 2015	13 november 2015

@ Op de website van Elia, www.elia.be, vindt u in drie talen (Frans, Nederlands, Engels) informatie over de Groep (persberichten, jaarverslagen, koers van het aandeel, kennisgevingen en dergelijke meer).

Geconsolideerde IFRS jaarrekening

Geconsolideerde balans

(in miljoen EUR)	Toelichting	31 December 2014	31 December 2013 herwerkt ¹	31 December 2013
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
		5.192,2	4.994,2	5.662,3
Materiële vaste activa	(7.1)	2.478,9	2.322,5	3.629,8
Immateriële activa en goodwill	(7.2)	1.735,0	1.735,0	1.758,4
Langlopende belastingvorderingen	(7.3)	138,2	131,6	132,4
Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(5.1+5.2)	731,5	693,1	23,4
Overige financiële vaste activa (incl. derivaten)	(7.4)	87,2	84,6	89,4
Uitgestelde belastingvorderingen	(7.5)	21,4	27,4	28,9
VLOTTENDE ACTIVA				
		504,8	561,5	869,9
Vorraden	(7.6)	14,8	14,1	16,4
Handels- en overige vorderingen	(7.7)	302,8	293,0	402,0
Actuele belastingvorderingen		5,0	3,3	4,7
Geldmiddelen en kasequivalenten	(7.8)	171,1	242,7	437,7
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	(7.7)	11,1	8,4	9,1
TOTAAL ACTIVA		5.697,0	5.555,7	6.532,2

(in miljoen EUR)	Toelichting	31 December 2014	31 December 2013 herwerkt ¹	31 December 2013
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN				
EIGEN VERMOGEN				
		2.285,9	2.209,1	2.209,1
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap	(7.9)	2.285,1	2.209,1	2.209,1
Aandelenkapitaal		1.512,4	1.506,9	1.506,9
Uitgiftepremie		9,9	8,8	8,8
Reserves		116,5	97,2	97,2
Afdekkingsreserves		(16,8)	(18,1)	(18,1)
Ingehouden winsten		663,1	614,3	614,3
Minderheidsbelang		0,8	0,0	0,0
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN				
		2.811,2	2.454,5	2.845,6
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	(7.10)	2.646,4	2.299,8	2.598,0
Personeelsbeloningen	(7.11)	109,3	100,4	106,9
Derivaten	(8.2)	25,4	27,5	27,5
Voorzieningen	(7.12)	21,9	17,9	62,3
Uitgestelde belastingverplichtingen	(7.5)	5,7	6,4	32,8
Overige verplichtingen	(7.13)	2,5	2,5	18,1
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN				
		599,9	892,1	1.477,5
Leningen en overige financieringsverplichtingen	(7.10)	63,9	571,3	573,5
Voorzieningen	(7.12)	6,5	5,8	21,6
Handelsschulden en overige schulden	(7.14)	301,2	201,8	506,9
Actuele belastingverplichtingen		0,8	0,5	76,9
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	(7.15)	227,5	112,7	298,6
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		5.697,0	5.555,7	6.532,2

1. De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode en de vergelijkende cijfers werden hiervoor herwerkt. Voor meer uitleg verwijzen we naar Toelichting 3.2. De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in miljoen EUR)	Toelichting	Aandelen-kapitaal	Uitgifte-premie	Afdek-kings-reserves	Omreke-nings-verschillen	Reserves	Ingehou-den winst	Totaal	Minder-heids-belangen	Totaal eigen vermogen
STAND PER 1 JANUARI 2013		1.506,5	8,8	(24,3)	0,1	83,7	533,7	2.108,5		2.108,5
Winst over de verslagperiode							175,8	175,8		175,8
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	(6.7)			6,1				6,1		6,1
Niet-gerealiseerde resultaten: actuairueel winst/(verlies)	(7.11)						7,3	7,3		7,3
Niet-gerealiseerde resultaten: wisselkoersverschillen					(0,1)			(0,1)		(0,1)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen				6,1	(0,1)		183,1	189,1		189,1
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars										
Uitgifte gewone aandelen	(7.9)	0,3	0,1					0,4		0,4
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	(6.3.2)	0,1						0,1		0,1
Toevoeging wettelijke reserve	(7.9)					13,5	(13,5)			
Dividenden	(7.9)						(89,0)	(89,0)		(89,0)
Totaal bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars		0,4	0,1			13,5	(102,5)	(88,5)		(88,5)
STAND PER 31 DECEMBER 2013		1.506,9	8,9	(18,2)		97,2	614,3	2.209,1		2.209,1
STAND PER 1 JANUARI 2014		1.506,9	8,9	(18,2)		97,2	614,3	2.209,1		2.209,1
Winst over de verslagperiode							172,6	172,6	(0,2)	172,4
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	(6.7)			1,3				1,3		1,3
Niet-gerealiseerde resultaten: actuairueel winst/(verlies)	(7.11)						(10,6)	(10,6)		(10,6)
Niet-gerealiseerde resultaten: wisselkoersverschillen					(0,6)			(0,6)		(0,6)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen				1,3	(0,6)		162,0	162,7	(0,2)	162,5
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars										
Uitgifte gewone aandelen	(7.9)	4,2	1,1					5,3		5,3
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	(6.3.2)	1,3						1,3		1,3
Toevoeging wettelijke reserve	(7.9)					19,3	(19,3)			
Dividenden	(7.9)						(93,3)	(93,3)		(93,3)
Total contributions and distributions		5,5	1,1			19,3	(112,6)	(86,7)		(86,7)
Veranderingen in zeggenschap										
Oprichting dochteronderneming met minderheidsbelang	(8.5)								1,0	1,0
Totaal veranderingen in zeggenschap									1,0	1,0
Totaal bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars		5,5	1,1			19,3	(112,6)	(86,7)	1,0	(85,7)
STAND PER 31 DECEMBER 2014		1.512,4	9,9	(16,8)	(0,6)	116,5	663,7	2.285,1	0,8	2.285,9

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in miljoen EUR)	Toelichting	31 December 2014	31 December 2013 herwerkt ¹	31 December 2013
KASSTROOM UIT BEDRIJFSACTIVITEITEN				
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8	175,8
Aanpassing voor:				
Nettofinancieringslasten		100,6	109,2	108,5
Overige niet-kaskosten		1,4	0,1	0,1
Winstbelastingen		14,5	16,7	87,3
Aandeel in resultaat van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, na belasting		(97,1)	(99,0)	(0,4)
Afschrijvingen materiële en amortisatie immateriële activa		107,6	104,5	149,7
Meerwaarde op verkoop van materiële en immateriële activa		12,7	6,4	7,7
Bijzondere waardeverminderingverliezen op vlottende activa		0,8	0,4	13,0
Mutatie voorzieningen		(0,6)	(0,7)	(5,7)
Mutatie van waardering naar reële waarde van derivaten		(0,2)	(1,5)	(1,4)
Mutatie uitgestelde belastingen		9,3	6,6	(25,9)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		321,4	318,5	508,7
Mutatie voorraden		(1,4)	(1,5)	(1,8)
Mutatie handels- en overige vorderingen		(7,0)	(59,2)	215,4
Mutatie overige vlottende activa		(3,1)	(4,4)	(4,4)
Mutatie handelsschulden en overige schulden		100,0	18,2	56,6
Mutatie overige kortlopende verplichtingen		112,3	(19,0)	90,6
Wijzigingen in werkkapitaal		200,8	(65,9)	356,4
Betaalde rente		(125,3)	(125,3)	(134,3)
Ontvangen rente		1,5	2,7	3,2
Betaalde winstbelastingen		(15,9)	(16,1)	(51,3)
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten		382,5	114,0	682,8
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Verwerving van immateriële activa		(7,9)	(7,6)	(10,1)
Verwerving van materiële activa		(262,1)	(210,6)	(450,2)
Verwerving van dochteronderneming na aftrek van verworven geldmiddelen		0,0	0,2	0,0
Verwervingen van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode		0,0	(0,1)	(0,1)
Verwerving van dochteronderneming		0,0	0,0	(3,7)
Opbrengst uit de verkoop van materiële vaste activa		0,0	0,0	1,6
Opbrengst uit de verkoop van dochterondernemingen		0,0	11,6	11,6
Ontvangen dividend van onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		55,2	42,4	0,0
Nettokasstroom gebruikt bij investeringsactiviteiten		(214,8)	(164,1)	(450,9)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Opbrengst uit de uitgaven van aandelenkapitaal		5,3	0,4	0,4
Kosten verbonden aan uitgifte van aandelenkapitaal		(0,1)	0,0	0,0
Betaald dividend (-)		(93,8)	(89,3)	(89,3)
Aflossing van opgenomen leningen (-)		(500,0)	(500,0)	(619,7)
Ontvangsten van opgenomen leningen (+)		346,8	748,2	748,2
Overige kasstromen uit financieringsactiviteiten	(8.1)	2,5	0,0	0,0
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) financieringsactiviteiten		(239,3)	159,3	39,6
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		(71,6)	109,3	271,5
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari		242,7	133,4	166,2
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december		171,1	242,7	437,7
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		(71,6)	109,3	271,5

1. De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode en de vergelijkende cijfers werden hiervoor herwerkt. Voor meer uitleg verwijzen we naar Toelichting 3.2. De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(in miljoen EUR)	Toelichting	31 December 2014	31 December 2013
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8
Niet-gerealiseerde resultaten			
Elementen die zijn of kunnen overgeboekt worden naar de winst- en verliesrekening			
Effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(6.7)	2,0	9,2
Belastingimpact op deze elementen	(6.7)	(0,7)	(3,1)
Wisselkoersverschillen uit omrekening van buitenlandse activiteiten		(0,6)	(0,1)
Elementen die nooit naar de winst- en verliesrekening worden overgeboekt:			
Herwaarderingen van verplichtingen voor vergoedingen na uitdiensttreding	(7.11)	(15,9)	11,0
Belastingimpact op deze elementen	(7.11)	5,3	(3,7)
Niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar, na winstbelastingen		(9,9)	13,3
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		162,5	189,1
Winst toe te rekenen aan:			
Eigenaars van de Vennootschap		162,7	189,1
Minderheidsbelang		(0,2)	0,0
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		162,5	189,1

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(in miljoen EUR)	Toelichting	31 December 2014	31 December 2013 herwerkt ¹	31 December 2013
Voortgezette activiteiten				
Opbrengsten	(6.1)	785,5	787,5	1,323,0
Grond- en hulpstoffen	(6.3.1)	(5,3)	(5,2)	(32,2)
Overige bedrijfsopbrengsten	(6.2)	53,4	45,2	66,5
Diensten en overige goederen	(6.3.1)	(358,0)	(355,6)	(665,3)
Personeelskosten	(6.3.2)	(135,2)	(137,1)	(178,9)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(6.3.3)	(108,3)	(104,9)	(150,0)
Wijziging in voorzieningen	(6.3.3)	(4,6)	0,4	8,5
Overige bedrijfskosten	(6.3.4)	(27,8)	(20,9)	(26,2)
Resultaat uit bedrijfsactiviteit		199,7	209,4	345,4
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens	(5.1+5.2)	97,0	99,0	0,4
EBIT²		296,7	308,3	345,8
Nettofinancieringslasten	(6.4)	(100,6)	(109,2)	(108,5)
Financieringsbaten		10,7	13,7	14,5
Financieringslasten		(111,3)	(122,9)	(123,0)
Winst vóór winstbelastingen		196,1	199,1	237,3
Winstbelastingen	(6.5)	(23,8)	(23,3)	(61,5)
Winst op voorgezette bedrijfsactiviteiten		172,4	175,8	175,8
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8	175,8
Winst toe te rekenen				
Eigenaars van de vennootschap		172,6	175,8	175,8
Minderheidsbelang		(0,2)	0,0	0,0
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8	175,8
Resultaat per aandeel (EUR)				
Gewone winst per aandeel	(7.9)	2,84	2,90	2,90
Verwaterde winst per aandeel	(7.9)	2,84	2,90	2,90

@ Voor de volledige geconsolideerde financiële staten zie <http://jaarverslag.elia.be/2014>

1. De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode en de vergelijkende cijfers werden hiervoor herwerkt. Voor meer uitleg verwijzen we naar Toelichting 3.2.

2. EBIT = resultaat uit bedrijfsactiviteiten + aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen. De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Verlaggevings-parameters

Maatschappelijke zetel

Dit verslag beperkt zich tot Elia System Operator en Elia Asset, die onder de naam Elia als één economische entiteit handelen, en tot 50Hertz Transmission.

De maatschappelijke zetel van **Elia System Operator** en **Elia Asset** is gevestigd Keizerslaan 20 1000 Brussel, België

De maatschappelijke zetel van **50Hertz GmbH** is gevestigd Eichenstraße 3A 12435 Berlin, Duitsland

De maatschappelijke zetel van **Eurogrid International** is gevestigd Kortenberglaan 71 1000 Brussel, België

Verslaggevingsperiode

Dit verslag behelst de periode van 1/1/2014 tot 31/12/2014.

Contact

Corporate Communication
Keizerslaan 20
1000 Brussel
info@elia.be

Dit verslag werd geschreven met de medewerking van heel wat medewerkers van de Elia groep. Wij danken hen van harte:

Adeline Larue, Alexandre Torreele, Antonio Caliaro, Aude Gaudy, Barbara Verhaegen, Bianca Berger, Benjamin Genêt, Céline Allaigre, Christel Stroobants, Christian da Cruz, Claire Tomasina, Eddy Baele, Els Celens, Frank Wellens, Frédérique Henrottin, Harald Van Outryve d'Ydewalle, Gregory Huon, Henk Vanquathem, Ingvild Van Lysebetten, Isabelle Deswez, Isabelle Gerkens, Jeroen Maes, Johan Mortier, Joost Busschaert, Julien Damiot, Katharina Fröhlich, Kristof Debrabandere, Laurent Beguin, Manuel Galvez, Marianne Celis, Marie Van den Hove, Mario Vandeputte, Martine Verelst, Olivier Feix, Patricia Haemers, Philip Janssens, Michel Antoine, Philippe Legrand, Philippe Vanden Eynde, Raphael Bourgeois, Sophie De Baets, Stefan Natis, Steven Mertens, Sareh Shahraki, Sophie De Baets, Thomas Oldenhove, Tom Schockaert, Valérie Daloze, Valérie Legat, Vincent Du Four, Viviane Illegems, Walter Geelen, Werner Brusselmans, Wim Buyse

Redactie en coördinatie: Axelle Pollet

Zetel van de vennootschap Elia

Keizerslaan, 20, B-1000 Brussel
T +32 2 546 70 11 - F +32 2 546 70 10
info@elia.be

Contactpersonen

Communicatie departement
T +32 2 546 72 41

Concept en eindredactie

Elia, departement Communicatie

Grafische vormgeving en drukbegeleid

www.chriscom.be

Foto's Elia

Antonio Caliaro – Elia,
Michel Gouverneur – Reporters,
Olivier Anbergen – Ilovelight,
Olivier Polet – Reporters,
Jean-Michel Byl,
Photohèque Elia

Foto's 50Hertz

Jan Pauls, Luca Abbiento,
Andreas Teich,
50Hertz archive

Verantwoordelijke uitgever

Ilse Tant

Ce document est également disponible en
français.

This document is also available in English.

April 2015

Lees de webversie van het jaarverslag
op <http://jaarverslag.elia.be/2014>

www.eliagroup.eu

www.elia.be

www.50hertz.com

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING 2014

Onze energie zit niet stil

Inhoud

01

Verklaring van de verantwoordelijke personen

02

Geconsolideerde jaarrekening

02 — Geconsolideerde winst- en verliesrekening

03 — Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde
en niet-gerealiseerde resultaten

04 — Geconsolideerde balans

05 — Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

06 — Geconsolideerd kasstroomoverzicht

07

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

Lees de webversie van het jaarverslag
op www.annualreport.elia.be/2014

VERKLARING VAN DE VERANTWOORDELIJKE PERSONEN

De ondergetekenden, François Cornélis, voorzitter van het directiecomité en Chief Executive Officer ad interim en Catherine Vandendorre, Chief Financial Officer, verklaren, voor zover hen bekend, dat:

a. de geconsolideerde jaarrekening over het boekjaar beëindigd per 31 december 2014, die is opgesteld overeenkomstig de International Financial Reporting Standards ('IFRS') zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie, een getrouw beeld geeft van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de Elia groep en de in de consolidatie opgenomen ondernemingen;

b. het jaarverslag over het boekjaar beëindigd per 31 december 2014, in alle materiële opzichten, een getrouw beeld geeft van de evolutie van de activiteiten, de resultaten en de positie van de Elia groep en van zijn dochterondernemingen opgenomen in deze consolidatie, alsook een omschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarmee de Elia groep geconfronteerd wordt.

Brussel, 26 maart 2015

Catherine Vandendorre

Chief Financial Officer

François Cornélis¹

CEO en Voorzitter van het Directiecomité
ad interim

1. Vaste vertegenwoordiger van Monticello SPRL

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Geconsolideerde winst- en verliesrekening

(in miljoen EUR) – Boekjaar eindigend op 31 december	Toelichting	2014	2013 herwerkt	2013
Voortgezette activiteiten				
Opbrengsten	(6.1)	785,5	787,5	1.323,0
Grond- en hulpstoffen	(6.3)	(5,3)	(5,2)	(32,2)
Overige bedrijfsopbrengsten	(6.2)	53,4	45,2	66,5
Diensten en overige goederen	(6.3)	(358,0)	(355,6)	(665,3)
Personeelskosten	(6.3)	(135,2)	(137,1)	(178,9)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(6.3)	(108,3)	(104,9)	(150,0)
Wijziging in voorzieningen	(6.3)	(4,6)	0,4	8,5
Overige bedrijfskosten	(6.3)	(27,8)	(20,9)	(26,2)
Resultaat uit bedrijfsactiviteit		199,7	209,4	345,4
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen	(5.1+5.2)	97,0	99,0	0,4
EBIT		296,7	308,3	345,8
Nettofinancieringslasten	(6.4)	(100,6)	(109,2)	(108,5)
Financieringsbaten		10,7	13,7	14,5
Financieringslasten		(111,3)	(122,9)	(123,0)
Winst vóór winstbelastingen		196,1	199,1	237,3
Winstbelastingen	(6.5)	(23,8)	(23,3)	(61,5)
Winst op voorgezette bedrijfsactiviteiten		172,4	175,8	175,8
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8	175,8
Winst toe te rekenen				
Eigenaars van de vennootschap		172,6	175,8	175,8
Minderheidsbelang		(0,2)	0,0	0,0
Winst over de verslagperiode (in EUR)		172,4	175,8	175,8
Resultaat per aandeel (EUR)				
Gewone winst per aandeel	(7.9)	2,84	2,90	2,90
Verwaterde winst per aandeel	(7.9)	2,84	2,90	2,90

* De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode en de vergelijkende cijfers werden hiervoor herwerkt. Voor meer uitleg verwijzen we naar Toelichting 3.2.

** EBIT = resultaat uit bedrijfsactiviteiten + aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

(in miljoen EUR) – Boekjaar eindigend op 31 december	Toelichting	2014	2013
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8
Niet-gerealiseerde resultaten			
Elementen die zijn of kunnen overgeboekt worden naar de winst- en verliesrekening			
Effectief deel van veranderingen in de reële waarde van kasstroomafdekkingen	(6,7)	2,0	9,2
Belastingimpact op deze elementen	(6,7)	(0,7)	(3,1)
Wisselkoersverschillen uit omrekening van buitenlandse activiteiten		(0,6)	(0,1)
Elementen die nooit naar de winst- en verliesrekening worden overgeboekt:			
Herwaarderingen van verplichtingen voor vergoedingen na uitdiensttreding	(7,11)	(15,9)	11,0
Belastingimpact op deze elementen	(7,11)	5,3	(3,7)
Niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar, na winstbelastingen		(9,9)	13,3
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		162,5	189,1
Winst toe te rekenen aan:			
Eigenaars van de Vennootschap		162,7	189,1
Minderheidsbelang		(0,2)	0,0
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar		162,5	189,1

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde balans

(in miljoen EUR)	Toelichting	31 december 2014	31 december 2013 herwerkt*	31 december 2013
ACTIVA				
VASTE ACTIVA		5.192,2	4.994,2	5.662,3
Materiële vaste activa	(7.1)	2.478,9	2.322,5	3.629,8
Immateriële activa en goodwill	(7.2)	1.735,0	1.735,0	1.758,4
Langlopende belastingvorderingen	(7.3)	138,2	131,6	132,4
Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(5.1+5.2)	731,5	693,1	23,4
Overige financiële vaste activa (incl. derivaten)	(7.4)	87,2	84,6	89,4
Uitgestelde belastingvorderingen	(7.5)	21,4	27,4	28,9
VLOTTENDE ACTIVA		504,8	561,5	869,9
Voorraden	(7.6)	14,8	14,1	16,4
Handels- en overige vorderingen	(7.7)	302,8	293,0	402,0
Actuele belastingvorderingen		5,0	3,3	4,7
Geldmiddelen en kasequivalenten	(7.8)	171,1	242,7	437,7
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	(7.7)	11,1	8,4	9,1
Totaal activa		5.697,0	5.555,7	6.532,2
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN				
EIGEN VERMOGEN		2.285,9	2.209,1	2.209,1
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap	(7.9)	2.285,1	2.209,1	2.209,1
Aandelenkapitaal		1.512,4	1.506,9	1.506,9
Uitgiftepremie		9,9	8,8	8,8
Reserves		116,5	97,2	97,2
Afdekkingsreserves		(16,8)	(18,1)	(18,1)
Ingehouden winsten		663,1	614,3	614,3
Minderheidsbelang		0,8	0,0	0,0
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN		2.811,2	2.454,5	2.845,6
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	(7.10)	2.646,4	2.299,8	2.598,0
Personeelsbeloningen	(7.11)	109,3	100,4	106,9
Derivaten	(8.2)	25,4	27,5	27,5
Voorzieningen	(7.12)	21,9	17,9	62,3
Uitgestelde belastingverplichtingen	(7.5)	5,7	6,4	32,8
Overige verplichtingen	(7.13)	2,5	2,5	18,1
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN		599,9	892,1	1.477,5
Leningen en overige financieringsverplichtingen	(7.10)	63,9	571,3	573,5
Voorzieningen	(7.12)	6,5	5,8	21,6
Handelsschulden en overige schulden	(7.14)	301,2	201,8	506,9
Actuele belastingverplichtingen		0,8	0,5	76,9
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	(7.15)	227,5	112,7	298,6
Totaal Eigen vermogen en verplichtingen		5.697,0	5.555,7	6.532,2

* De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode en de vergelijkende cijfers werden hiervoor herwerkt. Voor meer uitleg verwijzen we naar Toelichting 3.2

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(in miljoen EUR)	Toelichting	Aandelenkapitaal	Uitgiftepremie	Afdekkings-reserves	Omrekenings-verschillen	Reserves	Ingehouden winst	Totaal	Minderheidsbelangen	Totaal eigen vermogen
Stand per 1 januari 2013		1.506,5	8,8	(24,3)	0,1	83,7	533,7	2.108,5		2.108,5
Winst over de verslagperiode							175,8	175,8		175,8
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	(6.7)			6,1				6,1		6,1
Niet-gerealiseerde resultaten: actuarieel winst/(verlies)	(7.11)						7,3	7,3		7,3
Niet-gerealiseerde resultaten: wisselkoersverschillen					(0,1)			(0,1)		(0,1)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen				6,1	(0,1)		183,1	189,1		189,1
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars										
Uitgifte gewone aandelen	(7.9)	0,3	0,1					0,4		0,4
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	(6.3)	0,1						0,1		0,1
Toevoeging wettelijke reserve	(7.9)					13,5	(13,5)			
Dividenden	(7.9)						(89,0)	(89,0)		(89,0)
Totaal bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars		0,4	0,1			13,5	(102,5)	(88,5)		(88,5)
Stand per 31 december 2013		1.506,9	8,9	(18,2)		97,2	614,3	2.209,1		2.209,1
Stand per 1 januari 2014		1.506,9	8,9	(18,2)		97,2	614,3	2.209,1		2.209,1
Winst over de verslagperiode							172,6	172,6	(0,2)	172,4
Niet-gerealiseerde resultaten: kasstroomafdekkingen	(6.7)			1,3				1,3		1,3
Niet-gerealiseerde resultaten: actuarieel winst/(verlies)	(7.11)						(10,6)	(10,6)		(10,6)
Niet-gerealiseerde resultaten: wisselkoersverschillen					(0,6)			(0,6)		(0,6)
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, na winstbelastingen				1,3	(0,6)		162,0	162,7	(0,2)	162,5
Transacties met eigenaars, rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen										
Bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars										
Uitgifte gewone aandelen	(7.9)	4,2	1,1					5,3		5,3
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	(6.3)	1,3						1,3		1,3
Toevoeging wettelijke reserve	(7.9)					19,3	(19,3)			
Dividenden	(7.9)						(93,3)	(93,3)		(93,3)
Totaal bijdragen en uitkeringen		5,5	1,1			19,3	(112,6)	(86,7)		(86,7)
Veranderingen in zeggenschap										
Oprichting dochteronderneming met minderheidsbelang	(8.5)								1,0	1,0
Totaal veranderingen in zeggenschap									1,0	1,0
Totaal bijdragen van en uitkeringen aan eigenaars		5,5	1,1			19,3	(112,6)	(86,7)	1,0	(85,7)
Stand per 31 december 2014		1.512,4	9,9	(16,8)	(0,6)	116,5	663,7	2.285,1	0,8	2.285,9

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

(in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	Toelichtingen	2014	2013 herwerkt*	2013
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten				
Winst over de verslagperiode		172,4	175,8	175,8
Aanpassing voor:				
Nettofinancieringslasten		100,6	109,2	108,5
Overige niet-kaskosten		1,4	0,1	0,1
Winstbelastingen		14,5	16,7	87,3
Aandeel in resultaat van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, na belasting		(97,1)	(99,0)	(0,4)
Afschrijvingen materiële en amortisatie immateriële activa		107,6	104,5	149,7
Meerwaarde op verkoop van materiële en immateriële activa		12,7	6,4	7,7
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op vlottende activa		0,8	0,4	13,0
Mutatie voorzieningen		(0,6)	(0,7)	(5,7)
Mutatie van waardering naar reële waarde van derivaten		(0,2)	(1,5)	(1,4)
Mutatie uitgestelde belastingen		9,3	6,6	(25,9)
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		321,4	318,5	508,7
Mutatie voorraden		(1,4)	(1,5)	(1,8)
Mutatie handels- en overige vorderingen		(7,0)	(59,2)	215,4
Mutatie overige vlottende activa		(3,1)	(4,4)	(4,4)
Mutatie handelsschulden en overige schulden		100,0	18,2	56,6
Mutatie overige kortlopende verplichtingen		112,3	(19,0)	90,6
Wijzigingen in werkkapitaal		200,8	(65,9)	356,4
Betaalde rente		(125,3)	(125,3)	(134,3)
Ontvangen rente		1,5	2,7	3,2
Betaalde winstbelastingen		(15,9)	(16,1)	(51,3)
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten		382,5	114,0	682,8
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Verwerving van immateriële vaste activa		(7,9)	(7,6)	(10,1)
Verwerving van materiële vaste activa		(262,1)	(210,6)	(450,2)
Verwerving van dochteronderneming na aftrek van verworven geldmiddelen		0,0	0,2	0,0
Verwervingen van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode		0,0	(0,1)	(0,1)
Verwerving van dochteronderneming		0,0	0,0	(3,7)
Opbrengst uit de verkoop van materiële vaste activa		0,0	0,0	1,6
Opbrengst uit de verkoop van dochterondernemingen		0,0	11,6	11,6
Ontvangen dividend van onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		55,2	42,4	0,0
Nettokasstroom gebruikt bij investeringsactiviteiten		(214,8)	(164,1)	(450,9)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Opbrengst uit de uitgiffen van aandelenkapitaal		5,3	0,4	0,4
Kosten verbonden aan uitgifte van aandelenkapitaal		(0,1)	0,0	0,0
Betaald dividend (-)		(93,8)	(89,3)	(89,3)
Aflossing van opgenomen leningen (-)		(500,0)	(500,0)	(619,7)
Ontvangsten van opgenomen leningen (+)		346,8	748,2	748,2
Overige kasstromen uit financieringsactiviteiten	(8.1)	2,5	0,0	0,0
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) financieringsactiviteiten		(239,3)	159,3	39,6
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		(71,6)	109,3	271,5
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari		242,7	133,4	166,2
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december		171,1	242,7	437,7
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten		(71,6)	109,3	271,5

* De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode en de vergelijkende cijfers werden hiervoor herwerkt. Voor meer uitleg verwijzen we naar Toelichting 3.2

De toelichting maakt integraal deel uit van deze geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening

- 08 — 1. Verslaggevende entiteit
- 08 — 2. Basis voor presentatie
- 09 — 3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving
  - 21 — 4. Gesegmenteerde rapportering
  - 26 — 5. Investerings verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode
- 27 — 6. Elementen van de geconsolideerde resultatenrekening en niet-gerealiseerde resultaten
  - 31 — 7. Elementen van de balans
  - 47 — 8. Diversen
- 57 — Verslag van het college van commissarissen
  - 59 — 9. Regelgevend kader in België
  - 61 — 10. Regelgevend kader in Duitsland
  - 63 — 11. Informatie met betrekking tot de moederverenootschap

TOELICHTING BIJ DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

1. Verslaggevende entiteit

Elia System Operator NV (de 'Vennootschap' of 'Elia') is gevestigd in België en heeft haar maatschappelijke zetel: Keizerslaan 20, B-1000 Brussel. De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap voor het boekjaar 2014 omvat de jaarrekening van de onderneming en haar dochterondernemingen (hierna aangeduid als de 'Groep') en het belang van de Groep in joint ventures en geassocieerde deelnemingen.

De onderneming is een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid en de aandelen staan genoteerd op NYSE Euronext Brussel, onder de kenletters ELI.

De Elia groep is opgebouwd rond twee elektriciteitstransmissie-netbeheerders: Elia Transmission in België en (in samenwerking met Industry Funds Management) 50Hertz Transmission, een van de vier Duitse transmissie-netbeheerders, actief in het noorden en oosten van Duitsland. Met meer dan 1.900 medewerkers en een transmissie-net dat zich uitstrekt over ongeveer 18.300 km hoogspanningsverbindingen die 30 miljoen eindgebruikers bedienen, is de Elia groep een van de vijf grootste TNB's van Europa. De Elia groep zorgt voor het efficiënte, betrouwbare en veilige transport van de elektriciteit van de producenten naar de distributie-netbeheerders en de grote industriële gebruikers, alsook voor de in- en uitvoer van elektriciteit van en naar de buurlanden. De Groep is een stuwende kracht in de ontwikkeling van de Europese elektriciteitsmarkt en de integratie van hernieuwbare energie. Naast zijn activiteiten als transmissie-netbeheerder in België en Duitsland biedt de Elia groep een ruim aanbod van consultancy- en engineeringactiviteiten aan bedrijven aan.

2. Basis voor presentatie

2.1. Conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de international financial reporting standards (IFRS), zoals aangenomen voor gebruik in de Europese Unie. De Groep heeft alle nieuwe en herziene standaarden en interpretaties toegepast die gepubliceerd werden door de IASB, die relevant zijn voor de activiteiten van de Groep en van toepassing zijn voor boekjaren die aanvangen op 1 januari 2014.

2.2. Functionele en presentatievaluta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in miljoen euro (de functionele valuta van de vennootschap), afgerond op het dichtstbijzijnde honderdduizendtal, tenzij anders vermeld.

2.3. Waarderingsbasis

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, uitgezonderd financiële instrumenten die tegen reële waarde worden gewaardeerd. Vaste activa en activa die voor verkoop worden aangehouden, worden gewaardeerd aan de laagste van ofwel de boekwaarde ofwel de reële waarde minus verkoopkosten, en de personeelsbeloningen worden gewaardeerd aan de reële waarde van deze beloningsverplichtingen minus fondsbeleggingen. Wijzigingen in de reële waarde van financiële activa worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

2.4. Gebruik van schattingen en oordelen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met IFRS vereist dat het management beoordelingen, schattingen en veronderstellingen maakt die een impact kunnen hebben op de gerapporteerde bedragen van activa en passiva en baten en lasten. De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en diverse andere factoren die gegeven de omstandigheden redelijk geacht worden en waarvan de resultaten de basis vormen voor de beoordeling van de boekwaarde van activa en passiva. De uiteindelijke resultaten kunnen verschillen van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend herzien. Herzieningen van boekhoudkundige schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien indien de herziening enkel die periode beïnvloedt, of in de periode van de herziening en toekomstige periodes indien de herziening zowel huidige als toekomstige periodes beïnvloedt.

Informatie over belangrijke punten van schattingsonzekerheden en kritische oordelen bij de toepassing van de grondslagen die het meest van invloed zijn op de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt in de volgende rubrieken van de toelichting:

- overgedragen fiscale verliezen en overgedragen belastingkredieten worden opgenomen als uitgestelde belastingverplichtingen, voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winst zal zijn waarmee de ongebruikte fiscale verliezen en ongebruikte belastingkredieten kunnen worden verrekend. Bij de beoordeling houdt het management rekening met elementen zoals de bedrijfsstrategie op lange termijn en mogelijkheden van belastingplanning op lange termijn (zie toelichting 6.5).
- belastingvorderingen: het is erg waarschijnlijk dat de belastingvorderingen van Elia System Operator zullen worden gerecupereerd (zie toelichting 7.3);
- kredietrisico van klanten: het management controleert nauwgezet de uitstaande handelsvorderingen en houdt hierbij ook rekening met de ouderdom van de vordering, de betalingshistoriek en de dekking van kredietrisico's (zie toelichting 8.2);
- personeelsbeloningen: de Groep beschikt over toegezegde pensioenregelingen, die behandeld worden in toelichting 7.11. De berekening van de activa en verplichtingen met betrekking tot deze plannen is gebaseerd op actuariële en statistische veronderstellingen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de huidige waarde van toekomstige pensioenverplichtingen. De huidige waarde wordt onder andere beïnvloed door veranderingen in verdisconteringsvoeten en financiële veronderstellingen zoals toekomstige loonstijgingen. Daarnaast wordt de huidige waarde van toekomstige pensioenverplichtingen ook beïnvloed door demografische veronderstellingen, zoals de gemiddelde veronderstelde pensioenleeftijd;
- voorzieningen voor milieusaneringskosten: op het einde van elk jaar wordt een schatting gemaakt van de toekomstige kosten met betrekking tot bodemsanering op basis van het advies van een externe deskundige. De omvang van deze saneringskosten

hangt af van een beperkt aantal onzekerheden, zoals onder andere de identificatie van nieuwe bodemverontreinigingen (zie toelichting 7.12);

- voorzieningen voor 'geschillen' zijn bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risicoblootstelling. De verwachte timing van de bijhorende uitgaande kasstromen is afhankelijk van de voortgang en de duur van het bijbehorende proces/procedures (zie toelichting 7.12);
- waardevermindering: de Groep analyseert de waardevermindering op goodwill en kasstroom genererende eenheden op verslagdatum, en wanneer er indicaties zijn dat de boekwaarde mogelijk hoger is dan de realiseerbare waarde. Deze analyse is gebaseerd op veronderstellingen over onder andere de evolutie van de markt, het marktaandeel, de evolutie van de marge en verdisconteringvoeten (zie toelichting 7.2);
- afdekking: veranderingen in de reële waarde van een afgeleid afdekkingsinstrument dat is aangemerkt als een kasstroomafdekking worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen (zie toelichting 8.2).

2.5. Goedkeuring door de Raad van Bestuur

Op 26 maart 2015 heeft de Raad van Bestuur deze geconsolideerde jaarrekening goedgekeurd voor publicatie.

3. Belangrijke grondslagen voor financiële verslaggeving

3.1. Initiële toepassing van nieuwe, herziene of geamendeerde standaarden en interpretaties

De aangenomen grondslagen liggen in de lijn van die van het vorige boekjaar, behalve de volgende nieuwe, geamendeerde of herziene IASB-richtlijnen die vanaf 1 januari 2014 toegepast worden:

Niet al deze standaarden of aanpassingen hebben een impact op de geconsolideerde IFRS jaarrekening van de Groep. Indien een standaard of aanpassing een invloed heeft voor de Groep, is deze uitgelegd hieronder, samen met de impact.

- aanpassingen van IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12 en IAS 27 - Investeringsentiteiten
- De toepassing van de standaarden IFRS 10 Geconsolideerde jaarrekening, IFRS 11 Gezamenlijke overeenkomsten en IFRS 12 Toelichting van belangen in andere entiteiten hebben een significante impact gehad op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.
- De Groep heeft voor het eerst de nieuwe standaarden, zoals hierboven vermeld, toegepast, wat een wijziging met terugwerkende kracht vereiste van de gebruikte consolidatiemethode, evenals een herwerking van de voorgaande jaarrekeningen (zie hoofdstuk 3.3 "Belangen in gezamenlijke overeenkomsten"). De ondernemingen die eerder proportioneel geconsolideerd werden, worden nu volgens de vermogensmutatiemethode geboekt (voor de impact van de herziening; zie hoofdstuk 3.2.)
- aanpassingen van IAS 32 – Saldering van financiële activa en verplichtingen,
- aanpassingen van IAS 36 – Informatieverschaffing in verband met de realiseerbare waarde van niet-financiële activa
- aanpassingen van IAS 39 – Novatie van derivaten en voortzetting van hedge accounting

De Elia groep heeft geen nieuwe IFRS-standaarden, aanpassingen van standaarden of interpretaties voortijdig aangenomen.

3.2. Overzicht van kwantitatieve veranderingen omwille van IFRS 11

OVERZICHT VAN DE KWANTITATIEVE IMPACT OP VERGELIJKENDE INFORMATIE IN DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

(in miljoen EUR) – Boekjaar eindigend per 31 december	2013, zoals voorheen weergegeven	Aanpassingen (IFRS 11)	2013, herwerkt
Voortgezette bedrijfsactiviteiten			
Opbrengsten	1.323,0	(535,5)	787,5
Grond- en hulpstoffen	(32,2)	27,0	(5,2)
Overige bedrijfsopbrengsten	66,5	(21,3)	45,2
Diensten en overige goederen	(665,3)	309,7	(355,6)
Personeelskosten	(178,9)	41,8	(137,1)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(150,0)	45,1	(104,9)
Wijziging in voorzieningen	8,5	(8,1)	0,4
Overige bedrijfskosten	(26,2)	5,3	(20,9)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	345,4	(136,0)	209,4
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen	0,4	98,6	99,0
EBIT	345,8	(37,5)	308,3
Nettofinancieringslasten	(108,5)	(0,7)	(109,2)
Financieringsbatens	14,5	(0,8)	13,7
Financieringslasten	(123,0)	0,1	(122,9)
Winst vóór winstbelastingen	237,3	(38,2)	199,1
Winstbelastingen	(61,5)	38,2	(23,3)
Winst op voorgezette bedrijfsactiviteiten	175,8	0,0	175,8
Winst over de verslagperiode	175,8	0,0	175,8
Winst toe te rekenen aan			
Eigenaars van de vennootschap	175,8	0,0	175,8
Minderheidsbelang	(0,0)	0,0	0,0
Winst over de verslagperiode	175,8	0,0	175,8
Winst per aandeel (in EUR)			
Gewone winst per aandeel	2,90	0,00	2,90
Verwaterde winst per aandeel	2,90	0,00	2,90

EBIT = resultaat uit bedrijfsactiviteiten + aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen

OVERZICHT VAN DE KWANTITATIEVE IMPACT OP VERGELIJKENDE INFORMATIE IN DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(in miljoen EUR)	31 december 2013			31 december 2012		
	Zoals voorheen weergegeven	Aanpassingen (IFRS11)	Herwerkt	Zoals voorheen weergegeven	Aanpassingen (IFRS11)	Herwerkt
ACTIVA						
VASTE ACTIVA	5.662,3	(668,1)	4.994,2	5.370,5	(521,7)	4.848,8
Materiële vaste activa	3.629,8	(1.307,3)	2.322,5	3.319,3	(1.108,0)	2.211,3
Immateriële activa en goodwill	1.758,4	(23,4)	1.735,0	1.757,0	(22,9)	1.734,1
Langlopende belastingvorderingen	132,4	(0,8)	131,6	126,5	(1,3)	125,2
Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	23,4	669,7	693,1	34,3	613,6	647,9
Overige financiële vaste activa (incl. derivaten)	89,4	(4,8)	84,6	90,3	(1,1)	89,2
Uitgestelde belastingvorderingen	28,9	(1,5)	27,4	43,1	(2,0)	41,1
VLOTTENDE ACTIVA	869,9	(308,4)	561,5	816,5	(433,3)	383,2
Voorraden	16,4	(2,3)	14,1	15,0	(2,1)	12,9
Handels- en overige vorderingen	402,0	(109,0)	293,0	625,7	(396,3)	229,4
Actuele belastingvorderingen	4,7	(1,4)	3,3	4,7	(1,3)	3,4
Geldmiddelen en kasequivalenten	437,7	(195,0)	242,7	166,2	(32,8)	133,4
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	9,1	(0,7)	8,4	4,9	(0,8)	4,1
Totaal activa	6.532,2	(976,5)	5.555,7	6.187,0	(955,0)	5.232,0
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN						
EIGEN VERMOGEN	2.209,1	0,0	2.209,1	2.108,5	0,0	2.108,5
Eigen vermogen toe te rekenen aan de eigenaars van de vennootschap	2.209,1	0,0	2.209,1	2.108,5	0,0	2.108,5
Aandelenkapitaal	1.506,9	0,0	1.506,9	1.506,5	0,0	1.506,5
Uitgiftepremie	8,8	0,0	8,8	8,8	0,0	8,8
Reserves	97,2	0,0	97,2	83,7	0,0	83,7
Afdekkingsreserves	(18,1)	0,0	(18,1)	(24,3)	0,0	(24,3)
Ingehouden winsten	614,3	0,0	614,3	533,8	0,0	533,8
Minderheidsbelang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN	2.845,6	(391,1)	2.454,5	2.650,2	(424,7)	2.225,5
Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	2.598,0	(298,2)	2.299,8	2.351,1	(298,0)	2.053,1
Personeelsbelastingen	106,9	(6,5)	100,4	118,6	(6,9)	111,7
Derivaten	27,5	0,0	27,5	36,7	0,0	36,7
Voorzieningen	62,3	(44,4)	17,9	58,4	(43,9)	14,5
Uitgestelde belastingverplichtingen	32,8	(26,4)	6,4	66,0	(59,4)	6,6
Overige verplichtingen	18,1	(15,6)	2,5	19,4	(16,5)	2,9
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN	1.477,5	(585,4)	892,1	1.428,3	(530,3)	898,0
Leningen en overige financieringsverplichtingen	573,5	(2,2)	571,3	725,9	(157,2)	568,7
Voorzieningen	21,6	(15,8)	5,8	29,6	(20,0)	9,6
Handelsschulden en overige schulden	506,9	(305,1)	201,8	414,9	(231,1)	183,8
Actuele belastingverplichtingen	76,9	(76,4)	0,5	40,9	(40,9)	0,0
Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	298,6	(185,9)	112,7	217,0	(81,1)	135,9
Totaal Eigen vermogen en verplichtingen	6.532,2	(976,5)	5.555,7	6.187,0	(955,0)	5.232,0

OVERZICHT VAN DE KWANTITATIEVE IMPACT OP VERGELIJKENDE INFORMATIE IN HET GECONSOLIDEERDE KASSTROOMOVERZICHT

(in miljoen EUR) – Boekjaar eindigend per 31 december	Zoals voorheen weergegeven	Aanpassingen (IFRS11)	Herwerkt
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten			
Winst over de bedrijfsactiviteiten	175,8	0,0	175,8
Aanpassing voor:			
Nettofinancieringslasten	108,5	0,7	109,2
Overige niet-kaskosten	0,1	0,0	0,1
Winstbelastingen	87,3	(70,6)	16,7
Aandeel in resultaat van investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode, na belasting	(0,4)	(98,6)	(99,0)
Afschrijvingen materiële en amortisatie immateriële activa	149,7	(45,2)	104,5
Meerwaarde op verkoop van materiële en immateriële activa	7,7	(1,3)	6,4
Bijzondere waardevermindervingsverliezen op vlottende activa	13,0	(12,6)	0,4
Mutatie voorzieningen	(5,7)	5,0	(0,7)
Mutatie van waardering naar reële waarde van derivaten	(1,4)	(0,1)	(1,5)
Mutatie uitgestelde belastingen	(25,9)	32,5	6,6
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	508,7	(190,2)	318,5
Mutatie voorraden	(1,8)	0,3	(1,5)
Mutatie handels- en overige vorderingen	215,4	(274,6)	(59,2)
Mutatie overige vlottende activa	(4,4)	0,0	(4,4)
Mutatie handelsschulden en overige schulden	56,6	(38,4)	18,2
Mutatie overige kortlopende verplichtingen	90,6	(109,6)	(19,0)
Wijzigingen in werkkapitaal	356,4	(422,3)	(65,9)
Betaalde rente	(134,3)	9,0	(125,3)
Ontvangen rente	3,2	(0,5)	2,7
Betaalde winstbelastingen	(51,3)	35,2	(16,1)
Nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten	682,8	(568,8)	114,0
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Verwerving van immateriële vaste activa	(10,1)	2,5	(7,6)
Verwerving van materiële vaste activa	(450,2)	239,6	(210,6)
Verwerving van dochteronderneming na aftrek van verworven geldmiddelen	0,0	0,2	0,2
Verwervingen van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	(0,1)	0,0	(0,1)
Verwerving van dochteronderneming	(3,7)	3,7	0,0
Opbrengst uit de verkoop van materiële vaste activa	1,6	(1,6)	0,0
Opbrengst uit de verkoop van dochterondernemingen	11,6	0,0	11,6
Ontvangen dividend van onderneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	0,0	42,4	42,4
Nettokasstroom gebruikt bij investeringsactiviteiten	(450,9)	286,8	(164,1)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Opbrengst uit de uitgaven van aandelenkapitaal	0,4	0,0	0,4
Kosten verbonden aan uitgifte van aandelenkapitaal	0,0	0,0	0,0
Betaald dividend (-)	(89,3)	0,0	(89,3)
Aflossing van opgenomen leningen (-)	(619,7)	119,7	(500,0)
Ontvangsten van opgenomen leningen (+)	748,2	0,0	748,2
Nettokasstroom uit (gebruikt bij) financieringsactiviteit	39,6	119,7	159,3
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten	271,5	(162,2)	109,3
Geldmiddelen en kasequivalenten per 1 januari	166,2	(32,8)	133,4
Geldmiddelen en kasequivalenten per 31 december	437,7	(195,0)	242,7
Netto-toename (afname) van geldmiddelen en kasequivalenten	271,5	(162,2)	109,3

3.3. Grondslagen voor consolidatie

DOCHTERONDERNEMINGEN

Een dochteronderneming is een entiteit die door de vennootschap wordt gecontroleerd. De Groep controleert een entiteit wanneer hij blootgesteld is aan of rechten heeft op variabele winsten omwille van zijn betrokkenheid bij de entiteit en hij de bevoegdheid heeft om via zijn zeggenschap over de entiteit die opbrengsten te beïnvloeden. De financiële staten van dochtervennootschappen zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening vanaf de datum dat de zeggenschap aanvangt tot de datum dat de zeggenschap ophoudt. De grondslagen voor dochterondernemingen zijn waar nodig gewijzigd om ze overeen te laten komen met de grondslagen die de Groep toepast. Verliezen die toepasbaar zijn op de minderheidsbelangen in een dochteronderneming worden aan de minderheidsbelangen toegeschreven, zelfs als de minderheidsbelangen hierdoor een tekort op de balans krijgen.

GEASSOCIEERDE DEELNEMINGEN

Een geassocieerde deelneming is een entiteit waarin de vennootschap een invloed van betekenis maar geen zeggenschap heeft over de financiële en operationele beleidslijnen. De geconsolideerde jaarrekening omvat het aandeel van de Groep in de totale opgenomen winsten en verliezen van geassocieerde deelnemingen volgens de vermogensmutatiemethode, vanaf de datum dat de invloed van betekenis aanvangt tot de datum waarop de invloed van betekenis ophoudt. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen zijn participatie in een geassocieerde deelneming overschrijdt, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de Groep verminderd tot nul en worden verdere verliezen niet langer opgenomen, behalve in de mate dat de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van een geassocieerde deelneming.

BELANGEN IN GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN

Een gezamenlijke overeenkomst is een overeenkomst waarbij de Groep gedeelde controle uitoefent en rechten heeft op de netto activa van de overeenkomst, dit in tegenstelling tot gezamenlijke activiteiten waarbij de Groep rechten heeft op de activa en verplichtingen voor de passiva. Belangen in joint ventures worden geboekt volgens de vermogensmutatiemethode. Ze worden initieel verwerkt tegen kostprijs. Na de eerste opname wordt het aandeel van de Groep in de totale opgenomen winsten en verliezen van joint ventures volgens de vermogensmutatiemethode geboekt in de geconsolideerde jaarrekening, vanaf de datum dat de gezamenlijke zeggenschap aanvangt tot de datum waarop de gezamenlijke zeggenschap ophoudt. Wanneer het aandeel van de Groep in de verliezen zijn participatie in een joint venture overschrijdt, wordt de boekwaarde van de entiteit in de balans van de Groep verminderd tot nul en worden verdere verliezen niet langer opgenomen, behalve in de mate dat de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting is aangegaan of betalingen heeft verricht in naam van een gezamenlijke overeenkomst.

VERLIES VAN ZEGGENSCHAP

Bij het verlies van zeggenschap verwijderd de Groep de activa en passiva van de dochteronderneming, alle minderheidsbelangen en andere componenten van de niet-gerealiseerde resultaten van dochteronderneming op de balans. Een eventuele meer- of minwaarde die voortvloeit uit het verlies van zeggenschap wordt opgenomen als winst of verlies. Als de Groep een belang behoudt in een vroegere dochteronderneming, dan wordt dit belang aan de reële waarde gewaardeerd op de dag waarop de Groep de zeggenschap verliest. Vervolgens wordt het geboekt als een investering opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode of als een voor verkoop beschikbaar financieel actief, afhankelijk van de invloed die de Groep behoudt.

ELIMINATIE VAN INTRAGROEPTRANSACTIES

Intragroepssaldi en niet-gerealiseerde winsten en verliezen of baten en lasten die voortvloeien uit intragroepsverrichtingen, worden geëlimineerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Niet-gerealiseerde winsten die voortvloeien uit transacties met geassocieerde deelnemingen, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat de Groep in de entiteit heeft. Niet-gerealiseerde verliezen worden geëlimineerd op dezelfde wijze als niet-gerealiseerde winsten, maar enkel in de mate dat er geen bewijs voorhanden is van een bijzondere waardevermindering.

3.4. Omrekening van vreemde valuta

VERRICHTINGEN EN SALDI IN VREEMDE VALUTA

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta van de Vennootschap tegen de wisselkoers die geldt op de datum van de transactie. Monetair activa en passiva aangeduid in vreemde valuta op balansdatum worden omgerekend tegen de wisselkoers die geldt op die datum. Verschillen die ontstaan bij de omrekening van vreemde valuta worden opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Niet-monetair activa en passiva die in vreemde valuta op basis van historische kosten worden gewaardeerd, worden omgerekend tegen de wisselkoers op datum van de transactie.

BUITENLANDSE BEDRIJFSACTIVITEITEN

Een buitenlandse bedrijfsactiviteit is een entiteit die een dochteronderneming, een geassocieerde deelneming, een belang in een gezamenlijke overeenkomst of een filiaal is van de verslaggevende entiteit waarvan de activiteiten zijn gevestigd in of worden uitgevoerd in een land of een valuta die verschilt van die van de verslaggevende entiteit.

De financiële verslaggeving van alle entiteiten van de Groep met een functionele valuta die verschilt van de presentatievaluta van de Groep wordt als volgt omgerekend naar de presentatievaluta:

- de balansen worden omgerekend tegen de wisselkoers op de verslagdatum,
- de resultatenrekening wordt omgerekend tegen de gemiddelde wisselkoers van het jaar,
- het eigen vermogen wordt omgerekend tegen de historische wisselkoers.

Verschillen die ontstaan bij de omrekening van de netto investering in buitenlandse dochterondernemingen, belangen in gezamenlijke overeenkomsten en geassocieerde deelnemingen tegen de wisselkoersen bij de sluiting van het boekjaar, worden opgenomen in het eigen vermogen onder "omrekeningsverschillen" als onderdeel van de "Niet-gerealiseerde resultaten". Bij de (gedeeltelijke) verkoop van buitenlandse dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, worden de gecumuleerde omrekeningsverschillen (gedeeltelijk) opgenomen in de resultatenrekening als onderdeel van winst/verlies uit de verkoop.

3.5. Financiële instrumenten

AFGELEIDE FINANCIËLE INSTRUMENTEN

De Groep maakt soms gebruik van afgeleide financiële instrumenten om de valuta- en renterisico's af te dekken die voortvloeien uit bedrijfs-, financierings- en investeringsactiviteiten. In overeenstemming met het thesauriebeleid houdt de Groep geen derivaten aan voor handelsdoeleinden en geeft de Groep deze ook niet uit. Derivaten die echter niet in aanmerking komen voor hedge accounting worden verwerkt als instrumenten aangehouden voor handelsdoeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde. De winst of het verlies uit fluctuaties van de reële waarde wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening opgenomen. Indien derivaten voor hedge accounting in aanmerking komen, is de opname van een resulterende winst of een resulterend verlies afhankelijk van de aard van de post die wordt afgedekt.

De reële waarde van renteswaps is het geschatte bedrag dat de Groep zou ontvangen of betalen om de swap per balansdatum te beëindigen, waarbij rekening wordt gehouden met de actuele rente en met de kredietwaardigheid van de tegenpartijen en van de Groep. De reële waarde van valutatermijncontracten is de contante waarde van de genoteerde termijnkoers per balansdatum.

VOOR AFDEKKING GEBRUIKTE DERIVATEN

Kasstroomafdekkingen

Veranderingen in de reële waarde van een afgeleid afdekkingsinstrument dat is aangemerkt als een kasstroomafdekking worden rechtstreeks opgenomen als niet-gerealiseerde resultaten, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Indien een afdekkingsinstrument niet langer voldoet aan de voorwaarden voor 'hedge accounting', afloopt of wordt verkocht, wordt de afdekking prospectief beëindigd. De cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat eerder in het eigen vermogen was opgenomen, blijft onderdeel uitmaken van de niet-gerealiseerde resultaten tot dat de verwachte transactie heeft plaatsgevonden. Als het afgedekte element een niet-financieel actief betreft, wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de boekwaarde van het actief wanneer dit verantwoord is. In andere gevallen wordt het onder de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen bedrag overgeboekt naar de winst- en verliesrekening in dezelfde periode waarin het afgedekte element van invloed is op de winst- en verliesrekening.

Cumulatieve winsten en verliezen met betrekking tot reeds afgelopen derivaten of beëindigde afdekkingsrelaties blijven verwerkt als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten zolang het waarschijnlijk is dat de afgedekte transactie zich zal voordoen. Indien de afgedekte transactie niet langer waarschijnlijk is, worden de gecumuleerde winsten of verliezen onmiddellijk vanuit de niet-gerealiseerde resultaten naar de winst- en verliesrekening overgebracht.

Afdekking van monetaire activa en passiva

Hedge accounting wordt niet toegepast op afgeleide instrumenten die in economische zin worden gebruikt als afdekking van in vreemde valuta's luidende activa en verplichtingen. Veranderingen in de reële waarde van dergelijke derivaten worden als onderdeel van de valutakoerswinsten en -verliezen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

3.6. Balansposten

TERREINEN, GEBOUWEN EN UITRUSTING

Activa in eigendom

Onderdelen van terreinen, gebouwen en uitrusting worden uitgedrukt aan kostprijs (met inbegrip van rechtstreeks toewijsbare kosten waaronder de financieringskosten) verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). De kosten van zelf vervaardigde activa omvatten de kosten van materialen, van direct toewijsbare personeelskosten en, waar relevant, van de initiële schatting van de kosten van het ontmantelen en verwijderen van de activa en het herstellen van de site waarop zij gelegen zijn. Wanneer onderdelen van een actiefbestanddeel inzake terreinen, gebouwen en uitrusting een verschillende gebruiksduur hebben, worden zij geboekt als afzonderlijke actiefbestanddelen van terreinen, gebouwen en uitrusting.

Kosten na eerste opname

De Groep neemt in de boekwaarde van een onderdeel van terreinen, gebouwen en uitrusting de kosten op van het vervangen van een deel van dat actief wanneer die kosten worden gemaakt, enkel wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen met betrekking tot het actief aan de Groep zullen toekomen, en indien de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden gewaardeerd. Alle overige kosten, zoals herstellings- en onderhoudskosten, worden als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening zodra zij worden gemaakt.

Afschrijvingen

Afschrijvingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen volgens de lineaire methode over de geschatte gebruiksduur van elk stuk van een actiefbestanddeel van terreinen, gebouwen en uitrusting. De terreinen worden niet afgeschreven. De gebruikte afschrijvingspercentages zijn opgenomen in de tabel hierna.

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de terreinen, gebouwen en uitrusting worden op het einde van elk boekjaar geëvalueerd en, in voorkomend geval, prospectief aangepast.

• administratieve gebouwen	2,00%
• industriële gebouwen	2,00 – 4,00%
• bovengrondse lijnen	2,00 – 4,00%
• ondergrondse kabels	2,00 – 5,00%
• offshore kabels	2,50 – 5,00%
• onderstations (installaties en machines)	2,50 – 6,67%
• teletransmissie	3,33 – 12,50%
• dispatching	4,00 – 10,00%
• andere TGU (uitrusting van gehuurde gebouwen)	contractuele periode
• voertuigen	6,67 – 20,00%
• gereedschap en kantoormeubilair	6,67 – 20,00%
• hardware	25,00 – 33,00%

Ontmantelingsverplichting

Er wordt een provisie aangelegd voor buitendienststellings- en milieukosten op basis van de geschatte toekomstige uitgaven, verdisconteerd tot hun actuele waarde. Een initiële schatting voor de buitendienststelling- en milieukosten van terreinen, gebouwen en uitrusting is verwerkt in de oorspronkelijke kosten van het bijbehorende terrein, gebouw of uitrusting.

Wijzigingen in de voorzieningen als gevolg van herziene schattingen of verdisconteringsvoeten of wijzigingen in de verwachte timing van uitgaven voor terreinen, gebouwen of uitrusting worden verwerkt als wijzigingen in hun boekwaarde en worden prospectief afgeschreven over hun resterende geschatte economische levensduur; in andere gevallen worden deze wijzigingen in de resultatenrekening opgenomen.

De toename in de voorzieningen als gevolg van de verdiscontering is als financieringskost opgenomen in de resultatenrekening.

Buitendienststelling

Een actief wordt niet meer op de balans opgenomen in geval van afstoting of indien er geen toekomstige economische voordelen van het gebruik of de afstoting worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiend uit de verwijdering van het actief op de balans (hetgeen wordt berekend als het verschil tussen de netto-opbrengst bij afstoting en de boekwaarde van het actief) wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening onder overige bedrijfsopbrengsten/overige bedrijfskosten, gedurende het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans.

IMMATERIËLE ACTIVA

Bedrijfscombinaties en goodwill

Goodwill ontstaat bij de overname van dochterondernemingen, joint ventures en geassocieerde deelnemingen, en vertegenwoordigt het positieve verschil tussen de overgedragen vergoeding en het belang van de Groep in de netto reële waarde van de netto identificeerbare activa, verplichtingen en de voorwaardelijke verplichtingen van de overgenomen partij.

De Groep waardeert goodwill op de aankoopdatum als:

- de reële waarde van de overgedragen vergoeding; plus
- het opgenomen bedrag van een minderheidsbelang in de overgenomen partij; plus
- als de bedrijfscombinatie in fasen verloopt, de reële waarde van het vooraf bestaande vermogensbelang in de overgenomen partij; minus
- de reële waarde van de identificeerbare overgenomen activa en de aangegane verplichtingen op de aankoopdatum.

Wanneer het verschil negatief is, wordt onmiddellijk een winst op voordelige acquisitie opgenomen in de resultatenrekening.

De overgedragen vergoeding is exclusief bedragen voor de afwikkeling van eerder bestaande relaties. Deze bedragen worden in het algemeen in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Transactiekosten die niet verbonden zijn aan de uitgifte van schuld- of eigenvermogensinstrumenten die de Groep maakt in het kader van een bedrijfscombinatie worden in de kosten opgenomen wanneer ze worden gemaakt.

Eventuele voorwaardelijke vergoedingen die moeten worden betaald, worden gewaardeerd tegen de reële waarde op de aankoopdatum. Als de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geklasseerd, dan wordt deze niet opnieuw gewaardeerd en wordt de afwikkeling in het eigen vermogen opgenomen. In andere gevallen worden wijzigingen in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Goodwill wordt weergegeven als kost minus gecumuleerde waardeverminderingen. Goodwill is toegewezen aan kasstroom genererende eenheden en wordt niet afgeschreven, maar jaarlijks getest op bijzondere waardeverminderingen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen"). In geval van verbonden ondernemingen wordt de boekwaarde van de goodwill inbegrepen in de boekwaarde van de deelneming van de verbonden onderneming.

Computersoftware

Softwarelicenties die verworven worden door de Groep worden uitgedrukt aan kostprijs verminderd met cumulatieve afschrijvingen (zie verder) en bijzondere waardevermindingsverliezen (zie het hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen").

Uitgaven in verband met onderzoeksactiviteiten ondernomen om intern software te ontwikkelen, worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij gedaan worden. Uitgaven met betrekking tot de ontwikkelingsfase van intern ontwikkelde software worden gekapitaliseerd indien:

- de ontwikkelingskosten betrouwbaar kunnen bepaald worden;
- de software technisch en commercieel haalbaar is en de toekomstige economische voordelen waarschijnlijk zijn;
- de Groep van plan is - en over voldoende middelen beschikt - om de ontwikkeling te voltooien;
- de Groep van plan is om de software actief te gebruiken.

De geactiveerde uitgaven omvatten materiaalkosten, de directe personeelskosten en de indirecte kosten die direct toerekenbaar zijn aan het gebruiksklaar maken van de software. De overige kosten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen op het moment dat deze zich voordoen.

Licenties, patenten en vergelijkbare rechten

Uitgaven op aangekochte licenties, patenten, handelsmerken of vergelijkbare rechten worden geactiveerd en lineair afgeschreven over de eventuele contractperiode of over de geschatte gebruiksduur.

Uitgaven na eerste opname

Uitgaven na eerste opname voor geactiveerde immateriële activa worden slechts geactiveerd wanneer hierdoor de toekomstige economische voordelen toenemen die zijn besloten in het specifieke actief waarop zij betrekking hebben. Alle andere uitgaven worden geboekt als uitgave van zodra zij gedaan zijn.

Afschrijvingen

Afschrijvingen gebeuren lineair ten laste van de winst- en verliesrekening over de geschatte gebruiksduur van immateriële activa, tenzij deze onbepaald is. Voor goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur wordt systematisch op elke balansdatum nagegaan of er sprake is van bijzondere waardevermindering. Software wordt afgeschreven vanaf de datum dat zij beschikbaar is voor gebruik. De geschatte gebruiksduur is als volgt:

- Licenties 20,00%
- Concessies contractuele duur
- Computersoftware 20,00 - 25,00%

De afschrijvingsmethoden, de resterende levensduur, alsook de eventuele restwaarde van de immateriële activa worden jaarlijks geëvalueerd en in voorkomend geval prospectief aangepast.

BELEGGINGEN

Elk type belegging wordt geboekt op de transactiedatum.

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten omvatten deelnemingen in ondernemingen waarin de Groep noch zeggenschap noch een belangrijke invloed heeft. Dit is het geval bij ondernemingen waarin de Groep minder dan 20% van de stemrechten bezit. Zulke beleggingen worden aangemerkt als financiële activa die beschikbaar zijn voor verkoop en worden gewaardeerd aan reële waarde. Eventueel hieruit voortvloeiende veranderingen in reële waarde, behoudens bijzondere waardeverminderingsverliezen, worden rechtstreeks opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. Wanneer deze beleggingen niet langer in de balans worden opgenomen, wordt de cumulatieve winst die, of het cumulatieve verlies dat, rechtstreeks in het eigen vermogen is verwerkt, opgenomen in de winst- en verliesrekening.

De investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode worden gewaardeerd tegen kostprijs indien er geen genoteerde prijs in een actieve markt is en de reële waarde niet op een betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

Beleggingen in schuldinstrumenten

Beleggingen in schuldinstrumenten geklasseerd als aangehouden voor handelsdoeleinden of als beschikbaar voor verkoop, worden geboekt aan reële waarde. Eventuele winsten of verliezen die hieruit voortvloeien, worden respectievelijk in de winst- en verliesrekening of het eigen vermogen geboekt. De reële waarde van deze beleggingen is hun genoteerde biedprijs aan het einde van de verslagperiode. Waardeverminderingen alsook winsten en verliezen met betrekking tot vreemde valuta worden in de winst- en verliesrekening geboekt. Beleggingen in schuldinstrumenten die tot hun vervaldatum worden aangehouden, worden gewaardeerd aan geamortiseerde kostprijs.

Andere beleggingen

De andere beleggingen van de Groep worden geklasseerd als beschikbaar voor verkoop en worden gewaardeerd aan reële waarde. Eventuele winsten of de verliezen die hieruit voortvloeien, worden rechtstreeks geboekt in het eigen vermogen. Waardeverminderingen worden bij niet-gerealiseerde resultaten opgenomen (zie hoofdstuk "Bijzondere waardeverminderingen").

HANDELS- EN OVERIGE VORDERINGEN

Bestellingen en projecten in uitvoering

Projecten in uitvoering wordt uitgedrukt aan kostprijs vermeerderd met winst naar rata van de voortgang van de werken, verminderd met een voorziening voor voorzienbare verliezen en verminderd met gefactureerde voorschotten naar rata van de voortgang van het project. De kostprijs omvat alle uitgaven die rechtstreeks verband houden met specifieke projecten en een toerekening van de gemaakte vaste en variabele indirecte kosten in verband met de contractuele activiteiten van de Groep gebaseerd op normale operationele capaciteit.

Handels- en overige vorderingen

Handelsvorderingen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, minus de nodige voorzieningen voor bedragen die als niet-invorderbaar worden beschouwd.

VOORRADEN

Voorraden (reserveonderdelen) worden uitgedrukt aan hun kost, of hun netto-opbrengstwaarde indien deze lager is. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs, verminderd met de geschatte kosten van voltooiing en verkoopkosten. De kostprijs van voorraden is gebaseerd op de waarderingsregel van de gewogen gemiddelde kostprijs. De kostprijs van voorraden omvat de initiële aankoopprijs vermeerderd met andere directe aanschaffingskosten gerelateerd aan de levering en het operationeel maken.

Waardeverminderingen van voorraden aan netto-opbrengstwaarde worden geboekt in de periode waarin de waardevermindering zich voordoet.

GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN

Geldmiddelen en kasequivalenten bestaan uit kassaldi, banksaldi en direct opvraagbare deposito's. Kaskredieten die direct opeisbaar zijn en die een integraal deel uitmaken van het thesauriebeheer van de Groep, maken in het kasstroomoverzicht deel uit van kasequivalenten en geldmiddelen.

WAARDEVERMINDERING - NIET-FINANCIËLE ACTIVA

De boekwaarde van de activa van de Groep, met uitzondering van voorraden (zie hoofdstuk "Voorraden") en uitgestelde belastingvorderingen (zie hoofdstuk "Winstbelastingen"), worden op elke balansdatum herzien om vast te stellen of er enige aanwijzing is voor een bijzondere waardevermindering. Indien zulke aanwijzing bestaat, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat.

Voor goodwill en immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur en immateriële activa die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt de realiseerbare waarde geschat aan het einde van elke verslagperiode.

Een bijzondere waardevermindering wordt opgenomen telkens als de boekwaarde van een actief of kasstroom genererende eenheid de realiseerbare waarde ervan overschrijft. Bijzondere waardeverminderingen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Opgenomen bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot kasstroom genererende eenheden worden eerst toegerekend om de boekwaarde te verminderen van goodwill toegewezen aan kasstroom genererende eenheden en dan om de boekwaarde te verminderen van de andere activa in de eenheden op een pro-rata basis.

Na de opname van een bijzondere waardevermindering, zullen de afschrijvingskosten voor het actief aangepast worden voor toekomstige periodes.

Bepaling van de realiseerbare waarde

De realiseerbare waarde van immateriële activa en terreinen, gebouwen en uitrusting is gelijk aan de reële waarde verminderd met de verkoopkosten, of de bedrijfswaarde indien deze hoger is. Bij het beoordelen van de bedrijfswaarde worden de verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tot hun actuele waarde aan de hand van een verdisconteringsvoet vóór belasting die een weerspiegeling is van de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld en de risico's eigen aan het actief.

De activa van de Groep genereren geen kasstromen die onafhankelijk zijn van andere activa en de realiseerbare waarde is bijgevolg bepaald voor de kasstroom genererende eenheid (d.i. het gehele hoogspanningsnet) waartoe de activa behoren. Dit is tevens het niveau waarop de Groep zijn goodwill beheerd en economische voordelen bekamt van de verworven goodwill.

Terugnane van bijzondere waardeverminderingen

Er gebeuren geen terugnemingen op bijzondere waardeverminderingen met betrekking tot goodwill. Met betrekking tot andere activa wordt een bijzondere waardevermindering teruggenomen indien er een wijziging is geweest in de schattingen die gebruikt worden om de realiseerbare waarde vast te stellen.

Een bijzondere waardevermindering wordt slechts herzien in de mate dat de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde, na aftrek van afschrijvingen of waardevermindering, die zou zijn vastgesteld indien geen bijzondere waardevermindering was opgenomen.

WAARDEVERMINDERING - FINANCIËLE ACTIVA

Een bijzondere waardevermindering met betrekking tot een financieel actief wordt gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs als het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van de verwachte toekomstige kasstromen die zijn verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet voor het actief. Verliezen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een voorziening voor leningen en vorderingen of beleggingsinstrumenten die tot vervaldatum worden aangehouden. De rente op het actief waarvan de waarde vermindert, wordt steeds opgenomen. Wanneer een gebeurtenis die optreedt na de opgenomen bijzondere waardevermindering het bedrag van de waardevermindering doet dalen, wordt deze daling tegengeboekt in de winst- en verliesrekening.

Bijzondere waardeverminderingen op voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen door overboeking van het opgebouwde verlies in de reële-waardereserve in het eigen vermogen naar de winst- en verliesrekening. Het cumulatieve verlies dat verdwijnt uit het eigen vermogen en in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen, is het verschil tussen de verkrijgingsprijs, minus aftrek van eventuele aflossing van de hoofdsom en amortisatie, en de huidige reële waarde, verminderd met een eventuele bijzondere waardevermindering die eerder in de winst- en verliesrekening is opgenomen. Veranderingen in voorzieningen voor bijzondere waardeverminderingen die toerekenbaar zijn aan de toepassing van de effectieve-rentemethode worden opgenomen in de post baten uit interesten. Als, in een latere periode, de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar instrument dat onderhevig is aan een bijzondere waardevermindering stijgt en de stijging objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van de bijzondere waardevermindering in de winst- en verliesrekening, wordt de bijzondere waardevermindering teruggenomen, waarbij het bedrag van de terugname in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen. Bij een herstel in een latere periode van de reële waarde van een voor verkoop beschikbaar actief dat onderhevig is aan bijzondere waardevermindering, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten.

AADELENKAPITAAL

Transactiekosten

Transactiekosten met betrekking tot de uitgifte van kapitaal worden afgetrokken van ontvangen kapitalen.

Dividenden

Dividenden worden opgenomen als een schuld in de periode waarin zij vastgesteld zijn.

RENTEDRAGENDE LENINGEN

Rentedragende leningen worden initieel verwerkt tegen reële waarde verminderd met toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden rentedragende leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, waarbij een verschil tussen de kostprijs en het aflossingsbedrag op basis van de effectieve rentemethode in de winst- en verliesrekening wordt opgenomen over de looptijd van de leningen.

PERSONEELSELONINGEN

Toegezegde bijdrageregelingen

Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenplannen op basis van toegezegde bijdragen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een uitgave zodra zij verschuldigd zijn.

Toegezegde pensioenregelingen

Voor plannen met een 'te bereiken doel' worden jaarlijks de pensioenkosten voor elk plan afzonderlijk geschat op basis van de 'projected unit credit'-methode door erkende actuarissen. Er wordt een schatting gemaakt van de pensioenrechten die werknemers hebben opgebouwd in ruil voor hun diensten in het boekjaar en voorafgaande periodes; deze pensioenrechten worden verdisconteerd om de huidige waarde ervan vast te stellen en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hiervan afgetrokken. De verdisconteringsvoet is de rentevoet op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldatum hebben die de termijnen van de verplichtingen van de Groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald. Wanneer de pensioenrechten van een regeling verbeterd worden, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenrechten dat betrekking heeft op diensten door werknemers verricht in het verleden, als een uitgave opgenomen in de winst- en verliesrekening op de vroegste van deze twee data:

- wanneer de aanpassing of beperking van de fondsbelegging gebeurt; of
- wanneer de entiteit de gerelateerde herstructureringskosten onder IAS 37 of de ontslagvergoedingen erkent.

Waar de berekening in een voordeel voor de Groep resulteert, wordt het opgenomen actief beperkt tot de huidige waarde van toekomstige terugbetalingen van de regeling of kortingen in toekomstige bijdragen tot de regeling.

Herwaarderingen bestaande uit actuariële winsten en verliezen, het effect van het activaplafond, met uitsluiting van bedragen die opgenomen zijn in de netto rentekosten op de netto toegezegd-pensioenverplichting, en de opbrengst van fondsbeleggingen (met uitsluiting van bedragen die opgenomen zijn in de netto rentekosten op de netto toegezegd-pensioenverplichting) worden onmiddellijk opgenomen in de balans met een overeenkomend debet of krediet op de ingehouden winsten via de niet-gerealiseerde resultaten in de periode waarin ze verschijnen. Herwaarderingen worden niet geherklasseerd als winst of verlies in latere periodes.

Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De nettoverplichting van de Groep met betrekking tot personeelsbeloningen op lange termijn andere dan pensioenplannen wordt jaarlijks berekend volgens de 'projected unit credit'-methode door erkende actuarissen. De nettoverplichting is het bedrag van de toekomstige beloning dat werknemers verdienen in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorafgaande periodes. De verplichting wordt verdisconteerd tot de huidige waarde ervan en de reële waarde van eventuele daarop betrekking hebbende activa wordt in mindering gebracht. De verdisconteringsvoet is het rendement op balansdatum op hoogwaardige obligaties die vervaldatum hebben die de termijnen van de verplichtingen van de Groep benaderen en die uitgedrukt zijn in de valuta waarin de beloningen naar verwachting zullen worden betaald.

Kortetermijnpersoneelsbeloningen

Kortetermijnpersoneelsbeloningen worden op een niet-verdisconteerde basis gewaardeerd en opgenomen wanneer de daarmee verband houdende dienst wordt verricht. Er wordt een verplichting verantwoord voor het bedrag dat naar verwachting ten gevolge van een kortetermijnbonus in contanten of een winstdelingsregeling zal worden uitbetaald indien de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van verstreken diensttijd van werknemers en indien deze verplichting betrouwbaar kan worden bepaald.

VOORZIENINGEN

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer de Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis uit het verleden en het waarschijnlijk is dat een uitstroom van economische voordelen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt. Indien het effect wezenlijk is, worden voorzieningen vastgesteld door de verwachte toekomstige kasstromen te verdisconteren aan een verdisconteringsvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de huidige markttransacties van de tijdswaarde van geld en, waar aangewezen, de risico's eigen aan de verplichting.

Indien de Groep verwacht dat een (deel van de) voorziening kan worden verhaald op een derde, wordt deze vergoeding alleen opgenomen als een afzonderlijk actief indien deze vergoeding vrijwel zeker is. De last die met een voorziening samenhangt, wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening na aftrek van een eventuele vergoeding.

De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief worden, indien relevant, opgenomen als materiële activa en afgeschreven over de volledige gebruiksduur van het actief. De totale geraamde kosten vereist voor de ontmanteling en de verwijdering van het actief, verdisconteerd tot de huidige waarde ervan, worden geboekt als voorzieningen. Indien het bedrag verdisconteerd wordt, wordt de toename in de voorziening wegens het verstrijken van de tijd verantwoord als financieringslasten.

HANDELS- EN OVERIGE SCHULDEN

Handels- en overige schulden worden uitgedrukt aan geamortiseerde kostprijs.

OVERHEIDSSUBSIDIES

Overheidssubsidies worden opgenomen wanneer het redelijkerwijs zeker is dat de Groep de subsidie zal ontvangen en dat aan alle onderliggende voorwaarden is voldaan. Subsidies die aan een actief zijn verbonden, worden onder overige verplichtingen opgenomen en worden systematisch in de resultatenrekening opgenomen tijdens de verwachte gebruiksduur van het bijbehorende actief. Subsidies die aan uitgavenposten zijn verbonden, worden in de resultatenrekening opgenomen in dezelfde periode als de uitgave waarvoor de subsidie werd ontvangen. Overheidssubsidies worden als overige bedrijfsopbrengsten opgenomen in de resultatenrekening.

3.7. Posten in de resultatenrekening

OPBRENGSTEN

Opbrengsten worden geboekt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen verbonden aan de transactie naar de entiteit zullen vloeien en op voorwaarde dat deze voordelen op een betrouwbare wijze kunnen ingeschat worden en de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is.

De opbrengsten omvatten de wijzigingen aan de afrekeningsmechanismen (zie toelichting 7.15).

Opbrengsten vertegenwoordigen de reële waarde van de vergoeding die ontvangen wordt in het gewone verloop van de activiteiten van de Groep.

Verkochte goederen en geleverde diensten

Opbrengsten uit diensten en de verkoop van goederen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen.

Bestellingen en projecten in uitvoering

Zodra het resultaat van een constructiecontract in uitvoering op betrouwbare wijze kan geschat worden, worden contractuele baten en lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening naar rato van het stadium van voltooiing van het contract. Een verwacht verlies op een contract wordt onmiddellijk opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Overdracht van activa van klanten

De ontvangsten van klanten (financiële tussenkomst) voor de constructie van aansluitingen op het hoogspanningsnet worden in de winst- en verliesrekening opgenomen naar rato van het stadium van de realisatie van de onderliggende materiële vaste activa.

Overige opbrengsten

Overige bedrijfsopbrengsten worden geboekt wanneer ze verdiend zijn of wanneer de verwante dienst gepresteerd werd.

LASTEN

Leasebetalingen

Betalingen uit hoofde van operationele leasing worden lineair opgenomen in de winst- en verliesrekening over de leaseperiode. Ontvangen vergoedingen als stimulering voor het sluiten van leaseovereenkomsten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen als een integraal deel van de totale leasinguitgaven.

FINANCIERINGSBATEN EN -LASTEN

De financieringslasten omvatten interesten op leningen, berekend volgens de effectieve rentevoetmethode, wisselkoersverliezen, winsten uit muntafdekkingen die wisselkoersverliezen compenseren, resultaten uit de afdekkingen van interestrisico's, verliezen op voor handelsdoeleinden aangehouden financiële activa, alsook verliezen uit afdekkingineffectiviteit. Alle interesten en andere gemaakte kosten met leningen of andere gemaakte transacties worden als financiële kosten geboekt wanneer ze zich voordoen. De nettofinancieringslasten omvatten interesten op leningen berekend aan de hand van de methode van de effectieve rente en omrekeningsverschillen.

Financieringsbaten omvatten onder andere rentebaten op bankdeposito's, die naarmate zij oplopen opgenomen worden in de winst- en verliesrekening aan de hand van de methode van de effectieve rente.

Financieringslasten die niet direct toewijsbaar zijn aan de aankoop, bouw of productie van een in aanmerking komend actief worden in de winst- en verliesrekening opgenomen aan de hand van de methode van de effectieve rente.

WINSTBELASTINGEN

De winstbelastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en uitgestelde belasting. De winstbelasting wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening behalve in de mate dat zij betrekking heeft op posten die rechtstreeks worden opgenomen in het eigen vermogen.

De over de verslagperiode verschuldigde belasting is de verwachte te betalen belasting op de belastbare winst voor het jaar, met toepassing van belastingtarieven die zijn vastgesteld of grotendeels zijn vastgesteld aan het einde van de verslagperiode en alle aanpassingen aan de te betalen belasting met betrekking tot vroegere jaren.

Uitgestelde belastingverplichtingen worden verwerkt op basis van de balansmethode op tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. Uitgestelde belastingverplichtingen worden niet verwerkt voor de volgende tijdelijke verschillen: de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreft en noch de commerciële noch de fiscale winst in de voorzienbare toekomst zullen beïnvloeden, en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en gezamenlijke overeenkomsten voor zover het waarschijnlijk is dat deze in de voorzienbare toekomst niet zullen worden afgewikkeld. Voor tijdelijke verschillen die voortvloeien uit de eerste opname van goodwill worden geen uitgestelde belastingverplichtingen opgenomen. Uitgestelde belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd indien er een wettelijk afdwingbaar recht bestaat om de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen en deze vorderingen en verplichtingen samenhangen met door dezelfde belastingautoriteit opgelegde winstbelasting aan dezelfde belastingplichtige entiteit, dan wel op verschillende belastingplichtige entiteiten die voornemens zijn de verschuldigde belastingvorderingen en -verplichtingen te salderen of waarvan de belastingvorderingen en -verplichtingen gelijktijdig worden gerealiseerd.

Een uitgestelde belastingvordering wordt slechts opgenomen in de mate dat het waarschijnlijk is dat toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waartegen de actiefpost kan worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden vermindert in de mate dat het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel gerealiseerd zal worden.

Bijkomende winstbelastingen die voortvloeien uit de uitkering van dividenden worden tezelfdertijd opgenomen als de schuld om het betrokken dividend te betalen.

3.8. Gepubliceerde maar nog niet effectieve standaarden en interpretaties

De Groep paste onderstaande standaarden, interpretaties of aanpassingen, die op de datum van de bekrachtiging van deze geconsolideerde jaarrekening gepubliceerd maar nog niet effectief waren, niet voortijdig toe:

- **IFRS 9** Financiële instrumenten (van kracht vanaf 1 januari 2018) omvat alle fasen van het project financiële instrumenten en vervangt IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering en alle eerdere versies van IFRS 9. De standaard introduceert nieuwe vereisten voor classificatie en waardering, waardevermindering en hedge accounting. De Groep onderzoekt de potentiële impact van de toepassing van IFRS 9 op zijn jaarrekening;
- **IFRIC 21** Heffingen, waarvan de inwerkingtreding aanvankelijk op 1 januari 2014 werd verwacht, is enkel van toepassing op boekjaren beginnend op of na 17 juni 2014. Deze IFRIC zal naar verwachting geen significante impact hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep per 31 december 2015;
- **aanpassingen van IAS 19** Personeelsbeloningen - Toegezegde pensioenregelingen: Werknemersbijdragen zorgen voor een verlichting van de boekhoudkundige complexiteit en last die bepaalde bijdragen van werknemers of derde partijen met zich meebrengen. De aanpassingen die verplicht zullen worden voor de geconsolideerde jaarrekening 2015 van de Groep, zullen naar verwachting geen significante invloed hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep;
- **IFRS 14** Gereguleerde overlopende rekeningen (van kracht vanaf 1 januari 2016) is een optionele standaard die entiteiten waarvan de activiteiten onderworpen zijn aan tariefregulering om het grootste deel van de zijn bestaande grondslagen voor de boekhouding verder toe te passen voor het saldo van gereguleerde overlopende rekeningen bij de eerste toepassing van IFRS. Entiteiten die IFRS 14 toepassen moeten de gereguleerde overlopende rekeningen als aparte items opnemen in de balans en wijzigingen in de saldo's van deze accounts als aparte items boeken in de winst- en verliesrekening en in niet-gerealiseerde resultaten. De standaard vereist toelichtingen over de aard van en de risico's verbonden met de tariefregulering van de entiteit en over de effecten van deze tariefregulering op de jaarrekening van de entiteit. Deze standaard is niet van toepassing zijn op de Groep die de jaarrekeningen al volgens IFRS opstelt;
- **aanpassingen aan IFRS 11** Boekhoudkundige verwerking van de verwerving van een belang in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit (van kracht vanaf 1 januari 2016). De aanpassingen aan IFRS 11 vereisen dat een gezamenlijke operator die de verwerving van een belang in een gezamenlijke activiteit boekt, waarbij de gezamenlijke activiteit een onderneming is, de relevante principes uit IFRS 3 moet toepassen voor de boekhouding van bedrijfscombinaties. De aanpassingen verduidelijken eveneens dat een eerder aangehouden belang in een gezamenlijke activiteit niet geherwaardeerd wordt na de verwerving van een bijkomend belang in dezelfde gezamenlijke activiteit waarbij de gedeelde controle behouden blijft. Daarnaast werd een uitzondering op het bereik toegevoegd aan IFRS 11 die bepaalt dat de aanpassingen niet van toepassing zijn wanneer de partijen die de gedeelde controle delen, inclusief de verslaggevende entiteit, gezamenlijk gecontroleerd worden door dezelfde uiteindelijke controlerende partij. De aanpassingen zijn zowel van toepassing op de verwerving van een eerste belang in een gezamenlijke activiteit als de verwerving van bijkomend belangen in dezelfde gezamenlijke activiteit. Deze aanpassingen zullen naar verwachting geen impact hebben op de Groep;
- **aanpassingen aan IAS 16 en IAS 38** Materiële en immateriële vaste activa – Verduidelijking van aanvaardbare afschrijvingsmethodes (toepasbaar vanaf 1 januari 2016). De aanpassingen verduidelijken de principes uit IAS 16 en IAS 38 dat de inkomsten een patroon van economische voordelen weerspiegelen die gegenereerd worden door een onderneming uit te baten (waarvan het actief deel uitmaakt), eerder dan de economische voordelen die genoten worden door het gebruik van het actief. Hieruit volgt dat een op de opbrengsten gebaseerde methode dus niet gebruikt kan worden om materiële activa af te schrijven en enkel in beperkte gevallen gebruikt

kan worden om immateriële activa af te schrijven. Deze aanpassingen zullen geen impact hebben op de Groep omdat de Groep geen op de opbrengsten gebaseerde methode gebruikt om waardeverminderingen te berekenen;

- **aanpassingen aan IAS 16 en IAS 41 Landbouw:** Dragende planten (toepasbaar 1 januari 2016) Deze aanpassingen vereisen dat dragende planten, gedefinieerd als levende planten, geboekt worden als materiële activa en opgenomen worden in het bereik van IAS 16 Materiële activa in plaats van in IAS 41 Landbouw. Deze aanpassingen zullen geen impact hebben op de Groep omdat de Groep geen dragende planten heeft;
- **IFRS 15** Inkomsten uit contracten met klanten (toepasbaar 1 januari 2017) vestigt een nieuw ruim kader om te bepalen of, hoeveel en wanneer inkomsten geboekt worden. Het vervangt de bestaande richtlijnen voor het boeken van inkomsten, inclusief IAS 18 Opbrengsten, IAS 11 Bouwcontracten en IFRIC 13 Klantgetrouwheidsprogramma's. De Groep onderzoekt de potentiële impact van de toepassing van IFRS 15 op zijn jaarrekening;
- **jaarlijkse verbeteringen aan IFRS (2010-2012)** is een aantal kleine verbeteringen aan zes bestaande standaarden. Deze verbeteringen, die verplicht zullen worden voor de geconsolideerde jaarrekening 2015 van de Groep, zullen naar verwachting geen significante invloed hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep;
- **jaarlijkse verbeteringen aan IFRS (2011-2013)** is een aantal kleine verbeteringen aan vier bestaande standaarden. Deze verbeteringen, die verplicht zullen worden voor de geconsolideerde jaarrekening 2015 van de Groep, zullen naar verwachting geen significante invloed hebben op de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

4. Gesegmenteerde rapportering

4.1. Grondslagen voor segmentering

De Groep heeft gekozen voor een geografische segmentering, aangezien deze segmentering de basis vormt voor de interne managementrapportering van de onderneming en het belangrijkste besluitvormende orgaan van de entiteit de mogelijkheid geeft om het type en het financieel profiel van haar activiteiten transparant te evalueren en te beoordelen.

In overeenstemming met IFRS 8, heeft de Groep de volgende bedrijfssegmenten bepaald op basis van de eerder vermelde criteria:

- Elia Transmission (België), dat Elia System Operator en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de Belgische transmissienetbeheerder (d.w.z. de Groep vóór de overname van 50Hertz);
- 50Hertz Transmission (Duitsland), dat Eurogrid International CVBA en de bedrijven omvat waarvan de activiteiten rechtstreeks zijn verbonden met de rol van de transmissienetbeheerder in Duitsland.

De twee operationele segmenten zijn ook gedefinieerd als de kasstroom genererende eenheden van de Groep, aangezien de verzamelde activa van beide segmenten afzonderlijk kasstromen genereren.

Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan is door de Groep geïdentificeerd als de Raden van Bestuur, de CEO's en de directiecomités van elk van de segmenten. Het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan bekijkt regelmatig de prestaties van de segmenten van de Groep aan de hand van enkele indicatoren, zoals opbrengsten, EBITDA en operationeel resultaat.

De geografische segmenten van het bedrijf worden hoofdzakelijk gekenmerkt door gemeenschappelijke inkomsten en cost drivers en wezenlijk dezelfde wettelijke vereisten en dezelfde opdracht van openbaar nut in hun respectievelijke geografische gebied, maar ze onderscheiden zich voornamelijk op het niveau van de specifieke nationale regelgevende kaders. Voor meer details over dit onderwerp verwijzen we naar het hoofdstuk "Regelgevend kader en tarieven".

De informatie die aan het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan wordt voorgelegd, volgt de IFRS-waarderingsregels van de Groep. Bijgevolg moeten er geen reconciliatieposten worden opgenomen. Intergroeptransacties worden gesloten tegen de marktvoorwaarden.

Zoals beschreven in IFRS 8 is de Groep eraan gehouden om segmentinformatie te rapporteren over elk operationeel segment dat bepaalde kwantitatieve criteria overschrijdt. Aangezien de operationele activiteiten van Atlantic Grid en EGI (Elia Grid International NV/SA en Elia Grid International GmbH) deze kwantitatieve criteria niet overschrijden, zijn de activiteiten van Atlantic Grid opgenomen in de segmentrapportering van 50Hertz Transmission (Duitsland) en de activiteiten van EGI in de segmentrapportering van Elia Transmission (België), omdat deze activiteiten respectievelijk opgevolgd worden door het belangrijkste operationele besluitvormende orgaan van die segmenten.

4.2. Elia Transmission (België)

De onderstaande tabel geeft de resultaten over 2014 van Elia Transmission (België)

Resultaten Elia Transmission (in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december	2014	2013	Vershil (%)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	838,9	832,7	0,7%
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(112,8)	(104,5)	7,9%
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	199,7	209,3	(4,6%)
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen	2,8	0,4	600,0%
EBIT	202,6	209,7	(3,4%)
EBITDA	315,4	314,3	0,3%
Financieringsbaten	10,7	13,7	(21,9%)
Financieringslasten	(111,3)	(122,9)	(9,4%)
Winstbelastingen	(23,8)	(23,3)	2,1%
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	78,4	77,1	1,7%
Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	31 december 2014	31 december 2013	Vershil (%)
Balanstotaal	4.989,6	4.885,9	2,1%
Investeringsuitgaven	276,7	223,2	24,0%
Netto financiële schuld	2.539,2	2.628,4	(3,4%)

EBITDA = EBIT + afschrijvingen en waardeverminderingen + wijziging in voorzieningen

De bedrijfsopbrengsten van Elia Transmission in België bleven stabiel tegenover dezelfde periode vorig jaar. Onderstaande tabel geeft een meer gedetailleerd beeld van de evolutie van de verschillende componenten van de bedrijfsopbrengsten.

Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten (in miljoen EUR)	2014	2013	Vershil (%)
Aansluitingen	41,5	41,1	1,0%
Gebruik van het net	608,5	495,8	22,7%
Internationale inkomsten	56,0	67,8	(17,5%)
Ondersteunende diensten	173,9	143,6	21,1%
Overdracht van activa van klanten	7,7	7,9	(2,3%)
Diverse bedrijfsopbrengsten	8,1	4,3	89,2%
Overige bedrijfsopbrengsten	53,1	45,2	17,4%
Subtotaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	948,9	805,9	17,7%
Afrekeningsmechanisme: terug te geven in huidige tarifaire periode	(36,6)	31,6	n/a
Afrekeningsmechanisme: afwijkingen goedgekeurd budget	(73,4)	(4,7)	n/a
Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	838,9	832,7	0,7%

De **opbrengsten uit netaansluitingen** bleven met € 41,5 miljoen op hetzelfde niveau als in 2013.

De opbrengsten uit **het gebruik van het net** en **uit ondersteunende diensten stegen** met respectievelijk 22,7% en 21,1% door de rechtzetting in 2013 van de kosten aangerekend aan de producenten na de invoering van de nieuwe tarieven die werden goedgekeurd door de CREG in 2013. Na het arrest van het hof van Beroep van 6 februari 2013, dat de eerdere beslissing tot goedkeuring van de transmissienettarieven voor de periode 2012–2015 vernietigde, heeft de CREG een bijgestuurd tariefvoorstel goedgekeurd op 16 mei 2013. Hierin werden de tariefcomponenten die betrekking hebben op de producenten naar beneden herzien en verrekend in de tariefcomponenten van de verbruikers. De nieuwe nettarieven voor ondersteunende diensten en systeembeheer, toegepast op de afname van energie, zijn in werking getreden op 1 juni 2013. De nieuwe tarieven voor het gebruik van het net, toegepast op het vermogen, traden in werking op 1 januari 2014. Het surplus aan kosten aangerekend aan de producenten sinds het begin van de regelgevende periode 2012 – 2015 werd teruggestort en zal worden gerecupereerd via de nieuwe nettarieven over de tariefperiode van 1 juni 2013 tot 31 december 2015.

De **internationale inkomsten** daalden met € 11,8 miljoen (daling met 17,5%), voornamelijk door de prijsevolutie op de Belgische markt in vergelijking met de omliggende landen van de Centraal- en West-Europese marktkoppeling (CWE), hetgeen voornamelijk een impact had op de inkomsten uit de grensoverschrijdende uitwisselingen tussen België en Nederland.

De **inkomsten** uit deelnemingen van klanten in investeringen (“overdracht van activa van klanten”) bleven met € 7,7 miljoen in de lijn liggen van 2013.

De **diverse bedrijfsopbrengsten** stegen met € 3,8 miljoen ten opzichte van 2013, ten gevolge van de toename van het aantal projecten voor derden waarin Elia betrokken was in 2014. De overige inkomsten stegen met 17,4%, voornamelijk door de activering van kosten gemaakt in het kader van Elia's nieuwe verantwoordelijkheid inzake de strategische reserve.

Het **afrekeningsmechanisme** omvat de afwijkingen van het door de CREG **goedgekeurde budget** met betrekking tot de niet-beheersbare kosten en opbrengsten. Het operationele resultaat lag € 73,4 miljoen hoger, voornamelijk door de hogere internationale inkomsten (€ 46,3 miljoen), de lagere reële gemiddelde OLO (€ 27,4 miljoen), de lagere kosten voor ondersteunende diensten (€ 15,4 miljoen), en de lagere netto financiële lasten (€ 19,2 miljoen). Dit werd deels gecompenseerd door de verhoging van het bedrag voorzien in het nettatarief voor de buitengebruikstelling van vaste activa (daling met € 3,1 miljoen), de hogere verwezenlijking van de incentive op de vervangingsinvesteringen (daling met € 2,0 miljoen) en de lagere tarifaire verkopen (daling met € 32,6 miljoen) naar aanleiding van de invoering van de nieuwe nettarieven goedgekeurd door de CREG (zie infra). Daarnaast werd een tijdelijk tarifair overschot (€ 36,6 miljoen) gerealiseerd, dat wordt overgedragen binnen de huidige tariefperiode.

De **EBITDA** (stijging met 0,3%) bleef stabiel op € 315,4 miljoen. De verdere daling van de billijke vergoeding door de evolutie van de OLO, die daalde van 2,43% in 2013 tot 1,72% in 2014, werd gecompenseerd door de verhoging van het bedrag voorzien in het nettatarief voor de buitengebruikstelling van vaste activa (zie infra) en de positieve impact van de herberekeningen van IAS 19 en het daarmee samenhangend bedrag dat kan worden gerecupereerd via de toekomstige nettarieven. De EBIT (daling met 3,4%) daalde ten opzichte van 2013, voornamelijk door stijgende afschrijvingen op de vaste activa.

De **netto financieringslasten** (daling met 7,9%) daalden ten opzichte van 2013 met € 8,6 miljoen, voornamelijk als gevolg van de lagere uitstaande financiële langetermijnschuld. In 2014 werd een langetermijnobligatie van € 500 miljoen geherfinancierd door de uitgifte van een euro-obligatie op 15 jaar voor € 350 miljoen.

De stijging in de uitgaven voor **winstbelasting** (stijging met 1,7%) was een gevolg van de evolutie in de winst voor winstbelastingen.

De **geconsolideerde winst na winstbelasting** steeg met 1,7% van € 77,1 miljoen in 2013 tot € 78,4 miljoen in 2014, voornamelijk omwille van de volgende factoren¹:

- lagere gereguleerde winst door lagere OLO (daling met € 9,4 miljoen);
- hoger bedrag voorzien in het nettatarief voor de buitengebruikstelling van vaste activa (stijging met € 3,0 miljoen);
- hogere verwezenlijking van de incentive op vervangingsinvesteringen (stijging met € 1,2 miljoen);
- lagere verwezenlijking van de incentive voor kostenbesparingen en opbrengsten (daling met € 1,2 miljoen); en
- aanpassing van de provisies voor personeelsbeloningen en het daarmee samenhangend bedrag dat kan worden gerecupereerd via de toekomstige nettarieven (stijging met € 7,9 miljoen).

Het balanstotaal steeg met 2,1% naar € 4.989,6 miljoen, terwijl de netto financiële schuld daalde met € 89,2 miljoen (daling met 3,4%).

4.3. 50Hertz Transmission (Duitsland)

De onderstaande tabel geeft de resultaten over 2014 van 50Hertz Transmission voor zijn activiteiten als transmissienetbeheerder in Duitsland:

Resultaten 50Hertz Transmission (Duitsland) (in miljoen EUR) - Boekjaar eindigend per 31 december *	2014	2013	Vershil (%)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	1.022,8	929,3	10,1%
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(62,9)	(61,7)	1,9%
EBIT	281,2	226,8	24,0%
EBITDA	344,1	288,5	19,3%
Financieringsbaten	3,7	1,5	146,7%
Financieringslasten	(33,5)	(0,3)	n/a
Winstbelastingen	(94,5)	(63,6)	48,6%
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	156,8	164,4	(4,6%)
Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	31 december 2014	31 december 2013	Vershil (%)
Balanstotaal	3.538,8	2.744,1	29,0%
Investeringsuitgaven	591,1	412,8	43,2%
Netto financiële schuld	(24,9)	175,8	n/a

* Resultaten, kosten, activa en verplichtingen worden in de tabel opgenomen aan 100% (voorheen, tot 31 december 2013, proportioneel volgens het aandeel van de Groep weergegeven (60%)).

** 60% van de nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap is inbegrepen in het aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode (na winstbelastingen) van de Groep

De bedrijfsopbrengsten van 50Hertz Transmission stegen met 10,1% ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar. De stijging is voornamelijk ingegeven door hogere investeringsvolumes tegenover lagere verrekening van regulatorische tekorten en surplussen uit het verleden. Deze effecten werden deels gecompenseerd door het wegvallen van het dubbel terugverdieneffect van investeringskosten. In 2013 werden de kosten voor nieuwe investeringen dubbel terugverdiend, met name voor 2011 en 2013, ingevolge een wijziging in het regelgevend kader die in werking trad in 2012. Alle kosten voor nieuwe investeringen worden gerecupereerd in het jaar dat ze zich voordoen, terwijl dit vóór 2012 pas na een periode van twee jaar was. De totale bedrijfsopbrengsten worden meer gedetailleerd weergegeven in onderstaande tabel.

¹ Items 1-4 zijn gelinkt aan het regelgevend kader in België

Detail opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten (in miljoen EUR)	2014	2013	Vershil (%)
Verticale netwerktarieven	883,8	906,1	(2,5%)
Horizontale netwerktarieven	79,9	82,8	(3,5%)
Ondersteunende diensten	74,8	84,5	(11,5%)
Overdracht van activa naar klanten	6,0	1,4	328,6%
Overige bedrijfsopbrengsten	47,6	37,3	27,6%
Subtotaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	1.092,1	1.112,1	(1,8%)
Afrekeningsmechanisme: afwijkingen van het goedgekeurde budget	(69,3)	(182,8)	n/a
Totaal opbrengsten & overige bedrijfsopbrengsten	1.022,8	929,3	10,1%

De **opbrengsten uit verticale nettarieven** (voor eindverbruikers) daalden met € 22,3 miljoen (daling met 2,5%), voornamelijk door een daling in de totale door de regulator toegelaten inkomsten. De stijging in de toegelaten beheersbare kosten die kunnen worden doorgerekend in het nettatarief ingevolge het begin van een nieuwe tariefperiode in 2014 en de stijging van door te rekenen investeringskosten, door toegenomen investeringsactiviteit, werden meer dan gecompenseerd door een daling in de voorziene energiekosten en het einde van het dubbel terugverdieneffect voor nieuwe investeringen.

De **opbrengsten uit horizontale nettarieven** (voor DNB's) daalden met 3,5%, voornamelijk door een daling in de energie-uitwisselingen tussen Polen en Duitsland. Dit effect wordt deels gecompenseerd door hogere investeringskosten die moeten worden doorgerekend aan de drie andere DNB's. In Duitsland worden alle investeringskosten voor offshoreverbindingen gedeeld onder de vier Duitse DNB's. Dit betekent dat 50Hertz ongeveer 20% van deze kosten draagt en 80% van haar eigen aansluitingskosten doorrekend aan de drie andere DNB's.

De opbrengsten uit **ondersteunende diensten** daalden met € 9,7 miljoen (daling met 11,5%), hoofdzakelijk door een daling in de opbrengsten uit onevenwichten.

Overige bedrijfsopbrengsten stegen met € 10,3 miljoen, hoofdzakelijk door een stijging in de activering van eigen werken, aangedreven door de hoge investeringsactiviteit.

Het **afrekeningsmechanisme** omvat bij 50Hertz Transmission enerzijds de jaarlijkse verrekening van tekorten en surplussen ontstaan vóór 2014 (€ 49,4 miljoen), en anderzijds de in 2014 gerealiseerde afwijkingen tussen de toegelaten door te rekenen kosten en de werkelijke kosten (-€ 118,7 miljoen). De aanzienlijke operationele afwijking in 2014 vloeit voornamelijk voort uit de lage energiekosten en de hogere gefactureerde volumes in vergelijking met de gebudgetteerde volumes.

De sterke stijging van de **EBITDA** (stijging met 19,3%) en **EBIT** (stijging met 24,0%) vloeit voornamelijk voort uit investeringen en een aantal eenmalige effecten. Op het einde van Q2 2014 ontving de vennootschap de officiële beslissing van de Duitse regulator BNetzA inzake de vorige tariefperiode. Deze omvatte de doorgerekende kosten uit het verleden, hetgeen 50Hertz toeliet om de aangelegde gereguleerde provisies te laten vrijvallen. Verder werd een provisie inzake een positief beslecht geschil geannuleerd. Deze effecten werden deels gecompenseerd door het verdwijnen van het dubbel terugverdieneffect voor nieuwe investeringen.

De **netto financieringslasten** werden negatief beïnvloed zowel door een belangrijk verdisconteringseffect op langetermijnprovisies (€ 11,8 miljoen) als door de verdwijning van een eenmalig positief resultaat in 2013 (€ 10,8 miljoen). In 2013 heeft de BNetzA beslist dat ontvangen congestie- en veulingsinkomsten niet langer in de nettarieven moeten worden verwerkt binnen 2 jaar, maar dat deze kunnen worden gespreid over een periode van 30 jaar. De reden hiervoor is dat, sinds 2012, de congestie- en veulingsinkomsten moeten worden aangewend voor de financiering van investeringen in beter congestiebeheer. Door deze beslissing werden de congestie- en veulingsinkomsten van 2012 en 2013, die moeten worden verrekend in het nettatarief, voor het eerst verdisconteerd in 2013, hetgeen resulteerde in een belangrijke en grotendeels éénmalige financiële opbrengst. Gezien de dalende rentevoeten, beïnvloedt de verdiscontering dit jaar op negatieve wijze de netto financieringslasten.

De stijging in de **uitgaven voor winstbelasting** is voornamelijk een gevolg van de evolutie in de EBIT. Daarnaast leidde de finale belastingsafrekening volgend op de belastingscontroles voor de jaren 2006-2009 tot een toegenomen uitgave voor winstbelasting.

De stijging van de EBIT werd teniet gedaan door de hogere netto financieringslasten in combinatie met een uitzonderlijke belastingsuitgave, wat resulteerde in een lichte daling van de **nettowinst** (daling met 4,6%). De daling van € 7,6 miljoen is voornamelijk ingegeven door de volgende factoren:

- verdwijning van het dubbel terugverdieneffect van investeringskosten, gerealiseerd in 2012 en 2013 (daling met € 33,6 miljoen) (zie infra);
- eenmalige effecten (stijging met € 29,8 miljoen) (zie infra)
- hogere kostendekking voor onshore investeringen (stijging met € 9,6 miljoen);
- hogere kostendekking voor offshore investeringen (stijging met € 25,9 miljoen);
- hogere toegelaten basisjaarkosten (stijging met € 29,5 miljoen);
- hogere operationele kosten (daling met € 7,0 miljoen);
- hogere netto financieringslasten (daling met € 31,0 miljoen);
- hogere belastingen (daling met € 30,5 miljoen).

Het **balanstotaal** steeg met 29,0% tot naar € 3.538,8 miljoen, terwijl de **netto financiële schuld** significant verbeterde – het resultaat van de positieve instroom van het EEG mechanisme (een tekort van € 45,5 miljoen op het einde van 2013 tegenover een overschot van € 575 miljoen op het einde van 2014).

4.4. Reconciliatie van informatie over segmenten met de geconsolideerde cijfers

Groepsresultaten (in miljoen EUR) Boekjaar eindigend per 31 december	2014	2014	2014	2014
	Elia Transmission (België)	50Hertz Transmission (Duitsland)	Consolidatie herwerkingen	Elia Group
	(a)	(b)	(c)	(a)+(b)+(c)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	838,9	1.022,8	(1.022,8)	838,9
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(112,8)	(62,9)	62,9	(112,8)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	199,7	281,2	(281,2)	199,7
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen	2,8	0,0	94,3	97,1
EBIT	202,6	281,2	(187,0)	296,8
EBITDA	315,4	344,1	(249,8)	409,7
Financieringsbaten	10,7	3,7	(3,7)	10,7
Financieringslasten	(111,3)	(33,5)	33,5	(111,3)
Winstbelastingen	(23,8)	(94,5)	94,5	(23,8)
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	78,4	156,8	(62,6)	172,6

Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014	31.12.2014
Balanstotaal	4.989,6	3.538,8	(2.831,)	5.697,1
Investeringsuitgaven	276,7	591,1	(591,1)	276,7
Netto financiële schuld	2.539,2	(24,9)	24,9	2.539,2

Groepsresultaten (in miljoen EUR) Boekjaar eindigend per 31 december	2013	2013	2013	2013
	Elia Transmission (België)	50Hertz Transmission (Duitsland)	Consolidatie herwerkingen	Elia Group
	(a)	(b)	(c)	(a)+(b)+(c)
Totaal opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	832,7	929,3	(929,3)	832,7
Afschrijvingen en waardeverminderingen, wijziging in voorzieningen	(104,5)	(61,7)	61,7	(104,5)
Resultaat uit bedrijfsactiviteiten	209,3	226,8	(226,8)	209,3
Aandeel in resultaat van investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode, na winstbelastingen	0,4	0,0	98,6	99,0
EBIT	209,7	226,8	(128,2)	308,3
EBITDA	314,3	288,5	(190,0)	412,8
Financieringsbaten	13,7	1,5	(1,5)	13,7
Financieringslasten	(122,9)	(0,3)	0,3	(122,9)
Winstbelastingen	(23,3)	(63,6)	63,5	(23,4)
Nettowinst toe te rekenen aan de Eigenaars van de Vennootschap	77,1	164,4	(65,7)	175,8

Geconsolideerde balans (in miljoen EUR)	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013
Balanstotaal	4.885,9	2.744,1	(2.074,3)	5.555,7
Investeringsuitgaven	223,2	412,8	(412,8)	223,2
Netto financiële schuld	2.628,4	175,8	(175,8)	2.628,4

De Groep heeft in geen van beide bedrijfssegmenten een concentratie van klanten.

5. Investerings verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode

5.1. Gezamenlijke overeenkomsten

Eurogrid International CVBA is de enige gezamenlijke overeenkomst van de Groep. De vennootschap werd opgericht door de Groep en door IFM (Industry Funds Management) met het oog op het verwerven van 50Hertz Transmission GmbH, een van de vier Duitse transmissienetbeheerders. De Groep heeft een aandeel van 60% in de gezamenlijke overeenkomst. Eurogrid International is een private entiteit die niet beursgenoteerd is.

Eurogrid International en zijn dochterondernemingen (zie toelichting 8.5) vormen samen het segment 50Hertz Transmission (Duitsland), zie toelichting 4.3.)

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële informatie van de gezamenlijke overeenkomst op basis van zijn IFRS jaarrekening, en de reconciliatie met de boekwaarde van het belang van de Groep in de geconsolideerde jaarrekening.

(in miljoen EUR) – Boekjaar eindigend per 31 december	2014	2013
Percentage eigendomsbelang	60,00%	60,00%
Vaste activa	2.742,4	2.229,7
Vlottende activa	796,4	514,4
Langlopende verplichtingen	784,5	651,5
Kortlopende verplichtingen	1.575,5	976,4
Eigen vermogen	1.178,8	1.116,2
Boekwaarde van de investering van de Groep	707,3	669,7
Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	1.022,8	929,4
Afschrijvingen	(78,7)	(75,1)
Financieringskosten	(29,8)	(0,2)
Winst voor belastingen	251,3	228,1
Winstbelastingen	(94,5)	(63,6)
Winst over het boekjaar	156,8	164,5
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	156,8	164,5
Aandeel van de Groep in de winst over het boekjaar	94,0	98,7
Dividenden ontvangen door de Groep	53,9	42,5

5.2. Geassocieerde deelnemingen

De Groep heeft vier geassocieerde deelnemingen die allen investeringen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode zijn.

De Groep bezit een participatie van 36,8% in Ampacimon NV/SA, een Belgisch bedrijf dat innovatieve monitoringsystemen ontwikkelt voor TNB's, zodat zij sneller kunnen anticiperen op veranderingen in vraag en aanbod van energie.

APX is een leverancier van beurs- en clearingdiensten voor de groothandelsmarkt en baat hiertoe transparante platformen uit in Nederland, het Verenigd Koninkrijk en België. De Groep heeft een aandeel van 29,2% in APX.

De Groep heeft een aandeel van 28,5% in Coreso NV, een vennootschap die coördinatiediensten levert voor de veilige uitbating van het hoogspanningsnet in 5 landen.

HGRT SAS is een Franse vennootschap die een belang van 53,3% heeft in Powernext, dat handelsplatformen ontwerpt en uitbaat voor de spot- en derivatenmarkten in de Europese energiesector. De Groep zelf heeft een aandeel van 24,5% in HGRT.

Geen van deze ondernemingen is beursgenoteerd.

De volgende tabel geeft een overzicht van de financiële informatie van de investeringen van de Groep in deze vennootschappen op basis van hun respectieve jaarrekeningen die zijn opgesteld in overeenstemming met de IFRS-standaarden.

(in miljoen EUR)	Ampacimon		APX		Coreso		HGRT	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013
Percentage eigendomsbelang	36,8%	36,8%	29,2%	29,2%	28,5%	28,5%	24,5%	24,5%
Vaste activa	0,0	0,0	24,4	23,2	1,3	1,7	36,1	35,8
Vlottende activa	1,5	0,6	459,7	595,8	2,4	1,9	2,0	0,0
Langlopende verplichtingen	0,0	0,0	3,5	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortlopende verplichtingen	0,7	0,2	451,8	584,0	1,9	2,0	0,0	0,2
Eigen vermogen	0,8	0,4	28,8	31,0	1,8	1,6	38,1	35,6
Boekwaarde van de investering van de Groep	0,3	0,1	14,1	14,2	0,5	0,4	9,3	8,7
Opbrengsten en overige bedrijfsopbrengsten	1,7	0,7	26,9	27,3	7,8	6,2	0,0	0,0
Winst voor belastingen	0,4	(0,4)	4,5	4,2	0,4	0,3	(0,5)	(0,2)
Winstbelastingen	0,0	0,0	1,1	0,4	0,2	0,1	0,0	0,0
Winst over het boekjaar	0,4	(0,4)	3,4	3,8	0,2	0,2	2,0	2,9
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over het boekjaar	0,4	(0,4)	3,4	3,8	0,2	0,2	2,0	2,9
Aandeel van de Groep in de winst over het boekjaar	0,2	(0,2)	2,0	0,3	0,2	0,0	0,6	0,3

6. Elementen van de geconsolideerde resultatenrekening en niet-gerealiseerde resultaten

6.1. Bedrijfsopbrengsten

(in miljoen EUR)	2014	2013
Opbrengsten	777,8	779,5
Overdracht van activa van klanten	7,7	7,9
Totaal opbrengsten	785,5	787,5

Voor de verdeling van de belangrijke categorieën over de opbrengst van het Belgische segment (toelichting 4.2) verwijzen wij naar de segmentrapportering.

6.2. Overige opbrengsten

De volgende tabel toont de verdeling van de "Overige bedrijfsopbrengsten":

(in miljoen EUR)	2014	2013
Diensten en technische expertise	(0,3)	1,6
Intern geproduceerde vaste activa	17,0	16,3
Beweging op overige financiële vaste activa	2,6	(4,6)
Optimaal gebruik van activa	12,9	12,0
Andere	20,7	19,7
Meerwaarde op realisatie MVA	0,5	0,2
Overige bedrijfsopbrengsten	53,4	45,2

De eigen geproduceerde activa van de Groep geeft de waardering van de tijd die besteed werd aan investeringsprojecten.

Het optimaal gebruik van activa vertegenwoordigt vooral inkomsten gegenereerd door contracten met telecomoperatoren voor de terbeschikkingstelling van hoogspanningsmasten aan verschillende telecomoperatoren als draagstructuur voor antennes van hun mobiele netwerk.

De rubriek "Andere" bevat recupereerbare bedragen van vorderingen die door verzekeringsmaatschappijen zijn betaald, enz.

6.3. Bedrijfskosten

GROND- EN HULPSTOFFEN, DIENSTEN EN OVERIGE GOEDEREN

(in miljoen EUR)	2014	2013
Grond- en hulpstoffen	5,3	5,2
Aankoop van ondersteunende diensten	164,5	163,9
Diensten en diverse goederen (excl. aankoop ondersteunende diensten)	193,5	191,7
Totaal	363,3	360,8

De "aankoop van ondersteunende diensten" omvat de kosten voor diensten waardoor de Groep het evenwicht op het net bewaart tussen injecties en afnames, de spanning van het net handhaaft en congesties beheert.

De regel "diensten en diverse goederen" heeft betrekking op het onderhoud van het net, diensten van derden, verzekeringen, consultancy, enz.

PERSONEELSKOSTEN

(in miljoen EUR)	2014	2013
Bezoldigingen	89,6	87,8
Sociale lasten	26,1	25,9
Pensioenkosten	6,2	7,6
Overige personeelskosten	6,9	7,2
Kosten mbt op aandelen gebaseerde betalingen	1,4	0,1
Personeelsvoordelen (andere dan pensioenen)	5,0	8,6
Totaal	135,2	137,1

De personeelskosten bleven vrij stabiel in vergelijking met 2013. Deze vermindering resulteert vooral uit de daling van de kosten voor personeelsvergoedingen, licht gecompenseerd door de hogere kost gerelateerd aan uitgifte aandelen.

In oktober 2014 bood de Elia groep het personeel aan om in te tekenen op een kapitaalverhoging van Elia System Operator NV (fiscale en niet-fiscale schijf). Het aantal uitstaande aandelen steeg met 170.035 aandelen zonder nominale waarde. Het personeel krijgt een korting van 16,6% op de beurskoers van het aandeel, voor een totaal bedrag van € 1,4 miljoen.

Voor meer informatie over personeelsbeloningen, zie toelichting 7.11 Personeelsbeloningen.

AFSCHRIJVINGEN EN WAARDEVERMINDERINGEN, WIJZIGINGEN IN VOORZIENINGEN

(in miljoen EUR)	2014	2013
Afschrijvingen van immateriële vaste activa	6,5	6,8
Afschrijvingen van materiële vaste activa	101,1	97,8
Totaal afschrijvingen	107,6	104,6
Waardeverminderingen op voorraden en handelsvorderingen	0,7	0,4
Totaal waardeverminderingen	0,7	0,4
Milieuvoorzieningen	0,9	(2,9)
Voorzieningen inzake geschillen	3,7	2,5
Beweging op voorzieningen	4,6	(0,4)
Totaal	112,9	104,5

De variantie voor de waardevermindering met betrekking tot vorderingen tijdens het jaar wordt weergegeven in toelichting 8.2 "Beheer van financiële risico's en derivaten".

Een uitgebreide beschrijving wordt gegeven in andere hoofdstukken over immateriële vaste activa (zie 7.2), materiële vaste activa (zie 7.1) en voorzieningen (zie 7.12).

OVERIGE BEDRIJFSKOSTEN

(in miljoen EUR)	2014	2013
Belastingen andere dan winstbelastingen	15,2	12,9
Minderwaarde op verkoop, buitendienststellingen materiële activa	12,6	6,6
Bonus-malus afrekening voorgaand jaar	0,0	1,5
Minderwaarden op realisatie handelsvorderingen	0,1	0,0
Overige bedrijfskosten	27,8	20,9

De belastingen andere dan winstbelastingen bestaan hoofdzakelijk uit eigendomsbelastingen en belastingen op masten. De toename in minderwaarde op verkoop, buitendienststellingen materiële vaste activa worden vooral veroorzaakt door de buitendienststelling van een recente transformator na een brand in het hoogspanningstation van Monceau.

6.4. Netto financieringslast

(in miljoen EUR)	2014	2013
Financieringsopbrengsten	10,7	13,7
Interestbaten uit beleggingswaarden, geldmiddelen en kasequivalenten	0,7	1,2
Overige financiële baten	10,0	12,4
Financieringskosten	(111,3)	(122,9)
Interestlasten	(105,6)	(112,0)
Interestlasten op derivaten	(8,2)	(8,3)
Overige financiële lasten	2,6	2,6
Netto financieringskosten	(100,6)	(109,2)

De overige financiële lasten bevatten vooral moratoriuminteressen die berekend zijn op de tax claim (meer uitleg hierover in toelichting 6.5 hieronder).

De rentekosten op Eurobonds en andere bankleningen daalden als gevolg van de lagere uitstaande leningen en de lagere rentevoeten. In 2014 liep een Eurobond van € 500,0 miljoen af en werd een nieuwe Eurobond uitgegeven voor een lager bedrag (€ 350,0 miljoen) en aan een lagere rentevoet. Wij verwijzen naar toelichtingen 4.2 en 8.2.

Voor meer details over de nettoschuld en leningen, zie toelichting 7.10.

6.5. Belastingen op het resultaat

OPGENOMEN IN DE WINST- EN VERLIESREKENING

De geconsolideerde resultatenrekening omvat de volgende inkomstenbelastingen:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Huidig boekjaar	14,5	16,7
Aanpassingen mbt voorgaande jaren	(0,0)	0,1
Totaal kortlopende verschuldigde winstbelastingen	14,5	16,7
Ontstaan en afwikkeling van tijdelijke verschillen	9,3	6,6
Totaal uitgestelde winstbelastingen	9,3	6,6
Totaal verschuldigde winstbelasting en winst- en verliesrekening	23,8	23,3

AANSLUITING VAN EFFECTIEF BELASTINGTARIEF

De winst (verlies) voor belastingen van de vennootschap vóór belastingen verschilt als volgt van het theoretische bedrag berekend op basis van de wettelijke aanslagvoet en de werkelijke winstbelasting van de geconsolideerde vennootschappen:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Winst voor belastingen	196,1	199,1
Winstbelastingen	23,8	23,3
Verschuldigde winstbelastingen met toepassing van het lokaal belastingtarief	66,7	67,7
Lokaal belastingtarief	33,99%	33,99%
Effect van belastingtarief in buitenland	0,1	0,0
Aandeel in resultaat van deelnemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode (na winstbelastingen)	(33,0)	(33,7)
Verworpen uitgaven	2,1	2,9
Aanpassingen mbt voorgaande jaren	(0,0)	0,1
Meerwaarde realisatie financiële vaste activa	0,0	(0,9)
Gebruik van notionele interesten	(18,1)	(18,7)
Gebruik van uitgestelde belastingen op overgedragen NIA	2,3	3,6
Fairness tax	1,6	1,7
Opbrengsten vrijgesteld van winstbelasting	0,0	(0,1)
Overige	2,0	1,9
Totaal winstbelastingen in winst- en verliesrekening	23,8	23,3

NIA = Notionele interestafrek

Uitgestelde winstbelastingen worden besproken in toelichting 7.5 ('Mutaties in de uitgestelde belastingvorderingen en -schulden ten gevolge van mutaties in de tijdelijke verschillen gedurende het boekjaar').

6.6. Gewone winst per aandeel

De gewone winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die kan worden toegekend aan de gewone aandeelhouders van de vennootschap (€ 174,1 miljoen) te delen door het gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen tijdens het jaar (60.573.819).

Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen	2014	2013
Uitgegeven gewone aandelen per 1 januari	60.568.229	60.555.809
Effect van in maart 2013 uitgegeven aandelen		9.732
Effect van in december 2014 uitgegeven aandelen	5.590	
Gewogen gemiddeld aantal gewone aandelen per 31 december	60.573.819	60.565.541

VERWATERDE WINST PER AANDEEL

De verwaterde winst per aandeel wordt berekend door de nettowinst van het jaar die toegekend wordt aan de gewone aandeelhouders te delen door het gewogen gemiddelde van het aantal gewone uitstaande aandelen, gecorrigeerd voor de gevolgen van aandelenopties en converteerbare obligaties.

De verwaterde winst per aandeel is gelijk aan de gewone winst per aandeel, aangezien er geen converteerbare obligaties noch aandelenopties bestaan.

Eigen vermogen per aandeel

Het eigen vermogen per aandeel bedroeg € 37,6 per aandeel op 31 december 2014, ten opzichte van een waarde van € 36,5 per aandeel eind 2013.

6.7. Niet-gerealiseerde resultaten

De totale gerealiseerde en niet-gerealiseerde inkomsten omvatten zowel het resultaat van de periode dat in de resultatenrekening is opgenomen en de niet-gerealiseerde resultaten die in het eigen vermogen zijn opgenomen. Niet-gerealiseerde resultaten omvatten alle veranderingen in het eigen vermogen die verschillen van veranderingen die betrekking hebben op de eigenaar en die worden geanalyseerd in het mutatieoverzicht van het eigen vermogen.

De uitgestelde belastingen en de wijzigingen in de reële waarde geboekt in het eigen vermogen voor elk element van de niet-gerealiseerde resultaten zijn als volgt:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Derivaten	(0,7)	(3,1)
Actuariële winsten (verliezen)	5,3	(3,7)
Totaal	4,6	(6,9)

De niet-gerealiseerde resultaten daalden met € 16,0 miljoen omwille van de actuariële winsten en verliezen van de toegezegd-pensioenregeling, verminderd met de uitgestelde belastingen ten belope van - € 5,3 miljoen, die voornamelijk verklaard worden door de lagere verdisconteringsvoet.

(in miljoen EUR)	2014	2013
Nettomutatie in de reële waarde van renteswaps	(1,3)	(6,1)
Financieringsbaten	(1,3)	(6,1)

Verwerkt via:

Afdekkingsreserve	(1,3)	(6,1)
-------------------	-------	-------

De vermindering in marktwaarde met € 2 miljoen na belasting van de renteswaps van de Groep (er lopen er momenteel nog 2) is hoofdzakelijk het gevolg van de lagere couponrentes in vergelijking met eind 2013.

De afdekkingsreserve wordt in detail besproken in toelichting 8.2.

7. Elementen van de balans

7.1. Materiële vaste activa

(in miljoen EUR)	Terreinen en gebouwen	Machines en installaties	Meubilair en rollend materieel	Overige materiële activa	Activa in aanbouw	Totaal
AANSCHAFFINGSWAARDE						
Stand per 1 januari 2013	149,1	4.240,1	124,1	11,6	193,8	4.718,7
Verwervingen	9,6	39,2	11,6	0,0	155,2	215,6
Buitengebruikstellingen	0,0	(30,6)	(2,8)	0,0	0,0	(33,4)
Overboekingen van ene post naar andere	14,8	83,5	0,0	1,6	(100,0)	0,0
Stand per 31 december 2013	173,5	4.332,2	132,9	13,2	249,0	4.900,9
Stand per 1 januari 2014	173,5	4.332,2	132,9	13,2	249,0	4.900,9
Verwervingen	7,3	66,3	11,4	1,3	182,3	268,6
Buitengebruikstellingen	(0,1)	(43,5)	(3,1)	(2,1)	0,0	(48,8)
Overboekingen van ene post naar andere	2,7	120,7	0,2	1,4	(125,1)	0,0
Stand per 31 december 2014	183,5	4.475,8	141,4	13,8	306,2	5.120,7
AFSCHRIJVINGEN EN MINDERWAARDEN						
Stand per 1 januari 2013	(23,6)	(2.360,2)	(113,7)	(10,1)		(2.507,6)
Afschrijvingen	(1,4)	(91,5)	(4,1)	(0,8)		(97,8)
Buitengebruikstellingen	0,0	24,2	2,8	0,0		27,0
Overboekingen van ene post naar andere	(0,0)	1,4	(0,0)	(1,4)		0,0
Stand per 31 december 2013	(24,9)	(2.426,1)	(115,0)	(12,3)		(2.578,4)
Stand per 1 januari 2014	(24,9)	(2.426,1)	(115,0)	(12,3)		(2.578,4)
Afschrijvingen	(1,9)	(93,7)	(5,4)	(0,2)		(101,1)
Buitengebruikstellingen	0,0	32,9	3,0	1,8		37,7
Overboekingen van ene post naar andere	0,0	1,1	(0,0)	(1,1)		0,0
Stand per 31 december 2014	(26,8)	(2.485,7)	(117,4)	(11,9)		(2.641,8)
BOEKWAARDE						
Stand per 1 januari 2013	125,5	1.879,9	10,4	1,5	193,8	2.211,1
Stand per 31 december 2013	148,6	1.906,1	17,9	0,9	249,0	2.322,5
Stand per 1 januari 2014	148,6	1.906,1	17,9	0,9	249,0	2.322,5
Stand per 31 december 2014	156,7	1.990,1	24,0	1,9	306,2	2.478,9

In 2014 werd er een bedrag van € 268,6 miljoen geïnvesteerd, vooral in de versterking van hoogspanningstations en het leggen van hoogspanningskabels. Zo was er bijvoorbeeld de inwerkingstelling, versterking, sanering en/of vernieuwing van HS-stations in onder meer Zeebrugge (380 kV), Horta (380 kV), Van Eyck (380 kV), Hoogstraten (150 kV), André Dumont (Genk) (380 kV) en Schoondale (150 kV). Verder werden er nieuwe kabels gelegd tussen Rijkevorsel, Hooogstraten en Meer (150 kV & 36 kV), Zedelgem en Lichtervelde (36 kV) en werden de hoogspanningslijnen tussen Van Eyck en Zutendaal (380 kV) versterkt. Ten slotte waren er ook belangrijke investeringskosten verbonden aan een nieuw administratief gebouw in de buurt van Namen.

In de loop van 2014 werd een bedrag van € 6,6 miljoen financieringslasten geactiveerd op de verwerving van de activa in 2014 door middel van een gemiddelde rentevoet van 4,149%.

De overige verplichtingen met betrekking tot nieuwe investeringen worden beschreven in toelichting 8.3.

7.2. Immateriële vaste activa en goodwill

(in miljoen EUR)	Goodwill	Ontwikkelingskosten software	Licenties/Concessies	Totaal
AANSCHAFFINGSWAARDE				
Stand per 1 januari 2013	1.707,8	60,7	1,9	1.770,4
Verworven, intern ontwikkeld	0,0	7,4	0,2	7,6
Stand per 31 december 2013	1.707,8	68,1	2,1	1.777,9
Stand per 1 januari 2014	1.707,8	68,1	2,1	1.777,9
Verworven, intern ontwikkeld	0,0	8,0	0,1	8,1
Buitengebruikstellingen		(1,6)	0,0	(1,6)
Stand per 31 december 2014	1.707,8	74,5	2,1	1.784,4
AFSCHRIJVINGEN EN MINDERWAARDEN				
Stand per 1 januari 2013	(0,0)	(34,9)	(1,2)	(36,1)
Afschrijvingen		(6,5)	(0,3)	(6,8)
Stand per 31 december 2013	(0,0)	(41,4)	(1,5)	(42,9)
Stand per 1 januari 2014	(0,0)	(41,4)	(1,5)	(42,9)
Afschrijvingen		(6,2)	(0,2)	(6,5)
Stand per 31 december 2014	(0,0)	(47,7)	(1,7)	(49,4)
BOEKWAARDE				
Stand per 1 januari 2013	1.707,8	25,8	0,7	1.734,3
Stand per 31 december 2013	1.707,8	26,6	0,6	1.735,0
Stand per 1 januari 2014	1.707,8	26,6	0,6	1.735,0
Stand per 31 december 2014	1.707,8	26,8	0,4	1.735,0

Software omvat zowel IT-toepassingen die door de vennootschap worden ontwikkeld voor het beheer van het net als software voor de normale bedrijfsactiviteiten van de Groep.

Zie toelichting 6.3 voor de impact op de winst- en verliesrekening van de afschrijvingen op immateriële vaste activa.

De goodwill, dewelke toegewezen is aan de kasstroom genererende eenheid Elia Transmission (België), van € 1.707,8 miljoen heeft betrekking op de volgende transacties uit het verleden:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Verwerving belang Elia Asset door Elia System Operator - 2002	1.700,1	1.700,1
Verwerving belang Elia Engineering door Elia Asset - 2004	7,7	7,7
Totaal	1.707,8	1.707,8

TOETSING OP BIJZONDERE WAARDEVERMINDERING VOOR DE KASSTROOMGENERERENDE EENHEID ELIA TRANSMISSION (BELGIË) DIE GOODWILL BEVAT

In 2002 resulteerde de verwerving van Elia Asset door de Vennootschap voor een bedrag van € 3.304,1 miljoen in een positief consolidatieverschil voor de vennootschap ten belope van € 1.700,1 miljoen. Dit positief consolidatieverschil is het resultaat van het verschil tussen de aanschaffingswaarde van deze economische entiteit en de boekwaarde van de activa van Elia Asset. Het verschil is toe te schrijven aan verschillende elementen zoals (i) de aanstelling van Elia als TNB voor een periode van 20 jaar, (ii) de unieke middelen waarover Elia in België kan beschikken aangezien Elia voor 100% eigenaar is van het net op zeer hoge spanning en de eigenaar is (of het gebruiksrecht heeft) van 94% van het hoogspanningsnet, en dus als enige het recht heeft om een ontwikkelingsprogramma voor te stellen en (iii) Elia beschikt over de knowhow van TNB.

Op de datum van de overname kon de kwalificatie of de kwantificatie in euro van deze elementen niet worden verricht op een objectieve, transparante en betrouwbare basis. Het verschil kon dus niet worden toegewezen aan specifieke activa en werd dus als niet-toegewezen beschouwd. Daarom werd dit verschil geboekt als goodwill sinds de eerste toepassing van de IFRS op 1 januari 2005. Het regelgevend kader, voornamelijk de verrekening in de tarieven van de meerwaarde naar aanleiding van buitengebruikstellingen van vaste activa zoals van toepassing sinds 2008, had geen impact op deze boekhoudkundige verwerking. De goodwill zoals hierboven beschreven en de goodwill ontstaan bij de verwerving van Elia Engineering in 2004 zijn voor de toetsing betreffende de bijzondere waardeverminderingen aan de enige kasstroom genererende eenheid toegewezen aangezien de inkomsten en kosten werden gegenereerd door één activiteit, meer bepaald de geregleerde activiteit in België, die eveneens als één kasstroom genererende eenheid zal beschouwd worden. Ten gevolge hiervan heeft de vennootschap de boekwaarde van de goodwill aan één eenheid toegewezen, zijnde de geregleerde activiteit in België. Sinds 2004 werden jaarlijks toetsingen op bijzondere waardeverminderingen uitgevoerd die niet resulteerden in de erkenning van enige waardeverminderingen. Kasstroom genererende eenheden waaraan goodwill werd toegewezen worden minstens één keer per jaar getoetst op bijzondere waardeverminderingen, rekening houdend met de hoogste waarde van hun billijke waarde minus de verkoopkosten of de bedrijfswaarde, waarbij de volgende veronderstellingen en waarderingsmethoden worden toegepast.

De bijzondere waardeverminderingstest werd uitgevoerd door een onafhankelijke instelling, was gebaseerd op de volgende waarderingsmethoden en maakte gebruik van de volgende veronderstellingen (volgens de methode van de reële waarde minus verkoopkosten):

- verdiscontering van de toekomstige kasstromen waarbij de "Regulated Asset Base" of "RAB" als basis werd gebruikt voor de raming van de residuele waarde;
- verdiscontering van de toekomstige dividenden;
- vergelijking tussen de eerder vermelde bijzondere waardeverminderingstests en diegene die worden gebruikt door een aantal vergelijkbare West-Europese beursgenoteerde bedrijven zoals Red Electrica España, Enagas, Terna, Snam Rete Gas, National Grid en Fluxys;
- marktwaardering op basis van de aandelenkoers van de vennootschap.

De methode van toekomstige kasstromen en toekomstige dividenden is gebaseerd op het ondernemingsplan voor de periode 2012-2020 van Elia Transmission België.

De belangrijkste veronderstellingen voor deze waardering zijn:

- een risicovrije rente van 3,5% op basis van de rentes voor Belgische obligaties op 10 jaar;
- financieringskosten van 4,0%;
- belastingtarief van 33,99%;
- marktrisicopremie van 5,5%;
- onafgebroken groei van 1,0%.

De onafhankelijke analyse gaf geen aanleiding tot het identificeren van een waardevermindering op de goodwill in 2014.

In verband met de beoordeling van het recupereerbare bedrag meent het management, op basis van de analyse van een extern expert en op basis van wat op dit moment bekend is, dat geen redelijkerwijze te verwachten wijziging van enige van de bovenstaande veronderstellingen zou leiden tot materiële waardeverminderingen.

7.3. Belastingvorderingen op lange termijn

(in miljoen EUR)	2014	2013
Fiscale vorderingen	138,2	131,6
Totaal	138,2	131,6

De belastingvordering op lange termijn bestaat uit het basisbedrag van de belastingvordering (€ 93,8 miljoen) en de gecumuleerde moratoriuminteressen die de Groep zou kunnen recupereren in de toekomst. Een gedetailleerde beschrijving volgt hieronder.

AANSLAGBIJLET

Begin 2008 ontving Elia een aanslagbiljet om de resterende tarifaire overschotten per 31 december 2004 te belasten. De betaalde inkomensbelastingen bedragen € 93,8 miljoen, inclusief een administratieve verhoging van 10% en een vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetalingen. In samenspraak met zijn fiscale raadsheer en met de CREG, en aangezien bij sectorgenoten gelijkaardige tarifaire overschotten niet belast werden, heeft het management van Elia besloten hiervoor een bezwaarschrift in te dienen, dat echter door de fiscus verworpen werd. Elia claimt het bedrag, inclusief moratoriuminteressen, terug via de juridische weg.

In de loop van 2009 werd door de fiscus een gelijkaardige beslissing genomen met betrekking tot de aangroei van de tarifaire overschotten in 2005 en 2006. Elia ontving een aanslagbiljet van € 35,8 miljoen, inclusief de administratieve verhoging van 10% en een vermeerdering wegens onvoldoende voorafbetalingen en heeft besloten ook hiervoor, naar analogie met het dossier van 2004, een bezwaarschrift in te dienen.

De tarifaire overschotten die aan de basis lagen van deze bijkomende aanslagbiljetten worden systematisch in de tarieven verrekend in de komende jaren (teruggave aan de consumenten). Daardoor is er sprake van een tijdsverschil met enerzijds een overschot gegenereerd in het verleden en met anderzijds een teruggave in de daaropvolgende jaren.

Indien dit dossier niet positief zou afgehandeld worden, zal de betaalde vennootschapsbelasting op de resterende overschotten automatisch gecompenseerd worden met de 'terug te vorderen belastingen' op de geboekte teruggave aan consumenten in 2005, 2006 en 2007 en volgende periodes. Daardoor kan het basisbedrag van de vennootschapsbelasting volledig teruggevorderd worden. Indien er een resterend saldo zou zijn, dan zal dit via het tarifaire mechanisme geneutraliseerd worden.

Op vrijdag 23 december 2011 gaf de Brusselse rechtbank van eerste aanleg Elia gelijk in haar belastinggeskil met de Belgische belastingadministratie. Door deze beslissing moest de fiscus € 118,4 miljoen aan Elia terugbetalen bestaande uit € 80,2 miljoen belastingen die tweemaal werden betaald en die dus 100% zeker moeten terugbetaald worden, € 5,1 miljoen verhoging wegens onvoldoende voorafbetalingen, € 8,5 miljoen administratieve belastingverhoging en € 24,6 miljoen verwijlinteressen. De fiscale administratie is echter op 6 februari 2012 in beroep gegaan waardoor de beslissing van de rechtbank van eerste aanleg wordt opgeschort. Verwacht wordt dat het Hof van Beroep zich hierover ten vroegste zal uitspreken in 2016.

7.4. Overige financiële activa

(in miljoen EUR)	2014	2013
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	13,3	13,3
Activa die voor verkoop beschikbaar zijn	0,3	0,3
Overige	73,7	71,0
Totaal	87,2	84,6

'Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn' gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de wijzigingen van de reële waarde in de niet-gerealiseerde resultaten. Het risicoprofiel van deze beleggingen wordt besproken in toelichting 8.2.

Het item 'Overige' heeft betrekking op een recupereerbaar bedrag van een deel van de pensioenverplichting (zie toelichting 7.11). Er werd geen waardevermindering geboekt op de voor verkoop beschikbare activa.

7.5. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -VERPLICHTINGEN

(in miljoen EUR)	2014		2013	
	Activa	Passiva	Activa	Passiva
Materiële vaste activa	1,2	(21,3)	0,9	(16,8)
Immateriële vaste activa		(9,0)		(9,0)
Voorraden		(1,0)		(0,9)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	7,2		8,2	
Personeelsvoordelen	37,0		33,7	
Voorzieningen	0,1		0,1	
Overige	0,4	(30,7)		(30,6)
Overgedragen notionele intrest aftrek	31,9		35,4	
Belasting vorderingen (verplichtingen)	77,8	(62,0)	78,3	(57,3)
Saldering van belastingvorderingen en -verplichtingen	(56,4)	56,4	(50,9)	50,9
Netto belastingvordering / (verplichting)	21,4	(5,7)	27,4	(6,4)

MUTATIES IN DE UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN EN -SCHULDEN TEN GEVOLGE VAN MUTATIES IN DE TIJDELIJKE VERSCHILLEN GEDURENDE HET BOEKJAAR

(in miljoen EUR)	Openingsbalans	Opgenomen in winst(verlies) rekening	Opgenomen in eigen vermogen	Eindbalans
2013				
Materiële vaste activa	(11,8)	(4,1)		(15,9)
Immateriële vaste activa	(8,8)	(0,2)		(9,0)
Voorraden	(1,0)	0,2		(0,9)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	12,1	(0,8)	(3,1)	8,2
Personeelsvoordelen	37,5	0,0	(3,7)	33,7
Voorzieningen	0,1	0,0		0,1
Overige	(32,5)	1,9		(30,6)
Overgedragen notionele intrestaftrek	39,0	(3,6)		35,4
Totaal	34,5	(6,6)	(6,9)	21,0
2014				
Materiële vaste activa	(15,9)	(4,1)		(20,0)
Immateriële vaste activa	(9,0)	0,0		(9,0)
Voorraden	(0,9)	(0,2)		(1,0)
Rentedragende leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen	8,2	(0,2)	(0,7)	7,2
Personeelsvoordelen	33,7	(1,6)	4,8	37,0
Voorzieningen	0,1	(0,0)		0,1
Overige	(30,6)	0,3		(30,3)
Overgedragen notionele intrestaftrek	35,4	(3,5)		31,9
Totaal	21,0	(9,3)	4,1	15,7

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN

Per 31 december 2014 zijn er geen niet-opgenomen uitgestelde belastingvorderingen.

7.6. Voorraden

(in miljoen EUR)	2014	2013
Grond- en hulpstoffen	28,4	27,1
Geboekte waardeverminderingen	(13,6)	(12,9)
Totaal	14,8	14,1

De artikelen in het magazijn zijn hoofdzakelijk wissel- en reservestukken voor het onderhoud en de herstellingswerken van de hoogspanningsstations, bovengrondse lijnen en ondergrondse kabels van de Groep. Waardeverminderingen worden geboekt wanneer items uit de stock gedurende een periode van 1 jaar ongebruikt blijven. In 2014 beloopt het totale bedrag van waardeverminderingen geboekt in de resultatenrekening € 0,7 miljoen (zie toelichting 6.3).

7.7. Handelsvorderingen en overige vorderingen, over te dragen kosten en verkregen opbrengsten

(in miljoen EUR)	2014	2013
Projecten in opdracht van derden	4,3	0,8
Overige handelsvorderingen en vooruitbetalingen	136,4	163,2
Heffingen	141,8	115,1
BTW en andere belastingen	13,9	3,7
Overige	6,5	10,1
Over te dragen kosten en verkregen opbrengsten	11,1	8,4
Totaal	314,0	301,4

Handelsvorderingen brengen geen interest op en zijn gewoonlijk betaalbaar op 10 tot 30 dagen.

De toename van de btw en andere belastingen kan vooral toegeschreven worden aan toegenomen uitstaande btw-vorderingen.

De toename in heffingen is vooral te wijten aan:

- een verhoging in het uitstaande saldo aan groenestroomcertificaten van het Waals Gewest, waarbij de uitgaande kasstroom voor de aankoop van de certificaten hoger was dan het tarief dat aangerekend werd ter compensatie (+ €35,6 miljoen tot €119,2 miljoen);
- een nieuwe heffing om de kosten te dekken voor de Strategische Reserve. Het toepasbare tarief zal aangerekend worden vanaf 1 januari 2015 (€ 9,5 miljoen);
- Nieuwe heffing gecompenseerd door de federale heffing voor groenestroomcertificaten, met een te betalen saldo einde 2014, tegenover een recupereerbaar saldo van € 25,5 miljoen op 31.12.2013.

De post 'Overige' bestaat voornamelijk uit:

- vorderingen op verzekeringsmaatschappijen (€ 1,5 miljoen Elia Asset en € 2,8 miljoen Elia Re);
- te ontvangen subsidiebedragen (€ 1,7 miljoen).

De blootstelling van de Groep aan krediet- en valutarisico's en verliezen als gevolg van waardeverminderingen die verbonden zijn aan handels- en overige vorderingen, wordt getoond in toelichting 8.2.

Op 31 december is de ouderdomsanalyse van de overige vorderingen en vooruitbetalingen als volgt:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Niet vervallen	134,5	141,6
Vervallen minder dan 30 dagen	1,1	19,2
Vervallen tussen 31 en 60 dagen	(0,3)	0,7
Vervallen tussen 61 dagen en één jaar	0,3	1,9
Meer dan één jaar	0,4	(0,5)
Totaal (excl., waardevermindering)	136,1	162,9
Dubieuze vorderingen	1,5	1,5
Geboekte waardevermindering	(1,2)	(1,2)
Totaal	136,4	163,2

7.8. Geldmiddelen en kasequivalenten

(in miljoen EUR)	2014	2013
Direct opvraagbare deposito's	42,1	96,5
Banksaldi	129,0	146,3
Totaal	171,1	242,7

De geldmiddelen en kasequivalenten van de Groep zijn gedaald, deels als gevolg van de terugbetaling van een van de Eurobonds ten bedrage van € 500 miljoen, wat slechts gedeeltelijk geherfinancierd werd door een nieuwe Eurobond uitgegeven in 2014 ten bedrage van € 350 miljoen.

De kortetermijndeposito's worden belegd voor periodes die variëren van enkele dagen tot enkele weken (maximaal 3 maanden), afhankelijk van de onmiddellijke cashbehoefte van de Groep, en brengen interesten op volgens de rentevoeten van de kortetermijndeposito's. De rentedragende beleggingen hebben aan het einde van de verslagperiode een rente van 0,14% tot 0,67%.

De banktegoeden brengen interest op tegen variabele rentevoeten op basis van de dagelijkse bankdepositorente. Het renterisico van de Groep en de gevoeligheidsanalyse voor financiële activa en verplichtingen worden besproken in toelichting 8.2.

7.9. Eigen vermogen

AANDELENKAPITAAL EN UITGIFTEPREMIE

Aantal aandelen	2014	2013
Uitstaand per 1 januari	60.568.229	60.555.809
Uitgegeven tegen betaling in contanten	170.035	12.420
Aantal aandelen (einde periode)	60.738.264	60.568.229

In maart 2013 werd de tweede tranche uitgevoerd van de kapitaalverhoging voor het Belgische personeel van de Groep, wat leidde tot een stijging van het aandelenkapitaal met € 0,3 miljoen en tegelijk in een stijging van de uitgiftepremie met € 0,04 miljoen. Het aantal uitstaande aandelen steeg met 12.420 aandelen zonder nominale waarde.

Het kapitaal van Elia System Operator NV steeg met € 0,4 miljoen van € 1.506,5 miljoen tot € 1.506,9 miljoen in 2013, rekening houdend met de kosten voor de kapitaalverhoging, en de uitgiftepremie steeg van € 8,8 miljoen tot € 8,83 miljoen.

De buitengewone aandeelhoudersvergadering van 20 mei 2014 besliste om een kapitaalverhoging voorbehouden voor het personeel in België uit te voeren (in twee stappen/periodes: één in 2014 voor maximaal € 5,3 miljoen en één in 2015 voor maximaal € 0,7 miljoen), samen goed voor een totaal maximumbedrag van € 6,0 miljoen.

In oktober 2014 bood de Elia groep het personeel in België aan om in te tekenen op een kapitaalverhoging van Elia System Operator NV (fiscale en niet-fiscale schijf), wat leidde tot een verhoging van het aandelenkapitaal met € 5,5 miljoen (inclusief de kosten voor de kapitaalverhoging) en tegelijkertijd tot een verhoging van de uitgiftepremie met € 1,1 miljoen. Het aantal uitstaande aandelen steeg met 170.035 aandelen zonder nominale waarde.

RESERVES

Volgens de Belgische wetgeving moet elk jaar 5% van de statutaire nettowinst van de moedervereniging overgedragen worden naar de wettelijke reserve tot die wettelijke reserve 10% van het kapitaal bedraagt.

In het kader van het tarifaire mechanisme moet Elia de in de tarieven verrekenende gerealiseerde meerwaarde naar aanleiding van buitengebruikstellingen van vaste activa (daling van Regulated Asset Base) reserveren in het eigen vermogen.

Dit bedrag in 2013 € 19,3 miljoen. De algemene vergadering heeft op 20 mei 2014 beslist om dit bedrag in de wettelijke reserve op te nemen.

Op 31 december 2014 bedraagt de wettelijke reserve van de Groep € 116,5 miljoen.

De Raad van Bestuur kan aan de aandeelhouders de uitkering van een dividend voorstellen tot een maximumbedrag van de beschikbare reserves en van de overgedragen winst van vorige boekjaren van de moedervereniging, inclusief de winst van het boekjaar dat eindigde op 31 december 2014. De aandeelhouders moeten het dividendbedrag goedkeuren tijdens de algemene vergadering van de aandeelhouders.

AFDEKKINGSRESERVE

De afdekkingsreserve bestaat uit het effectieve deel van de cumulatieve nettomutatie in de reële waarde van kasstroomafdekkingsinstrumenten met betrekking tot afgedekte transacties die nog niet hebben plaatsgevonden.

DIVIDEND

Na de balansdatum is door de Raad van Bestuur het onderstaande dividendvoorstel gedaan.

Dividend	2014	2013
Dividend per aandeel	1,54	1,54

Tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van 20 mei 2014 keurde de Raad van Bestuur de uitkering goed van een brutodividend van € 1,54 per aandeel, dat overeenstemt met een nettodividend van € 1,155 per aandeel, goed voor een totaalbedrag van € 93,3 miljoen.

Tijdens de vergadering van de Raad van Bestuur van 26 februari 2015 werd een brutodividend van € 1,54 per aandeel voorgesteld. Dit dividend is onderworpen aan de goedkeuring door de aandeelhouders tijdens de jaarlijkse algemene vergadering op 19 mei 2015 en werd niet opgenomen als een verplichting in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep.

Het totale dividend zal, op basis van het aantal uitstaande aandelen op 26 februari 2015, € 93,5 miljoen bedragen.

De nettowinst bevat ook een vergoeding voor de meerwaarde naar aanleiding van buitendienststellingen van vaste activa van € 22,3 miljoen die in het eigen vermogen moet worden geboekt. De Raad van Bestuur van 26 februari 2015 heeft beslist om aan de algemene vergadering voor te stellen om dit bedrag te boeken als wettelijke reserve. Op 31 december 2014 was dit bedrag nog niet opgenomen als wettelijke reserve.

7.10. Leningen en overige langlopende financieringsverplichtingen

(in miljoen EUR)	2014	2013
Leningen op lange termijn	2.646,4	2.299,8
Subtotaal lange termijnleningen	2.646,4	2.299,8
Leningen op korte termijn	0,0	500,0
Toe te rekenen interest	63,9	71,3
Subtotaal korte termijnleningen	63,9	571,3
Totaal	2.710,3	2.871,1

De informatie over de algemene voorwaarden van de uitstaande rentedragende leningen wordt hieronder gegeven:

(in miljoen EUR)	Vervaldag	Boekwaarde	Interestvoet voor hedging	Interestvoet na hedging	Huidige proportie v/d interestvoet: vast	Huidige proportie v/d interestvoet: variabel
Aandeelhouderslening	2022	495,8	1,35%	3,07%	40,34%	59,66%
Uitgiften van obligatieleningen 2004 / 15 jaar	2019	499,3	5,25%	5,25%	100,00%	0,0%
Uitgiften van obligatieleningen 2009 / 7 jaar	2016	499,6	5,63%	5,63%	100,00%	0,0%
Uitgiften van obligatieleningen 2013 / 15 jaar	2028	546,7	3,25%	3,25%	100,00%	0,0%
Uitgiften van obligatieleningen 2013 / 20 jaar	2033	199,3	3,50%	3,50%	100,00%	0,0%
Uitgiften van obligatieleningen 2014 / 15 jaar	2029	345,8	3,00%	3,00%	100,00%	0,0%
Europese Investeringsbank	2016	40,0	4,27%	4,27%	100,00%	0,0%
Europese Investeringsbank	2017	20,0	4,79%	4,79%	100,00%	0,0%
Totaal		2.646,4			88,82%	11,18%

De informatie over de contractvervaldagen van de rentedragende leningen en (kortlopende en langlopende) financieringsverplichtingen van de Groep wordt hieronder gegeven.

(in miljoen EUR)	Nominale waarde	1 jaar of minder	1 – 2 jaar	3 - 5 jaar	Meer dan 5 jaar
Aandeelhouderslening	495,8	0,0	0,0	0,0	495,8
Uitgiften van obligatieleningen	2.100,0	0,0	500,0	500,0	1.100,0
Europese Investeringsbank	60,0	0,0	40,0	20,0	0,0
Totaal	2.655,8	0,0	540,0	520,0	1.595,8

De volgende clausules zijn vereist voor de Eurobonds uitgegeven onder het EMTN-programma van € 3 miljard:

(i) De Emittent zal geen Zekerheid verschaffen (zekerheidsrecht betekent elke hypotheek, last, pand, voorrecht of enige andere vorm van bezwaring of zekerheid. Een persoonlijke garantie of borgstelling vormt geen Zekerheid) om enige Relevante Schuld van enige persoon te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige Relevante Schuld van enige persoon.

(ii) De Emittent zal bewerkstelligen dat geen van zijn Belangrijke Dochterondernemingen enige Zekerheid zal bieden om enige Relevante Schuld van enige persoon te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige Relevante Schuld van enige persoon.

(iii) De Emittent zal bewerkstelligen dat zijn Belangrijke Dochterondernemingen zullen bewerkstelligen dat geen enkele andere persoon enige Zekerheid zal bieden om enige Relevante Schuld van de Emittent of zijn Belangrijke Dochterondernemingen te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige Relevante Schuld van de Emittent of zijn Belangrijke Dochterondernemingen.

7.11. Personeelsbeloningen

In België regelen collectieve overeenkomsten de rechten van het personeel in bedrijven in de elektriciteits- en gasector.

Deze overeenkomsten voorzien in zogenaamde "aanvullende pensioenen" op basis van het jaarsalaris en de loopbaan van de werknemer in de onderneming. Als de medewerker overlijdt, zijn deze aanvullende bedragen gedeeltelijk overdraagbaar naar zijn erfopvolger (weduwe/wees). De toegekende beloningen zijn verbonden aan het bedrijfsresultaat van Elia. Voor deze verplichtingen bestaat er noch een extern pensioenfonds noch een groepsverzekering, waardoor er ook geen reserves bij derden opgebouwd zijn. Deze verplichtingen worden toegezegd-pensioenregelingen genoemd.

De collectieve overeenkomst bepaalt dat aan actief personeel aangeworven van 1 januari 1993 tot en met 31 december 2001 en het management/uitvoerend kaderpersoneel aangeworven voor 1 mei 1999 dezelfde waarborgen worden toegekend via een pensioenstelsel 'te bereiken doel pensioenregeling'. De verplichtingen in het kader van deze 'te bereiken doel pensioenregeling' worden gefinancierd via een aantal pensioenfondsen voor de elektriciteits- en gasector en via verzekeringsmaatschappijen.

Personeel dat op basis van een 'loonschaal' wordt betaald en is aangeworven na 1 juni 2002 en management/kaderpersoneel dat na 1 mei 1999 is aangeworven, worden gedekt door twee pensioenplannen op basis van toegezegde bijdragen (Powerbel and Enerbel). Voor betalingen na 1 januari 2004 vereist de wet een gemiddeld jaarlijks rendement over de loopbaan van minstens 3,25% voor de bijdragen van de werkgever en 3,75% voor de bijdragen van de werknemers, waarbij de werkgever een eventueel verlies moet bijpassen. De verzekeraar bevestigde per einde 2014 dat het jaarlijkse rendement minstens 3,25% bedraagt en dat er dientengevolge geen provisie voorzien werd om een eventueel verlies bij te passen.

Hieronder volgt een korte beschrijving van beide toegezegd-bijdrageregelingen:

- **Enerbel**

Dit plan is bedoeld voor loontrekkende werknemers die na 1 juni 2002 werden aangeworven.

De werknemersbijdrage is een step-rate formule gelijk aan 0,875% van het deel van het loon onder een bepaald plafond plus 2,625% van het deel van het loon boven dat plafond. Deze bijdrage wordt maandelijks ingehouden op het loon van de aangesloten werknemers.

De werkgeversbijdrage bedraagt drie keer de werknemersbijdrage.

- **Powerbel**

Dit plan is bedoeld voor kaderpersoneel die vanaf 1 mei 1999 werden aangeworven en voor de medewerkers die in 2007 op het voorstel om naar dit plan over te stappen zijn ingegaan.

De werknemersbijdrage is een step-rate formule gelijk aan 0,6% van het deel van het loon onder een bepaald plafond plus 4,6% van het deel van het loon boven dat plafond. Deze bijdrage wordt maandelijks ingehouden op het loon van de aangesloten lid.

De werkgeversbijdrage bedraagt vier keer de werknemersbijdrage.

De Groep heeft de intrinsieke-waardemethode toegepast, die erin bestaat om voor elk lid afzonderlijk de minimale gewaarborgde reserve te berekenen (daarbij rekening houdend met een rentevoet van 3,75% voor de werknemersbijdragen en een rentevoet van 3,25% voor de werkgeversbijdragen) en de wiskundige reserve, beide op de datum van de financiële verslaggeving. De gewaarborgde reserve is gelijk aan het maximum tussen de minimale gewaarborgde reserve en de mathematische reserve.

Een tekort doet zich voor wanneer de gewaarborgde reserve hoger is dan de wiskundige reserve.

De twee belangrijkste argumenten om deze methode te kiezen zijn de volgende:

- een strikte toepassing van de "Projected Unit Credit Method" (PUC-methode), zoals IAS 19 op dit moment voorschrijft, zou een veronderstelling vereisen over de evolutie van het minimale gewaarborgde rendement op toekomstige bijdragen om een beste schatting van de geprojecteerde beloningen te bekomen. Als de beste schatting van het verwachte rendement het gewaarborgde rendement is dat op dit moment wordt toegepast, zou deze veronderstelling tijdens een periode van lage discontovoeten beschouwd kunnen worden als incompatibel met de andere veronderstellingen.
- toepassing van de PUC-methode vereist ook dat de beloningen zouden moeten kunnen worden geprojecteerd. Helaas is dit niet mogelijk omdat het rendement op de bijdragen gelijk is aan het maximum tussen het minimale gewaarborgde rendement dat het fonds realiseert. Bovendien kan het minimaal gegarandeerde rendement ook veranderen onder invloed van de wetgeving.

Vrijgegeven cijfers:

(in miljoen EUR)	Powerbel	Enerbel
Som van de minimaal gegarandeerde reserves:		
Actieve leden:	10,9	1,9
Uitgestelde leden:	2,0	0,2
Totaal:	13,0	2,2
Som van de rekenkundige reserves:		
Actieve leden:	12,3	2,2
Uitgestelde leden:	2,8	0,3
Totaal:	15,1	2,5
Som van het verschil:		
Actieve leden:	1,3	0,3
Uitgestelde leden:	0,8	0,1
Totaal:	2,1	0,4

Zowel de werknemers- als de werkgeversbijdragen worden maandelijks betaald. De werknemersbijdragen worden door de werkgever ingehouden op het loon en aan de verzekeringsmaatschappij betaald.

De grootte van toekomstige kasstromen hangt af van de loonstijgingen.

Op basis van bovenstaande vrijgegeven cijfers heeft de Groep geconcludeerd dat er geen tekort is in de pensioenplannen in vergelijking met de minimaal gegarandeerde opbrengst van de bijdragen. Indien zulk een tekort ontstaat, zal de Groep een voorziening opnemen die de tekortkoming in de fondsen in vergelijking met de minimaal gegarandeerde opbrengst van de bijdragen reflecteert.

De kosten in verband met deze plannen beliepen € 3,8 miljoen in 2014 en € 4,7 miljoen in 2013.

Elia Transmission België heeft ook vervroegde pensioenregelingen en andere beloningen na tewerkstelling, zoals een dekking van medische kosten en kortingen op de gas- en elektriciteitsfactuur, naast andere beloningen op lange termijn (jubilarispremies). Niet al deze beloningen worden gefinancierd.

Hieronder worden de totale nettoverplichtingen voor personeelsbeloningen vermeld:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Toegezegde pensioenregelingen	46,4	46,0
Andere vergoedingen na uitdiensttreding	62,8	54,3
Subtotaal	109,3	100,2
Overige voorzieningen - personeelsbeloningen	0,0	0,2
Totaal voorzieningen voor personeelsvoordelen	109,3	100,4

In de volgende tabellen worden de details weergegeven van de uitstaande voorziening voor personeelsbeloningen met de opsplitsing tussen pensioenkosten ("Pensioenregelingen") en niet-pensioenkosten ("Andere"), die bestaat uit kosten voor gezondheidszorg, voordelen voor tarieven, jubileumvoordelen, ...).

(in miljoen EUR)	Pensioenregelingen		Andere	
	2014	2013	2014	2013
Huidige waarde van de brutoverplichting	(176,3)	(169,3)	(63,5)	(54,9)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	129,9	123,2	0,7	0,7
Voorzieningen voor personeelsverplichtingen	(46,4)	(46,0)	(62,8)	(54,1)

Wijzigingen in de huidige waarde van de brutoverplichting (in miljoen EUR)	Pensioenregelingen		Andere	
	2014	2013	2014	2013
Beginsaldo	(169,3)	(184,4)	(54,9)	(46,8)
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	(3,9)	(4,0)	(1,6)	(1,5)
Rentekosten	(4,0)	(4,7)	(1,6)	(1,8)
Bijdragen van de deelnemers	(0,6)	(0,6)		
Kosten van vervroegde pensionering	(0,7)	(0,9)		
Inbegrepen herberekeningen winst(verlies) in niet-gerealiseerde en gerealiseerde resultaten, ontstaan door:				
Veranderingen in demografische veronderstellingen		12,1		(0,9)
Veranderingen in financiële veronderstellingen	(17,5)	4,1	(9,7)	(7,6)
Ervaringsaanpassingen	4,6	(4,0)	1,0	0,2
Pensioenkosten van verstreken diensttijd		(0,5)		
Betaalde vergoedingen	15,0	13,7	3,2	3,5
Eindsaldo	(176,3)	(169,3)	(63,5)	(54,9)

Wijziging van de reële waarde van de fondsbeleggingen (in miljoen EUR)	Pensioensregelingen		Andere	
	2014	2013	2014	2013
Beginsaldo	123,2	119,1	0,7	0,8
Rentebaten	2,9	3,2	0,0	0,0
Herberekening winst/(verlies) in niet-gerealiseerde resultaten ontstaan door:				
Rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	5,6	1,9	(0,0)	(0,1)
Bijdragen van de werkgever	12,6	12,2	3,2	3,5
Bijdragen van de werknemer	0,6	0,6		
Betaalde vergoedingen	(15,0)	(13,7)	(3,2)	(3,5)
Eindsaldo	129,9	123,2	0,7	0,7
Totaal rendement op de fondsbeleggingen	8,5	5,0	(0,0)	(0,0)

Wijzigingen in de huidige waarde van de brutoverplichting (in miljoen EUR)	Pensioensregelingen		Andere	
	2014	2013	2014	2013
Pensioenkost				
Aan het dienstjaar toegerekende kosten	(4,5)	(4,6)	(1,6)	(1,5)
Kosten van vervroegde pensionering	(0,7)	(0,9)		
Pensioenkosten van verstreken diensttijd		(0,5)		
Actuariële winst/(verlies) op lange termijn personeelsbeloningen			(1,8)	(5,3)
Netto rentekosten op de netto voorziening voor personeelsverplichting				
Rentekosten	(4,0)	(4,7)	(1,6)	(1,8)
Rendement op fondsbeleggingen	2,9	3,2	0,0	0,0
Andere				
Kosten van toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in winst of verlies	(6,2)	(7,6)	(5,0)	(8,6)
Actuariële winst/(verlies) op lange termijn personeelsbeloningen, ontstaan door:				
1/ Veranderingen in demografische veronderstellingen		12,1		0,8
2/ Veranderingen in financiële veronderstellingen	(17,5)	4,1	(7,8)	(3,4)
3/ Ervaringsaanpassingen	4,6	(4,0)	1,0	(0,5)
Rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	5,6	1,9		
Herberekeningen van bruto verplichting (schuld)vordering in niet-gerealiseerde resultaten	(7,3)	14,0	(6,8)	(3,0)
Totaal	(13,5)	6,4	(11,8)	(11,6)

(in miljoen EUR)	2014	2013
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per type deelnemer	(225,9)	(212,0)
Actieve deelnemers	(147,7)	(138,1)
Niet-actieve deelnemers met uitgestelde voordelen	(2,9)	(2,7)
Gepensioneerden en begunstigden	(75,2)	(71,2)
Detail van de toegezegd-pensioenregeling per voordeel	(225,9)	(212,0)
Pensioenen	(164,5)	(159,1)
Andere vergoedingen (gezondheidszorg en tarifaire voordelen)	(41,9)	(35,3)
Afscheid- en jubilarispremies	(19,5)	(17,6)

Bij het bepalen van de gepaste verdisconteringsvoet, gebruikt de Groep de intresttarieven van bedrijfsobligaties in dezelfde valuta als deze gebruikt voor de verplichtingen inzake toegezegd-pensioenregeling, met minimaal een "AA"-rating, zoals bepaald door een internationaal erkend rating bureau, en ge-extrapoleert, indien nodig, volgens de yield-curve om in lijn te zijn met de verwachte termijn van de toegezegd-pensioenverplichting.

Jaarlijks wordt er een stresstest uitgevoerd. Deze test gaat na of de minimale financieringsvereisten bestand zijn tegen "schokken" met een waarschijnlijkheid van 0,5%.

De leden dragen (grotendeels) zelf bij tot de financiering van de pensioenuitkeringen door een persoonlijke bijdrage te betalen van het type 'vaste bijdrage' (step-rate formule $a\%t_1 + b\%t_2$) die maandelijks op hun salaris wordt ingehouden.

Het jaarsaldo van het vast bedrag in het kader van de toegezegd-pensioenregeling wordt gefinancierd door de werkgever via een periodieke toewijzing, uitgedrukt als een percentage van de totale loonsom van de leden. Dit percentage wordt bepaald volgens de methode van de gezamenlijke kosten en wordt jaarlijks herzien. Deze financieringsmethode bestaat erin dat toekomstige kosten gespreid worden over de resterende periode van de regeling. De kosten worden geraamd op basis van projecties (loonstijging en inflatie worden in rekening genomen). De veronderstellingen met betrekking tot loonstijging, inflatie, personeelsverloop en leeftijd-looptijd worden bepaald op basis van de historische statistieken van het bedrijf. De gehanteerde sterftetabellen komen overeen met de realiteiten uit het verleden binnen het financieringsvehikel. De Groep berekent de netto intrest op de netto toegezegd-pensioenschuld(vordering) gebruik makend van dezelfde verdisconteringsvoet voor obligaties van hoge kwaliteit (zie hierboven) om de toegezegd-pensioenverplichting te berekenen (de netto-intrest aanpak). Deze veronderstellingen worden op geregelde basis in vraag gesteld.

Uitzonderlijke gebeurtenissen (zoals de wijziging van de regeling, gewijzigde veronderstellingen, te korte dekkingsgraad...) kunnen uiteindelijk leiden tot openstaande betalingen bij de kostendrager.

De toegezegd-pensioenregelingen stellen het bedrijf bloot aan actuariële risico's zoals investeringsrisico's, renterisico's, langlevensrisico's en loonrisico's.

Investeringsrisico

De huidige waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt berekend met behulp van een verdisconteringsvoet gelijk aan die van bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit. Het verschil tussen het effectief rendement op fondsbeleggingen en rentebaten op fondsbeleggingen is inbegrepen in de lijn Herberekening winst/(verlies) in niet-gerealiseerde resultaten. Momenteel heeft de regeling een relatief evenwichtige investering die als volgt wordt voorgesteld:

Boekwaarde	2014	2013
Beursgenoteerde beleggingen	82,26%	79,32%
Aandelen - Eurozone	15,20%	14,61%
Aandelen - buiten de Eurozone	13,08%	11,57%
Staatsobligaties - Eurozone	5,39%	4,21%
Andere obligaties - Eurozone	39,50%	43,97%
Andere obligaties - buiten de Eurozone	9,09%	4,96%
Niet beursgenoteerde beleggingen	17,74%	20,68%
Verzekeringscontracten		
Onroerende goederen	4,20%	4,76%
Liquide middelen	0,79%	1,60%
Andere	12,75%	14,32%
Totaal (in %)	100,00%	100,00%
Totaal (in miljoen EUR)	117,5	114,4

Door de langdurige aard van de verplichtingen inzake toegezegd-pensioenregelingen beschouwt het bestuur van het pensioenfonds waar Elia Transmission (België) lid van is, het als gepast dat een redelijk gedeelte van de fondsbeleggingen belegd wordt in eigenvermogensinstrumenten om het rendement van het fonds te benutten.

Renterisico

Een daling van de rentetarieven op obligaties zal de verplichtingen inzake toegezegd-pensioenregeling doen stijgen. Dit zal echter gedeeltelijk gecompenseerd worden door een hoger rendement uit de schuldbeleggingen inzake toegezegd-pensioenregelingen.

Langlevensrisico

De huidige waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt berekend op basis van de beste raming van de sterftegraad van de deelnemers van de pensioenregeling tijdens en na hun tewerkstelling. Een stijging in levensverwachting van de deelnemers zal de pensioenverplichting doen stijgen.

Voor de Belgische toegezegd-pensioenregeling werd een onderzoek uitgevoerd in 2013 om na te gaan welke sterftetabellen het beste overeenkomen met de historische waarnemingen van de portefeuille. De sterftetabellen die hieruit voortvloeien zijn de MR/FR tabellen voor gepensioneerden en de MR (met een correctie van 5 jaar) / FR (zonder correctie) voor de actieve deelnemers.

Voor de Duitse toegezegd-pensioenregeling werden geen wijzigingen aan de sterftetabel nodig geacht (we verwijzen naar de actuariële veronderstellingen in de onderstaande tabel voor meer details).

Loonrisico

De huidige waarde van de verplichting uit hoofde van de toegezegd-pensioenregeling wordt berekend op basis van de toekomstige lonen van de deelnemers van de pensioenregeling. Zo zal een stijging in loon van de deelnemers de verplichting van de pensioenregeling doen stijgen.

ACTUARIËLE VERONDERSTELLINGEN

(in %)	2014	2013
Disconteringsvoet		
- Pensioenregelingen	1,55	2,92
- Andere regelingen	1,89	3,24
Verwachte gemiddelde loonstijging (zonder inflatie)	2,00	2,00
Verwachte inflatie	1,75	2,00
Verwachte stijging van de ziektekosten (inclusief inflatie)	2,75	3,00
Verwachte stijging van de tariefvoordelen	1,75	2,00
Gemiddeld verwachte pensioenleeftijd:		
- Niet-kaderpersoneel	62	62
- Kaderpersoneel	63	63
Gebruikte sterftetafels:		
- Actief personeel	MR(-5)/FR	MR(-5)/FR
- Niet-actief personeel	MR/FR	MF/FR
Levensverwachting uitgedrukt in jaren van een gepensioneerde op 65 jaar		
Voor een 65 jarige op datum van afsluiting		
- Man	22,5	22,5
- Vrouw	22,0	22,0
(in jaren)	2014	2013
Gewogen gemiddelde duur van de toegezegd-pensioenregeling	10	9

Het effectieve rendement op de fondsbeleggingen in % voor 2014 kwam overeen met 6,70 % voor het Belgische segment.

De Groep verwacht in 2015 een bedrag van € 10,2 miljoen bij te dragen aan zijn toegezegd-pensioenregelingen en een bedrag van € 3,0 miljoen aan zijn toegezegd-bijdrageregelingen.

SENSITIVITEITSANALYSE

(in miljoen EUR)	Stijging (+) / Daling (-)
Impact op de netto toegezegd-pensioenverplichtingen in geval van stijging van :	
Disconteringsvoet (0,5%)	(12,7)
Gemiddelde loonstijging - zonder inflatie (0,5%)	(10,6)
Inflatie (0,25%)	(5,6)
Stijging van de ziektekosten (1%)	(4,2)
Stijging van de tariefvoordelen (0,5%)	(1,4)
Levensverwachting gepensioneerden (1 jaar)	(3,9)

HERWAARDERINGEN VAN VERPLICHTINGEN VOOR VERGOEDINGEN NA UITDIENSTTREDING

(in miljoen EUR)	2014	2013
Cumulatief bedrag per 1 januari	(6,7)	(13,9)
In de verslagperiode erkend	(10,6)	7,3
Cumulatief bedrag per 31 december	(17,3)	(6,7)

De herwaarderingen van beloningen na afloop van tewerkstelling omvatten het deel van 50Hertz Transmission (Duitsland) (Gezamenlijke Overeenkomst) dat € 2,2 miljoen bedraagt na belasting.

De onderstaande tabel geeft de actuariële winsten en verliezen erkend in de niet-gerealiseerde resultaten van Elia Transmission (België) weer per type:

Herberekeningen van bruto verplichting ontstaan door (in miljoen EUR)	Pensioensregelingen		Andere	
	2014	2013	2014	2013
1/ Veranderingen in demografische veronderstellingen	0,0	4,0	0,0	0,3
2/ Veranderingen in financiële veronderstellingen	(17,5)	4,1	(7,8)	(3,4)
3/ Ervaringsaanpassingen	4,6	4,0	1,0	0,1
Rendement op de fondsbeleggingen (exclusief rentebaten)	5,6	1,9	0,0	0,0
Herberekeningen van bruto verplichting (schuld)vordering in niet-gerealiseerde resultaten	(7,3)	14,0	(6,8)	(3,0)

BEDRAG RECUPEREERBAAR IN TOEKOMSTIGE TARIEVEN

In overeenstemming met een studierapport gepubliceerd door de CREG gaat het management ervan uit dat het vrijwel zeker is dat de toegezegd-pensioenverplichtingen die op 31 december 2001 bestonden (en die op 31 december 2014 een bedrag van € 73,7 miljoen vertegenwoordigen) door de CREG als redelijke kosten binnen het regelgevende kader in België aanvaard zullen worden zodra de premies uitbetaald zijn, en deze kosten dus in de toekomstige tarieven verrekend zullen worden. Dit bedrag werd dus geboekt onder Overige financiële activa (zie toelichting 7.4).

7.12. Voorzieningen

(in miljoen EUR)	Milieu	Geschillen	Totaal
Balans op 1 januari 2013	18,9	5,2	24,1
Dotatie voorzieningen	1,6	2,9	4,5
Terugname voorzieningen	(1,1)	(0,2)	(1,3)
Aanwending voorzieningen	(3,4)	(0,2)	(3,6)
Balans op 31 december 2013	16,1	7,7	23,7
Langlopend deel	10,3	7,7	17,9
Kortlopend deel	5,8	0,0	5,8
Balans op 1 januari 2014	16,1	7,7	23,7
Dotatie voorzieningen	3,1	6,4	9,5
Terugname voorzieningen	(1,6)	(2,6)	(1,6)
Aanwending voorzieningen	(0,6)	(0,2)	(3,3)
Balans op 31 december 2014	17,0	11,3	28,3
Langlopend deel	10,5	11,3	21,9
Kortlopend deel	6,5	0,0	6,5

Het gebruik van voorzieningen voor milieukosten heeft vooral betrekking op verder bodemonderzoek en sanering op bepaalde sites in Vlaanderen, Brussel en Wallonië voor een totaalbedrag van € 0,6 miljoen. Enerzijds werd er een terugname van voorzieningen opgetekend voor een bedrag van € 1,6 miljoen voor sites in de Brusselse en Waalse gewesten, en anderzijds een dotatie ten belope van € 3,1 miljoen voor sites in de Waalse en Vlaamse gewesten, na nieuwe schattingen.

De raming van de bedragen werd door een extern studiebureau uitgevoerd, rekening houdend met het BATNEEC-principe ('best beschikbare techniek zonder overdreven kostprijs').

De voorziening voor geschillen werd ingesteld om waarschijnlijke kosten te dekken die voortvloeien uit geschillen waarvoor de Groep door een derde partij gerechtelijk wordt vervolgd of waarvoor de Groep betrokken is in een juridisch geschil.

Deze schattingen zijn bepaald op basis van de waarde van de ingestelde vorderingen of het geschatte bedrag van de risicoblootstelling.

De verwachte timing van de bijhorende kasuitstroom hangt af van de vooruitgang en de duur van de onderliggende procedures.

De beweging van de voorzieningen wordt besproken in toelichting 6.3.

7.13. Overige schulden op lange termijn

(in miljoen EUR)	2014	2013
Kapitaalsubsidies	2,5	2,5
Totaal	2,5	2,5

De investeringssubsidies bestaan uit uitgestelde opbrengsten m.b.t. kapitaalssubsidies die toegekend werden door de Europese Unie en het Brusselse Gewest.

7.14. Handelsschulden en overige schulden

(in miljoen EUR)	2014	2013
Handelsschulden	198,8	109,7
BTW, diverse belastingsschulden	9,1	2,2
Bezoldigingen en sociale lasten	27,2	26,4
Dividend	1,5	2,0
Heffingen	47,4	48,1
Overige	17,3	13,4
Totaal	301,2	201,8

De uitstaande schuld voor te betalen heffingen kan opgedeeld worden in federale groenestroomcertificaten (€ 33,6 miljoen), federale certificaten voor offshore windenergie (€ 7,7 miljoen) en een heffing voor de financiering van de offshore windparken (€ 6,1 miljoen).

Het onderdeel "Overige" bestaat vooral uit cash garanties ontvangen van klanten en vooruitbetalingen voor projecten.

7.15. Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten

(in miljoen EUR)	2014	2013
Overgedragen opbrengsten en toe te rekenen kosten	11,4	6,8
Afrekeningsmechanisme België	216,1	105,9
Totaal	227,5	112,7

Het afrekeningsmechanisme wordt beschreven in het hoofdstuk "Regelgevend kader en tarieven". De wijziging aan het afrekeningsmechanisme in België wordt beschreven in toelichting 4.2.

Het afrekeningsmechanisme 2014 voor België wordt in de onderstaande tabel uiteengezet:

(in miljoen EUR)	België
Terug te geven in huidige tarifaire periode	(4,9)
Terug te vorderen van huidige tarifaire periode	176,7
Korting toekomstige tarieven	171,8
Moratoriumintresten vennootschapsbelasting	44,3
Afrekeningsmechanisme	216,1

7.16. Financiële instrumenten - reële waarden

De volgende tabel toont de boekwaarden en reële waarden van financiële activa en passiva, inclusief hun niveau in de reële-waarde-hiërarchie.

(in miljoen EUR)	Boekwaarde					Reële waarde				
	Gewaardeerd aan reële waarde	Reële waarde - afdekkingsinstrumenten	Investerings aangehouden tot einde Inntiir	Leningen en vorderingen	Overige financiële verplichtingen	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
31 december 2013										
Overige financiële vaste activa	13,5					13,5	13,3		0,3	13,5
Handels- en overige vorderingen				292,7		292,7				0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten				242,7		242,7				0,0
Voor afdekking gebruikte renteswaps		(27,5)				(27,5)		(27,5)		(27,5)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen					(627,0)	(627,0)		(627,0)		(627,0)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties					(2.244,0)	(2.244,0)		(2.244,0)		(2.244,0)
Handelsschulden en overige schulden					(201,7)	(201,7)				0,0
Totaal	13,5	(27,5)	0,0	535,4	(3.072,8)	(2.551,3)	13,3	(2.898,6)	0,3	(2.885,0)
31 december 2014										
Overige financiële vaste activa	13,6					13,6	13,3		0,3	13,6
Handels- en overige vorderingen				302,8		302,8				0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten				171,1		171,1				0,0
Voor afdekking gebruikte renteswaps		(25,4)				(25,4)		(25,4)		(25,4)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen					(619,7)	(619,7)		(619,7)		(619,7)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties					(2.090,6)	(2.090,6)		(2.427,9)		(2.427,9)
Handelsschulden en overige schulden					(301,2)	(301,2)				0,0
Totaal	13,6	(25,4)	0,0	473,9	(3.011,5)	(2.549,5)	13,3	(3.072,9)	0,3	(3.059,4)

De bovenstaande tabellen vermelden geen reële-waarde-informatie voor financiële activa en passiva die niet gewaardeerd werden tegen reële waarde, zoals geldmiddelen en kasequivalenten en een groot gedeelte van de handels- en overige vorderingen en handels- en overige schulden omdat hun boekwaarde een redelijke benadering vormt van hun reële waarde.

De reële waarde is het bedrag waartegen een actief omgewisseld of een passief verrekend kan worden in een transactie die uitgevoerd wordt tegen de marktvoorwaarden. Voor wat betreft financiële instrumenten die in de balans gewaardeerd worden tegen reële waarde, vereist IFRS 7 dat de waarderingen tegen reële waarde bekendgemaakt worden door middel van de volgende reële-waarde-hiërarchie:

- **Niveau 1:** De reële waarde van een financieel instrument dat verhandeld wordt op een actieve markt, wordt gewaardeerd op basis van genoteerde (niet-aangepaste) prijzen voor identieke activa of passiva. Een markt wordt beschouwd als actief indien er op eenvoudige en regelmatige wijze genoteerde prijzen beschikbaar zijn, afkomstig van een beurs, handelaar, makelaar, sectorgroep, 'pricing service' of regelgevende instantie, en deze prijzen ontleend zijn aan daadwerkelijke en regelmatig uitgevoerde markttransacties tussen onafhankelijke partijen;
- **Niveau 2:** De reële waarde van financiële instrumenten die niet worden verhandeld op een actieve markt wordt bepaald met behulp van waarderingstechnieken. Deze waarderingstechnieken maken zoveel mogelijk gebruik van waarneembare marktgegevens wanneer deze beschikbaar is en steunen zo weinig mogelijk op ramingen die specifiek zijn voor de entiteit. Als alle belangrijke gegevens benodigd voor de waardering van een instrument tegen reële waarde waarneembaar zijn, hetzij rechtstreeks (m.a.w. als prijzen) hetzij onrechtstreeks (d.w.z. ontleend aan prijzen), wordt het instrument opgenomen in 'niveau 2';
- **Niveau 3:** Als een of meerdere belangrijke gegevens gebruikt voor de toepassing van de waarderingstechniek niet gebaseerd zijn op waarneembare marktgegevens, dan wordt het financieel instrument opgenomen in niveau 3.

REËLE WAARDE

Aangezien de lening een variabele interest heeft, is de boekwaarde van de lening gelijk aan de reële waarde.

De reële waarde van de financiële activa en verplichtingen, andere dan degene die in bovenstaande tabel getoond worden, benadert hun boekwaarden, hoofdzakelijk omwille van de vervaldata op korte termijn van deze instrumenten.

REËLE-WAARDE-HIËRARCHIE

De reële waarde van de 'sicavs' behoort tot niveau 1, wat inhoudt dat de waardering is gebaseerd op (onaangepaste) genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten.

De reële waarde van de renteswaps behoort tot niveau 2, wat inhoudt dat de waardering gebaseerd is op input van andere dan de opgegeven prijzen die waarneembaar zijn voor de activa of de verplichtingen. Deze categorie bevat instrumenten gewaardeerd op basis van genoteerde marktprijzen in actieve markten voor dergelijke instrumenten; genoteerde prijzen voor identieke of vergelijkbare instrumenten in markten die worden geacht minder actief te zijn; of andere waarderingstechnieken, die direct of indirect voortvloeien uit waarneembare marktgegevens.

SCHATTING VAN REËLE WAARDE

Derivaten

Voor renteswaps worden opgaven van makelaars gehanteerd. Deze opgaven worden gecontroleerd met behulp van waarderingmodellen of technieken gebaseerd op contant gemaakte kasstromen.

De modellen gebruiken diverse inputs, waaronder de kredietwaardigheid van tegenpartijen en rentecurves op het einde van de verslagperiode. Op 31 december 2014 is de blootstelling aan tegenpartijen nihil omwille van de negatieve marktwaarde van de renteswaps. Het eigen risico van de Groep op het niet nakomen van de verplichtingen wordt eveneens geschat op vrijwel nihil.

Rentedragende leningen

De reële waarde wordt berekend op basis van de verdisconteerde toekomstige aflossingen en rentebetalingen.

8. Diversen

8.1. Effect van nieuwe overnames/aandelenverkopen

OVERNAMES IN SEGMENTRAPPORTERING ELIA TRANSMISSION (BELGIË)

Oprichting van EGI

Op 28 maart 2014 werden de dochterondernemingen Elia Grid International SA en Elia Grid International GmbH ("EGI") opgericht. Beide vennootschappen beschikken over experts die diensten leveren op het vlak van consultancy, engineering en procurement. Zij bieden oplossingen aan op basis van internationale beste praktijken, die volledig conform zijn met een gereguleerde bedrijfsomgeving.

Elia Grid International SA bezit alle aandelen in Elia Grid International GmbH. De aandelen in Elia Grid International SA zijn in het bezit van Elia System Operator (50,01% van de aandelen) en 50Hertz Transmission (49,99% van de aandelen). De Groep is dus voor 80% eigenaar van Elia Grid International SA, terwijl de overige 20% in het bezit is van Industry Funds Management Luxemburg (IFM) (via het aandeel van dit fonds in 50Hertz Transmission, dat zelf 49,99% van de aandelen in Elia Grid International SA controleert). EGI wordt door de Groep geboekt als een dochteronderneming (volledige consolidatie met minderheidsbelang).

Verwerving van 36,81% in Ampacimon in 2013

De Groep bezit een participatie van 36,81% in Ampacimon NV, een Belgisch bedrijf dat innovatieve monitoringsystemen ontwikkelt voor TNB's, zodat zij sneller kunnen anticiperen op veranderingen in vraag en aanbod van energie.

Elia System Operator zette haar langetermijnlening, die aan Ampacimon verstrekt werd op 24 juni 2011 en € 200.000 bedroeg, om in 2.200 aandelen. Daarnaast betaalde ze een bijkomend bedrag van € 120.000, goed voor 600 aandelen, waardoor ze sinds 1 juli 2013 36,81% in bezit heeft.

Verkoop van een deel van de APX-aandelen na de gedeeltelijke splitsing van het bedrijf

Sinds 1 maart 2013 is APX-ENDEX gesplitst in een entiteit met de spotmarkt en de clearingactiviteiten voor elektriciteit (APX) en een entiteit met de spot- en derivatenmarkt voor aardgas (Endex), die verkocht werd aan Intercontinental Exchange Inc (ICE). Als gevolg van deze transactie daalde het bedrag dat geïnvesteerd werd in APX van € 25,5 miljoen tot € 16,9 miljoen, maar het aandeel van Elia System Operator NV in het aandelenkapitaal steeg van 23,07% op 31 december 2012 naar 29,2%. De resterende aandelen zijn in bezit van TenneT Holding B.V. (70,8%).

Beide activiteiten (stroom en gas) werden gewaardeerd om beide activiteiten te kunnen splitsen. Rekening houdend met de waarderingen en de verkoopprijs die we ontvingen voor de gasactiviteit (€ 11,6 miljoen), daalde de participatie met € 11,2 miljoen ten opzichte van 2012.

OVERNAMES IN SEGMENTRAPPORTERING 50HERTZ TRANSMISSION (DUITSLAND)

Oprichting van TSCNET services

50Hertz Transmission GmbH heeft voor het totaal bedrag van € 0,1 miljoen een belang van 10,00% verworven in de nieuw opgerichte vennootschap TSCNET Services GmbH.

TSCNET Services GmbH werd opgericht op 10 november 2014, een jaar na de opening van het Joint Office TSC TSOs. Sinds 2013 leveren experts- die gedetacheerd zijn door de TNB's die lid zijn van TSC- dag en nacht (24/7) in München coördinatiediensten op maat voor de operationele planning, de integratie van prognosegegevens, de evaluatie van systeemcongestie en de berekening van capaciteit. Zij leveren deze diensten aan de controlecentra van de TNB's in continentaal Europa. Daartoe maken zij gebruik van het gemeenschappelijke IT-platform CTDS. Leden-TNB's zijn de TNB's 50Hertz (Duitsland), Amprion (Duitsland), APG (Oostenrijk), ČEPS (Tsjechische Republiek), ELES (Slovenië), Energinet.dk (Denemarken), HOPS (Kroatië), MAVIR (Hongarije), PSE (Polen), Swissgrid (Zwitserland), TenneT TSO (Duitsland), TenneT TSO (Nederland) en TransnetBW (Duitsland).

Verwerving van een bijkomend aandeel in EEX

In 2014 verwierf 50Hertz Transmission bijkomende aandelen in de European Energy Exchange (EEX) ter waarde van € 5,0 miljoen en heeft zo 4,3% van de aandelen in EEX in handen, in het totaal goed voor € 10,4 miljoen. Overeenkomstig de consolidatiemethodes van de Groep wordt EEX gewaardeerd tegen kostprijs omdat er geen genoteerde prijs in een actieve markt is en de reële waarde niet op een betrouwbare wijze gewaardeerd kan worden.

Verwerving van 2,25% in European Energy Exchange (EEX) in 2013

Op 3 mei 2013 verwierf 50Hertz 700.000 aandelen in de European Energy Exchange (EEX) voor een bedrag van € 4,2 miljoen en een bijkomend aantal van 200.000 aandelen voor een bedrag van € 1,2 in december 2013. Als gevolg van deze acquisities bezit 50Hertz nu 2,25% van EEX. Er werden bijkomende acquisities gepland in 2014, met de bedoeling meer dan 4,2% te verwerven.

8.2. Beheer van financiële risico's en derivaten

PRINCIPES VAN FINANCIËEL RISICIBEHEER

Het is de bedoeling van de Groep om elk van de risico's te identificeren en om de strategieën te definiëren teneinde de economische impact op de resultaten van de Groep te beheersen.

De dienst Interne Audit & Enterprise Risk Management bepaalt de strategie inzake risicobeheer, controleert de risicoanalyse en rapporteert aan het management en het auditcomité. Het financiële risicobeleid wordt toegepast door een geschikt beleid te bepalen en effectieve controle- en rapporteringsprocedures op te zetten. Er worden bepaalde afgeleide afdekkingsinstrumenten gebruikt in functie van de betreffende risico-inschatting. Afgeleide instrumenten worden uitsluitend als afdekkingsinstrumenten gebruikt. Het regelgevende kader waarin de Groep functioneert, beperkt in sterke mate de eventueel negatieve gevolgen voor de winst- en verliesrekening (zie het hoofdstuk 'Regelgeving & tarieven'). De gevolgen van o.a. rentestijging, kredietrisico, enz. kunnen volgens de wetgeving in de tarieven verrekend worden.

KREDIETRISICO

Het kredietrisico omvat alle vormen van blootstelling aan een tegenpartij, d.w.z. waar tegenpartijen mogelijk hun verplichtingen ten opzichte van de vennootschap in het kader van een lening, afdekking, vereffening en andere financiële activiteiten niet zullen nakomen. De vennootschap is blootgesteld aan een kredietrisico bij zijn bedrijfsactiviteiten en thesaurieactiviteiten. Voor de bedrijfsactiviteiten heeft de Groep een actief kredietbeleid dat rekening houdt met de risicoprofielen van klanten. De blootstelling aan het kredietrisico wordt voortdurend bewaakt en daarom worden voor bepaalde grote contracten de nodige bankgaranties aan de tegenpartij gevraagd.

Op het einde van de verslagperiode was er geen sprake van belangrijke concentraties van kredietrisico. Het maximale kredietrisico is de boekwaarde van elk financieel actief, met inbegrip van afgeleide financiële instrumenten.

(in miljoen EUR)	2014	2013
Leningen en vorderingen	138,4	131,6
Geldmiddelen en kasequivalenten	171,1	242,7
Beleggingen die voor verkoop beschikbaar zijn	13,3	13,3
Voor afdekking gebruikte renteswaps:		
Passiva	(25,4)	(27,5)
Totaal	297,4	360,1

Hieronder is de beweging in de waardeverminderingen op leningen en vorderingen in de loop van het jaar opgenomen:

(in miljoen EUR)	Dubieuze debiteuren	Waardevermindering	Resterend saldo
Beginsaldo	1,5	(1,2)	0,3
Stand per 31 december 2013	1,5	(1,2)	0,3
Beginsaldo	1,5	(1,2)	0,3
Stand per 31 december 2014	1,5	(1,2)	0,3

De Groep gelooft dat de onverminderde bedragen die meer dan 30 dagen voorbij vervaldatum nog realiseerbaar zijn, gebaseerd op historisch betalingsgedrag en uitgebreide analyse van klantenkredietrisico, inclusief onderliggende kredietbeoordelingen van klanten indien beschikbaar. De kredietkwaliteit van de handels- en overige vorderingen wordt geëvalueerd op basis van een kredietbeleid.

VALUTARISICO

De Groep is niet blootgesteld aan enig belangrijk wisselkoersrisico, noch ten gevolge van transacties, noch met betrekking tot de omzetting van vreemde munt in euro, aangezien hij geen buitenlandse investeringen of activiteiten heeft en minder dan 1% van zijn kosten uitgedrukt zijn in andere munteenheden dan de euro.

LIQUIDITEITSRISICO

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Groep zijn financiële verplichtingen niet zou kunnen nakomen. De Groep beperkt dit risico door de kasstromen op een continue basis te bewaken en ervoor te zorgen dat er steeds voldoende kredietfaciliteiten aanwezig zijn.

Het is de bedoeling van de Groep om een evenwicht te bewaren tussen de continuïteit van de financiering en flexibiliteit door het gebruik van bankleningen, bevestigde en onbevestigde kredietfaciliteiten, een handelspapierprogramma, enz. Voor financiering op middellange tot lange termijn, gebruikt de Groep obligaties. Het looptijdenprofiel van de schuldenportefeuille is over meerdere jaren verspreid. De thesaurie van de Groep beoordeelt vaak zijn financieringsbronnen, rekening houdend met zijn eigen kredietbeoordeling en de algemene marktomstandigheden.

Rekening houdende met de obligatie-uitgiftes in 2009, 2010, 2013 en 2014 zou er voldoende toegang moeten zijn tot financieringsbronnen.

(in miljoen EUR)	Boek- waarde	Contractuele kasmstromen	6 maand of minder	6-12 maand	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Niet-afgeleide financiële instrumenten	3.072,8	(3.767,1)	(810, 8)	(4,0)	(90,8)	(772,2)	(2.089,2)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.244,0	(2.854,2)	(533,0)	0,0	(79,3)	(681,7)	(1.560,2)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	627,0	(711,0)	(76,0)	(4,0)	(11,5)	(90,5)	(529,0)
Handelsschulden en overige schulden	201,8	(201,8)	(201,8)				
Afgeleide financiële verplichtingen	27,5	(31,0)	(4,0)	(4,1)	(7,7)	(15,3)	0,0
Voor afdekking gebruikte renteswaps	27,5	(31,0)	(4,0)	(4,1)	(7,7)	(15,3)	
Totaal per 31 december 2013	3.100,3	(3.798,1)	(814,8)	(8,1)	(98,5)	(787,5)	(2.089,2)
Niet-afgeleide financiële instrumenten	3.011,5	(3.756,2)	(395,2)	(4,8)	(640,5)	(730,7)	(1.984,9)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte obligaties	2.090,6	(2.766,6)	(28,0)	0,0	(589,5)	(684,9)	(1.464,2)
Niet door zakelijke zekerheid gedekte bankleningen en andere leningen	619,7	(688,4)	(66,0)	(4,8)	(51,0)	(45,9)	(520,7)
Handelsschulden en overige schulden	301,2	(301,2)	(301,2)				
Afgeleide financiële verplichtingen	25,4	(24,4)	(4,2)	(4,3)	(8,0)	(7,9)	0,0
Voor afdekking gebruikte renteswaps	25,4	(24,4)	(4,2)	(4,3)	(8,0)	(7,9)	
Totaal per 31 december 2014	3.036,9	(3.780,5)	(399,5)	(9,1)	(648,5)	(738,6)	(1.984,9)

Elia Transmission heeft met succes een Eurobond van € 350 miljoen op 15 jaar uitgegeven in het kader van zijn EMTN-programma ten belope van € 3 miljard. De beleggers hebben zeer positief gereageerd en het orderboek werd ingeschreven voor meer dan € 1,7 miljard aan offertes vanwege meer dan 150 beleggers in 32 landen. Deze transactie onderstreept nogmaals de kwaliteit van Elia en zijn aantrekkingskracht op de obligatiemarkt. De kredietmarge voor de transactie werd bepaald op 82 bp boven de mid-swap rate voor obligaties op 15 jaar, wat resulteerde in een coupon van 3,0%. De opbrengst van de obligatie-uitgifte werd gebruikt om een lening die afliep in mei af te betalen en voor algemene bedrijfsdoeleinden.

In juni heeft Elia Transmission vijf bilaterale langetermijnkredietfaciliteiten opgezet met de banken BNP Paribas Fortis, JP Morgan, KBC, Rabobank en ING. Deze kredietfaciliteiten (met een looptijd van 3 jaar) werden afgesloten met het oog op de herfinanciering van een obligatielening van elk € 500 miljoen die vervalt in april 2016.

Hieronder worden details van de gebruikte en ongebruikte reserviekredietfaciliteiten gegeven:

(in miljoen EUR)	Vervaldag	Beschikbaar bedrag	Gemiddelde interestvoet	Bedrag gebruikt	Bedrag niet gebruikt
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2017	125,0	Euribor + 0,30%	0,0	125,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2017	125,0	Euribor + 0,30%	0,0	125,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2017	100,0	Euribor + 0,30%	0,0	100,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2017	100,0	Euribor + 0,30%	0,0	100,0
Bevestigde kredietfaciliteiten	30/06/2017	100,0	Euribor + 0,30%	0,0	100,0
Niet bevestigde kredietfaciliteiten	Niet gelimiteerd	100,0	Euribor + marge bij afsluiten akkoord	0,0	100,0
Belgisch Treasury bills programma	Niet gemiliteerd	250,0	Euribor + marge bij afsluiten akkoord	0,0	250,0
Totaal		900,0		0,0	900,0

De volgende voorwaarden moeten vervuld worden voor de 5 bevestigde kredietlijnen:

- De notering moet BBB- of hoger zijn.
- Negatieve verbintenis: (i) noch de ontleners, noch zijn belangrijke dochterondernemingen, zullen enige zekerheid creëren, verschaffen of laten bestaan op of voor (een gedeelte van) zijn huidige of toekomstige activiteiten, onderneming, activa of inkomsten om enige relevante schuld van enige persoon, inclusief de ontleners of zijn belangrijke dochterondernemingen te waarborgen of om enige garantie of schadeloosstelling te waarborgen voor enige relevante schuld van enige persoon, inclusief de ontleners of zijn belangrijke dochterondernemingen;
- Elia behoudt zijn licentie als transmissienetbeheerder;
- Het gebruik van de kredietlijnen moet gespreid worden over al de banken evenredig met de bedragen van de kredietlijn;
- Elia behoudt een belang van minstens 75% in Elia Asset;
- Verhouding eigen vermogen/schuld rond 33%/67%;
- Een certificaat van naleving moet om de 6 maanden aan alle banken bezorgd worden.

De Groep zorgt er door middel van periodieke evaluaties voor dat bovenstaande overeenkomsten niet geschonden worden.

RENTERISICO

Het renterisico is het risico dat de reële waarde of toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen fluctueren als gevolg van veranderingen in de markttrentes. De risicoblootstelling van de Groep aan markttrentes heeft voornamelijk betrekking op de schuldverplichtingen van de Groep op lange termijn met vlottende rentevoeten.

De Groep beheert zijn renterisico met een evenwichtige portefeuille van leningen en financiële verplichtingen met vast en variabel tarief. Om dit te beheren, gaat de Groep renteswaps aan waarbij de Groep overeenkomt om op bepaalde intervallen het verschil tussen de vaste en de variabele rentebedragen, die berekend zijn op basis van een afgesproken theoretische hoofdsom, om te wisselen. Deze swaps worden gebruikt om de onderliggende schuldverplichtingen af te dekken.

De tabel (zie toelichting 7.10) geeft de gemiddelde rente op de balansdatum aan.

SENSITIVITEITSANALYSE

Op korte en lange termijn zullen wijzigingen in rentetarieven geen invloed hebben op het geconsolideerde resultaat, daar de Groep functioneert in een regelgevend kader waarin de gevolgen van de fluctuaties van de financiële lasten via de tarieven worden gecompenseerd, behalve voor de elementen die rechtstreeks als niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen worden opgenomen.

SENSITIVITEITSANALYSE REËLE WAARDE VOOR RENTESWAPS

Een verandering van 100 basispunten in rentevoeten zou de niet-gerealiseerde resultaten hebben vermeerderd (vermindert) met de onderstaande bedragen:

(in miljoen EUR)	100 bp stijging	100 bp daling
Renteswaps	(5,8)	5,8

AFDEKKING

Alle afgeleide financiële instrumenten die de Groep aangaat, hebben betrekking op een onderliggende transactie of voorspelde blootstelling, afhankelijk van de verwachte impact op de resultatenrekening, en als aan de strikte criteria van IAS 39 is voldaan, beslist de Groep geval per geval of hedge accounting zal worden toegepast. De volgende paragrafen beschrijven de transacties waarbij hedge accounting wordt toegepast. Per 31 december 2014 heeft de Groep geen transacties die in aanmerking komen voor hedge accounting.

In overeenstemming met de regels van hedge accounting, worden alle afgeleide financiële instrumenten aangemerkt als kasstroomafdekkingen en gewaardeerd tegen de reële waarde. Bijgevolg wordt het gedeelte van de winst of het verlies op het afgeleide financiële instrument, dat beschouwd kan worden als een effectieve afdekking, rechtstreeks in het eigen vermogen opgenomen (afdekkingsreserves na belasting).

De renteswaps hebben een rente variërend van 4,4% tot en met 4,41%. Per 31 december 2014 had de Groep afdekkingsinstrumenten met een gecontracteerd referentiebedrag van € 200,0 miljoen. De netto reële waarde van de swaps per 31 december 2014 bedroeg € 25,4 miljoen en bestond volledig uit verplichtingen. Deze bedragen zijn opgenomen als derivaten tegen reële waarde.

Per 31 december 2014 zijn er geen financiële lasten opgenomen in de winst- en verliesrekening voortvloeiend uit ineffectiviteit van de kasstroomafdekkingen.

KAPITAALRISICOBEBEER

Het doel van het kapitaalstructuurbeheer van de Groep is het behoud van de schuld- en eigenvermogenratio's voor de gereguleerde activiteiten in overeenstemming met de vereisten van het regelgevend kader (één derde eigen vermogen en twee derden vreemd vermogen). Dankzij deze aanpak kan de Groep de liquiditeit op elk moment verzekeren via flexibele toegang tot de kapitaalmarkten om strategische projecten te financieren en een aantrekkelijke vergoeding aan te bieden aan de aandeelhouders.

De dividendpolitiek van de onderneming bestaat erin om de dividenduitkering te optimaliseren, echter rekening houdend met het feit dat een deel van de winst die voortvloeit uit de buitengebruikstellingen van vaste activa verplicht moet gereserveerd worden. De reservering van deze winst bevordert aanzienlijk de autofinancieringscapaciteit van de vennootschap die nodig is om haar wettelijke opdracht uit te voeren.

De vennootschap biedt zijn personeelsleden de mogelijkheid om in te schrijven op kapitaalverhogingen die uitsluitend aan hen zijn voorbehouden.

8.3. Investeringsverplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen

LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS LESSEE OPTREEDT

De Groep huurt motorvoertuigen, IT-materiaal en kantoorgebouwen. De leaseovereenkomsten voor auto's en IT-materiaal hebben een gemiddelde looptijd van drie jaar; de huurcontracten voor gebouwen hebben een normale looptijd van negen jaar, met de mogelijkheid om de huur vervolgens te vernieuwen. Over de vernieuwing wordt beslist door de specifieke entiteit die als de lessee optreedt.

Hieronder volgt een overzicht van de minimale leasebetalingen voor de toekomst in het kader van niet-opzegbare operationele leasing:

(in miljoen EUR)	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Gebouwen	2,9	6,6	0,0
Voertuigen, IT materiaal & diversen	6,0	10,0	0,0
Stand per 31 december 2013	8,9	16,6	0,0
Gebouwen	4,0	3,2	0,0
Voertuigen, IT materiaal & diversen	5,3	9,9	0,0
Stand per 31 december 2014	9,3	13,1	0,0

De volgende lasten voor deze leasecontracten zijn opgenomen in de resultatenrekening:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Gebouwen	4,3	4,5
Voertuigen, IT materiaal & diversen	5,8	6,2
Totaal	10,1	10,7

LEASEOVEREENKOMSTEN WAARBIJ DE GROEP ALS VERHUURDER OPTREEDT

De Groep heeft leaseovereenkomsten voor handelseigendommen aangegaan voor bepaalde materiële activa, voornamelijk bestaande uit de optimalisatie van het gebruik van de sites en hoogspanningsmasten. Deze overeenkomsten hebben resterende looptijden van minimaal negen jaar.

De toekomstige minimale te ontvangen huurinkomsten worden als volgt samengevat:

(in miljoen EUR)	<1 jaar	1-5 jaar	>5 jaar
Telecom	12,0	10,2	15,9
Gebouwen	0,2	0,3	0,0
Stand per 31 december 2013	12,2	10,5	15,9
Telecom	12,7	9,8	14,2
Gebouwen	0,2	0,3	0,0
Stand per 31 december 2014	12,8	10,2	14,2

Volgende baten met betrekking tot deze leaseovereenkomsten werden opgenomen in de resultatenrekening:

(in miljoen EUR)	2014	2013
Telecom	12,8	11,8
Gebouwen	0,2	0,2
Totaal	13,0	11,9

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN HUURGELDEN - AANKOOPOPTIE

De Groep heeft geen contracten die voorwaardelijke huurbetalingen bevatten.

In de belangrijke leasecontracten werden geen aankoopopties opgenomen.

INVESTERINGSVERPLICHTINGEN

Per 31 december 2014 had de Groep investeringsverplichtingen aangegaan ter waarde van € 917,5 miljoen voor de aankoop en installatie van materiële activa voor de verdere uitbouw van zijn net. Deze investeringsverplichtingen omvatten de investeringsverplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 1.045,9 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

ANDERE VERPLICHTINGEN

Per 31 december 2014 had de Groep verplichtingen aangegaan ter waarde van € 120,9 miljoen voor diverse items (bv. reparatieverplichtingen, operationele aankoopverplichtingen, onderhoud...). Deze verplichtingen omvatten de verplichtingen van het Duitse segment voor een bedrag van € 9,4 miljoen (aandeel van 60% van Elia).

VOORWAARDELIJKE VERPLICHTINGEN

Afrekeningsmechanisme

De bepaling van het bedrag is opgenomen in het hoofdstuk 'Regelgeving en tarieven'.

De Groep opereert in een gereuleerde omgeving die bepaalt dat de tarieven het mogelijk maken een totaal aan opbrengsten te realiseren dat bestaat uit:

1. een billijk rendement op het geïnvesteerde kapitaal,
2. alle niet-onredelijke kosten opgelopen door de Groep.

Aangezien de tarieven gebaseerd zijn op gebudgetteerde cijfers, is er altijd een verschil tussen de tarieven die effectief zijn aangerekend en de tarieven die hadden moeten worden aangerekend om alle redelijke kosten van de netbeheerder te dekken en de aandeelhouders te voorzien van een billijke vergoeding op hun investering.

Indien de toegepaste tarieven resulteren in een overschot of tekort op het einde van het jaar, impliceert dit dat de tarieven aangerekend aan de gebruikers/het publiek in het algemeen lager of hoger hadden kunnen zijn (en omgekeerd). De Groep is ervan overtuigd dat het overschot of tekort voortvloeiend uit het afrekeningsmechanisme niet als een opbrengst of kost noch als een onderdeel van het eigen vermogen mag worden beschouwd.

Op een gecumuleerde basis, zou men kunnen argumenteren dat het publiek een voorafbetaling (=overschot) gedaan heeft op zijn toekomstig gebruik van het net. Het overschot (tekort) is als zodanig geen provisie voor een toekomstig verlies (recuperatie) van inkomsten maar een uitgestelde/toegerekende opbrengst voor (t.o.v.) de gebruikers. Op basis van de elektriciteitswet is de Groep van oordeel dat het overschot (tekort) geen opbrengsten (kosten) vertegenwoordigt. Bijgevolg heeft de Groep dit bedrag onder de rubriek 'Over te dragen opbrengsten en toe te rekenen kosten' geboekt, (zie toelichting 7.15).

8.4. Verbonden partijen

TRANSACTIES MET LEIDINGGEVEND MANAGEMENT

Het leidinggevend management omvat de Raad van Bestuur en het Directiecomité van Elia.

De leden van de Raad van Bestuur zijn geen werknemers van de Groep. De vergoeding voor hun mandaat wordt beschreven in het Corporate Governance verslag in dit jaarverslag.

De leden van het directiecomité van Elia hebben een werknemersstatuut en de elementen van hun vergoeding zijn hieronder uiteengezet. Er bestaan geen aandelenopties, kredieten of voorschotten van de Groep ten gunste van de leden van het directiecomité.

(in miljoen EUR)	2014	2013
Korte termijn personeelsbeloningen	2,0	2,5
Basisvergoedingen	1,5	1,7
Variabele vergoedingen	0,5	0,8
Vergoedingen na uitdiensttreding	0,3	0,5
Andere variabele vergoeding	0,6	0,7
Totale bruto vergoeding	2,9	3,6
Aantal personen (in eenheden)	6	7
Gemiddelde bruto vergoeding per persoon	0,5	0,5
Aantal aandelen (in eenheden)	22.128	32.160

Bovendien beoordeelde het directiecomité van Elia ook of er verrichtingen plaatsvonden met entiteiten waarin zij of leden van de raad van bestuur een aanzienlijke invloed uitoefenden (bv. posities als CEO, CFO, vicevoorzitter van het directiecomité, enz.). Met sommige distributienetbeheerders vonden er belangrijke transacties plaats in 2014, allen tegen marktvoorwaarden. Het totaalbedrag van de gerealiseerde verkoop bedraagt € 98,0 miljoen. Het totaalbedrag van de uitgaven bedraagt € 6,3 miljoen. Per 31 december 2014 was de uitstaande positie in handelsvorderingen € 0,2 miljoen en was de uitstaande positie in handelsschulden onbelangrijk.

De vrijgegeven informatie in het kader van de Belgische Governance Code is opgenomen in het Corporate Governance verslag van de onderneming in dit jaarverslag.

TRANSACTIES MET GEZAMENLIJKE OVEREENKOMSTEN EN GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN

Transacties tussen de onderneming en haar dochterondernemingen, die verbonden partijen zijn, werden geëlimineerd in de consolidatie en worden bijgevolg niet opgenomen in deze toelichting. Alle transacties worden tegen de marktvoorwaarden uitgevoerd.

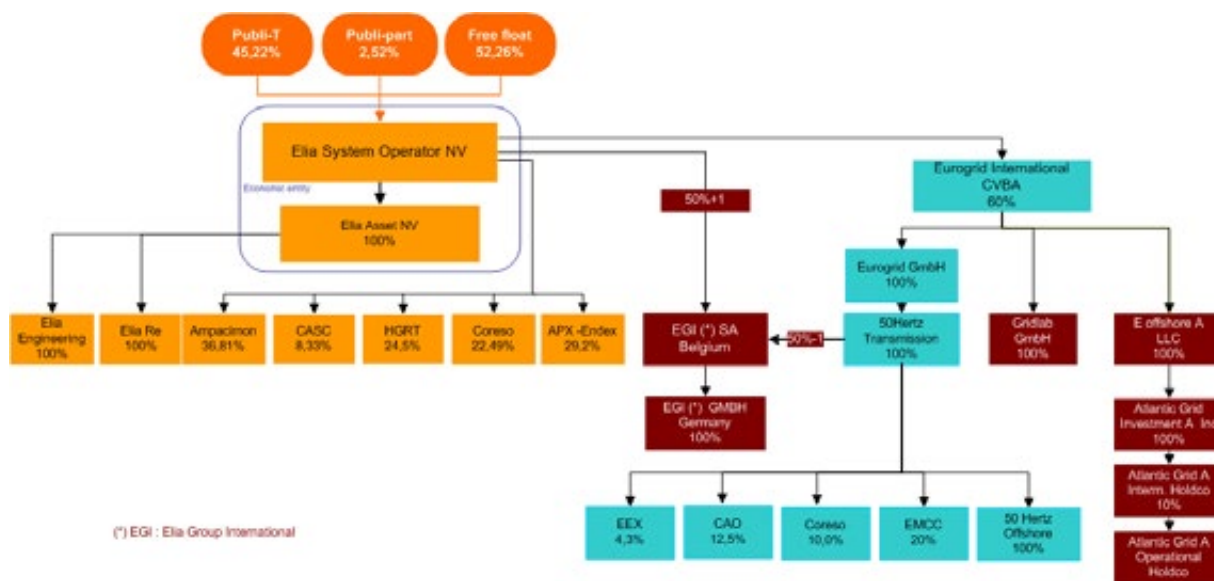
In de boekjaren 2014 en 2013 waren er geen transacties tussen 50Hertz Offshore, E-Offshore, Atlantic Grid Investment en HGRT.

Transacties met andere verbonden partijen worden hieronder weergegeven.

(in miljoen EUR)	2014	2013
Transacties met geassocieerde ondernemingen	1,9	10,3
Verkopen van goederen	1,9	7,1
Aankopen van goederen	0,0	(3,2)
Rente- en soortgelijke opbrengsten	0,0	0,0
Uitstaande balansposities tegenover geassocieerde ondernemingen	(16,2)	0,1
Langetermijnvorderingen	0,0	0,0
Handelsvorderingen	1,0	0,4
Handelsschulden	(17,2)	(0,3)

8.5. Dochterondernemingen, gezamenlijke overeenkomsten en geassocieerde deelnemingen

OVERZICHT GROEPSSTRUCTUUR

DOCHTERONDERNEMINGEN

Elia System Operator NV heeft rechtstreeks en onrechtstreeks zeggenschap over de onderstaande dochterondernemingen.

Alle entiteiten voeren hun boekhouding in euro (met uitzondering van E-Offshore A LLC, Atlantic Grid Investment A Inc en Atlantic Grid A LLC, met een boekhouding in USD) en hebben dezelfde verslagdatum als Elia System Operator NV (met uitzondering van Eurogrid International CVBA).

Naam	Land van vestiging	Maatschappelijk zetel	Belang %	
			2014	2013
Elia Asset NV	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	99,99	99,99
Elia Engineering NV	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	100,00	100,00
Elia Re NV	Luxemburg	Rue de Merl 65,2146 Luxemburg	100,00	100,00
Elia Grid International NV	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	80,00	-
Elia Grid International GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a, 12435 Berlijn	80,00	-
GEZAMELIJKE OVEREENKOMSTEN				
Eurogrid International CVBA	België	Keizerslaan 20, 1000 Brussel	60,00	60,00
Eurogrid GMBH	Duitsland	Eichenstraße 3a, 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Transmission GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a, 12435 Berlijn	60,00	60,00
50Hertz Offshore GmbH	Duitsland	Eichenstraße 3a, 12435 Berlijn	60,00	60,00
Gridlab GmbH	Duitsland	Sielowerstraße 5, 03044 Cottbus	60,00	60,00
E-Offshore A LLC	VS	874, Walker Road, Suite C, 19904 Dover, Delaware	60,00	60,00
Atlantic Grid Investment A Inc	VS	1209 Orange Street, 19801 Wilmington, Delaware	60,00	60,00
DEELNEMINGEN VERWERKT VOLGENS DE VERMOGENSMUTATIEMETHODE				
H.G.R.T S.A.S.	Frankrijk	1 Terrasse Bellini, 92919 La Défense Cedex	24,50	24,50
Coreso NV	België	Kortenberglaan 71, 1000 Brussel	28,49	28,49
APX Group	Nederland	Strawinksyiaan 729, 1077 XX Amsterdam	29,16	29,16
Ampacimon NV	België	Rue des Chasseurs Ardennais 3, 4031 Angleur	36,81	36,81
OVERIGE PARTICIPATIES				
CASC.EU	Luxemburg	2 Rue de Bitbourg, 1273 Luxembourg-Hamm	8,33	8,33
EMCC European Market Coupling Company GmbH	Duitsland	Hopfenmarkt 3120457 Hamburg	12,00	12,00
CAO Central Allocation Office GmbH	Duitsland	Gute Änger 15, 85356 Freising	6,66	7,50
Altantic Grid A LLC	VS	4445, Willard Av, Suite 1050, 20815 Chevy Chase, Maryland	6,00	6,00
European Energy Exchange (EEX)	Duitsland	Augustusplatz 9, 04109 Leipzig	4,32	2,25
TSCNET Services GmbH	Duitsland	Dingolfinger Strasse 3, 81673 München	10,00	-

8.6. Gebeurtenissen na balansdatum

Op 14 januari 2015 heeft de Raad van Bestuur een einde gesteld aan de samenwerking met Jacques Vandermeiren, Chief Executive Officer van de onderneming, ingevolge een verschil in visie.

De Raad van Bestuur heeft François Cornélis² aangesteld als Chief Executive Officer ad interim. François Cornélis heeft verschillende leidinggevende functies bekleed in toonaangevende bedrijven uit de energiesector zoals Petrofina en Total, zowel in België als in het buitenland. De procedure om een nieuwe CEO aan te stellen werd onmiddellijk gestart. De Raad van Bestuur bevestigt de continuïteit van de grote lopende infrastructuurprojecten en de internationale ontwikkeling van Elia en 50Hertz.

² vaste vertegenwoordiger van Monticello BVBA/SPRL

8.7. Diensten verleend door de commissarissen

De algemene vergadering van aandeelhouders heeft de commissarissen KPMG Bedrijfsrevisoren Burg. CVBA (vertegenwoordigd door Benoit Van Roost) en Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA (vertegenwoordigd door Marnix Van Dooren) aangesteld voor de audit van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator NV en de audit van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, Elia Asset NV en Elia Engineering NV.

De Elia groep betaalde in het jaar 2014 een bedrag van € 429.121,00 aan het college van commissarissen als vergoeding voor de jaarlijkse audit. € 252.000,00 hiervan werd betaald aan de commissaris van de Duitse activiteiten, Ernst & Young.

De vergoedingen die aan de commissarissen zijn betaald voor andere opdrachten volgens de Belgische Vennootschapswet en voor andere opdrachten dan volgens de Belgische Vennootschapswet bedroegen respectievelijk € 80.540,00 en € 397.282,50 voor het jaar dat werd afgesloten op 31 december 2014. De laatstgenoemde diensten betroffen voornamelijk advies op het gebied van Asset Management (PAS55) en belasting- en btw-advies.

Bovendien werd in 2014 een bedrag van € 279.679,17 betaald voor niet-auditgerelateerde diensten. Deze vergoedingen kunnen als volgt worden gedetailleerd:

(in EUR)	Ernst & Young	KPMG
Attesteringen	79.480,00	
Belastingadvies		45.090,17
IT advies		18.000,00
Due diligence		137.109,00
Totaal	79.480,00	200.199,17

De prestaties werden goedgekeurd door het auditcomité.

Verslag van het college van commissarissen aan de algemene vergadering van Elia System Operator NV over het boekjaar afgesloten op 31 december 2014

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van commissaris. Dit verslag omvat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening en omvat tevens ons verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2014, de geconsolideerde resultatenrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaat, het geconsolideerde overzicht van mutaties in het eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht van het boekjaar afgesloten op 31 december 2014 evenals een toelichting die een overzicht van de voornaamste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing bevat.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening - Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van Elia System Operator NV ("de vennootschap") en haar dochterondernemingen (samen "de groep") opgesteld in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Het geconsolideerde balanstotaal bedraagt EUR 5.697,0 miljoen en de geconsolideerde resultatenrekening sluit af met een winst over de verslagperiode van EUR 172,4 miljoen.

Verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van deze geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor het implementeren van een interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening die geen afwijkingen van materieel belang, als gevolg van fraude of van fouten, bevat.

Verantwoordelijkheid van het college van commissarissen

Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel over deze geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van onze controle. Wij hebben onze controle volgens de internationale controlestandaarden (ISA) uitgevoerd. Die standaarden vereisen dat wij aan de deontologische vereisten voldoen alsook de controle plannen en uitvoeren om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de geconsolideerde jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De selectie met betrekking tot uitgevoerde werkzaamheden is afhankelijk van de beoordeling door de commissaris, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de geconsolideerde jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de commissaris de interne beheersing van de groep in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de vennootschap van de geconsolideerde jaarrekening, die een getrouw beeld geeft, teneinde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet gericht zijn op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de groep. Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving, en van de redelijkheid van door het bestuursorgaan gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de geconsolideerde jaarrekening als geheel. Wij hebben van de verantwoordelijken en van het bestuursorgaan van de vennootschap en de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen en wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om daarop ons oordeel zonder voorbehoud, te baseren.

Oordeel zonder voorbehoud

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de geconsolideerde financiële toestand van de groep op 31 december 2014 evenals van haar geconsolideerde resultaten en geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar eindigend op die datum, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards, zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Benadrukking van aangelegenheid

Zonder afbreuk te doen aan het hierboven tot uitdrukking gebracht oordeel, vestigen wij de aandacht op toelichting 8.3 en toelichting 7.3 bij de geconsolideerde jaarrekening, die een beschrijving bevat van de onzekerheden verbonden aan de definitieve saldi voortvloeiend uit de reguleringsmechanismes dewelke door de bevoegde autoriteiten nog dienen goedgekeurd te worden evenals van de onzekerheden voortvloeiend uit de afloop van de fiscale controle.

Verslag betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden, is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten de naleving van bepaalde wettelijke en reglementaire verplichtingen na te gaan. Op grond hiervan doen wij de volgende bijkomende verklaring die niet van aard is om de draagwijdte van ons oordeel over de geconsolideerde jaarrekening te wijzigen:

- Het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening behandelt de door de wet vereiste inlichtingen, stemt in alle van materieel belang zijnde opzichten overeen met de geconsolideerde jaarrekening, en bevat geen van materieel belang zijnde inconsistenties ten aanzien van de informatie waarover wij beschikken in het kader van ons mandaat.

Brussel, 27 maart 2015

Het College van commissarissen

KPMG Bedrijfsrevisoren BCVBA
Vertegenwoordigd door

Benoit Van Roost
Vennoot

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA
Vertegenwoordigd door

Marnix Van Dooren
Vennoot

REGELGEVEND KADER EN TARIEVEN

9. Regelgevend kader in België

9.1. Federale wetgeving

De Elektriciteitswet vormt de algemene basis van het regelgevende kader en bevat de belangrijkste principes die van toepassing zijn op de activiteiten van Elia als beheerder van het transmissienet voor elektriciteit in België.

Deze wet werd grondig gewijzigd op 8 januari 2012 door de omzetting op federaal niveau van het derde pakket van Europese richtlijnen. De nieuwe Elektriciteitswet die eruit voortvloeit:

- verscherpt de ontvlechting van de transmissieactiviteiten,
- bepaalt meer in detail de regels m.b.t. het beheer van en de toegang tot het transmissienet,
- herdefinieert de wettelijke opdracht van de transmissienetbeheerder, en breidt ze meer bepaald uit tot de offshore gebieden die binnen het rechtsgebied van België vallen, en
- verruimt de bevoegdheden van de regelgevende instantie, in het bijzonder voor het opstellen van methodes voor het bepalen van de tarifiertarieven.

Verscheidene koninklijke besluiten en in het bijzonder het koninklijk besluit inzake het federaal technisch reglement bevatten meer gedetailleerde elementen met betrekking tot het regelgevend kader.

De beslissingen van de regelgevende overheid vullen dit kader aan, wat resulteert in het regelgevende kader waarbinnen Elia zijn activiteiten uitoefent.

9.2. Gewestelijke wetgeving

De drie Belgische gewesten zijn op hun respectievelijke grondgebieden verantwoordelijk voor de distributie en de lokale transmissie van elektriciteit op netten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV. De gewesten zijn niet verantwoordelijk voor het bepalen van de tarifiertarieven, wat een federale bevoegdheid is. Het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest hebben ook de bepalingen van het derde Europese pakket die hen aanbelangen in hun normatief kader omgezet. De gewestdecreten werden aangevuld met verscheidene andere voorschriften over aangelegenheden als openbare dienstverlening, hernieuwbare energie en toelatingsprocedures voor leveranciers.

9.3. Regelgevende instanties

Zoals de EU-wetgeving het vereist, wordt de Belgische elektriciteitsmarkt door onafhankelijke regulatoren bewaakt en gecontroleerd.

FEDERALE REGULATOR

De CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) is de federale regulator. Haar bevoegdheden met betrekking tot Elia omvatten o.a.:

- het goedkeuren van de standaardvoorwaarden van de drie belangrijkste contracten die de vennootschap op federaal niveau gebruikt: aansluitings-, toegangs- en ARP-contracten;
- het goedkeuren van het systeem voor capaciteitstoewijzing aan de grenzen tussen België en zijn buurlanden;
- het goedkeuren van de benoeming van de onafhankelijke leden van de Raad van Bestuur;
- het bepalen van de tariefmethodologieën die de netbeheerder moet naleven om de goedkeuring te verkrijgen van de tarieven voor de aansluiting op en het gebruik van het net en van de tarieven voor de levering van ondersteunende diensten door Elia;
- het afleveren van een certificaat om zeker te zijn dat de netbeheerder wel degelijk de eigenaar is van de infrastructuur die hij beheert en voldoet aan de voorschriften inzake onafhankelijkheid ten opzichte van producenten en leveranciers.

GEWESTELIJKE REGULATOREN

De exploitatie van elektriciteitsnetten met een spanning gelijk aan of lager dan 70 kV valt onder de bevoegdheid van de respectievelijke gewestelijke regulatoren. Elk van hen kan van om het even welke beheerder (met inbegrip van Elia wanneer deze dergelijke spanningsnetten exploiteert) eisen om alle specifieke bepalingen van de gewestelijke voorschriften inzake elektriciteit na te leven, op straffe van administratieve boetes of andere sancties. De gewestelijke regulatoren hebben geen bevoegdheid over de bepaling van de elektriciteitstransmissietarieven. De tariefbepaling voor de elektriciteitsnetten die een transportfunctie hebben is uitsluitend een bevoegdheid van de CREG.

9.4. Tariefbepaling

TARIEFREGELGEVING

Op 24 november 2011 werd een besluit tot vaststelling van de voorlopige methoden voor het berekenen en vastleggen van de tarifaire voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot het elektriciteitsnet met een transmissiefunctie door de CREG goedgekeurd en gepubliceerd. De CREG heeft deze voorlopige methodologie toegepast voor de goedkeuring op 22 december 2011 van het tarifair voorstel 2012-2015, dat door Elia op 30 juni 2011 werd ingediend en op 13 december 2011 werd aangepast.

Op 8 januari 2012 werd de bevoegdheid van de Koning om de tariefmethodologieën te bepalen, opgeheven door de nieuwe Elektriciteitswet. Die verantwoordelijkheid werd aan de federale regulator toevertrouwd overeenkomstig de wettelijk voorziene procedures en richtlijnen.

Op 28 maart 2013 heeft de CREG de tariefmethode van 24/11/2011 gewijzigd na raadpleging van de marktpartijen, rekening houdend met de ontwikkelingen in de wetgeving (met name de publicatie van de nieuwe elektriciteitswet van 8 januari 2012, die de bepalingen van het derde pakket Europese energierichtlijnen in Belgisch recht omzet) en met het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 6 februari 2013 (dat de eerdere beslissing tot goedkeuring van de transmissietarieven voor de periode 2012-2015 vernietigde). Het Directiecomité van de CREG heeft op 16 mei 2013 het bijgestuurde tariefvoorstel voor de periode 2012-2015 goedgekeurd dat Elia had ingediend op basis van deze aangepaste methode.

TARIEFREGLEMENTERING VAN TOEPASSING IN BELGIË

Het grootste deel van de inkomsten van Elia als beheerder van netten met een transmissiefunctie (het transmissienet en de lokale en gewestelijke transmissienetten in België) is afkomstig van de gereguleerde tarieven die Elia aanreket voor het gebruik van deze netten (tariefinkomsten) en die op voorhand door de CREG worden goedgekeurd. Op 1 januari 2008 trad een gereguleerd tariefmechanisme in werking, waarbij de goedgekeurde tarieven gelden voor periodes van vier jaar, behoudens uitzonderlijke omstandigheden. De tariefmethodologie die eind 2011 door de CREG werd opgesteld heeft dit punt niet veranderd. Het jaar 2012 was dus het eerste jaar van de tweede vierjarige regulatoire periode.

Het tariefmechanisme is gebaseerd op de boekhouding volgens de Belgische boekhoudkundige regels (Be GAAP). De tarieven worden vastgesteld op basis van gebudgetteerde kosten, verminderd met een aantal niet-tarifaire opbrengsten. Deze kosten worden vervolgens gedeeld op basis van een raming van de elektriciteitsvolumes die van het net worden afgenomen en, voor sommige voor de eerste keer, de in het net geïnjecteerde elektriciteit, overeenkomstig de bepalingen van de voorlopige tariefmethodologie die door de CREG is opgesteld.

Eén van de kosten waarmee rekening wordt gehouden, is de geraamde waarde van de toegestane billijke vergoeding en de verwachte waarde van de verschillende kostencategorieën, waaronder de kosten waarop geen factor voor de verbetering van de productiviteit wordt toegepast ("kosten van groep 1" die leiden tot saldi die aan de totale opbrengsten van een toekomstige reguleringsperiode worden toegewezen) en kosten waarop wel een factor voor de verbetering van de productiviteit wordt toegepast ("kosten van groep 2" die bij afwijkingen van de budgetten leiden tot een verhoging of een vermindering van de brutowinst).

BILLIJKE VERGOEDING

De billijke vergoeding is het rendement van het kapitaal dat in het net werd geïnvesteerd; Deze vergoeding is gebaseerd op de gemiddelde jaarlijkse waarde van het gereguleerd actief (Regulated Asset Base - RAB), die jaarlijks wordt berekend, rekening houdend met onder andere nieuwe investeringen, desinvesteringen, afschrijvingen en wijzigingen van de behoefte aan bedrijfskapitaal.

Sinds 1 januari 2012 wordt de billijke vergoeding aan de hand van de volgende formule berekend. Daarbij wordt aangenomen dat het geconsolideerde eigen vermogen meer dan 33% van de gemiddelde waarde van het gereguleerd actief vertegenwoordigt, zoals thans het geval is:

- A: $[33\% \times \text{gemiddelde RAB} \times ((\text{OLO } n) + (\text{bèta} \times \text{risicopremie}))]$ plus
- B: $[(S - 33\%) \times \text{gemiddelde RAB} \times (\text{OLO } n + 70 \text{ basispunten})]$ waarbij:
- OLO n = de rentevoet van Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, voor het betrokken jaar;
- S = geconsolideerd eigen vermogen/RAB, volgens de Belgische boekhoudnormen (BE GAAP);
- de bètafactor zal op termijn berekend worden over een periode van 7 jaar vergeleken met de BEL20-index. De waarde van het product van de parameter bèta en de risicopremie kan niet lager zijn dan 0,7.

DEEL A

Het vergoedingspercentage (in %) zoals vastgesteld door de CREG voor het jaar "n" is gelijk aan de som van de risicoloze rentevoet, dit wil zeggen het gemiddelde percentage van de Belgische lineaire obligaties op 10 jaar, en een premie voor het risico van de aandelenmarkt, gewogen door de toepasselijke bètafactor.

De tariefregelgeving stelt de risicopremie vast op 3,5%. De toepasselijke bètafactor wordt berekend op basis van de bèta van Elia, vergeleken met de BEL20-index, over een periode van 7 jaar. De CREG beveelt een ratio van eigen vermogen tot de waarde van het gereguleerd actief aan die zo dicht mogelijk 33% benadert; Deze referentieratio van 33% wordt toegepast op de gemiddelde waarde van het gereguleerde actief (RAB) van Elia om het referentie-eigenvermogen van Elia te bepalen.

DEEL B

Indien het effectieve gemiddelde eigen vermogen van Elia hoger is dan het referentie-eigenvermogen, dan wordt het surplus vergoed tegen een verminderd percentage, dat berekend wordt door toepassing van de formule $[(\text{OLO } n + 70 \text{ basispunten})]$.

Kosten van klasse 1

De kosten waarop geen factor voor de verbetering van de productiviteit en de efficiëntie wordt toegepast ("kosten van groep 1") maken integraal deel uit van de kosten die in aanmerking komen om de tarieven vast te stellen. De tarieven worden vastgelegd op basis van de geraamde waarden voor deze kosten. De tarieven worden vastgelegd op basis van de geraamde waarden voor deze kosten.

Anderzijds zullen de saldi (positief of negatief) - het verschil tussen de werkelijke kosten en de gebudgetteerde kosten - ex post worden vastgesteld en in principe toegewezen aan de totale opbrengsten van een toekomstige reguleringsperiode.

Kosten van klasse 2

De kosten van groep 2 zijn onderworpen aan een aanmoedigingsmechanisme vanuit de regelgeving. Dit betekent dat deze kosten onderworpen zijn aan de toepassing van een factor voor de verbetering van de productiviteit en de efficiëntie. Deze factor geeft de inspanningen weer die Elia dient te leveren om dergelijke kosten te beheersen: de toegestane kosten die voor het uitwerken van de tarieven worden gebruikt, worden vastgelegd na toepassing van deze factor. Voor de periode 2012-2015 werd de productiviteitsgroei voor 2012 vastgelegd op € 10 miljoen. De afwijkingen met betrekking tot de kosten van groep 2 (positief of negatief), d.w.z. het verschil - ex post vastgesteld - tussen de werkelijke kosten en de gebudgetteerde kosten, worden van de brutowinst afgetrokken of eraan toegevoegd.

Stimulans voor het realiseren van vervangingsinvesteringen

De CREG heeft een stimulans ingevoerd om te verzekeren dat de nodige investeringen om de kwaliteit van de dienstverlening van de netbeheerder op peil te houden op gepaste wijze en tijdig worden uitgevoerd. Indien het bedrag van de reële investeringen van het jaar meer bedragen dan 90% van het referentiebudget van de betrokken investeringen, wordt een bijkomende brutowinst ter waarde van dit surplus toegekend aan de netbeheerder. Dit bedrag is beperkt tot 10% van het referentie-investeringsbudget. Het is ook onderworpen aan voorwaarden inzake naleving van het individueel budget van elk project.

Toekomstige tariefregelgeving:

Zoals reeds vermeld heeft de CREG op 18 december 2014 een nieuw besluit goedgekeurd waarbij de tariefmethodologie wordt vastgelegd die Elia als beheerder van de netten met een transmissiefunctie zal moeten in acht nemen bij het opstellen van zijn tariefvoorstel voor de volgende regulatoire periode die loopt van 1 januari 2016 tot 31 december 2019. In vergelijking met de huidige methodologie bevat dit besluit een tal van aanpassingen die betrekking hebben op de parameters die in aanmerking moeten worden genomen voor het bepalen van de gerechtvaardigde winstmarge alsook voor de invoering van een hele reeks nieuwe stimulansen en voor de tariefstructuur die moet worden aangewend om de verschillende te dekken kosten te verrekenen. Deze elementen zullen vanaf 1 januari 2016 in werking treden.

10. Regelgevend kader in Duitsland

10.1. Toepasselijke wettelijke bepalingen

Het Duitse regelgevend kader is verdeeld over diverse wetgevingsstukken. De kernwet is de Duitse wet inzake de energievoorziening (Energiewirtschaftsgesetz - EnWG), die het algemene wettelijke kader definieert voor de gas- en elektriciteitsvoorziening in Duitsland. De EnWG wordt ondersteund door een aantal wetten, verordeningen en regulerende besluiten, die gedetailleerde bepalingen verstrekken over het huidige stelsel van incentiverende regelgeving, boekhoudmethoden en toegangcontracten voor het net, met inbegrip van:

- de verordening inzake de toegangstarieven voor de elektriciteitsnetten (Verordnung über die Entgelte für den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen of de Stromnetzentgeltverordnung – StromNEV), die onder meer principes en methoden vastlegt voor de berekening van de tarieven voor elektriciteitsnetten en de overige verplichtingen van de netbeheerders;
- de verordening inzake toegang tot het elektriciteitsnet (Verordnung über den Zugang zu Elektrizitätsversorgungsnetzen of de Stromnetzzugangsverordnung – StromNZV), die onder meer verdere bijzonderheden specificeert over de toegang tot de transmissienetten (en andere soorten netten) door vaststelling van het vereffeningssysteem (Bilanzkreissystem), planning van elektriciteitsbevoorrading, regelingsenergie en andere algemene verplichtingen, bijv. congestiebeheer (Engpaßmanagement), publicatieverplichtingen, metering, minimumeisen voor verschillende soorten contracten en de verplichting van bepaalde netbeheerders om het Bilanzkreissystem voor de hernieuwbare energiebronnen te beheren;
- de verordening inzake incentiverende regelgeving (Verordnung über die Anreizregulierung der Energieversorgungsnetze of de Anreizregulierungsverordnung – ARegV), die de basisvoorschriften beschrijft voor de incentiverende regulering van TNB's en andere netbeheerders (zoals hierna meer in detail beschreven). Ook worden hier algemene richtlijnen gegeven voor productiviteitsbenchmarking, welke kosten daarbij in aanmerking worden genomen, welke methode gebruikt kan worden om de inefficiëntie te bepalen en hoe dit vertaald kan worden naar jaarlijkse doelstellingen voor productiviteitsgroei.

10.2. Regelgevende instanties in Duitsland

De regelgevende instanties voor de energiesector in Duitsland zijn het Bundesnetzagentur (BNetzA) in Bonn (voor netten waarop 100.000 en meer netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn) en de specifieke regelgevende instanties in de respectievelijke deelstaten (voor netten waarop minder dan 100.000 netgebruikers rechtstreeks of onrechtstreeks aangesloten zijn). De regelgevende instanties zijn onder andere belast met de niet-discriminerende toegang tot het net voor derde partijen en het toezicht op de tarieven die de netbeheerders toepassen voor het gebruik van het net. 50Hertz Transmission en 50Hertz Offshore zijn onderworpen aan de bevoegdheid van het BNetzA.

10.3. Tarieven in Duitsland

In Duitsland werd een nieuw mechanisme voor de tariefregelgeving opgezet door de ARegV-verordening. Krachtens de ARegV-verordening worden de nettatarieven vastgesteld om een vooraf bepaalde inkomstenlimiet, zoals vastgesteld door het BNetzA, te genereren voor elke TNB en voor elke regulatoire periode. De inkomstenlimiet is voornamelijk gebaseerd op de kosten van een basisjaar en wordt vastgelegd voor de volledige regulatoire periode, behalve wanneer de limiet wordt aangepast om rekening te houden met specifieke gevallen die in de ARegV zijn bepaald. Het is aan de netbeheerders niet toegestaan om hun individueel bepaalde inkomstenlimiet te overschrijden. Elke regulatoire periode duurt vijf jaar. De tweede regulatoire periode is ingegaan op 1 januari 2014 en loopt af op 31 december 2018. De tarieven zijn openbaar en er kan niet over onderhandeld worden met klanten. Individuele tarieven worden slechts aan bepaalde klanten toegestaan (in bepaalde vaste omstandigheden die in de toepasselijke wetten worden vermeld) in overeenstemming met § 19 StromNEV (bijvoorbeeld bij alleengebruik van netactiva). Het BNetzA moet deze individuele tarieven goedkeuren.

Voor de inkomstenlimiet worden de kosten die een netbeheerder maakt in twee categorieën ingedeeld:

- de permanent niet-beïnvloedbare kosten (PNBK): deze kosten zijn voor 100% geïntegreerd in de "inkostenlimiet" en zijn dus volledig gedekt door de nettatarieven, weliswaar met een vertraging van twee jaar. De PNBK omvatten het rendement op het eigen vermogen, de bedrijfsbelasting, de financieringskosten, afschrijvingen en operationele kosten (op dit moment vastgelegd op 0,8% van de geactiveerde investeringskosten van de respectieve onshore investeringen) voor wat de investeringsmaatregelen worden genoemd. De financieringskosten met betrekking tot de investeringsbudgetten zijn op dit moment geplafonneerd op het laagste bedrag tussen de effectieve financieringskosten of de financieringskosten die zijn berekend in overeenstemming met een gepubliceerde richtlijn van het BNetzA. Vanaf 2012 worden de kosten in verband met deze investeringsmaatregelen gebaseerd op ramingen. De verschillen tussen de ramingen en de effectieve waarden worden weerspiegeld in de regulatoire rekening. Bovendien omvatten de PNBK de kosten voor de ondersteunende diensten, de netverliezen, de inschakelingskosten, de Europese initiatieven en de opbrengsten van de veilingen. Deze kosten zijn opgenomen in de inkomstenlimiet op basis van een reguleringsmechanisme dat door het BNetzA is bepaald in overeenstemming met § 11 Abs. 2 ARegV (FSV). Het reguleringsproces voor de ondersteunende diensten en voor de netverliezen biedt de netbeheerder een incentive om beter te presteren dan de geplande kosten. Dat gebeurt via bonus- en boetemechanismen;
- de tijdelijk niet-beïnvloedbare kosten (TNBK) en beïnvloedbare kosten (BK): deze kosten omvatten het rendement op het eigen vermogen, de afschrijvingen en de financieringskosten. De bedrijfsbelasting en andere operationele kosten zijn onderworpen aan een stimulansmechanisme dat is vastgelegd door het BNetzA en dat een efficiëntiefactor (alleen van toepassing op BK), een verbeterde productiviteitsfactor en een inflatiefactor (van toepassing op TNBK en BK) over een periode van vijf jaar omvat. Bovendien voorziet het huidige stimulansmechanisme in de toepassing van een kwaliteitsfactor, maar de criteria en het implementatiemechanisme voor een dergelijke factor voor transmissienetbeheerders moeten nog door het BNetzA worden beschreven. De verschillende factoren die zijn gedefinieerd, geven de transmissienetbeheerder een doelstelling op middellange termijn om inefficiënt geachte kosten te vermijden. Wat de financieringskosten betreft, zijn de toegestane financieringskosten (die verbonden zijn aan de beïnvloedbare kosten);
- voor het rendement op het eigen vermogen bevat de toepasselijke wet- en regelgeving bepalingen over het toegestane rendement op het eigen vermogen. Dit wordt opgenomen in de TNBK/BK voor wat de activa betreft die tot het gereguleerd actief behoren en in de PNBK voor wat de activa betreft die in de investeringsbudgetten zijn goedgekeurd. Voor de tweede regulatoire periode (2014-2018) is het rendement op het eigen vermogen vastgesteld op 7,14% voor investeringen vóór 2006 en 9,05% voor investeringen sinds 2006, op basis van 40% van de totale waarde van de activa die als "gefinancierd door eigen vermogen" worden beschouwd en waarbij de rest als "quasischuld" wordt behandeld. Het rendement op het eigen vermogen wordt berekend vóór vennootschapsbelasting, maar na bedrijfsbelasting;
- naast de inkomstenlimiet ontvangt 50Hertz een vergoeding voor kosten die zijn opgelopen in verband met de verplichtingen inzake hernieuwbare energie, waaronder EEG- en CHP/KWKG-verplichtingen, offshore verplichtingen... Deze kosten zijn onderworpen aan specifieke reguleringsmechanismen die gericht zijn op een evenwichtige behandeling van uitgaven en inkomsten.

WIJZIGINGEN IN DE TARIEFREGELGEVING

In de loop van 2014 evalueerde BNetzA het huidige regelgevend kader voor netbeheerders. Ten gevolge daarvan werd in januari 2015 een rapport met een uitgebreide analyse van het huidige systeem en aanbevelingen voor een toekomstige ontwikkeling gepubliceerd. BNetzA stelt 4 verschillende modellen voor met meer of minder wijzigingen van het huidige systeem en een aantal algemene aanpassingen van het regelgevend systeem. Deze algemene voorstellen omvatten bijvoorbeeld een alternatieve oplossing voor de regulatoire rekening. Het model dat BNetzA verkiest (ARegV 2.0) zou geen wijzigingen (behoudens de algemene aanpassingen) inhouden van de huidige TNB-regelgeving.

Op 31 december 2014 had 50Hertz de goedkeuring verkregen voor 81 van de 92 aanvragen voor actieve-investeringsbudgetten die sinds 2008 zijn ingediend. Ten aanzien van het totale volume van aanvragen voor investeringsbudgetten van € 9,6 miljard bedraagt het goedgekeurde investeringsbudget op die datum € 5,6 miljard.

TARIEVEN

De tarieven voor nettoegang werden berekend op basis van de respectieve inkomstenlimiet en zo werden voorlopige tarieven voor nettoegang gepubliceerd op 15 oktober 2014 voor het jaar 2015. Op 1 januari 2015 werden ze opnieuw bepaald voor 2015 en ze zijn ongeveer 9% gedaald tegenover 2014 ten gevolge van eenmalige effecten in 2015.

11. Informatie met betrekking tot de moederverenootschap

Uittreksels van de statutaire jaarrekening van Elia System Operator NV, opgesteld in overeenstemming met de Belgische boekhoudkundige normen, worden hierna in verkorte vorm weergegeven.

Overeenkomstig de Belgische vennootschapswetgeving zal de volledige jaarrekening, het jaarverslag en het verslag van het college van commissarissen worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Deze documenten zullen tevens beschikbaar worden gesteld op de website van Elia www.elia.be. Zij kunnen ook op aanvraag worden verkregen bij Elia System Operator NV, Keizerslaan 20, 1000 Brussel, België. Het college van commissarissen heeft een opinie zonder voorbehoud gepubliceerd met een toelichtende paragraaf hierover.

11.1. Balans na winstverdeling

ACTIVA (in miljoen EUR)	2014	2013
VASTE ACTIVA	3.607,5	3.604,9
Financiële vaste activa	3.607,5	3.604,9
Verbonden ondernemingen	3.585,5	3.583,0
Deelnemingen	3.585,5	3.583,0
Ondernemingen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat	22,0	22,0
Deelnemingen	21,7	21,7
Andere financiële vast activa	0,3	0,3
VLOTTENDE ACTIVA	1.208,1	1.188,4
Vorderingen op meer dan één jaar	93,8	93,8
Overige vorderingen	93,8	93,8
Vorraden en bestellingen in uitvoering	3,5	7,3
Bestellingen in uitvoering	3,5	7,3
Vorderingen op ten hoogste één jaar	967,4	852,6
Handelsvorderingen	135,3	160,9
Overige vorderingen	832,0	691,6
Geldbeleggingen	20,0	88,0
Overige geldbeleggingen	20,0	88,0
Liquide middelen	110,5	136,5
Overlopende rekeningen	13,0	10,3
TOTAAL DER ACTIVA	4.815,6	4.793,4
PASSIVA (in miljoen EUR)	2014	2013
EIGEN VERMOGEN	1.686,2	1.661,8
Kapitaal	1.514,9	1.510,7
Geplaatst kapitaal	1.514,9	1.510,7
Uitgiftepremies	9,9	8,8
Reserves	138,7	116,5
Wettelijke reserve	138,7	116,5
Overgedragen winst	22,6	25,8
VOORZIENINGEN, UITGESTELBELASTINGEN	0,4	0,3
Voorzieningen voor risico's en kosten	0,4	0,3
Overige risico's en kosten	0,4	0,3
SCHULDEN	3.129,1	3.131,3
Schulden op meer dan één jaar	2.650,6	2.303,3
Financiële schulden	2.650,6	2.303,3
Niet-achtergestelde obligatieleningen	2.094,8	1.747,5
Kredietinstellingen	60,0	60,0
Overige leningen	495,8	495,8
Schulden op ten hoogste één jaar	274,0	721,5
Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	0,0	499,9
Financiële schulden	157,4	109,9
Kredietinstellingen	146,6	99,7
Handelsschulden	10,8	10,3
Leveranciers	8,2	8,0
Ontvangen vooruitbetalingen op bestellingen	0,2	0,0
Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldingen en sociale lasten	8,0	8,0
Overige schulden	108,4	103,7
Overlopende rekeningen	204,5	106,4
TOTAAL DER PASSIVA	4.815,6	4.793,4

11.2. Resultatenrekening

(in miljoen EUR)	2014	2013
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	792,5	797,3
Omzet	786,8	789,5
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering (toename +, afname -)	(3,8)	1,7
Andere bedrijfsopbrengsten	9,4	6,1
BEDRIJFSKOSTEN	(659,2)	(645,7)
Diensten en diverse goederen	(622,1)	(611,3)
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	(37,1)	(37,2)
Voorzieningen voor risico's en kosten (toevoegingen+, bestedingen en terugnemingen -)	(0,1)	2,7
BEDRIJFSWINST	133,2	151,5
Financiële opbrengsten	108,2	111,6
Opbrengsten uit financiële vaste activa	100,2	100,7
Opbrengsten uit vlottende activa	8,0	10,9
Financiële kosten	(118,8)	(130,3)
Kosten van schulden	(115,9)	(125,6)
Andere financiële lasten	(2,8)	(4,7)
WINST UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING VOOR BELASTING	122,7	132,8
Uitzonderlijke opbrengsten	0,0	0,5
Meerwaarde realisatie vaste activa	0,0	0,5
Uitzonderlijke kosten	0,0	(1,5)
Andere uitzonderlijke kosten	0,0	(1,5)
WINST VAN HET BOEKJAAR VOOR BELASTING	122,7	131,8
Belastingen op het resultaat	(10,0)	(12,0)
Belastingen	(10,0)	(12,0)
WINST VAN HET BOEKJAAR	112,6	119,8